

JULES VERNE
KÉTÉVI VAKÁCIÓ

Fordította: Huszár Imre

TARTALOM

ELSŐ FEJEZET

A vihar - Egy leszerelt schooner - Négy fiú a Sloughi fedélzetén - Az előtörzsvitorla rongyokban - A jacht belsejében - A félig megfojtott hajóinas - Egy hullám, mely hátulról jön - Szárazföld a reggeli ködön keresztül - A sziklás zátony

MÁSODIK FEJEZET

A hullám közepette - Briant és Doniphan - A part megfigyelése - Előkészületek a menekülésre - Civakodás a csónakért - Az előárbc tetejéről - Briant merész kísérlete - A dagályár hatása

HARMADIK FEJEZET

A Chairman nevelőintézet Aucklandban - Nagyok és kicsinyek - Vakáció a tengeren - A Sloughi - A február 15-iki éjszaka - Útvesztés - Összeütközés - Vihar - Vizsgálat Aucklandban - Mi maradt hátra a schoonerből?

NEGYEDIK FEJEZET

A partvidék legelső kifürkészése - Briant és Gordon az erdőben - Sikertelen kísérletek egy barlang felfedezésére - Az ingóságok leltára - Élelmiszerek, fegyverek, ruhák, ágynemű, egyéb kellékek, szerszámok, műszerek - Az első reggeli - Az első éjszaka

ÖTÖDIK FEJEZET

Sziget, avagy szárazföld? - Kirándulás - Briant egyedül megy - A hüllők - Pingvinek csapatai - Reggeli - A hegyfok csúcsán - Három sziget a távolban - Egy kék vonal a láthatáron - Visszatérés a Sloughira

HATODIK FEJEZET

Vitakozás - Tervezett és elhalasztott kirándulás - Rossz idő - A halászat - Az óriási fucusok - Costar és Dole egy nem nagyon gyors paripán - Előkészületek az elindulásra - Térdre borulva a Déli Kereszt előtt

HETEDIK FEJEZET

A nyírfaerdő - A parti szirtek tetején - Az erdőn keresztül - Egy gát - Az irányjelző patak - Éjjeli tanya - Az ajupa - A kékes vízcsík - Phann a szomját oltja

NYOLCADIK FEJEZET

Kémszemle a tó nyugati részén - A part mentén - Struccmadarak - Egy patak, amely a tóból folyik ki - Csendes éjszaka - A parti szirtek másik oldala - Egy töltés - Csónakroncsok - A felírás - A barlang

KILENCEDIK FEJEZET

A barlang megszemlélése - Bútorok és szerszámok - A „bólák” és a „lasszó” - A zsebóra - A csaknem olvashatatlan kézirat - A földabrosz - Hol vannak? - Visszatérés a tanyára - A folyó jobb partja - A vízmosás - Gordon jeladásai

TIZEDIK FEJEZET

Az utazás elbeszélése - A Sloughi elhagyása határozatba megy - Kirakodás és a hajó szétrombolása - Egy zivatar, amely a rombolást befejezi - A sátor alatt - Tutajépités - Berakodás és hajóra szállás - Két éjszaka a folyón - Megérkezés a Francia-barlangba

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Legelső berendezkedések a Francia-barlangban - Kirakodás a tutajról - Látogatás Baudoin Ferenc sírjánál - Gordon és Doniphan - A konyha tűzhelye - Négy lábú és szárnyas vad - A nandu - Service tervei - A kedvezőtlen évszak beállta

TIZENKETTEDIK FEJEZET

A Francia-barlang kibővítése - Gyanús nesz - Phann eltűnése - Phann újból megjelenik - A csarnok birtokbavétele és berendezése - Rossz idő - Elnevezések - A Chaiman-sziget - A gyarmat főnöke

TIZENHARMADIK FEJEZET

A munkaprogram - A vasárnap megünneplése - Hólabdák - Doniphan és Briant - A tüzelőanyag kérdése - Kirándulás a Verem-erdőbe - Kirándulás a Sloughi-öbölbe - Fókák és pingvinek - Nyilvános executio

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

A tél utolsó vergődései - A szekér - A tavasz visszatérése - Service és a nandu - Előkészületek az expedícióra észak felé - Az odúk - A Megállj-folyó - Növény- és állatvilág - A Családi-tó vége - A homoksivatag

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

Az út hazafelé - Kirándulás nyugati irányban - Trulka és Atgarrba - Teafa - A gát-patak zuhataga - Lámák - Megzavart éjszaka - Guanakok - Baxter ügyessége a lasszódobásban - Visszatérés a Francia-barlangba

TIZENHATODIK FEJEZET

Briant nyugtalankodik Jakab miatt - A baromfi-udvar elkészítése - Rókák kipusztulása - Újabb expedíció a Sloughi-öbölbe - A szekér - Fókák lemészároltatása - Karácsonyi ünnepek - Egy hurrá Briant tiszteletére.

TIZENHETEDIK FEJEZET

Előkészületek a következő télre - Briant indítványa - Briant, Jakab és Mokó elutazása - Átkelés a Családi tavon - A Keleti-folyó - Egy kis kikötő a torkolat mellett - A tenger keleten - Briant és Jakab - Visszatérés a Francia-barlangba

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

A sóstó - A falábak - A Déli-mocsarak meglátogatása - Előkészületek a télre - Különböző játékok - Doniphan és Briant - Gordon közbelépése - Nyugtalankodás a jövőt illetően - A június 10-iki választás

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

A jelző árboc - Nagy hidegek - A flamingó - A legelő - Jakab ügyessége - Doniphan és Cross engedetlensége - A köd - Jakab a köd közepette - A francia-barlang ágyúja - A sötét pontok - Doniphan magatartása

HUSZADIK FEJEZET

Pihenőállomás a tó déli végén - Doniphan, Cross, Webb és Wilcox - Elválás - Az alvidék régiója - A Keleti folyó - A bal parton lefelé - Megérkezés a torkolathoz

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

A Csalódás-öböl szemügyre vétele - A Medveszikla-kikötő - Tervek a Francia-barlangba való visszatérésre - Kémszemle a sziget északi részén - Az Északi-patak - A Bükköserdő - Borzasztó vihar - Rémes éjszaka - Hajnalköd

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

Briant új gondolata - A kicsinyek öröme - A térkép - A félbeszakadt kísérlet - Kata - Akik a Savern hajótörését túléltek - Doniphan és társai veszélyben forognak - Briant önfeláldozása - Az egyesülés

HUSZONHARMADIK FEJEZET

A helyzet - Elővigyázati intézkedések - A megváltozott életmód - A tehénfa - Amit hasznos volna megtudni - Kata indítványa - Briant-t egy gondolat gyöttri - Briant terve - Vitatkozás - Másnapra

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET

Az első kísérlet - A készülék megnagyobbítása - A második kísérlet - Elhalasztás a következő napra - Briant indítványa - Jakab indítványa - A vallomás - Briant eszméje - Jel a levegőben - Mi látszik a magasból - A szél erősebbé lesz - A kaland vége

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET

A Savern ladikja - Costar megbetegszik - A fecskék visszatérése - Csüggedés - A ragadozó madarak - A guanak, amelyet egy golyó ölt meg - A pipa - Hatályosabb felügyelet - Nagy vihar - Egy lövés künn - Kata kiáltása

HUSZONHATODIK FEJEZET

Kata és a vitorlamester - Evans elbeszélése - A ladik partra vetődése után - Waltson a Medveszikla kikötőjében - A sárkány - A Francia-barlang fölfedeztetése - Evans megszökése - Átkelés a folyón - Tervek - Gordon indítványa - Föld kelet felé - A Chairman-Hannover-sziget

HUSZONHETEDIK FEJEZET

A Magellán-szoros - A környéken levő területek és szigetek - Az ott létező állomások - Tervek a jövőre - Erőszak vagy csel? - Rock és Torbes - Az álhajótörést szenvedettek - Vendéglátás - Tizenegy óra és éjfél közt - Evans lövése - Kata közbelépése

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET

Forbes vallatása - A helyzet - Tervezett kémszemle - Erőbecslés - A tanya nyomai - Briant eltűnése - Doniphan a segítségére siet - Súlyos megsebesülés - Kiáltások a Francia-barlang felől - Forbes megjelenése - Moko elsüti az ágyút

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET

Ellenhatás - A csata hősei - Egy szerencsétlen ember halála - Kirándulás az erdőbe - Doniphan lábadozása - A Medve-szikla kikötőjében - A kitatarozás - Az elindulás február 6-án - A Zéland-folyón lefelé - Üdvözlét a Sloughi-öbölnek - A Chairman-sziget végső csúcsa

HARMINCADIK FEJEZET

A csatornák közt - Késedelem a kedvezőtlen szelek miatt - A tengerszoros - A Grafton nevű gőzös - Visszatérés Aucklandba - Fogadtatás Új-Zéland fővárosában - Evans és Kata - Befejezés

ELSŐ FEJEZET

A vihar - Egy leszerelt schooner - Négy fiú a Sloughi fedélzetén - Az előtörzsvitorla rongyokban - A jacht belsejében - A félig megfojtott hajóinas - Egy hullám, mely hátulról jön - Szárazföld a reggeli ködön keresztül - A sziklás zátony

Az 1860. évi március 9-ikének éjjelén, a tenger vizével egybeolvadó felhők a látókört néhány méternyire korlátozták.

A háborgó tengeren, amelynek hullámai fakó világosságot tükröztek vissza, egy könnyű hajó csaknem vitorlák nélkül hánykódott ide s tova.

A hajó száztonnás jacht vagy schooner volt, amint a goetteket Angolországban és Amerikában nevezik.

A schooner neve Sloughi volt, de nevét hiába kereste volna valaki a hajó farán, mert a táblát, amelyre rá volt festve, valamely baleset vagy egy erősebb hullámcsapás elsodorta a hajópárkány alól.

Esti tizenegy óra volt. E szélességi fok alatt a márciusi éjszakák még rövidek. Reggeli öt óra tájban a hajnal már szürkülni kezd. De vajon a Sloughit fenyegető veszélyek csekélyebbek lesznek-e, mikor a nap kisüt? Nem marad-e a gyöngye hajó akkor is a hullámok játékszere? Minden bizonnyal, és csak a hullámok lecsillapodása, a szélroham lecsöndesülése mentheti meg a legiszonyúbb sorstól - a hajótöréstől a sík tengeren, távol minden szárazföldtől, ahol az életben maradottak menhelyet találhatnának.

A Sloughi hátulján, a kormánykerék körül, három fiú állott, kik közül az egyik tizennégy, a másik kettő tizenhárom éves volt, s mellettük egy körülbelül tizenkét éves, néger hajóinas szorgoskodott. Egyesült erővel iparkodtak megakadályozni a megcsellenéseket, amelyek a hajót oldalt fordíthatták volna. Nehéz munka volt, mert az akaratuk ellenére is forgó kormánykerék könnyen átdobhatta volna őket a hajópárkányon. Sőt kevéssel éjfél előtt akkora hullám csapódott a jacht oldalához, hogy szinte a csodával volt határos, hogy az egész kormánykészüléket össze nem zúzta.

A gyermekeket ugyan a hullám a fedélzethez csapta, de azok rögtön talpra állottak.

- Dolgozik még a kormánylapát, Briant? - kérdé az egyik gyermek.

- Dolgozik, Gordon - felelé Briant, aki már ismét a helyén állt, anélkül hogy hidegvérűségét csak egy pillanatra is elvesztette volna.

Aztán a harmadik fiúhoz fordult e szókkal:

- Tartsd magadat erősen, Doniphan, és ne csüggedjünk!... Magunkon kívül még másokat is meg kell mentenünk.

E néhány szó angol nyelven ejtetett ki, noha Briant kiejtése francia származást árult el.

Végre Briant a hajósinashoz fordult:

- Nem sebesültél meg, Moko? - kérdé tőle.

- Nem, Briant úr - felelé a hajóinas. - De mindenekfelett igyekezzünk a jachtot a hullámok irányában tartani, különben menthetetlenül elsüllyedünk.

E pillanatban a schooner szalonjába vezető lépcső takarójának ajtaja hirtelen kinyílt s két kis fej jelent meg a fedélzet vonalán és velük együtt egy hangosan ugató kutyának a barátságos arca.

- Briant! ... Briant! - kiáltá egy kilencéves gyermek. - Mi baj?

- Semmi, Iverson, semmi! - viszonzá Briant. - Csak menj vissza Dole-lal együtt, mégpedig azonnal.

- De félünk ám nagyon - mondá a második fiúcska, aki valamivel fiatalabb volt.

- Hát a többiek? - kérde Doniphan.

- A többiek is! - felelé Dole.

- No csak menjetek vissza! - mondá Briant. - Zárkózzatok be, rejtőzzetek a takaróitok alá, hunyjátok be a szemeiteket és akkor többé nem fogtok félni! Nincs semmi veszély.

- Vigyázz! Megint egy hullám! - kiáltá Moko.

Erős ütődés lóbálta meg a hajó farát. Szerencsére ezúttal a hullám nem csapott át a hajó párkányán - mert ha a víz behatolt volna a lépcsőtakaró ajtaján, a nagyon megnehezült jacht nem emelkedhetett volna fel a hullámok tarajáig.

- Menjete le! - kiáltá Gordon -, menjete le! Különben velem gyűlik meg a bajotok.

- Menjete vissza, kicsinyek! - biztatá őket Briant nyájas hangon.

A két fej eltűnt ugyanabban a pillanatban, mikor egy másik fiú, aki szintén a lépcsőajtóban megjelent, így szólalt meg:

- Nincs ránk szükséged, Briant?

- Nincs, Baxter - felelé Briant. - Cross, Webb, Service, Wilcox és te, maradjatok a kicsinyeknél!... Mi négyen majd elvégezzük itt a munkát.

Baxter bezárta belülről az ajtót.

Dole azt mondta, hogy „a többiek is félnek!”

De hát csupán gyermekek voltak a schooner fedélzetén, amelyet vihar sodort el? - Igen, csupán gyermekek! - És hányan voltak? - Tizenötén, ideértve Gordont, Briant-t, Doniphant és a hajósínast! - Mily körülmények közt kerültek erre a hajóra? - Nemsokára meg fogjuk tudni.

Egyetlen férfi sem volt a jachton! Nem volt kapitány, aki parancsoljon? Matróz, aki segítsen? Kormányos, aki e viharban kormányozzon? - Nem! Senki sem volt velük!

Nem is mondhatta meg a fedélzeten senki bizonyosan, hogy a Sloughi az óceán melyik pontjain járt! És méghozzá melyik volt ez az óceán! A legnagyobb valamennyi közül. A Csendes-tenger, amely 182 millió négyszög-kilométernyi kiterjedésben terül el Auszália és Új-Zéland szárazföldjétől a dél-amerikai partokig.

Mi történt? - A schooner legénysége elveszett talán valamely katasztrófa következtében? Vagy kalózok kerítették őket kézre s csupán a fiatal utasokat hagyták a hajón és engedték át sorsuknak - a fiatal utasokat, akik közül a legidősebb alig volt tizennégy éves? Egy száztonnás jachton legalább egy kapitánynak, egy kormányosnak és öt vagy hat matróznak kell lennie és ebből a nélkülözhetetlen legénységből egyes-egyedül csak a hajósínas maradt volna hátra?... Végre honnét jött ez a schooner, Auszália melyik vidékéről, vagy Óceánia melyik sziget-csoportjáról, mióta volt úton és mi volt úti célja? E kérdésekre, amelyeket minden kapitánynak fel kellett volna vetnie, ha a Sloughival találkozik a távol tengereken, a gyermekek

kétségkívül meg tudtak volna felelni; de sehol se látszott hajó, sem ama személyszállítók közül, amelyeknek útvonalai az óceánokon egymást keresztezik, sem ama kereskedelmi gőzösök vagy vitorlás hajók közül, amelyeket Európa százával küld a Csendes-tenger kikötőibe. És meg kell vallanunk, hogy még ha a gépezetük- vagy vitorlaszerkezetükkel elsőrendű hajók egyike járt is volna e vidékeken, a vihar ellen küzdve, nem lett volna módjában segítségére sietni, amelyet a tenger hullámai úgy dobáltak ide-oda, mint valamely hajóroncsot.

Briant és társai azonban őrködtek, amennyire tőlük kitelt, hogy a schooner az egyik vagy a másik oldalra meg ne csellenjen.

- Mit tegyünk? - mondá ekkor Doniphan.

- Mindent, ami lehetséges, hogy Isten segítségével megmenekülhessünk! - viszonzá Briant.

Egy tizennégy éves fiú mondá ezt, holott a legerélyesebb férfi is alig merhetett volna remélni!

Egyre fokozódott a vihar dühöngése, pedig a Sloughi már negyvennyolc óra óta csaknem egészen le volt szerelve. Főárboca a tövétől négy lábnyi magasságban kettétörvén, nem lehet felvonni a nagyvitorlát, amely a kormányzást könnyítette volna. Előárboca ugyan még állt, noha a sudárarbcot letörte róla a vihar, de előre lehetett látni a perctet, mikor a csarnokkötelek megtágulásával ez is le fog dőlni a fedélzetre. A hajó elején előtörzsvitorla rongyai oly robajjal csapódtak ide-oda, amelyet puskalövéshez lehetne hasonlítani. Az összes vitorlákból már csak az előárboc vitorlája maradt, de ez is az eltépetés veszélyében forgott, mert a gyermekeknek nem volt elég erejük az utolsó fogást bekötni rajta.

Ha ez megtörténik, a schooner nem lesz többé képes szél irányában maradni. A hullámok oldalt kapják, feldöntik és elsüllyeszlik és vele együtt az utasok is el fognak tűnni a mélységben.

Mindeddig nem tűnt fel semmiféle sziget a látóhatáron, nem látszott semmiféle szárazföld kelet felé! Ilyen körülmények között partra vetődni iszonyú kockázat, de a gyermekek mégse féltek volna ettől annyira, mint a véghetetlen tenger dühöngésétől.

Nézelődtek is, vajon nem láthatnak-e valahol tüzet, amelynek irányába terelhetnék volna hajójukat. Sehol se látszott világosság a sötét éjszakában.

Egyszerre, éjféle egy óra tájban, iszonyú reccsenés harsogta túl a vihar zúgását.

- Kettétört az előárboc! - kiáltá Doniphan.

- Nem - felelé a hajósinas - csak a vitorla szakadt le a segélykötélről.

- Meg kell tőle szabadulnunk - mondá Briant -; Gordon, maradj Doniphannal a kormánykeréknél, te pedig, Moko, jer és segíts nekem.

Ha Mokónak hajósinas létére bírnia kellett némi hajózási ismeretekkel, Briant se volt e dolgokban teljesen járatlan. Mikor Európából Óceániába jött, át kellett kelnie az Atlanti- és a Csendes-tengeren, következőleg valamennyire megbarátkozott hajók kezelésével. E körülmény magyarázza meg azt, hogy a többi fiúk, akik az effélékben teljesen járatlanok voltak, kénytelenek voltak őreá és Mokóra bízni a hajó igazgatását.

Briant és a hajósinas azonnal a schooner előrésze felé indultak. Mindenáron meg kellett szabadulni az előárboc vitorlájától, amelybe a szél most már belekapaszkodhatott és ennek következtében úgy oldalt szorította a hajót, hogy a felborulástól lehetett tartani.

Ily körülmények közt Briant és Moko rendkívüli ügyességet tanúsítottak. Erősen el levén határozva annyi vitorlavásznat megtartani, amennyit csak lehet, hogy a Sloughit fenn tarthassák a szél irányában, míg a vihar le nem csillapodik, sikerült megtágitaniuk a vitorlafa

sodratát, aminek következtében a vitorlafa lebecsátkozott négy- vagy ötlábnyira a fedélzet fölé. Ekkor az előárboc vitorlarongyait késeikkel levágták, a végeit két vitorlaszár segítségével megerősítették a hajópárkány tőkéihez és e műtétel alatt a két bátor fiú hússzor is a hullámoktól való lesodortatás veszélyében forgott.

E nagyon megfogyott vitorlázat mellett a hajó megtarthatta eddigi irányát. Hátsó része elég támaszpontot nyújtott a szélnek, hogy oly sebesen hajtsa tova, mint egy torpedónaszádó. A fő dolog az volt, hogy nagyobb gyorsasággal menekülhessen a hullámok elől és hogy a víz át ne csaphasson rajta a fedélzet egész hosszában.

Briant és Moko feladatukat teljesítvén, visszatértek Gordonhoz és Doniphanhoz, hogy a kormányzásban segítségükre legyenek.

E pillanatban a lépcsőtakaró ajtaja másodszer is kinyílt és egy gyermek dugta ki rajta a fejét. Jakab volt, Briant öccse, ennél három évvel fiatalabb.

- Mit akarsz, Jakab? - kérde a bátyja.

- Jer!... jer!... viszonzá Jakab. - Víz van a szalonban.

- Lehetséges-e? - kiáltá Briant.

És lesietett a lépcsőkön.

A szalont homályosan világítja meg egy lámpa, amely erősen lóbálódott ide-oda. A gyér világosságnál tíz fiúcskát lehetett látni, akik a Sloughi pamlagain heverték. A legapróbbak - voltak köztük nyolc-kilencévesek is - rémületükben egymás mellé szorongtak.

- Nincs veszély! - mondá nekik Briant, aki mindenekelőtt meg akarta őket nyugtatni. - Itt vagyunk!... Ne féljete!

Aztán egy másik lámpa világánál megtekintette a szalon padlózatát és meggyőződhetett róla, hogy bizonyos mennyiségű víz futott a hajó egyik oldaláról a másikra.

Hol folyt be a víz? Talán a hajógerinc repedt volna meg valahol? Mindenekelőtt ezt kellett megtudni.

A szalon előtt volt a nagy hálósoba, aztán az étterem, majd a legénység örszobája.

Briant végigment a különböző helyiségeken és konstataálta, hogy a víz nem hatolt be se a vízvonal alatt, se felette, hanem a hajó hátradólt állása következtében szorult hátra és a hullámok egy része a hajó elején levő örszobán keresztül a jacht belsejébe hatolt be. Ez irányban tehát nem forgott fenn semmiféle veszély.

Briant ismét végigmenvén a szalonon, megnyugtatta a társait és maga is valamivel kevesebb nyugtalansággal foglalta el újból helyét a kormánykerék mellett. A nagyon szilárd alkatú és rézzel kibélelt schooner nem bocsátotta át a vizet és oly állapotban volt, hogy a hullámok rohamainak ellenállhatott.

Ekkor éjfél utáni egy óra volt. A vihar a sötét éjszakában, amelyet a felhők még sötétebbé tettek, irtózatosan dühöngött. Úgy rémlett, mintha a nedves elemtől a jacht egészen körül volna véve, fenn és alant.

Egy órával később újabb reccsenés hallatszott a fedélzeten. Ami még az előárboc vitorlájából fennmaradt, egyszerre rongyokra szakadt és a vászonfoszlányok szétszóródtak a légben, mint megannyi óriási goelandmadár.

- Nincs többé vitorlánk! - kiáltá Doniphan -, és lehetetlen másikat felvonnunk.

- Sebaj! - viszonzá Briant. - Légy meggyőződve, hogy azért nem fogunk kevésbé gyorsan haladni.

- Nagy vigasz! - mondá Doniphan.

- Vigyázzunk a hátulról jövő hullámokra! - kiáltá Moko. - Erősen meg kell magunkat kötöznünk, különben lesodor a fedélzetről.

A hajósinas be se fejezte még szavát, mikor többtonnányi víz csapott át a hajó párkányán és Briant-t, Doniphant és Gordont a hajólépcső takarójához csapta, amelyben szerencsére megkapaszkodhattak. De a hajósinas eltűnt a víztömeggel, amely hátulról előre végigsöpörte a Sloughi fedélzetét, magával ragadván a főárboctörzs egy részét s a három ladikot, ezek pedig csak a párkányon belül voltak megerősítve; de az iránytű szekrényének egy részét is elkapta. A roppant hullám a párkányzatot is összezúzta, ekként a víz könnyen lefolyhatott s ez a körülmény mentette meg a jachtot attól, hogy a nagy túlterheltetés következtében elsüllyedjen.

- Moko!... Moko! - kiáltá Briant, mihelyt beszélni bírt.

- Vajon a tengerbe zuhant volna? - kérdé Doniphan.

- Nem... sehol se látom... semmit se hallani - felelé Gordon, aki kihajolt a fedélzet alól.

- Meg kell őt mentenünk... kötelet kell utána dobnunk! - kiáltá Briant.

És a vihar egy pillanatnyi szünetelése alatt ismét erős, harsány hangon kiáltá:

- Moko!... Moko!...

- Segítség!... Segítség!... - felelé a hajósinas.

- Nem zuhant a tengerbe! - mondá Gordon. - Hangja a schooner előrészeről hallatszik.

- Meg fogom menteni! - kiáltá Briant.

És ezzel elkezdett végigmászni a fedélzeten, lehetőleg igyekeztén elkerülni a félig megtágult kötélzetről aláfüggő és egymásba ütődő hengercsigákat és tőle telhetőleg óvakodván az eleséstől, amelyet a hajó ide-oda himbálódása csaknem elkerülhetetlenné tett a síkos fedélzeten.

A hajósinas segélykiáltása még egyszer hallatszott, aztán minden elcsöndesült.

Briant-nak a legnagyobb erőfeszítések árán sikerült eljutnia az őrszoba lépcsőjének burkolatához.

Moko nevét kiáltá.

Senki se felelt.

Vajon egy újabb hullám sodorta volna le a szegény fiút a legutolsó segélykiáltása óta? Ez esetben a szerencsétlen gyermek már messze elmaradhatott mögöttük, mert a hullámok nem ragadhatták volna őt oly gyorsan tova, mint a hajót. És akkor veszve lenne...

Nem! Briant egy sokkal gyöngébb kiáltást hallott és a csigatalp felé rohant, amelynek száraiba a hajóormány töve bele volt illesztve.

Itt kezei vergődő testet érintettek...

A hajósinas volt, aki beleszorult a hajó előrészen egyesülő párkányzat közé. Egy kötél sodrat, amely a gyermek vergődése következtében mindinkább megfeszült, a torkát szorongatta. Miután ugyanez a kötél sodrat tartotta őt fenn abban a pillanatban, mikor a hullám elsodorta, vajon most megfojtás következtében kell-e elvesznie?

Briant elővette a kését és nagy ügyel-bajjal sikerült szétvágnia a kötelet.

Aztán Mokót a hajó hátuljára vezette vissza és mihelyt a szegény fiú beszélni bírt, legelső szavai ezek voltak:

- Köszönöm, Briant úr, köszönöm!

Ezzel ismét elfoglalta helyét a kormánykerék mellett és mind a négyen megkötözték magukat, hogy ellenállhassanak a roppant hullámoknak, amelyek hátulról csaposták a Sloughit.

Az előárboc-vitorla elvesztése után a jacht sebessége csökkent valamivel, s ez a körülmény újabb veszélyt képezett. A hullámok a hajónál gyorsabban haladván, hátulról átcsaphattak rajta és megtölthették vízzel. De mit lehetett az ellen tenni? A legkisebb vitorlát se lehetett kifeszíteni.

A Föld déli félgömbjén március hónap az északi félgömb szeptember havának felel meg és az éjszakák csak közepes hosszúak. Reggel ötödfél óra tájban már némi világosság lopózott fel a zenitig. Szerencsétlenségre a köd miatt még mindig nem lehetett messzebb látni egy negyed tengeri mérföldnyinél. A vihar semmit se veszett erejéből, és a schooner majd egy hullámtaraj tetején, majd a mélységben volt és hússzor is felborult volna, ha a szél oldalt kapja.

A fiatal gyermekek érezték, hogy helyzetük kétségbeesetté lesz, ha a vihar még tovább őrzöng. Ekkor történt, hogy Moko felkiáltott:

- Föld! Föld!...

A hajósinas egy ködhasadékon keresztül egy part körvonalait vélte látni. Vajon nem csalódott-e? Hátha csak a felhők szegélyét látta?

- Föld?... - kérdé Briant.

- Az? - viszonzá Moko. - Keleti irányban.

És ujjával a láthatár egy pontja felé mutatott, amelyet e pillanatban a párák tömege takart el.

- Bizonyos vagy felőle?... - kérdé Doniphan.

- Igen, igen... bizonyos vagyok! - felelé a hajósinas. - Ha a köd még egyszer szétfoszlik egy kissé, nézzenek arra figyelmesen, kissé jobbra az előárboctól... Ott... ott!...

A szakadozott párák magasabb légrétegekbe kezdtek felemelkedni s néhány pillanattal később már néhány tengeri mérföldnyire lehetett az óceánon végiglátni a jacht előtt.

- Úgy van!... Csakugyan föld!... - kiáltá Briant.

- Mégpedig nagyon alacsony és sík föld! - tevé utána Gordon, aki nagy figyelemmel nézte a jelzett partot.

Ezúttal nem volt többé kétség. A szárazföldnek vagy valamely szigetnek hosszú partvonala tűnt fel a látóhatáron. A Sloughinak abban az irányban, amelyben haladt és amelyről a szélroham nem engedte letérni, nem egészen egy óra alatt ki kellett vetődnie a partra. Attól lehetett félni, hogy porrá zúzódik, mielőtt kiköthetne, főleg, ha előbb szirtekhez ütődne. De a fiatal gyermekek erre még csak nem is gondoltak. E parton, amely ily váratlanul jelent meg előttük, nem láttak és nem láthattak egyebet a menekvésnél.

E percben a szél megint nagyobb erővel kezdett dühöngeni. A Sloughit pehely gyanánt hajtotta a part felé, amely oly élesen levált az égboltozat fakó hátteréről, mint egy fekete vonal. Hátrább egy parti szirt emelkedett, amelynek magassága nem haladhatta meg a száz

vagy a százötven lábat. Elöl sárgás sík part terült el, amelyet jobbról erdőnek látszó sötétebb tömegek szegélyeztek.

Ah! Ha a Sloughi e homokos partra érhetne, anélkül, hogy sziklás zátonyt találna az útjában, ha valamely folyó torkolata menhelyet nyújtana neki, a fiatal utasok talán szerencsésen és minden baj nélkül megmenekülnének.

Mialatt Doniphan, Gordon és Moko a kormánykerék mellett maradtak, Briant a hajó előrszérére ment, s a szemlátomást közeledő szárazföldet nézte.

De hasztalan keresett a jacht kikötésére kedvező helyet. Sehol se látszott, folyam- vagy patak-torkolat vagy akár csak homokos földnyelv is, amelyre egyszerre ki lehessen vetődni. A parton innét egy sor szirt fekete csúcsa emelkedett ki a vízből és e szirtekről az óriási hullámok folyvást visszaverődtek. Itt a Sloughi a legelső ütődés után ezer darabra fog törni.

Briant-nak ekkor az jutott eszébe, hogy célszerűbb volna, ha valamennyi társa együtt lenne a fedélzeten a végzetes pillanatban. Kinyitotta tehát a lépcsőburkolat ajtaját és lekiáltott:

- Jertek fel valamennyien!

A kutya azonnal kirohant és nyomon követte az állatot tíz gyermek, akik a hajó hátuljára másztak.

A legkisebbek a hullámok láttára, amelyeket a víz csekély mélysége még magasabbra felduzzasztott, rémületükben felsikoltottak.

Valamivel hat óra előtt a Sloughi a szirtek elé ért.

- Fogódzatok meg jól!... Fogódzatok meg jól! - kiáltá Briant. És félig levetkőzve készen állt, hogy segítségére siethessen azoknak, akiket a hullám visszaverődése netalán elsodorna, mert valószínű volt, hogy a jacht a szirten fog megfenekleni.

Egyszerre erős rázkódást éreztek. A Sloughi hátulja földet ért, de noha az egész hajótest megrengett, a víz nem hatolt be oldalán.

Ekkor egy másik hullám kapta fel és mintegy ötvenlábnyival előbbre vitte anélkül, hogy a jacht csak érintette volna is a szirteket, amelyeknek csúcsai számtalan helyen kiemelkedtek a vízből, majd a bal oldalára fordulva, mozdulatlanul maradt a hullámtörés zúgásának közepette.

Habár nem is volt többé a sík tengeren, mégis egy negyed tengeri mérföldnyire volt a parttól.

MÁSODIK FEJEZET

A hullám közepette - Briant és Doniphan - A part megfigyelése - Előkészületek a menekülésre - Civakodás a csónakért - Az előárboc tetejéről - Briant merész kísérlete - A dagályár hatása

E percben a köd szétoszolván, nagy területen lehetett végiglátni a schooner körül. A felhők még mindig rendkívül gyorsan száguldtak és a vihar semmit se veszített erejéből. Meglehet azonban, hogy a Csendes-tenger ez ismeretlen vidékein most adta ki végső dühét.

E reménybe kellett kapaszkodni, mert a helyzet éppoly veszélyes volt, mint a múlt éjjel, mikor a Sloughi még a sík tengeren hanyódott ide-oda. A gyermekeknek, akik egymás mellett szorongtak, azt kellett hinniük, hogy veszve vannak, valahányszor egy-egy hullám felcsapott a fedélzetre s tajtékával elborította őket. A schooner a szirtek csúcsai közé beékelve bár mozdulatlanul feküdt, de mindannyiszor minden ízében megrendült. Briant és Gordon lementek a szobákba és meggyőződtek róla, hogy a víz sehol se hatolt a hajó belsejébe.

Tőlük telhetőleg megnyugtatták tehát társaikat, főleg a kicsinyeket.

- Ne féljete - ismétlé Briant folyvást. - A jacht erős... A part nincs messze... Várjunk, majd később kijutunk a szárazföldre.

- És miért várjunk? - kérde Doniphan.

- Úgy van... miért? - kérde egy Wilcox nevű, körülbelül tizenkét éves gyermek. - Doniphan-nak igaza van... Miért várjunk?

- Mert a tenger még nagyon háborog és a sziklákhöz csapna bennünket! - felelé Briant.

- És ha a jacht széthull!? - kiáltá egy harmadik fiú, akit Webbnek hívtak s körülbelül egykorú volt Wilcox-szal.

- Nem hiszem, hogy ilyesmitől tartani lehessen, legalább addig nem, míg az apály tart. Mihelyt a tenger annyira visszahúzódott, amennyire a szél engedi, azonnal a meneküléshez látunk.

Briant-nak igaza volt. Noha az apály és dagály a Csendes-tengeren aránylag nem jelentékeny, mégis eléggé tetemes különbséget idézhet elő a magas és alacsonyabb vízállás közt. Előnyös dolog volt tehát néhány óráig várni, főleg, ha a szél csillapulna. Lehet, hogy az apály alatt a szirtsor egy részéről a tenger visszavonul. Ez esetben kevés veszéllyel járna a schooner elhagyása és könnyebben megtehetnék azt a negyed tengeri mérföldnyi utat, amely őket a parttól elválasztotta.

Mindazonáltal, bármily helyes volt is e tanács, Doniphan két vagy három társával nem látszott hajlandónak azt követni. A hajó előrésszére mentek és halk hangon tanácskoztak. Máris nyilvánvaló dolog volt, hogy Doniphan, Wilcox, Webb és egy Cross nevű fiú nemigen akart Briant-nal egyetérteni. Ha a sík tengeren engedelmeskedtek neki, ez csak azért volt, mert mint említők, Briant bírt némi hajózási ismeretekkel. De mindig csak azzal a hátsó gondolattal engedelmeskedtek, hogy mielőtt partra jutnak, azonnal visszaveszik cselekvési szabadságukat - főleg Doniphan, aki értelem és műveltség tekintetében különbnek hitte magát Briant-nál és többi társánál. Egyébiránt Doniphan irigykedése Briant ellenében már régi keletű volt, és maga ama tény, hogy Briant francia volt, nemigen tette az angol fiúkat hajlandókká arra, hogy a fölényét elismerjék. Attól lehetett tehát félni, hogy e hangulat még komolyabbá teheti a már anélkül is nyugtalanító helyzetet.

Eközben Doniphan, Wilcox, Cross és Webb ezt az örvényekkel elborított, áramlatoktól átvágott, tajtékzó vizet nézték, amelyen az átkelés nagyon veszélyesnek látszott. A legügyesebb úszó se bírt volna ellenállni az apály hullám-visszaverődésének, amelyet a szél az ellenkező oldalról korbácsolt fel. Tehát igazolva volt, hogy néhány óráig várjanak. Doniphan és társai is kényszerülve látták magukat belényugodni, és végre is visszatértek többi társaikhoz a hajó hátuljára.

Briant ekkor Gordonhoz és a körülötte állókhoz így szólt:

- Mindenekfelett ne váljunk el egymástól, különben veszve volnánk.
- Remélem, te nem akarsz itt nekünk törvényt szabni! - kiáltá Doniphan, aki e szót meghallotta.
- Én semmit sem akarok - felelé Briant -, csupán azt, hogy egyetértőleg járjunk el, mindnyájunk javára.
- Briant-nak igaza van - mondá Gordon, ki komoly és hidegvérű fiú volt és aki sohase beszélt anélkül, hogy jól meg ne gondolta volna, amiket mondott.
- Igen!... Igen!... - kiálták ketten vagy hárman a kicsinyek közül, akiket valamely titkos ösztön Briant-hoz vonzott.

Doniphan nem felelt, de társaival együtt félrehúzódott és duzzogva várta a partra kelési kísérlet idejét.

De milyen föld volt is ez itt előttük? A Csendes-tenger valamelyik szigetéhez tartozott-e vagy a szárazföldhöz? Nem lehetett eldönteni, mert a Sloughi sokkal közelebb volt a parthoz, hogysen annak vidékét az utasok kellő messzeségre szemügyre vehették volna.

Azon esetre, ha e föld csakugyan sziget volt, hogyan fogják azt elhagyhatni, amennyiben nem sikerülne kiszabadítani a schoonert, amelyet nyilván addig fog a dagály a szirtekhez csapdosni, míg darabokra nem törik? És ha e sziget lakatlan volna - van ilyen akárhány a Csendes-tengeren - vajon a magukra hagyott gyermekek, akiknek nem lesz egyéb élelmiszerük annál, amit a jacht készletéből megmenthetnek, hogyan fognak megküzdhetni az élet szükségleteivel?

A szárazföldön ellenben a menekülés esélyei hasonlíthatatlanul nagyobbak voltak, mert a szárazföld nem lehetne más, mint Dél-Amerika. Itt, a chilei vagy a bolíviai területen segínyt találnának, ha nem is mindjárt, legalább a partraszállás után pár napra. Igaz, hogy e területeken a pampák szomszédsága veszélyes, de e pillanatban a fő kérdés a partra kelés volt.

Az idő elég világos volt, hogy a part minden részletét meg lehessen látni. Tisztán megkülönböztették a sík partot, a mögötte emelkedő parti szirtet és az alatta levő facsoportokat. Sőt Briant a part jobb oldalán egy patak torkolatát is észrevette, házat avagy kunyhót azonban hiába keresett.

- Legcsekélyebb füstöt se látok! - mondá Briant levén szemé elöl a távcsőt.
- És egyetlen csónak sincs a parton - jegyzé meg Moko.
- Hogyan is volna, mikor általában kikötő sincs - mondá Doniphan.
- A kikötő nem feltétlenül szükséges - viszonzá Gordon. - A halászbárkák menedékhelyet találhatnak egy folyó torkolata előtt és lehetséges, hogy tulajdonosaik a vihar miatt kénytelenek voltak beljebb vonulni.

A megjegyzés helyes volt. De bármint legyen is, tény az, hogy a partvidéknek ez a része teljesen lakatlannak látszott.

Eközben a dagály mindinkább visszavonult; s a szél is némileg csillapodni és északnyugatra kezdett átkanyarodni. Fontos dolog volt tehát teljesen felkészülve várni a pillanatot, mikor a szirtsor az átkelést lehetővé teszi.

Az idő hét óra körül járhatott. Mindenki sietett felhordani a fedélzetre a legszükségesebb tárgyakat, azzal az utógondolattal, hogy a többit majd kihalásszák, ha a víz kiveti a partra. Kicsinyek és nagyok egyaránt munkához láttak. A hajón elég nagy készlet volt konzervekből, kétszersültből, besózott és füstölt húsból... Ezeket csomagokba kötötték. Majd a nagyobb fiúk a partra segítik át.

De ez csak úgy történhetett meg, ha a szirtsorról a víz teljesen visszavonul. Vajon be fog-e ez következni és oly nagy lesz-e az apály, hogy a sík partig a szirtek teljesen szárazra jutnak?

Briant és Gordon figyelmesen vizsgálták a tengert. A szél kanyarodásával a csillapulás is érezhetőbbé vált és a hullámtörés is csöndesülni kezdett. Ezért a kiemelkedő szirtek hosszában könnyebb volt a vizek apadását észlelni. A schooner is megérezte az apadás hatását és mindinkább balra hajolt. Sőt attól lehetett félni, hogy ha a hajlás még tovább tart, egészen oldalt fog dőlni, mert a hajótó igen magas és a hajótest igen öblös volt, amint a sebes járású jachtokat építik. Ez esetben, ha a víz ellepné a fedélzetet, mielőtt az utasok azt elhagyhatták volna, a helyzet nagyon komollyá válnék.

A vihar elsodorta a csónakokat. Ha ez nem történik, Briant és társai most már a parton lehetnének. Aztán mily könnyű volna a part és a schooner közt az összeköttetést fönntartani és átszállítani annyi hasznos tárgyat, amelyet most a hajón kell hagyni! És ha a következő éjjel a Sloughi darabokra törik, vajon mit fognak érni a roncsai, amelyeket a hullámok a szirteken át fognak sodorni? Vajon lehet-e majd még hasznukat venni? Nem romlanak-e meg teljesen a hátrahagyott élelmi készletek? Nem lesznek-e a hajótörést szenvedettek egyes-egyedül az ismeretlen föld segélyforrásaira utalva?

Valóban nagy baj volt, hogy csónak nem állt többé rendelkezésükre!

Egyszerre a hajó előréséről kiáltások hallatszottak. Baxter fontos felfedezést tett.

A schooner ladikja, amelyet elveszettnek hittek, megakadt a hajóormány kötélzete közt. Igaz, hogy a ladikon nem volt hely több, mint öt vagy hat ember számára, de minthogy sértetlen maradt - mindenesetre használandó lesz, ha a tenger állása miatt nem kelhetnének át száraz lábbal a szirtsoron. Be kellett tehát várni, míg az apály eléri tetőpontját, mindazonáltal e körülmény is éles szóvitára adott alkalmat, amelyben Briant és Doniphan megint szemben álltak egymással.

Doniphan, Wilcox, Webb és Cross, a ladikot a kezükbe kerítették, és éppen le akarták bocsátani a tengerre, mikor Briant közbelépett.

- Mit akartok tenni? - kérde Briant.

- Ami nekünk tetszik - felelé Wilcox.

- A csónakra akartok szállni, ugyebár?

- Úgy van - felelé Doniphan -, és nem te vagy az, aki minket ebben meg fog akadályozni.

- De én vagyok - viszonzá Briant -, én és mindazok, akiket magukra akartok hagyni.

- Magatokra hagyni?... Ki mondta azt neked? - kérde Doniphan hetykén. - Én senkit sem akarok magára hagyni, értetted?... Mihelyt a partra jutottunk, egyikünk visszahozza a ladikot...

- És ha a ladikkal nem tud visszatérni? - kiáltá Briant, aki alig bírt magán uralkodni. - Ha darabokra török a szirteken?...

- A ladikba! A ladikba! - kiáltá Webb és félrelökte Brian-t.

Aztán Wilcox és Cross segélyével felemelte a ladikot, hogy lebocsássa a tengerbe.

Briant megfogta a csónak egyik végét.

- Nem fogjátok lebocsátani! - mondá.

- Azt majd meglátjuk! - viszonzá Doniphan.

- Nem fogjátok lebocsátani! - ismétlé Briant, aki el volt határozva, hogy mindnyájuk érdekében ellent fog állni. - A ladikon mindenekelőtt a kicsinyeket kell elszállítani, ha a legnagyobb apály pillanatában is oly magas lenne a víz, hogy gyalog nem lehetne a partra jutni.

- Hagyj bennünket békében! - kiáltá Doniphan, akin a harag vett erőt. - Ismétlem, Briant, te nem fogsz bennünket megakadályozni.

- És én ismétlem, Doniphan, hogy igen! - kiáltá Briant. A két fiú azon a ponton állt, hogy egymásra rohanjon. Előre látszott, hogy e küzdelemben Wilcox, Webb és Cross Doniphan pártján lesz, míg Baxter, Service és Garnett Briant oldalára fog állni.

Sajnos következmények fejlődhetnek volna ebből, ha Gordon közbe nem lép.

Gordon, aki Briant után a legidősebb volt és leginkább tudott magán uralkodni, belátván a civakodás beállható következményeit, józanul Briant pártjára állt.

- Türelem, türelem, Doniphan! - mondá. - Láthatod, hogy a tenger nagyon háborog. Ladikunkat kockáztatnád.

- Nem akarom, hogy Briant szabjon nekünk törvényt, ahogy egy idő óta tenni szokta.

- Nem!... nem!... - kiálták Cross és Webb.

- Én senkinek sem akarok törvényt szabni - viszonzá Briant -, de másrészt senkinek se fogom megengedni, hogy törvényt szabjon, mikor mindnyájunk java forog a kockán.

- Nekünk is éppen annyi gondunk van rá, mint neked! - kiáltá Doniphan -, és most, mikor partra jutottunk.

- Szerencsétlenségre még nem - viszonzá Gordon. - Ne makacskodjál, Doniphan. Várjunk alkalmas pillanatot, hogy a ladikot használhassuk.

Gordon nagyon alkalmas pillanatban vette át a közvetítő szerepét Briant és Doniphan közt, amit már több ízben is tett és társai most is elfogadták tanácsát.

A tenger akkor már kétlábnyival apadt. Vajon volt-e valamely csatorna a szirtek közt? - ezt nagyon hasznos dolog lett volna konstatálni.

Briant azt hívé, hogy jobban tájékozhatja magát a sziklák fekvése iránt, ha azokat az előárboc tetejéről szemléli meg, a jacht előrésére ment, megfogta a jobb oldalon levő árbockötelet, és kézcuklói erejével felmászott a vitorlafélig.

A szirtsoron keresztül átjáró mutatkozott, amelynek irányát a vízből mindkét oldalon felmerülő sziklacsúcsok jelezték. Ezen az átjárón kell behatolniuk, ha a ladikot akarják használni, hogy partra jussanak. De e percben még igen sok volt az örvény és igen nagy volt a hullám-visszaverődés arra, hogy sikerrel használhassák a ladikot, amelyet a hullámok okvetlenül valamely szirthez csaptak volna, amelyen ezer darabra török.

Különben is jobb volt várni, míg majd a tenger állása kényelmesebb átkelést enged.

Briant a vitorlarúdról, amelyen a lábát átvette, tüzetesen szemügyre vette a partvidéket is. Távcsövét végigjártatta a sík parton, a szirtek tövéig. A part a két hegyfok közt teljesen lakatlannak látszott, amelyet e két, mintegy nyolc vagy kilenc angol mérföldnyi távolság választott el egymástól.

Briant körülbelül fél óráig maradt az árbocvitorla fáján, aztán leszállt és elmondta társainak, amit látott. Doniphan, Wilcox, Webb és Cross tüntetőleg tartózkodtak bármily megjegyzést tenni, Gordon azonban e kérdést intézte hozzá:

- Ugyebár Briant, körülbelül reggeli hat óra volt, mikor a Sloughi ide kivetődött?

- Úgy van - felelé Briant.

- És mennyi idő kell az apály beállításához?

- Úgy hiszem, öt óra. Ugyebár Moko?

- Igen... valamivel több öt óránál.

- Eszerint tizenegy órakor következnek be a legalkalmasabb pillanat a partraszállás megkísérlésére? - folytatá Gordon.

- Én is így számítottam - viszonzá Briant.

- Nos hát, készüljünk elő e pillanatra és vegyünk magunkhoz némi eleséget - mondá Gordon. - Ha kénytelenek leszünk is úszni, ez legalább csak néhány órával az étkezés után fog történni.

Az csak ennek az előrelátó fiúnak juthatott eszébe.

Hozzáálltak tehát az első reggelihez, amely konzervekből és kétszersültből állt. Briant különösen a kicsinyekre ügyelt. Jenkins, Iverson, Dole, Coster a gyermekkor természetes gondatlanságával már csaknem teljesen megnyugodtak és talán mértéken túlfalatoztak volna, ha Briant nem vet véget falánkságuknak. De így minden jól végződött s néhány csepp vízzel vegyített égettbor felüdítette őket.

Briant aztán visszatért és a hajópárkányra dőlve vizsgálta a szirteket.

Mily borzasztó lassan apadt a tenger! Pedig a színvonala kétségtelenül csökkent, miután a hajó mindinkább oldalt feküdt. Moko egy kötelet, amelynek a végére óndarab volt kötve, lebocsátott a tengerbe, és meggyőződött róla, hogy még legalább nyolclábnyi magas víz volt a zátonyon. Remélhető volt-e a tenger oly nagyfokú apadása, hogy a zátony szárazon maradjon? Moko nem hitte és kötelességének tartotta ezt Briant-nel persze titokban közölni, hogy senkit se rémítsen el.

Briant aztán Gordonnal is közölte a dolgot. Mindketten belátták, hogy a szél, noha kissé éjszakkak fordult, nem engedte a tengert annyira lepadni, mint különben csöndes időben apadt volna.

- Mit tegyünk? - kérdé Gordon.

- Nem tudom!... Nem tudom! - felelé Briant. - Mily szerencsétlenség, hogy járatlanok vagyunk... hogy csak gyermekek vagyunk, mikor férfiakra volna szükség!

- A szükség majd megtanít bennünket! - viszonzá Gordon. - Ne essünk kétségbe, Briant, és cselekedjünk eszélyesen.

- Úgy van, Gordon, cselekedjünk! Ha nem hagyjuk el a Sloughit a dagály visszatérése előtt, ha még egy éjszakát kell a hajón töltenünk, akkor veszve vagyunk.

- Ez kétségtelen, mert a jacht darabokra fog törni. El is kell hagynunk, mindenáron.

- Úgy van, Gordon, mindenáron.

- Nem volna-e célszerű, valamely talpformát összetákolni?

- Már én is gondoltam erre - felelé Briant. - Szerencsétlenségre a vihar lesodort a hajóról minden fadarabot. Arra pedig nincs időnk, hogy letördeljük a hajópárkányt és abból igyekezzünk valamely kompfélét összetákolni! Nincs tehát egyebünk a ladiknál, azt pedig nem használhatjuk, mert a tenger nagyon háborog. Nem! Csupán azt lehetne megkísérelni, hogy egy kötelet vigyünk át a szirtszoroson és a végét egy kiálló sziklacsúcshoz kötözzük. Talán ilyen módon sikerülne elvontatnunk magunkat a part közelébe.

- Ki fogja kivinni ezt a kötelet?

- Én - felelé Briant.

- Segítsek?

- Nem, én egyedül elvégzem azt.

- Használd a ladikot.

- Ezzel kockáztatnám, hogy elveszítjük, Gordon. Célszerű azt megtartani a végső szükség esetére.

Mindazonáltal Briant, mielőtt, a veszélyes tervet végrehajtaná, egy hasznos óvó intézkedést akart tenni, hogy minden eshetőséggel szembeszállhasson.

Volt a hajón néhány úszóöv. Ezeket azonnal felkötötte a kicsinyek derekára. Azon esetre, ha a jacht elhagyásakor a víz még mélyebb volna, hogy meglábolhassák, ezek a készülékek fenn fogják őket tartani és a nagyok meg fogják kísérelni őket előresegíteni, mialatt ők maguk megkapaszkodnak a kötélben.

Ekkor egy negyed volt tizenegyre. Negyvenöt perc múlva az apály eléri legmagasabb fokát. Briant megtette intézkedését. Volt a hajón több olyan százlábnyi hosszú kötél, amelyeket vontatásra szoktak használni. Briant kiválasztott közülük egy közepes vastagságút és a derekára kötötte, miután levetkőzött volna.

- Fiúk! fiúk! - kiáltá Gordon -, jertek ide és segítsetek Briant után bocsátani a kötelet. Jertek ide a hajó elejére!

Doniphan, Wilcox, Cross és Webb nem tagadhatták meg segítségüket. Tudták, hogy életkérdés rájuk nézve, hogy Briant vállalkozása sikert érjen. Bármilyenek is voltak tehát érzelmeik, mégis nekiálltak, hogy segítsék lebocsátani a kötelet, amelyet kissé tágra kellett eresztetni Briant erejének kímélése miatt.

Ama pillanatban, mikor az utóbbi a vízbe akart ugrani, az öccse odament hozzá és felkiáltott:

- Bátyám!... bátyám!...

- Ne félj, Jakab... ne félts engem - felelé a bátyja.

A legközelebbi pillanatban már a víz tükrén lehetett őt látni, amint erőteljesen úszott, mialatt a kötél lebocsátkozott mögötte.

A vállalkozás még csöndes időben is nehéz lett volna, mert a hullámtörés folyvást erősen csapdosta a hosszú sziklasort, az áramlatok és ellenáramlatok nem engedték, hogy a merész fiú egyenes irányt tartson, és mikor megragadták, nagy küzdelmébe került, hogy kivergődjék belőle.

Mindazonáltal Briant mégis a part felé közeledett, mialatt társai lassanként utána bocsátották a kötelet. De máris látni lehetett, hogy ereje kezd kimerülni, noha ötvenlépésnyinél alig volt messzebb a schoonertől. Előtte örvényféle kanyargott, amelyet két ellentétes áramlat találkozására okozott. Ha sikerül ezt megkerülnie, akkor talán célt érhet, mert túl rajta a tenger nyugodtabb volt. Nagy erőfeszítéssel tehát balra kezdett úszni. De kísérlete sikertelen volt. Az áramlat megragadta és ellenállhatatlan erővel sodorta az örvény közepe felé.

- Segítség! ... Vontassatok ki! - kiáltá, mielőtt eltűnt volna.

A jacht fedélzetén a rémület tetőpontra hágott.

- Húzzátok fel a kötelet - vezénylé Gordon hidegen.

Társai siettek felhúzni a kötelet, hogy Briant-t visszavontassák a hajóra, mielőtt a víz alatt megfúlna.

Nem került egy percbe, míg Briant ismét a fedélzeten volt; igaz ugyan, hogy eszméletlenül, de öccse karjai közt csakhamar magához tért.

A kísérlet tehát, amelynek célja volt a kötelet kifeszíteni a szirtsor hosszában, teljesen meghiúsult. Senki se kezdhette volna meg újra a sikerre való kilátással. A szerencsétlen gyermekek tehát ismét kénytelenek voltak várni... Mit várni?... Segélyt? Honnét, kitől jöhetett volna segély?

Ekkor már dél elmúlt. A dagály érezhetővé vált. A hullámvisszaverődés is fokozódott. Sőt e napon újhold lévén, még erősebb áramlat volt várható, mint a múlt napon volt. Ha a szél megint nyugatra fordul, a víz a schoonert sziklás medréből fel fogja emelni... S újra meg fog fenekleni, csakhogy ezúttal nem kavicsos talajon, hanem a szirteken... És nem lehetett tenni semmit! semmit!

Mindnyájan a hajó hátulján voltak; a nagyobbak körülvették a kicsinyeket és mindnyájan a tengert nézték, amely folyvást dagadt és egymásután borította el a sziklákat. Szerencsétlenségre a szél csakugyan nyugatra fordult, mint a múlt éjjel és erősen dühöngött. Mihelyt a víz mélyebb lett, a hullámok tajtékkal boríták el a Sloughit és nemsokára nyilván fel fognak csapódni a fedélzetre. Most már a hajótörést szenvedetteken egyedül csak az Isten segíthetett. Imáik jajveszékeléseikkel vegyültek össze.

Valamivel két óra előtt, a dagály által fölemelt hajó nem dőlt többé a bal oldalára, de a hintálás következtében az előrésze a tenger fenekét súrolta, míg a fartőkéje beékelve maradt a sziklák közt. Nemsokára a hánykódás oly erőssé lett, hogy a gyermekeknek egymásba kellett fogózniuk, nehogy a fedélzetről lezuhanjanak. E percben egy tajtékos hullámhegy emelkedett föl két fonálnyira a jacht mögött. Az ember iszonyú árdagály hullámának vélhette volna, amelynek magassága felülmúlta a húszlábnyit. Óriási sebességgel közeledett, teljesen ellepte a szirteket, fölemelte a Sloughit, s keresztülsodorta a sziklákon anélkül, hogy a szirtek csak horzsolták volna is a hajó fenekét.

Nem került egy percbe, hogy a Sloughi e víztömeg iszonyú háborgása közepette kivetődött a síkpart közepén egy magasabb fövenyzátonyra, kétszáz lépésnyire a parti szirt tövében levő fák előtt. És itt mozdulatlanul maradt - ezúttal a szárazföldön, mialatt az óriási hullám visszavonult s szárazon hagyta az egész partot.

HARMADIK FEJEZET

*A Chairman nevelőintézet Aucklandban - Nagyok és kicsinyek - Vakáció a tengeren -
A Sloughi - A február 15-iki éjszaka - Utvesztés - Összeütközés - Vihar -
Vizsgálat Aucklandban - Mi maradt hátra a schoonerből?*

Elbeszélésünk idején a Chairman nevelőintézet egyike volt a legtekintélyesebbeknek Aucklandban, Új-Zéland fővárosában, a Csendes-tengernek e nevezetes angol gyarmatán; mintegy száz növendéket neveltek benne, az ország legjobb családjainak gyermekeit. A nevelés, amelyben részesültek, nagyon gondos és hasonló volt ahhoz, amelyben az Egyesült Királyság egyenrangú intézeteinek a növendékei részesülnek.

Új-Zéland szigetcsoport két fő szigetből áll: az északnak neve: Ika-Na-Mawi, vagyis a Halak szigete; a délié: Tawai-Ponamu, vagy a Nephrit földje. Az Ika-Na-Mawi sziget északnyugati elhajlásának tövében fekszik Auckland város, oly ponton, ahol a sziget szélessége alig néhány mérföldnyi. A város fekvése tehát olyan, mint a görögországi Korinthoszé s éppen azért nevezik a déli félgömb Korinthosának. Két kikötője közül az egyik nyugat, a másik kelet felé nyílik. Az utóbbi, amely a Hauraki-öbölben van - nem lévén eléggé mély -, mólókkal van ellátva, hogy a közepes tonnateher-tartalmú hajók is kiköthessenek. E mólók közt egyik legjelentékenyebb a Commercial-pier, a város egyik főutcája, a Queens-street végén van.

A Chairman-féle nevelőintézet ezen utca közepe táján állt. 1860. február 15-én a nevezett intézetből mintegy száz fiú jött ki szülőik kíséretében derült arccal, víg kedéllyel, mint megannyi madár, akik előtt kinyitották kalitkájuk ajtaját.

A szünidő kezdődött. Két hónapi szabadság vár reájuk. Sőt néhány növendéknek még egy tengeri utazásra is nyílt kilátása, melyről régóta beszéltek a Chairman-féle intézetben. Szükségtelen mondanunk, mennyire fölébresztették maguk iránt a közirigységet azok, akiknek jó szerencsájük megengedte, hogy részt vehessenek e kirándulásban a Sloughi nevű jachton, amely Új-Zéland partjait megkerülendő volt.

A növendékek szülői által kibérelt csinos schooner hat hétig tartó kirándulásra tett előkészületeket. A hajó tulajdonosa Garnett H. Vilmos volt, a kereskedelmi tengerészlet egykori hajós kapitánya és teljesen meg lehetett benne bízni. A családok aláírás útján gyűjtötték egybe az utazás költségeit, amelynél épp annyi figyelem fordított a biztonságra, mint a kényelemre. Nagy volt tehát az öröm a fiúk közt és bizonyos, hogy bajos lett volna a vakációból néhány hetet hasznosabban eltölteni.

A növendékek, akik a Sloughi kirándulásában részt vevendők voltak, a Chairman intézet különböző osztályaihoz tartoztak. Az olvasó, elbeszélésünk első fejezetéből láthatta, hogy voltak köztük mindenféle életkorúak, nyolcévesektől tizennégy évesekig. És e tizenöt fiút, a hajósint is ideértve, borzasztó kalandjaik messzire és hosszú időre kiragadták családjaik köréből.

Szükségesnek látjuk megismertetni neveiket, korukat, képességeiket, jellemüket, családjaik helyzetét és viszonyukat egymás irányában, amelyek közt ezen intézetben éltek, amelyet a szokásos vakáció kezdetén elhagytak.

A francia Briant testvérek és az amerikai származású Gordon kivételével mindnyájan angol eredetűek voltak.

Doniphan és Cross gazdag földbirtokosok gyermekei, és családjaik a legelső helyet foglalják el Új-Zéland társadalmában. Különböző unokatestvérek, néhány hónappal meghaladták tizenharmadik évüket, és mindketten az ötödik osztályba jártak.

A külsejére sokat tartó Doniphan mindenestre az intézet lelegegásabb növendéke volt. Értelmes és szorgalmas fiú létére igyekezett mindig a legelső lenni, részint azért, mert csakugyan szeret tanulni, részint pedig, mert a társait óhajtja felülmúlni. Bizonyos arisztokratikus gőgje miatt „Lord Doniphan”-nak nevezték, és uralkodni vágyó jelleménél fogva mindenütt tényleg uralkodni is akart. Innét ered közte és Briant közt az a versengés, amely már régebbi keletű, és főleg azóta lett élesebbé, mióta a körülmények fokozták ama befolyást, amelyet Briant a társaira gyakorolt. Cross meglehetősen középmezőre növendék, de állhatatos bámulója mindennek, amit Doniphan unokatestvére gondolt, mondott vagy cselekedett.

Baxter ugyanabba az osztályba tartozik; tizenhárom éves, hideg, meggondolt, munkás, leleményes és igen ügyes fiú. Az atyja meglehetősen szerény vagyonnal bíró kereskedő.

Webb és Wilcox tizenharmadfél évesek, és a negyedik osztályt végezték. Közepes értelműek, meglehetősen önkényes és civakodó természetűek. Családjaik gazdagok és magas rangot foglalnak el a sziget hivatalnoki osztályában.

Garnett, aki Service társával együtt a harmadik osztályba tartozik, éppúgy, mint az utóbbi, tizenkét éves. Az egyiknek atyja nyugalmazott tengerészkapitány, a másiké vagyonos ültetvényes Nort-Shore-ban, a Waitemate kikötő északi partján. E két család bizalmas viszonyban él egymással és e bizalmasság következtében Garnett és Service is csaknem elválhatatlan társakká lettek. Jóságú fiúk, nem nagyon szeretnek dolgozni és ha arról volt szó, hogy abbahagyják a munkát, sohase szokták magukat kéretni. Garnett - fájdalom - szenvedélyesen szereti az akkordeon nevű hangszert, amely oly nagy népszerűségnek örvend az angol tengerészetben. Tengerésztiszt fia létére szabad perceiben szokott is játszani és kedves hangszertét magával vitte a Sloughi fedélzetére is. Service bizonyára a társaság legvirgoncabb, legvígabb tagja, az intézet bohóca, aki csak úti kalandokról ábrándozik és kedves olvasmányául Crusoe Robinsont és a svájci Robinsont választotta.

Most két fiúról kell megemlékeznünk, akik közül az egyik kilenc-, a másik tízéves. Az első Jenkins, a New-Seeland-Royal-Society nevű tudományos társulat igazgatójának, a második Iverson, a Szent Pálról címzett székesegyház lelkészének fia. A harmadik, illetőleg a negyedik osztályban, az intézet jó növendékei közt emlegetik őket.

Ezután két gyermek következik, Dole kilencedfél-, Costar pedig nyolcéves. Mindkettőnek atyja a zélandi angol hadseregben szolgál mint tiszt, és az Aucklandtól hatmérföldnyire fekvő Uchunga városkában lakik, a Manuhan-öböl partján. E két fiú a „kicsinyek” közé tartozik; nem is lehet róluk egyebet mondanunk, minthogy Dole nagyon makacs és Costar nagyon nyúlánk. Az első osztályban ugyan nem ragyognak nagyon különösen, de mégis igen előrehaladottnak tartják magukat, mert olvasni és írni tudnak, amivel az ő korukban már nincs mit dicsekedni.

Amint látjuk, mindannyian tisztességes családokból származtak, amelyek Új-Zélandon már régóta megtelepedtek.

Az amerikai Gordon tizennégy éves. Arcán és egész alakján máris meglátszik a „jenki” érdesség jellege. Noha kissé félszeg és nehézkes, mégis kétségkívül ő az ötödik osztálybeli növendékek közül a leghiggadtabb. Ha nem is válik ki külseje által annyira, mint iskolatársa, Doniphan, érezni lehet, hogy egyenes elme, gyakorlati érzék lakik benne, amelynek sok tanújelét adta. Megfigyelő jellemű, hidegvéralkatú és az aprólékosságig rendszeres fiú létére, előszeretettel viseltetik a komoly dolgok iránt, és a legcsekélyebb eszméket is úgy osztályozza

az elméjében, mint a legcsekélyebb tárgyakat az íróasztalán, ahol minden számozva, megjelölve és lajstromozva van. Egészen véve társai becsülik, elismerik jó tulajdonságait és mindig szívesen látják, jóllehet nem angol származású. Gordon Bostonban született, de szülei meghalván, nincs más rokona a gyámjánál, egy volt konzulsági ügynöknél, aki vagyont szerzvéen, Új-Zélandon telepedett meg, és ama csinos nyaralók egyikében lakik, amelyek a Mount Saint John falut környező magaslatokon épültek.

A két fiatal francia, Briant és Jakab, egy kiváló mérnök fiai, aki ezelőtt harmadfél évvel vette át az Ika-Na-Mawi mocsarak kiszárítási munkálatainak vezetését. Az idősebbik tizenhárom éves. Nemigen szeret dolgozni, noha nagyon értelmes fiú, ennél fogva gyakran megesik rajta, hogy az ötödik osztályban az utolsók közé kerül. De elsajátítási képessége és nevezetes emlékezőtehetsége segítségével, amikor akar, ismét felkerül az első sorba és éppen ezt irigyli tőle Doniphan. Nem is tudott Briant-nal soha egyetérteni, már a Chairman-féle intézetben sem, és e meghasonlás következményeit láttuk a Sloughi fedélzetén. Aztán Briant merész, vállalkozó; a testgyakorlatokban ügyes, gyorsan tud visszavágni, ezenkívül szolgálatkész, jó fiú, nincs benne semmi Doniphan gögjéből, kissé hanyag a külsejére és a magatartásában - szóval egészen francia és ennél fogva nagyon különbözik angol tanuló társaitól. A nagyok visszaélései ellen gyakran védelmezte a gyöngébbeket, és ami őt magát illeti, sohasem rendelte magát alá a cimboraság követelményeinek. Ebből ellentétek, küzdelmek, csaták keletkeztek, mikben erejénél és bátorságánál fogva leggyakrabban ő volt a győztes. Szeretik is őt általában és mikor arról volt a szó, hogy ki vegye át a Sloughi parancsnokságát, társai - néhány kivétellel - nem is haboztak neki engedelmessé, annál kevésbé, mivel - mint tudjuk - Európából Új-Zélandba való átkelése alatt sikerült némi hajózási ismereteket elsajátítania. Ami öccsét, a kis Jakabot illeti, őt eddig az egész harmadik osztály, sőt az egész Chairman-féle intézet legvirgoncabb növendékének tartották, ebben még Service-t is felülmúlta. Jakab folyvást új tréfákat gondolt ki, mindenféle csínyeket követett el társaival és egészen fölöslegesen vont magára büntetéseket. De amint látni fogjuk, a jacht elindulása óta e jelleme teljesen megváltozott, anélkül hogy tudni lehetett volna, miért.

Ezek voltak azok a fiúk, akiket a vihar a Csendes-tenger szárazföldeinek egyikére kivetett.

Ez utazás alatt az új-zélandi partok körül a Sloughit a tulajdonosának, Garnett atyjának kellett volna vezényelni, aki Ausztrália vizeiben a legmerészebb jachtparancsnokok egyikéül ismertek. Hányszor jelent meg ez a schooner már Új-Kaledónia és Új-Holland partjain a Torres-szorostól Tasmánia déli csúcsáig, sőt a Molukka-, a Fülöp-szigetek és a Celebesz vizéig, amelyek néha még a legnagyobb tonna teherképességű hajókra nézve is annyira veszélyesek! De a jacht erős szerkezetű volt, és még viharos időben is kitűnően állta a tengert, mint mondani szokás.

A legénység egy vitorlamesterből, hat matrózból, egy szakácsból és a hajósinasból állt. Ez az utóbbi Moko volt, a tizenkét éves szerezsen fiú, akinek családja már régóta szolgált egy új-zélandi telepítvényesnél. Meg kell még említenünk a Phann nevű amerikai fajú vadászebet is, amely Gordon tulajdona volt, és sohase hagyta el a gazdáját.

Az indulás napja február 15-ikére volt kitűzve. A Sloughi a kereskedelmi rakpart legvégén, következőleg jó mélyen benn a kikötőben, a faránál fogva volt megkötözve.

A legénység nem volt a fedélzetén, mikor 14-én este a fiatal utasok hajóra szálltak. Garnett parancsnok csak az indulás percében volt megérkezendő. Csupán a vitorlamester és a hajósinas fogadta Gordont és társait. A matrózok elmentek még egy pohárka whiskyt üríteni. Mikor már a gyermekek valamennyien elhelyezkedtek és lefeküdtek, a vitorlamester is elindult az embereit felkeresni a kikötő körüli csapszékek egyikébe, és azt a megbocsáthatatlan

hibát követte el, hogy meglehetősen késő éjjel óráig elmaradt. A hajósinas a legénység szobájába vonult vissza és ott elaludt.

Mi történt ekkor? Ez valószínűleg sohasem fog kitudódni. Annyi bizonyos, hogy a jacht köteleit eloldták, hanyagságból vagy rosszakaratból... Senki sem vette észre a hajón.

Sötét éjszaka borult a kikötőre és a Hauraki-öbölre. A szél erősen fújt a szárazföld felől és az apály áramlata a schoonert a sík tenger felé ragadta.

Mikor a hajósinas felébredt, a Sloughi úgy hánykódott, mintha nagy hullámok ringatták volna, amelyeket nem lehetett összetéveszteni a kikötőben tapasztalható hullámtöréssel... Moko a fedélzetre sietett... A jacht a sík tengeren úszott.

A hajósinas kiáltásainak hallatára Gordon, Briant, Doniphan és még néhány fiú kiugrott az ágyból és felszaladt a lépcsőn. Hiába kiáltoztak segélyért! Már a város vagy a kikötő egyetlen lámpáját se láthatták. A schooner már az öbölben járt, a parttól hárommérőföldnyire.

A fiatal fiúk Briant tanácsára, amelyhez a hajósinas is csatlakozott, mindenekelőtt egy vitorlát akartak kifeszíteni, hogy rézsút ismét a partok felé közeledhessenek. De a vitorlával, amely sokkal nehezebb volt, hogysé kellőleg lehetett volna irányozni, nem értek el egyebet, mint hogy a nyugati szél még messzebb vitte őket. A Sloughi megkerülte a Colville-fokot, áthaladt a szoroson, amely azt a Nagy-Gát-szigetétől elválasztja és csakhamar néhány mérőföldnyire eltávozott Új-Zélandtól.

E helyzet komoly volta könnyen érthető. Briant és társai nem várhattak többé semmiféle segílyt a szárazföldről. Azon esetre, ha valamely hajó a kikötőből elindulna a keresésükre, néhány óra múltán el, mielőtt feltalálhatná őket, még ha föltételezzük is, hogy sikerülne föltalálnia a schoonert a mély sötétség közepette. De még nappal is, hogyan lehetne észrevenni ily kis hajót a sík tengeren? Másfelől hogyan menekülhetnének a gyermekek a bajból a saját erejük segélyével? Ha a szél meg nem fordul, le kell mondaniuk a szárazföld felé való visszatérhetés reményéről.

Igaz, hogy még fennmarad az az esély, hogy valamely hajóval találkozhatnak, amely Új-Zéland valamelyik kikötője felé tart. Bármily csekély volt is ez az esély, Moko sietett felvonni egy lámpát az előárbocra. Ezután nem maradt egyéb teendő, mint bevárni a reggelt.

Miután a kicsinyek a nagy zajra nem ébredtek fel, célszerűnek látszott őket tovább hagyni aludni. Rémületük csak rendetlenséget okozhatott volna a fedélzeten.

Azonban mégis több kísérletet tettek a Sloughit szél ellen irányozni. De a hajó azonnal megfordult és gyorsan haladt tovább kelet felé.

Egyszerre lámpafényt pillantottak meg, két vagy három tengeri mérőföldnyi távolságban. Fehér fény volt, egy árboc tetején, amely az úton levő gőzösök ismertetőjele. Nemsokára a két - vörös és zöld - oldalmécs is előtűnt s miután mind a kettőt egyszerre lehetett látni, kétségtelen volt, hogy a gőzös egyenesen a jacht felé tart.

A fiúk hasztalan kiáltoztak segélyért. A hullámok zúgása, a hajó szellentyűiből kitóduló gőz sivítása, a folyvást erősülő szél, minden egyesült, hogy hangjukat elnyomja.

De ha az őrségen levő matrózok nem is hallják meg a hangjukat, vajon nem fogják-e megpillantani a Sloughi lámpáját? Ez volt a legutolsó eshetőség.

Szerencsétlenségre e pillanatban a hajó egy erősebb hánykódásától a lámpa zsinegje elszakadt; a lámpa a tengerbe esett és most már semmi sem jelezte a Sloughi jelenlétét, pedig a hajó óránként tizenkét tengeri mérőföldnyi sebességgel közeledett felé.

Néhány másodperc múlva súrolta a jachtot, amely azonnal elsüllyedt volna, ha a gőzös oldalt kapja; de az összeütközés csupán a Sloughi hátulját érte és csakis a hajó taccímerének (tableu) egy részét sodorta le, anélkül hogy a hajótestet érintette volna.

Az összeütközés általában oly csekély volt, hogy a gőzös tovább haladt, otthagyván a Sloughit a közelgő vihar prédájául.

Ekkor a gyermekek, kiket a vihar magával ragadott, veszve hitték magukat. Mikor a reggel megjelent, a végtelen vízmező teljesen néptelen volt.

Egyetlen hajó sem jelent meg a jacht látókörében. Az éj beállt, és az idő mind rosszabbra fordult; ha a szélrohamok néha csillapultak is, a szél szüntelen nyugat felől fúj.

Se Briant, se társai nem tudták csak hozzávetőleg sem, hogy meddig tarthat ez az átkelés? Hiába igyekeztek a schoonert visszairányozni az új-zélandi vizekbe, nem sikerült. Nem kevésbé hiányoztak ismereteik a hajó irányzásában, mint erejük a vitorlák kifeszítéséhez.

Ily körülmények közt történt, hogy Briant, aki korát messze fölülmúló erélyt tanúsított, oly befolyást kezdett gyakorolni társaira, amely alól még Doniphan se bírta magát kivonni. Noha Moko segélyével se sikerült a hajót visszaterelnie a nyugati vizekbe, legalább csekély hajózási ismereteit arra fordította, hogy a jachtot meglehetősen használható állapotban tartsa meg. Nem kímélte magát, éjjel-nappal őrködött és szemeit állhatatosan végigjártatta a látóhatáron, ha talán mégis találhatna módot a menekülésre! Egyúttal a tengerbe dobott több palackot, amelyek a Sloughira vonatkozó értesítéseket tartalmaztak. Ez is kétségkívül kevéssel biztatott, de ezt sem akarta elmulasztani.

Eközben a nyugati szél a Csendes-tengeren folyvást tovább kergette a hajót, anélkül hogy irányát megváltoztatni, vagy akár csak a sebességét mérsékelni lehetett volna.

Tudjuk már, hogy mi történt. Néhány nappal ezután, hogy a nyugati szél a schoonert kisodorta a Hauraki-öböl átjáróiból, vihar kerekedett, amely két hétig rendkívüli erővel dühöngött. A Sloughi, miután százszor is abban a veszélyben forgott, hogy az óriási hullámok szerteúzzák, ami múlhatatlanul meg is történt volna, ha nincs oly kitűnően és szilárdul építve, végre partra vetődött a Csendes-tenger egy ismeretlen szárazföldjén.

És most milyen sors vár a hajótörést szenvedett gyermekekre, akik ezernyolcszáz mérföldnyire elsodortattak Új-Zélandtól?

Családjaiknak mindenesetre elég okuk volt azt hinni, hogy a tenger elnyelte őket hajójukkal együtt.

Megmondjuk miért.

Mikor Aucklandban, még a február 14-ike és 15-ike közti éjjel konstatálták a Sloughi eltűnését, azonnal értesítették róla Garnett parancsnokot és a szerencsétlen gyermekek családjait. Szükségtelen leírunk, mily benyomást tett ez az eset a városban, ahol a rémület általános volt.

De ha a hajó kötele felbomlott, vagy el is szakadt, talán az apály áramlata nem sodorta ki a schoonert az öbölből? Talán még lehetséges lesz föltalálni, noha a folyvást erősbülő nyugati szél elég okot adott a legnagyobb aggodalmakra...

A kikötő parancsnoka haladéktalanul intézkedett is a jachtnak nyújtandó segély iránt. Két kis gőzös több mérföldnyire ment a keresésére a Hauraki-öblön kívül. Egész éjjel cirkáltak a vizeken, ahol a tenger már nagyon háborgott. És mikor reggel visszatértek, kénytelenek voltak az iszonyú katasztrófa által lesújtott családokat az utolsó reményüktől is megfosztani.

A gőzösök, ha nem is találták meg a Sloughit, de a tengerből kihalászták a roncsait. E roncsokat a hajócímer darabjai képezték, amelyeket az összeütközés alkalmával a Quito nevű perui gőzös szakított le - amely összeütközésről azonban a gőzös legénységének legcsekélyebb tudomása se volt.

E darabokon még három vagy négy betű volt olvasható a Sloughi nevéből. Bizonyosnak látszott tehát, hogy a jachtot a hullámok szerteúzták és hogy az körülbelül tizenkét tengeri mérföldnyi távolságban Új-Zélandtól keletnek, mindenestől elmerült.

NEGYPEDIK FEJEZET

A partvidék legelső kifürkészése - Briant és Gordon az erdőben - Sikertelen kísérletek egy barlang felfedezésére - Az ingóságok leltára - Élelmiszerek, fegyverek, ruhák, ágynemű, egyéb kellékek, szerszámok, műszerek - Az első reggeli - Az első éjszaka

A schooner már egy óra óta hevert a part fövényén anélkül, hogy egyetlen bennszülött mutatkozott volna. Egyetlen ház, kunyhó vagy viskó se látszott, sem a parti szirt tetején emelkedő fák alatt, sem a dagály vizeitől felduzzadt patak partjain. Még csak emberi lábnyomot se vettek észre a fövényen, amelyet a hullámok által kidobott hínár szegélyezett. A kis patak torkolatán egyetlen halászbárka sem állt kikötve. Az öböl azon egész részén, amely a déli és északi hegyfokok közt feküdt, sehol se gomolygott füst a levegőben.

- Végre szárazföldön vagyunk és már ez is valami - mondá Gordon. - De vajon melyik szárazföld lehet ez, amely teljesen lakatlannak látszik?...

- A fő dolog az, hogy ne legyen lakhatatlan - viszonzá Briant - Bizonyos időre el vagyunk látva élelmi- és lőszerekkel!... Csak lakásunk hiányzik és menedékhelyet mindenesetre találnunk kell, legalább a kicsinyek számára... Most ők a legelsőek.

- Igazad van! - mondá Gordon.

- Ami pedig azt illeti, hogy megtudjuk hol vagyunk, lesz időnk ezzel foglalkozni akkor is, ha a legszükségesebből már gondoskodtunk! Ha valósággal szárazföldön vagyunk, akkor nem lehetetlen, hogy segínyt is fogunk találni! Ha ellenben szigeten... lakatlan szigeten vagyunk... nos hát akkor majd meglátjuk, mit kell tennünk!... Jer Gordon, induljunk el a felfedezési útra!

Mind a ketten csakhamar elérkeztek ama facsoport széléhez, amely rézsút három- vagy négyszáz lépésnyire a torkolat felé terült el a parti szirt és a patak jobb partja közt.

Ebben az erdőben semmiféle emberi nyomot se találtak, ösvényt, se átjárót. A földön kidült, korhadt vén fatörzsek heverték. Briant és Gordon térdig lesüppedtek a száraz falevelek vastag rétegébe. Mindazonáltal a madarak félénken röpködtek, mintha már az embertől való félelmet megtanulták volna. Valószínű tehát, hogy e partot, ha mindjárt lakatlan is, koronkint meglátogatják a szomszédos területek bennszülöttei.

A két fiú tíz perc alatt átment ezen az erdőn, amely mind sűrűbbé lett a sziklás szirt szomszédságában; e szirt pedig mint egy meredek fal emelkedett fel, száznyolcvan lábnyi közép-magasságban. Nagyon óhajtandó lett volna, hogy a tövében valamely üreget vagy bemélyedést találjanak, amely menedékhelyül szolgálhatna. Szerencsétlenségre Briant és Gordon e sziklafalon, amely oly egyenes volt mint egy vár bástyája, nem találtak se barlangot, de még csak kiszögelléseket se, amelyek fel lehetett volna mászni a szirt tetejére. A terület belsejébe valószínűleg csak úgy lehet eljutni, ha megkerülik a parti szirtet, amelynek fekvése iránt Briant tájékozta magát akkor, midőn a Sloughiról szemügyre vette a gát sziklasorát.

Körülbelül fél óráig haladtak dél felé a sziklafal tövében. Ekkor a patak jobb partjára értek, amely tekervényesen nyúlt el keleti irányban. Az innenső partot szép fák szegélyezték, ellenben a túlsó lapos és növényzet nélküli part egészen másféle látványt nyújtott. Az ember terjedelmes mocsárvidéknek tarthatta volna, amely elterjedt a déli láthatárig.

Briant és Gordon visszatértek a Sloughi felé, miután meghiúsult az a reményük, hogy feljuthassanak a szirt tetejére, ahonnét kétségkívül megláthatták volna a szárazföld jelentékeny részét.

Doniphan néhány fiúval a sziklákon járt-kelt, míg Jenkins, Iverson, Dole és Costar kagylószedéssel mulatták magukat.

Briant és Gordon a nagyokkal rögtön közölték szemleútjuk eredményét, s kijelentették, hogy egyelőre nem lehet elhagyni a schoonert. Noha a feneke nagyon meg volt rongálva és a bal oldalán jelentékeny hasadás mutatkozott, mégis ideiglenes lakhely gyanánt használható volt, ugyanazon a helyen, ahova a tenger kivetette. A fedélzet az előrészen, az őrszoba felett ugyan kettévált, de a szalon és a hátulsó szobák legalább elégséges menedékhelyet nyújtottak a szélrohamok ellen. A konyha nem szenvedett a sziklák horzsolásától a kicsinyek nagy örömére, akiket a reggelik és az ebédek kérdése rendkívül érdekelt.

Valóban nagy szerencse volt, hogy a fiatal gyermekek nem voltak kénytelenek az elhelyezkedésükhöz nélkülözhetetlen tárgyakat a partra kihordani. Ha ez sikerült is volna, mennyi nehézséggel, mennyi fáradsággal kellene megküzdeniük! Hogyan menthették volna meg az ingóságukat, ha a Sloughi a hullámtörés által hozzáférhető helyen vetődik a partra? Nem pusztította volna-e el a tenger csakhamar a jachtot és a fővényen szétszórt élelmiszerekből, fegyverekből, lőszerkből, ruhákból, ágyneműből és egyéb tárgyakból, amelyek a kis társaságra nézve annyira szükségesek voltak, vajon mit lehetne megmenteni? Szerencsére a dagályár átsodorta a Sloughit a szirtsoron. Noha a hajózásra örökre alkalmatlanná vált, legalább lakható volt, miután a felső része ellenállt előbb a viharnek, majd a sziklával való összeütődésnek és most már semmi se tudta volna kisodorni ebből az iszapos fővényből, amelybe befészkelte magát.

A legjobb volt tehát ideiglenesen a Sloughin maradni és elhelyezkedni, ami még ugyanaznap meg is történt. A hajó jobb oldalán megerősített kötélhágcsó segítségével a nagyok úgy, mint a kicsinyek bármikor feljuthattak a fedélzetre. Moko, aki hajósinas létére kissé értett a főzéshez is, Service segítségével a reggeli elkészítéséhez fogott. Valamennyiüknek jó étvágyuk volt, sőt Jenkins, Iverson, Costar és Dole eléggé vígagnak is látszottak. Csupán Briant, Jakab, egykor az intézet legpajkosabb növendéke vonult félre. A változás jellemében és szokásaiban valóban meglepő volt, Jakab azonban hallgatott és soha se felelt a kérdésekre, amelyeket társai ez iránt hozzá intéztek.

Végre annyi nap és annyi éjszaka után, amelyeket a vihar ezer veszélyei közt töltöttek, valamennyien csakis az alvásra gondoltak. A kicsinyek széteszlottak a jacht szobáiban, ahol a nagyok is csakhamar megjelentek. Mindazonáltal Briant, Gordon s Doniphan felváltva virrasztani akart. Nem lehetett-e egy csapat vadállat vagy egy csoport bennszülött megjelenésétől tartani, akik talán nem kevésbé lettek volna félelmesek amazoknál? Nem történt semmi. Az éjszaka riadalom nélkül múlt el és mikor a nap felkelt, a fiúk imádkoztak és munkához láttak.

Mindenekelőtt leltározni kellett a jachton található élelmiszereket, majd az egyéb ingóságokat, fegyvereket, műszereket, ruhákat, szerszámokat stb. Az élelmezés kérdése volt a legfontosabb, mert a part teljesen lakatlannak látszott. Összes segélyforrásaik a halászatra és vadászatra fognak szorítkozni, ha ugyan van itt vad.

Megállapították, hogy ide nem érve a kétszersültet, amelyből tetemes készlet találtatott, a konzervek, sonkák, besózott hús, főzelék stb. készlete, még azon esetre se fog két hónapnál tovább tarthatni, ha a legnagyobb takarékosággal bánnak vele.

Ennélfogva mindjárt kezdetben igénybe kell venni a helybeli segélyforrásokat, hogy a hajón talált élelmiszerek megmaradjanak azon esetre, ha netalán szükséges volna néhány száz angol mérföldnyi utat tenniük, hogy eljuthassanak a partvidék valamelyik kikötőjébe vagy valamely beljebb fekvő városba.

- Csak a konzervek egy része meg ne romlott volna! - jegyzé meg Baxter -, mert mikor a szirtek közt megakadtunk, a tenger víz behatolhatott ám a hajóba.
- Ezt azonnal meg fogjuk tudni, ha megvizsgáljuk a dobozokat - viszonzá Gordon. - A legrosszabb esetben még egyszer megfőzzük a tartalmukat.
- Ezt magamra vállalom - mondá Moko.
- És ne késlekedjél vele - mondá Briant -, mert az első napok alatt kénytelenek leszünk a Sloughi készleteiből élni.
- Miért ne látogatnánk meg mindjárt ma a sziget északi részén levő sziklákat és miért ne szedhetnénk össze a megehető tojásokat? - kérdé Wilcox.
- Igen! igen! - kiáltá Dole és Costar.
- És miért ne halásznánk? - kérdé Webb. - Nincsenek-e horgok a hajón és halak a tengerben? Ki akar halászni menni?
- Én!... én! - kiálták a kicsinyek.
- Jól van!... jól van! - viszonzá Briant. - De nem játékról van ám szó és csak a komoly halászoknak fogunk horgot adni.
- Légy nyugodt, Briant - viszonzá Iverson. - Olyan lelkiismeretesen fogjuk elvégezni a dolgunkat, mintha iskolai feladat volna.
- Helyes, de mindenekelőtt leltározzuk a jachtunk tartalmát - jegyzé meg Gordon. - Nemcsak az evésre kell gondolni.
- De mégis lehetne osztrigákat keresni a reggelihez - mondá Service.
- Ám legyen - felelé Gordon. - Menjetez kicsinyek, hárman vagy négyen. Moko, kísérd el őket.
- Értem, Gordon úr.
- És jól vigyázz rájuk! - tevé utána Briant.
- Ne féljen semmitől, Briant úr.

A hajósinasban meg lehetett bízni. Szolgálatkész, ügyes, bátor fiú volt, ki még nagy szolgálatokat tehetett a hajótörést szenvedetteknek. Különösen Briant-hoz ragaszkodott, aki nem is titkolta rokonszenvét Moko iránt, de angolszász társai kétségkívül szégyellték volna magukat, ha a szeretet érzése támadna bennük egy szerecsen iránt.

- Induljunk! - kiáltá Jenkins.
- Jakab, te nem akarsz velük menni? - kérdé Briant az öccsétől.

Jakab tagadólag felelt.

Jenkins, Dole, Costar és Iverson elindultak tehát Moko vezetése alatt és végigmentek a szirtsor hosszában, amely az apály következtében szárazra került. A sziklák közt talán osztrigákat és egyéb ehető kagylókat találnak, amelyek akár nyers, akár főtt állapotban igen jók reggelire. A gyermekek ugrándozva távoztak, és e kis kirándulást inkább mulatságnak tekintették. Így illett ez a korukhoz. Már alig emlékeztek vissza az átélt megpróbáltatásokra, és a veszélyekre nem is gondoltak, amelyekkel a jövő fenyegette őket.

Mihelyt a kis csapat eltávozott, a nagyok a hajót vizsgálták meg. Egyfelől Doniphan, Cross, Wilcox és Webb leltározták a fegyvereket, lőszeret, ruhákat, ágyneműket, műszereket és a

szerszámokat, másfelől Briant, Gordon, Baxter és Service megszámlálták a hajó fenekén különböző nagyságú hordókban levő bort, sört, égettort, whiskyt és gint. Gordon az egyes megvizsgált tárgyakat följegyezte zsebkönyvébe, amely egyébiránt tele volt a schooner rakományára vonatkozó jegyzetekkel. A rendszeres amerikai - aki valóban kezelési hivatalnoknak született - máris elkészítette a készletben levő anyag részletes jegyzékét, és úgy látszott, mintha ezúttal csak az egyes tételek helyességéről kellene magának meggyőződést szereznie.

Mindenekelőtt megállapították, hogy a vitorla, kötél, sodrony és egyéb felszerelési kellékből teljes pótkészlet létezik. Ha a jacht még használható állapotban lett volna, semmi se hiányzott volna másodszori felszereléséhez. De ha ezeket a legelső minőségű vitorlákat, ezeket az új köteleket nem lehetett többé a hajó felszerelésére használni, mindenesetre értékesíthetni fogják a jövődő berendezésnél. A halászati eszközök, kézi hálók, horgok stb. szintén szerepeltek a leltárban és valóban becses tulajdont képeztek azon esetre, ha az öböl halban bővelkedett.

Fegyverek és lőszeretek tekintetében Gordon a következő tételeket jegyezte föl a zsebkönyvébe: nyolc vadászpuska, egy messzire hordó kacsapuska, tizenkét revolver, háromszáz töltény hátultöltő puskák számára, két lőporos hordó huszonöt fontnyi tartalommal és meglehetősen mennyiségű sörét, szatyma és golyó áll rendelkezésre. Ezek a lőszeretek, amelyek vadászati célokra voltak szánva, a Sloughi megállapodásai alkalmával Új-Zéland partjain: most e partokon hasznosabb módon fognak az élmezőny biztosításaira értékesíttetni - adja az ég, hogy az élet megvédelmezésére ne kelljen használni! Volt még ezenkívül bizonyos számú röppentyű is éjjeli jeladásokra és mintegy harminc töltény a jacht két kis ágyúja számára, amelyeket remélhetőleg nem lesznek kénytelenek a bennszülöttek támadásainak visszaverésére használni.

Ruhák és konyhaeszközök dolgában a hajótörést szenvedettek jól el voltak látva, még azon esetre is, ha huzamosabban itt kellene maradniuk. Az edények egy része ugyan eltört, mikor a Sloughi a szirtekhez ütődött, de még mindig elég maradt az asztali és konyhai használatra. Különben ezek nem is voltak feltétlenül szükséges tárgyak. Sokkal lényegesebb volt, hogy a flanel-, posztó-, gyapot- és vászonöltönyökből elégséges készlet legyen arra, hogy az évszakok szerint lehessen változtatni a ruhát. Mert ha e sziget vagy szárazföld ugyanazon szélességi fok alatt fekszik, mint Új-Zéland - ami valószínű volt, mivel a schoonert Aucklandből való elindulása óta folyvást a nyugati szél hajtotta előre -, akkor nyáron nagy melegre és télen nagy hidegre készülhetnek. Szerencsére nagy mennyiségben találtak a hajón ama ruhadarabok, amelyek egy több hétre terjedő kirándulásnál nélkülözhetetlenek, mert e tekintetben a tengeren az ember sohase lehet elég óvatos. Ezenfelül a legénység ládáiban gyapotnadrágokat, zubbonyokat, viaszos vászonból készült köpenyeket, szövött gyapotujjasokat találtak, amelyeket könnyű lesz átalakítani a nagyok- és kicsinyeknek. Ily módon a szigorú téllal is szembe lehet majd szállani. Természetes, hogy ha a körülmények a schooner elhagyását és biztosabb lakhellyel való felcserélését követelnék, mindenki magával fogja vinni teljes ágyneműit, miután a hajó ágyai jól föl voltak szerelve derékaljakkal, lepedőkkel, vánkosokkal, takarókkal és e tárgyak, kellő gondozás mellett, sokáig eltarthatnak...

Sokáig!... Ez a szó talán azt jelentette, hogy: életfogytig! A műszereket illetőleg Gordon a következőket jegyezte fel zsebkönyvébe: két aneroid légmérő, egy alkohollal töltött hőmérő, két tengeri óra, több rézből készült szócsó, amilyeneket ködös időben szoktak használni és amelyek nagy távolságra elviszik a hangot; három darab kisebb és nagyobb messzeségre használható látcső, egy nagyobb és két kisebb iránytű, egy viharjelzőkészülék, végre több angol nemzeti lobogó, ide nem értvén a jelző lobogókat, amelyek két hajónak egymással való közlekedésére használtatnak volt a schoonereken. Ezekon kívül volt még egy kaucsukból

készült Halkett-féle ladik is, amelyet össze lehetett hajtogatni és amelyet patakon vagy tavon való átkelés céljára bátran használhattak.

Ami a szerszámokat illeti, a hajóasztalos ládája meglehetősen teljes készletet tartalmazott, nem is említve a sok szöveget, srófot és egyéb eszközt, amely a hajón előfordulható apróbb kijavításokhoz szükséges, sőt még gombok, tűk és cérnák se hiányoztak, mert az anyák a ruhajavítás esetleg előfordulható szükségére való tekintettel, e kellékekről is gondoskodtak. Az a veszély se fenyegette a fiúkat, hogy tüzet ne gyújthassanak; a sok gyufa kanóc és egyéb tűzi szerszám sokáig eltarthat és e részben nyugodtak lehettek.

Találtak ezenkívül a hajó könyvtárában nagy méretű földabroszokat, jó angol és francia útleírásokat és néhány tudományos könyvet, nem is említve a két híres Robinsont, amelyeket Service okvetlenül megmentett volna, amint Garnett is megmentette harmonikáját, amely szerencsésen és baj nélkül élte túl a viharos utazás viszontagságait. Végre találtak nagy mennyiségű írószert, toll, írón, papiros, tinta, valamint egy 1860-iki naptár is. Baxter bízott meg azzal a feladattal, hogy egymásután törüljön ki belőle minden elmúlt napot.

- Március 10-én történt - mondá Baxter -, hogy a tenger kivetette a partra a szegény Sloughit!... kitörlöm tehát március 10-ét, valamint az 1860-ik év összes megelőző napjait.

Megemlítendő még azon ötszáz fontnyi összeg éspedig aranyban, amelyet a fiúk a jacht pénztárában találtak. Talán hasznát fogják venni a hajótörést szenvedettek, ha sikerül eljutniuk valamely kikötőbe, ahonnét hajóra szállhatnak, mely az édes, óhajtott otthonba viszi őket.

Gordon ezután pontosan számba vette a hajó fenekén elhelyezett hordókat. Több hordó, amely égettbor, sört vagy bort tartalmazott, széthullott, mikor a hajó a szirtekhez ütődött és a folyadék kiömlött a hajógerinc hasadékain. Ez pótolhatatlan veszteség volt és annál inkább kellett takarékoskodni azzal, ami megmaradt.

A hajó fenekén összesen megmaradt száz gallonra való vörösbor és sherry, ötven gallon gin, égettbor és whisky, negyven hordó sör, egyenként huszonöt gallon tartalommal - ezenkívül mint egy harminc palackra való különféle likőr, amelyek jól be lévén szalmába csavarva, ellenállhattak a viharok, mely össze-vissza dobta azokat.

Eszerint a Sloughi tizenöt utasa, legalább bizonyos ideig elmondhatta magáról, hogy megélhetése biztosítva van. Majd később kiderül, vajon nyújt-e mostani tartózkodási helyük annyi segélyforrást, hogy a készletekkel gazdálkodni lehessen.

Déltájban a kicsinyek, Moko vezetése alatt visszatértek a Sloughira. Komolyan hozzáláttak a munkához és sikerült magukat hasznosakká tenniük. Meglehetősen mennyiségű kagylót hoztak magukkal és Moko azonnal az elkészítésükhöz fogott. Ami a tojásokat illeti, ezekből is nagy mennyiségre lehetett számítani, mert Moko számtalan sziklagalambot látott a parti szirtek magasan levő kiszögellésein.

- Jól van - mondá Briant -, majd legközelebb egy reggelen vadászatot rendezünk, amely úgy látszik, sikerrel biztató.

- Mindenesetre - viszonzá Moko - három-négy lövéssel tucatszámra lehet galambot ledurrantani. Ami pedig a fészkeiket illeti, ezekhez se lesz nehéz hozzáférni, ha valaki kötéllel lebecsátkozik.

- Úgy lesz - mondá Gordon. - Addig is, ha talán Doniphan holnap reggel el akar menni vadászni...

- Nagyon szívesen - viszonzá Doniphan -, Webb, Cross és Wilcox velem fognak jönni.

- A legnagyobb örömmel! - kiáltá a három fiú, akik egészen el voltak ragadtatva a gondolatra, hogy töméntelen szárnyasok közé durranthatnak.

- Csak azt ajánlom - jegyzé meg Briant -, hogy ne lőjeteek nagyon sok galambot! Mindannyiszor rájuk fogunk találni, valahányszor szükségünk lesz. Fő dolog az, hogy ne tékozzoljuk a löport haszontalanul.

- Jól van, jól van! - viszonzá Doniphan, aki nemigen túrhette a megjegyzéseket és különösen ha Briant szólt. - Nem most leszünk először vadászaton és nincs szükségünk a jó tanácsokra.

Egy órával később Moko jelentette, hogy a reggeli készen van. Mindnyájan a hajóra siettek és az ebédlőben foglaltak helyet. A jacht meglehetősen rézsútosan feküdt, következőleg az ebédlőasztal is érezhetően balra hajolt. De ez nem zavarta a fiúkat, akik már megszokták a hajó hánykódásait. A kagylókat egyhangúlag kitűnőeknek nyilvánították, csupán az elkészítési módot lehetett kissé kifogásolni, de hiszen fiatal korban az étvágy a legjobb szakács. A kétszersült, egy darab besózott marhahús és néhány csöpp égettborral vegyített víz, amelyet a patakából apály idején merítettek, nehogy iszapos íze legyen, egészben véve igen elfogadható reggelit szolgáltatott.

A délután berendezkedési munkák és a leltározott tárgyak elrakosgatása közt múlt el. Ez alatt Jenkins és kis társai a patakban halásztak, amely hemzsegett a sok mindenféle haltól. Vacsora után mindnyájan nyugodni mentek, Baxter és Wilcox kivételével, akik hajnalig virrasztottak.

Így múlt el a második éjszaka a Csendes-tenger szárazföldjén.

ÖTÖDIK FEJEZET

*Sziget, avagy szárazföld? - Kirándulás - Briant egyedül megy - A hüllők -
Pingvinek csapatai - Reggeli - A hegyfok csúcsán - Három sziget a távolban -
Egy kék vonal a láthatáron - Visszatérés a Sloughira*

Sziget-e, avagy szárazföld? Ez a komoly kérdés foglalkoztatta folyvást Briant-t, Gordont és Doniphant, akik jellemüknél és értelmiségüknél fogva csakugyan e kis világ főnökei voltak. Mindenesetre, akár sziget volt e föld, akár nem, annyi bizonyos, hogy nem a térítő égvő alatt fekszik. Meglátszott ez a növényzetten, a tölgyeken, bükkfákon, füzekén, a különböző fajú fenyőkön, amelyek a Csendes-tenger középrégióiban nem találhatók fel. Sőt úgy látszott, mintha a terület valamivel magasabb szélesség fok alatt feküdnék, mint Új-Zéland, következésképp közelebb volna a déli sarkhoz. Félni lehetett tehát attól, hogy a telek itt nagyon szigorúak lesznek. A földet, a parti szirtek alatt elterülő erdőben máris a lehullott falevelek vastag szőnyege borította. Csupán a tűlevelű fák tartották még lombjukat, amely minden évszakban újra kiújul, mielőtt még a régi lomb lehullana.

- Éppen azért tartom igen szükségesnek, hogy ne telepedjünk le véglegesen a part ezen oldalán - mondá Gordon egy nappal azután, hogy a Sloughit állandó lakhelyül berendezték.

- Ez az én véleményem is - mondá Doniphan. - Ha bevárjuk a kedvezőtlen évszakot, késő lesz eljutnunk valamely lakható helyre, mert könnyen meglehet, hogy száz angol mérföldnyi utat is meg kell tennünk, mielőtt ilyent találnánk.

- Türelem - viszonzá Briant. - Hiszen még csak március derekán vagyunk.

- Nos - mondá Doniphan - a jó idő eltarthat április végéig és hat hét alatt hosszú utat lehet megtenni.

- Ha út van - felelé Briant.

- És miért ne volna?

- Kétségkívül - viszonzá Gordon. - De ha van is, tudjuk-e, hogy hova vezet?

- Én csak egyet tudok - mondá Doniphan -, azt, hogy képtelenség el nem hagynunk a schoonert a fagyos és esős évszak előtt, és hogy ezt tehessük, nem kell minden lépten-nyomon nehézségeket látni.

- Jobb a nehézségeket meglátni - viszonzá Briant - mint bolondfővel egy ismeretlen országnak nekimenni.

- Könnyű dolog bolondoknak kijelenteni azokat, akik más véleményen vannak - mondá Doniphan csípősen.

- A feleselés semmit se használ. Értsük meg egymást, ha célt akarunk érni. Doniphannak igaza van, mikor azt mondja, hogy ha oly vidék szomszédságában vagyunk, ahol emberek laknak, igyekeznünk kell oda eljutni haladék nélkül. De Briant azt az ellenvetést teszi, hogy lehetséges-e az? És neki is igaza van - szólta közbe Gordon.

- Az ördögbe, Gordon! - kiáltá Doniphan -, ha elindulunk akár észak, akár dél, akár kelet felé, valaha csak oda kell érünk.

- Igen, ha szárazföldön vagyunk - viszonzá Briant -, de nem, ha szigeten vagyunk és ha ez a sziget lakatlan.

- Éppen ezért kell mindenekelőtt megtudnunk, hogy szárazföldön vagyunk-e avagy szigeten - viszonzá Gordon. - Ami pedig azt illeti, hogy elhagyjuk a Sloughit anélkül, hogy tudnánk, van-e kelet felé tenger avagy nincs...

- A Sloughi fog bennünket elhagyni! - kiáltá Doniphan, aki mindig makacsul ragaszkodott eszméihez. - Nem lesz képes ellenállni a viharoknak, amelyeknek a rossz évszakban ezen a parton uralkodniuk kell.

- Ezt elismerem - viszonzá Gordon -, de mégis mielőtt elindulnánk a terület belseje felé, tudnunk kell, hogy hova megyünk.

Gordonnak olyannyira igaza volt, hogy Doniphannak akarva nem akarva, meg kellett magát adnia.

- Sajnos - jegyzé meg Briant -, hogy nincs oly magas domb, amelynek tetejéről a területen végig lehetne tekinteni, valószínű azonban, hogy az öböl északi részének hegyfokáról messzire lehetne ellátni...

- Éppen erre gondoltam én is - viszonzá Gordon. - Igen! ez a hegyfok kétszázötven vagy háromszáz lábnyi magas lehet, következőleg magasabb a parti szirteknél.

Valóban, az öböl legvégső északi csúcsán egy sziklacsoport emelkedett, amely egyik oldalon meredeken nyúlt alá a tengerbe, a másikon pedig a parti szirtekkel látszott összekötve lenni. A Sloughitól e hegyfokig a távolság nem volt nagyobb hét vagy nyolc angol mérföldnél, a part kanyarulatát is ideértve, és legföljebb öt angol mérföldnyinél toronyirányt. Gordon aligha csalódott, mikor a hegyfok magasságát kétszáz méternyire becsülte a tenger színe felett. Célszerű dolog volt tehát elmenni az öböl végére és felkapaszkodni erre a sziklára. Ha kelet felé szárazföld terül el, remélhető volt, hogy a szem több mérföldnyi kiterjedés területén fog végigtekinthetni.

Elhatározott tehát, hogy az északi fokhoz kirándulnak s a Sloughit nem fogják elhagyni mindaddig, míg nem tudják teljes bizonyossággal, vajon a jacht szigeten vagy szárazföldön vetődött-e partra, amely utóbbi esetben ez csak az amerikai szárazföld lehetett.

Mindazonáltal öt napig szó sem lehetett a kirándulásról. Az idő megint ködössé vált és koronkint permeteg eső esett.

E néhány nap azonban nem veszett kárba, hanem különféle munkákra fordított. Briant a kicsinyekkel foglalkozott, akik felett folyvást örködött, állandóan gondoskodott arról, hogy körülményekhez képest jó ápolásban részesüljenek; ennél fogva miután a hőmérséklet csökkent, melegebb ruhába öltöztette őket, amelyeket a matrózok számára való készletek közt talált és a kicsinyek számára átalakított. Valóságos szabómunkát végzett, amelynél az ollónak több dolga volt, mint a tűnek és amelynél Moko, aki hajósinas létére a varráshoz is értett, nagyon leleményesnek mutatta magát. Valóban nem lehetne azt állítani, hogy Costar, Dole, Jenkins és Iverson elegánsul voltak öltözve a túlságosan bő és erősen megkurtított ujjú és lábszárú matrózzubbonyokban és nadrágokban. De sebaj! Legalább nem fognak fájni és ha kell, ruhát is változtathatnak. A kicsinyek új öltözetükbe csakhamar beleszoktak.

Ezenfelül ők se maradtak tétlenül. Garnett vagy Baxter vezetése alatt apály idején gyakran elmentek kagylókat szedni vagy horgászni a patakban. Ez rájuk nézve multság és mindnyájukra nézve hasznos volt. Ekképp el levén foglalva oly munkával, amely rájuk nézve szórakoztató is volt, nem is gondoltak a helyzetükre, amelynek komolyságát különben is alig bírták volna megérteni. Kétségkívül az otthonra, szülőikre való emlékezés éppen úgy elsomorította őket, mint társaikat, de az a gondolat, hogy kedveseiket sohase fogják látni, elméjükben meg se fordult.

Gordon és Briant úgyszólván állandóan a Sloughin tartózkodtak, amelynek jó karban való tartását magukra vállalták. Service is náluk maradt néha, és amellet, hogy mindig jó kedvű volt, nagyon hasznosnak is bizonyult. Szerette Briant-t, és sohase csatlakozott társai közül azokhoz, akik inkább Doniphannal tartottak. Briant is nagy vonzalmat érzett iránta.

- Megy a dolog!... megy! - ismétlé Service gyakran. - Valóban, a mi Sloughinkat éppen a kellő pillanatban dobta ki a partra egy szíves hullám, amely nem sok kárt ejtett rajta! Ilyen szerencsében nem részesült se Crusoe Robinson, sem a svájci Robinson.

És Briant Jakab?... Nos hát, Briant Jakab ha részt vett is a különféle házimunkákban, a hozzá intézett kérdésekre alig felelt, s a szemét rögtön másfelé fordítá, mihelyt valaki egyenesen az arcába nézett.

Briant komolyan nyugtalanodott öccsének magaviselete miatt. Négy évvel idősebb lévén Jakabnál, mindig nagy befolyást gyakorolt reá. De, mint már említettük, a schooner elindulása óta Jakabot kétségkívül lelkiismereti furdalások gyötörték. Vajon valamely súlyos vétséggel kellett-e magát vádolnia, olyannal, amelyet még a bátyjának se mert megvallani? Annyi bizonyos, hogy kivörösült szemei sokszor elárulták, hogy sírt.

Vajon nincs-e Jakab egészsége megingatva? Efölött tűnődött bátyja. Milyen ápolásban részesíthetné ezt a gyermeket, ha megbetegednék? E súlyos gondtól gyötörtetve ismételten megkérdezte az öccsét, hogy mi baja van, és e kérdésére Jakab mindig csak azt felelte, hogy:

- Semmi bajom nincs... éppen semmi.

Egyéb feleletet nem lehetett tőle kicsikarni.

Március 11-től 15-ig Doniphan, Wilcox, Webb és Cross a sziklák közt tanyázó madarakra vadásztak. Mindig együtt jártak és szembeötlőleg elkülönözték magukat. Gordont ez a magaviselet némileg nyugtalanította. Valahányszor alkalom kínálkozott, figyelmeztette is az egyiket is, a másikat is, iparkodott velük megértetni, hogy az egyetértés mennyire szükséges. De főleg Doniphan oly hidegen fogadta e figyelmeztetéseket, hogy Gordon célszerűnek látta, nem is beszélni többé e tárgyról. Mindazonáltal remélte, hogy sikerülni fog kiirtania a viszály e csiráit, amelyek végzetesekké lehetnek, s bízott abban, hogy az események kölcsönös rokonszenvet teremtenek, amit tanácsaitól maga többé nem várt.

E ködös napok alatt, amelyek az öböl északi részén levő hegyfokra tervezett kirándulást megakadályozták, a vadászatok eléggé eredményesek voltak. Doniphan, aki a sport minden nemét szenvedélyesen szerette, a puskával is igen ügyesen tudott bánni. Ügyességére rendkívül - sőt nagyon is túlságosan - büszke lévén, megvetéssel tekintett le az egyéb vadászati eszközökre, hálóra, csaptatóra stb., amelyek iránt Wilcox viseltetett különös előszeretettel. Webb jól lőtt, de Doniphannak a nyomába se léphetett. Crossban nem lobogott a szent lelkesedés tüze, nem is tett egyebet, csupán az unokatestvére hősi tetteinek tapsolt. Említést érdemel Phann is, a vadász, amely a vadászatok alkalmával kitüntette magát és nem habozott a hullámok közé rohanni és kihozni a vízből a vadat, amely túl a szirteken esett le.

Március 15-én végre kedvező fordulatot vett az időjárás. Éjjel az égboltozat megtisztult a páraktól, amelyeket a megelőző napok alatt uralkodott szélcsönd összehalmozott. A keleti szél néhány óra alatt eloszlatta a ködöt. A parti szirtek taraját fényes napsugarak aranyozták meg. Remélni lehetett, hogy délután a rózsás napsugarak világításában tisztán kivehető lesz a keleti látóhatár, és éppen ezt kellett szemügyre venni.

Ha ezen az oldalon is a tenger kerül el, akkor kétségtelenné lesz, hogy szigetre jutottak és csakis a véletlenül e vidékre vetődő hajóktól remélhetnek segílyt.

Az olvasó nem feledte el, hogy az öböl északi részére teendő kirándulás eszméje Briant-tól eredt, aki el is határozta magában hogy ezt egyedül fogja végrehajtani. Kétségkívül szívesen vette volna, ha Gordon is elkíséri. De nagyon nyugtalan lett volna, ha társai egyedül maradnának, anélkül hogy az „amerikai” felügyeljen rájuk.

15-én este Briant, miután meggyőződött, hogy a légsúlymérő folyvást emelkedik, értesíté Gordont, hogy másnap hajnalban útnak indul. Tizennégy-tizenöt angol mérföldnyi út, ide-oda, nem riasztotta vissza az erőteljes fiút, aki nem törődött a fáradtsággal. Egy nap alatt könnyen megjárhatja az utat, és Gordon nyugodt lehet afelől, hogy az éj beállta előtt megint itthon lesz.

Briant tehát hajnalkor elindult anélkül, hogy a többiek tudomással bírtak volna eltávozásáról. Csak egy bottal és egy revolverrel volt felfegyverkezve, azon esetre, ha valamely ragadozó állattal találkozik, noha az ifjú vadászok eddig sehol sem akadtak az ilyenek nyomára.

E védelmi fegyvereken kívül Briant műszert vitt magával, amely jelentékenyen előmozdíthatta a feladata megoldását, ha egyszer a hegyfok tetején lesz. E műszer kitűnő és rendkívül éles távcső volt. Tarsollyal is ellátta magát, amely kétszersültet, besózott húst, és némi kevés égettborot, szóval annyi élelmiszert tartalmazott, amennyi éppen elég volt a reggelire és az ebédre is, ha netalán valamely váratlan eset a hajóra való visszatérését késleltetné.

Briant a part kanyarulata mellett meglehetősen gyors léptekkel haladt tova. A sziklákon belül a legutolsó dagálytól még nedvesen maradt tengeri növények hosszú fonala jellette ezt az utat. Egy óra múlva elhagyta azt a helyet, ameddig Doniphan társai eljutottak, mikor a sziklai galambokra vadásztak. E szárnyasoknak nem volt okuk e pillanatban tőle félni. Nem akart késedelmeskedni, hogy mielőbb a hegyfok tövéhez érhesse. Az idő világos, a légkör teljesen ködmentes volt, a szerencsés körülményt ki kellett aknázni. Ha a párák délután ismét összesűrűsödnek a keleti láthatáron, a kémszemle eredménye semmivé lesz.

Az első órában Briant eléggé gyorsan haladhatott és megtehetette csaknem az egész út felét. Úgy remélte, hogy reggeli nyolc óráig, ha semmiféle akadályba sem ütközik, elérheti a hegyfokot. De minél közelebb kanyarodtak a parti szirtek a tengerhez, a parton annál nehezebben lehetett előrehaladni. A fővenyecsík mind keskenyebbé lett. A hullámtörés mind beljebb hatolt. Ama ruganyos és mégis szilárd talaj helyett, amely az erdő és a tenger közt terült el, Briant itt kénytelen volt nedves, síkos sziklákon mászkálni, pocsolyák közt, amelyeket meg kellett kerülnie, ingó darabok közt, amelyeken nem talált kellő támaszpontot. E kedvezőtlen körülmények útját nagyon fáradtságossá tették, és - ami még sajnosabb volt - teljes kétórás késedelmet okoztak.

- Csak legalább a hegyfokhoz érhessek a dagály beállta előtt! - mondá magában Briant. - A part e része a legutóbbi dagály alkalmával víz alatt volt és kétségkívül a legközelebbi dagály is el fogja borítani a parti szirtek tövéig. Ha kénytelen leszek visszatérni, vagy valamely sziklára menekülni, okvetlenül későn érkezem. Próbáljunk meg tehát odáig hatolni mindenáron, mielőtt az áramlat a partot elborítja.

És a bátor fiú, fáradtsággal nem törődve, a legrövidebb irányban igyekezett előrehaladni. Sok helyen kénytelen volt levetni cipőit és harisnyáit, hogy egyes mélyedéseken bokán jóval felérő vízben átgázolhasson; mikor aztán ismét szirtekre került, megint csak továbbment, számtalanszor kockáztatván az elsiklást és elesést, amelyet csakis erejének és ügyességének segítségével sikerült elkerülnie.

Úgy tapasztalta, hogy éppen a part e részén mutatkozik vízi vad a legbővebben. A vidék hemzsegett a sziklai galamboktól, ludaktól, rucáktól. Két vagy három pár foka is mulatott a meredek szirteken.

Ezek az okos állatok semmiféle rémületet sem árultak el és nem siettek a víz alá menekülni. Ebből azt kellett következtetnie, hogy nem is féltek tőle és hogy legalábbis sok év óta semmiféle fókavadász se vette őket üldözőbe.

Mindazonáltal Briant jól megfontolván a dolgot, a fókák jelenlétéből azt is következtette, hogy a part még magasabb szélességi fok alatt fekszik, mint eddig hitte, következésképp, hogy közelebb van a déli sarkkörhöz, mint az új-zélandi szigettenger.

E véleményében még inkább megerősödött, mikor a hegyfok tövében megpillantott egy óriási csapat pingvint, a Déli-sarkvidék rendes vendégeit. Százzámra ültek a szirteken és félszegen verdesték a szárnyaikat, amelyeket inkább úszásra, mint repülésre használnak; különben olajos és vasízú húsvat semmire se lehet használni.

Reggeli tíz óra volt. Ebből látható, mennyi időbe került, míg Briant megtehetette az utolsó pár mérföldnyi utat. Kimerült és éhes lévén, célszerűnek látta kissé megpihenni és valami keveset falatozni, mielőtt megmászna a hegyfokot, amelynek teteje kétszáz méternyire emelkedett ki a tenger színe fölött.

Briant tehát leült egy sziklára, ahova el nem juthatott a dagály, amely már a parti fövény előtt létező szirtsorig ért. Egy órával később bizonyosan nem osonhatott volna el többé a hullámtörés és a parti szirtek töve közt anélkül, hogy a dagály minden oldalról körül ne fogta volna. De emiatt most már nem kellett aggódnia, és délután, mikor az apály mindezeket a vizeket visszavonja a tenger felé, az átjárást ezen a helyen is szabadon fogja találni.

Egy darab hús, néhány korty égettbor lecsillapította éhségét és szomját, míg fáradt tagjainak egyórai pihenést engedett. Ennek elmúltával fölvette és a vállára dobta tarsolyát és elkezdett a legelső sziklák felmászni.

Az öböl végén kiemelkedő és éles csúcsban végződő hegyfok meglehetősen különös geológiai alakzatot mutatott. Az ember a vulkáni erők működése következtében képződött kristályosodásnak tarthatta volna. A szikla nem volt összekapcsolva a parti szirtekkel, amint távolról látszott. Egyébiránt természeténél fogva azoktól teljesen különbözött is, amennyiben nem mészkőből, hanem gránitkőzetből állott s körülbelül százlábnyival meghaladta az összes körüle levő magaslatokat.

A felmázás eléggé kínos volt. Az egyik szikláról a másikra kellett felkapaszkodni, és a sziklák helyenkint oly magasak voltak, hogy Briant alig bírta elérni a felső párkányukat. De miután a fiúk azon részéhez tartozott, akiket a fa- és hegymászók osztályába lehetne sorozni, miután továbbá zsenge gyermekkor óta nagy előszeretettel tanúsított a mászkálás iránt és nem mindennapi bátorságot, ügyességet és mozgékonytájt sajátított el, végre felért a hegy csúcsára.

Briant távcsövét mindenekelőtt kelet felé irányozta.

E vidék lapályos, itt-ott erdős volt a látóhatár végső pontjáig, amelynek távolsága mintegy tíz angol mérföldnyi lehetett. Nem látszott, hogy a területet ezen az oldalon tenger keríténé körül és azon kérdés eldöntésére, vajon a hajótörést szenvedettek szárazföldre jutottak-e, avagy szigetre, nyilván kelet felé hosszabb szemleút esetén dönthető el.

Valóban, Briant észak felé nem látta a part végét, amely hét vagy nyolc angol mérföldnyire nyúlt el egyenes irányban. Azután egy nagyon hosszan elnyúló fok után a partvidék ismét nagy kanyarulatot tett befelé és fövennyel ellepett terjedelmes sivatagnak látszott.

Dél felé, az öböl végén levő fokon túl, a part északkelet-délnyugati irányt vett és tágas, mocsaras vidéket alkotott, éles ellentétben a homokos északi parttal.

Briant e nagy félkör minden pontján figyelmesen végigjártatta a távcsövét. Még most se tudta volna megmondani, vajon sziget volt-e, avagy szárazföld? Csupán az látszott kétségtelennek, hogy ha sziget volt is - mindenesetre nagy kiterjedésűnek kellett lennie.

Aztán nyugat felé fordult. A látóhatár felé a tenger a lassan leáldozó nap sugaraitól csillogott.

Egyszerre Briant gyorsan a szeme elé illeszté a távcsövét és egyenesen nyugat felé irányozta.

- Hajók! - kiáltá. - Hajók!

Valóban, három fekete pont jelent meg a csillogó vizek felett, oly távolságban, amely nem lehetett csekélyebb tizenöt angol mérföldnyinél.

Mily izgalom vett erőt Briant-en! Nem káprázat volt-e ez? Csakugyan három hajót látott-e?

Briant megtörülte a távcső üvegét, amely a lélegzetétől elhomályosult és még egyszer arra felé nézett, de bármeddig nézett is, azok a pontok nem mozdultak s így csakhamar belátta, hogy az a három pont a tengerparttól nyugat felé három kis sziget.

A Sloughi bizonyosan elhaladt mellettük, mikor a vihar a part felé kergette, csakhogy a köd közepette nem vették észre.

Ez nagy csalódás volt!

Az idő két óra felé járt. A tenger kezdett visszavonulni, a part hosszában szárazon hagyván a szirtsort, s Briant-nek a visszatérésre kellett gondolnia.

Mindazonáltal még egyszer végig akart nézni a keleti látóhatáron. A nap rézsútósabb állása következtében talán megpillanthatja a terület valamelyik más pontját, amelyet eddig nem láthatott.

Figyelmesen nézett tehát még egyszer ezen irányban, és nem volt oka megbánni ezt az óvatosságot.

A látóhatár végső pontján, az erdők legutolsó lombfüggönyén túl tisztán láthatott egy kékes vonalat, amely több mérföldnyi hosszúságban terjedt el északról délnek és amelynek két vége eltűnt a fák homályos tömegei közt.

Mi lehet ez? - kérde magában.

Még figyelmesebben nézett oda.

- A tenger!... Igen... a tenger!

És a távcsövét csaknem kiejtette a kezéből.

Miután kelet felé is a tenger látszott, kétség se lehetett többé afelől, hogy a Sloughi szigetre vetődött, egy magányos szigetre a Csendes-tenger végtelenségében, egy szigetre, amelyről menekülni lehetetlen.

Egy negyedórával később Briant ismét lenn volt a tengerparton és elindulván azon az úton, amelyen reggel ide jött, öt óraker a Sloughihoz érkezett, ahol társai türelmetlenül várták.

HATODIK FEJEZET

*Vitatkozás - Tervezett és elhalasztott kirándulás - Rossz idő - A halászat -
Az óriási fucusok - Costar és Dole egy nem nagyon gyors paripán -
Előkészületek az elindulásra - Térdre borulva a Déli Kereszt előtt*

Ugyanazon este, vacsora után, Briant közölte a nagyokkal a kirándulás eredményeit. Gordon és a többiek eleinte élénk meghatottsággal fogadták társuk kijelentését. Hogyan? Szigetre jutottak és nincs mód innét menekülni! Le kell mondaniuk ama tervükről, hogy kelet felé keressék az utat, amely egy szárazföld belsejébe vezet! Kénytelenek lesznek várni, míg valamely hajó elhalad a partok előtt? Csakugyan ez lenne az egyetlen mód az esetleges menekülésre?

- De nem tévedhetett-e Briant? - kérdé Doniphan.

- Valóban, Briant - tevé utána Cross -, hátha felhőket néztél tengernek?

- Nem - felelé Briant - bizonyos vagyok felőle, hogy nem tévedtem. Amit a látóhatáron megpillantottam, csakugyan víz volt.

- Milyen messze lehetett? - kérdé Wilcox.

- A hegyfoktól körülbelül hat angol mérföldnyire.

- És azontúl nem láttál hegyeket, magaslatokat? - kérdé Webb.

- Semmit, csupán az égboltozatot.

Briant olyan határozottan beszélt, hogy esztelenség lett volna a szavaiban legkevésbé is kételkedni.

De Doniphan makacsul ragaszkodott a saját eszméjéhez, ami szokása volt, mikor Briant-nel vitatkozott.

- Én pedig ismétlem - mondá -, hogy Briant tévedhetett, és mindaddig, míg nem láttuk a saját szemeinkkel...

- Az is meg fog történni - felelé Gordon -, mert tudnunk kell, hogy mihez tartsuk magunkat.

- És én hozzáteszem, hogy egy elvesztegetnivaló napunk sincs - mondá Baxter -, ha el akarunk indulni a rossz évszak előtt, feltéve, hogy mégis az amerikai szárazföldön volnánk.

- Azon esetre, ha az időjárás megengedi - mondá Gordon -, Doniphan és Briant kísértsék meg már holnap a kirándulást és két társunk menjen el velük.

- Én megyek - mondá Wilcox.

- És én! - mondá Service.

- Ám legyen - válaszolá Gordon. - Négyen elegen lesztek. Ha visszaérkezétek nagyon sokáig késnek, néhányan közülünk elétek mehetnek, míg a többiek a hajón maradnak. Ne feledjétek hogy ez a mi tanyánk, a mi házunk, a mi otthonunk, amelyet nem szabad elhagynunk, míg meg nem győződünk róla, hogy szárazföldön vagyunk.

- Szigeten vagyunk! - viszonzá Briant. - Még egyszer határozottan állítom, hogy szigeten vagyunk.

- Majd meglátjuk! - mondá Doniphan.

Gordon bölcs tanácsai vetettek véget a heves vérű fiúk vitájának, Valóban szükséges volt - amint azt Briant is belátta - kirándulást tenni az erdőkön keresztül, és szemügyre venni a vizet, amelyet ő a hegyfokról megpillantott.

Azonban bármennyire sietteté is Doniphan és Briant az indulást, az időjárás megváltozása kényszeríté őket, hogy azt elhalasszák. Másnap hajnaltól kezdve több ízben hideg eső eredt meg. A légsúlymérő folytonos csökkenése zivataros időt jelentett, amelynek tartamát nem lehetett előre látni. Nagy vakmerőség lett volna ily kedvezőtlen viszonyok közt útnak indulni, s meg kellett barátkozniuk azzal a gondolattal, hogy a fagyos évadot a Sloughin fogják tölteni.

Gordon mindenekelőtt azt igyekezett megtudni, hogy az óceán melyik részén történt a hajótörés. Stieler atlasza, melyet a jacht könyvtárában találtak, a Csendes-tenger több abroszát tartalmazta. Midőn megkísérlé megállapítani azon irányt, amelyben Aucklandtól a dél-amerikai partokig haladhattak észak felé, a Pomotu-szigetcsoporthoz túl csak a „Húsvét”-szigetet és a „Juan Fernandez”-szigetet találta, amely utóbbin Selkirk - ez a valódi Robinson - életének egy részét töltötte. Dél felé sehol sem látszott föld a déli-sarkkörüli tenger végtelenségéig. Kelet felé nem volt más sziget a Chilvek vagy Madre de Dios csoportjánál, amely Patagónia határán emelkedik ki a tengerből, és még alantabb látszottak a Magellán-szoros és a Tűzföld szigetei, amelyeken a Horn-fok borzasztó vizei törnek meg.

Ha tehát a jacht ama lakatlan szigetek egyikére vetődött ki, amelyek a patagóniai pampák szomszédságában vannak, száz meg száz mérföldnyi utat kellene megtenniük, mielőtt eljuthatnának Chile, Peru vagy az Argentínai Köztársaság tartományaiba. És milyen segínyt remélhetnének a végtelen magányokban, ahol annyi veszély fenyegeti az utazót?

Ily eshetőségekkel szemben a legnagyobb óvatossággal kellett eljárniuk, nehogy ama veszélynek tegyék ki magukat, hogy nyomorultul vesszenek el ismeretlen tájakon.

Így gondolkozott Gordon. Briant és Baxter osztották nézetét. Kétségkívül Doniphan és a többiek is hozzá fognak járulni.

Mindazonáltal nem ejtették el azt a tervet, hogy a kelet felé megpillantott tengert szemügyre vegyék. Csakhogy a következő tizenöt nap alatt e terv megvalósítása lehetetlen volt. Az időjárás a legrosszabbra fordult, reggeltől estig esett az eső, a vihar borzasztó hévvel dühöngött. Lehetetlen lett volna átmenni az erdőkön. El kellett tehát napolni a kémszemlét, bármennyire égtek is a vágytól megtudni, vajon „szárazföld avagy sziget”, amelyre a vihar kidobta őket.

E hosszú zivataros napok alatt Gordon és társai a hajón maradtak, de nem töltötték tétlenül az időt. A készletben levő tárgyakat gondozni kellett, aztán folyvást tatarozták is a jachtjukat, amelyet az időjárás nagyon megrongált. A hajótest felső része kezdett szétválni, és a fedélzet sem volt többé vízhatlan; a hasadékokon a levegő és a víz behatolt, a hajó teste tehát alapos javítást igényelt. Gordon az egész hajótestet a készletben levő pótvitorlával szívesen beborította volna, ha nem sajnálta volna feláldozni a sűrű és kitűnő vásznat, amelyből sátor lehetett készíteni azon esetre, ha kénytelenek lennének a szabad ég alatt táborot ütni. Mindössze tehát arra szorítkoztak, hogy a fedélzetre kátrányos vitorlavásznat terítettek ki.

Egyúttal a hajórakományt egyes csomagokba osztották fel, hogy azokat sürgős szükség esetén gyorsabban el lehessen majd szállítani a fák alá.

Mikor az idő néhány órára lecsillapult, Doniphan, Webb és Wilcox elmentek a sziklagalam-bokra vadászni, amelyeket Moko kisebb-nagyobb szerencséivel különféleképpen készített el. Másfelől Garnett, Service, Cross a kicsinyekkel - akikhez néha, mikor a bátyja határozottan követelte, Jakab is csatlakozott, halászzattal foglalkoztak. Az öbölben a szirtekhez tapadt tengerifü közt meglehetősen nagy tökehalakat lehetett találni. Az időnként négyszáz lábnyi

óriási fucusok ágai közt pedig annyira hemzsegett a sok apróhal, hogy szabad kézzel is meg lehetett fogni.

Szinte öröm volt hallani a kis halászok kiáltásait, mikor a hálóikat vagy horgaikat kihúzták a szirtekre.

- Gyönyörűeket fogtam! - kiáltá Jenkins. - Ó, milyen nagyok!

- Az enyémeik még nagyobbak! - kiáltá Iverson is, aki Dole-t hívta segítségül.

- El fognak szökni! - kiáltá Costar.

- Fogd meg jó erősen... fogd meg jó erősen! - mondá Garnet vagy Service, az egyiktől a másikhoz sietve -, és főleg gyorsan húzd ki a hálót.

- Nem bírom!... nem bírom! - ismétlé Costar, aki csakugyan nem bírt megbirkózni a háló terhével.

Aztán valamennyiük egyesült erőlködésének mégis sikerült kivontatni a hálót a szárazra.

Március 27-én nevezetesebb fogást ejtettek, amely mulatságos jelenetre adott alkalmat.

Délután, mikor az eső elállt, a kicsinyek a patak felé mentek halászeszközeikkel.

Egyszerre kiáltásaik hallatszottak - és pedig örömkkiáltásaik - mellyel segítséget hívtak.

Gordon, Briant, Service és Moko, akik a hajó fedélzetén dolgoztak, abbahagyták a munkát és csakhamar a helyszínére értek, mely öt-hatszáz lépésnyire lehetett.

- Jertek... jertek! - kiáltá Jenkins.

- Jertek, nézzétek meg Costart és a paripáját.

- Gyorsabban, Briant, gyorsabban, mert elszökik! - ismétlé Jenkins.

- Elég!... elég!... Vegyetek le!... Félek!... - kiáltá Costar kétségbeesett mozdulatokkal. - Gyí te! Gyí te! - kiáltá Dole, aki Costar háta mögött ült egy mozgó tömegben.

Ez a tömeg nem volt egyéb, mint egyike azon óriás teknősbékáknak, amelyeket a tenger felszínén a leggyakrabban alvó állapotban lehet találni.

Ezúttal a paron csípetvén el, igyekezett természetes elemébe visszamenekülni.

A gyermekek, miután egy kötelet dobtak a nyaka köré, amely hosszan előnyúlt a teknője alól, hiába igyekeztek feltartóztatni az erős állatot, amely folyvást tovább mászott, és habár nem haladt is gyorsan, mégis ellenállhatatlan erővel vonszolta maga után az egész gyermekcsapatot. Jenkins tréfából felültette Costart a béka hátára, és Dole mögéje felkapaszkodván, fogta a kisgyermeket, aki nem szűnt meg rémületében annál élesebben sikoltozni, minél közelebb ért a teknősbéka a tengerhez.

- Bátorság, Costar... bátorság! - kiáltá Gordon.

- És vigyázz, hogy a paripád meg ne szökjék veled! - kiáltá Service. Briant meg nem állhatta, hogy ne nevéssen, mert veszélyről szó sem lehetett. De fő dolog volt az állatot hatalmukba keríteni.

- Csak egyetlen mód van - mondá Gordon. - Hanyatt kell fordítanunk.

- De hogyan? - kérdé Service. - Ez az állat legalább három mázsát nyom, és erre sohase volnánk képesek.

- Rudakat, rudakat ide! - kiáltá Briant. És Mokóval gyorsan a Sloughi felé szaladt.

A béka már csak mintegy harminclépésnyire lehetett a tengertől, Gordon sietett is lesegíteni Costart és Dole-t, akik a teknő szélében kapaszkodtak meg. Aztán megfogták a kötelet és húzni kezdték, anélkül azonban, hogy képesek lettek volna feltartóztatni az állatot, amely oly erős volt, hogy elvonszolta volna az egész Chairman nevelőintézetet összes hallgatóival.

Szerencsére Briant és Moko visszaérkeztek, mielőtt még a teknősbéka elérte volna a tengert.

Ekkor két rudat dugtak alája és ezen emeltyűk segítségével sikerült nagy fáradság közt hanyatt fordítaniuk az állatot. Ekkor aztán véglegesen rabbá lett, mert nem bírt többé hasra fordulni.

Ezenfelül abban a percben, mikor a fejét be akarta húzni, Briant oly helyesen irányzott fejszecsapást mért rá, hogy csaknem rögtön kimúlt.

Miután eszükbe se juthatott a hajóig ezt a nagy tömeget elvontatni, ott a helyszínen kellett felboncolniuk, ami eléggé undorító munka volt, de a hajótörést szenvedett gyermekek már-már hozzászoktak a Robinson élet néha nagyon kellemetlen kényszerúségeihez. A legnehezebb volt a teknőt feltörni, amelynek szinte érces keménysége kicsorbította volna a fejsze életét is. Végre mégis sikerült ez is egy véső segítségével, amelyet a két teknő közt levő hézagokba vertek be. Aztán az állat húsát darabokra vagdalták és elszállították a Sloughira. Vacsorakor aztán valamennyien meggyőződhetnek arról, hogy a teknősbékaleves kitűnő eledel, nem is említve a teknősbékasültet, melyből a fiúk mohón falatoztak, noha Service kissé megpörkölte a szeleteket.

A teknősbéka ötven fontnál több húst szolgáltatott, minélfogva a hajó készleteit kímélni lehetett.

Így múlt el a március hónap. Április 1-én világosan látszott, hogy az időjárás nemsokára meg fog változni. A légsúlymérő lassankint emelkedett és a szél is kissé csillapodott. A bekövetkező és talán tartósan kedvező időjárás előjelei nem csalhattak. A körülmények most már nyilván meg fogják engedni a terület belsejének kifürkészését.

A nagyok apróra megbeszélték az ügyet és aztán előkészületeket tettek az expedícióra, amelynek fontosságát mindenki belátta.

- Úgy gondolom -, mondá Doniphan, hogy holnap reggel semmi se fogja akadályozni elindulásunkat.

- Remélem, semmi - viszonzá Briant -, és hajnalkor készen is kell állnunk.

- Feljegyeztem - mondá -, hogy ama víz, amelyet kelet felé láttál, mintegy hat vagy hét angol mérföldnyire van a hegyfoktól...

- Úgy van - felelé Briant -, de minthogy az öböl elég mélyen beszögellik, lehetséges, hogy a távolság tanyánktól csekélyebb.

- Eszerint lehetséges, hogy távolléteket nem fog huszonnégy órán túl tartani? - mondá Gordon.

- Nem tartana tovább, Gordon, ha bizonyosak volnánk abban, hogy kelet felé egyenesen haladhatunk előre. De vajon találunk-e átjárót ezen az erdőn keresztül, ha egyszer megkerültük a parti szirteket?

- Ó, ez a nehézség nem fog bennünket feltartóztatni! - jegyzé meg Doniphan.

- Megengedem - viszonzá Briant -, de valamely más akadály, folyó, vagy mocsár, vagy bármi egyéb elzárhatja előlünk az utat. Célszerű lesz tehát ellátni magunkat néhány napra való élelmiszerekkel...

- És lőszerekkel - mondá Wilcox.

- Ez magától értetik - viszonzá Briant -, és állapotunk meg abban, Gordon, hogy nem fogsz nyugtalankodni, ha nem térnék vissza negyvennyolc óra alatt...

- Nyugtalan volnék még azon esetre is, ha távolléteket nem terjedne fél napon túl - mondá Gordon. - De nem ez a fő kérdés. Miután ez az expedíció el van határozva, hajtsátok végre. Egyébiránt nem az az egyedüli célja, hogy eljuthassatok a kelet felé megpillantott tengerhez. A parti szirteken túl levő erdőt is ki kell fürkésznetek. Ezen az oldalon sehal se találtunk barlangot, és ha a Sloughit elhagyjuk, olyan helyen kell tanyát ütnünk, amely meg van védve a nyugati szelek ellen. Lehetetlennek tartom, hogy a rossz évszakot ezen a parton töltsük...

- Igazad van, Gordon - viszonzá Briant -, és keresni is fogunk a megtelepedésre valamely alkalmas helyet...

- Hacsak ki nem derül, hogy végleg elhagyhatjuk ezt az állítólagos szigetet - jegyzé meg Doniphan, aki rögeszméjéhez ragaszkodott.

- Természetesen, ha ugyan már a nagyon előrehaladott évszak nem fog ebben bennünket megakadályozni. Szóval, meg fogjuk tenni, ami lehetséges - mondá Gordon. - Holnap tehát útra fogtok kelni.

Az előkészületek csakhamar megtörténtek. Négy napra való élelem, négy puska, négy revolver, két kis fejsze, egy zsebben hordható iránytű, egy távcső, amellyel a területet három-négy mérföldnyi kerületben ki lehetett fürkésznünk, egy pár úti pokróc, néhány taplókanóc, tűzszereszám és egy pár doboz gyufa elégségesnek látszott a nem hosszú időre terjedő, ám mégsem veszélytelen expedícióra. Briant és Doniphan, valamint Service és Wilcox el is határozták, hogy vigyázni fognak magukra, rendkívül óvatosan fognak haladni és sohase válnak el egymástól.

A légsúlymérő tünetei alaposaknak bizonyultak. Az estalkony beállta előtt az utolsó felhők is eltűntek nyugat felé. A láthatár a tenger felől egészen tiszta volt. Az égboltozaton a déli félgömb pompás csillagképletei ragyogtak és köztük az a fényes Déli Kereszt, amely a déli sark felett tündöklék.

Gordon és társai az elválás előestéjén meg voltak illetődve, mintha a szívük szorulna össze. Mi fog történni ezen expedíció alatt, amely annyi komoly eshetőségeknek van kitéve? Míg szemeik az égboltozaton csüggttek, gondolataik visszatértek szülőikhez, rokonaikhoz, hazájukhoz, amelyet talán sohase fognak látni.

És ekkor a kicsinyek térdre borultak a Déli Kereszt előtt, amint térdre borultak volna egy kápolna feszülete előtt. A csillagképlet azt sugallta nekik, hogy imádkozzanak ezen égi csodák mindenható teremtményéhez, és reménykedjenek benne.

HETEDIK FEJEZET

*A nyírfaerdő - A parti szirtek tetején - Az erdőn keresztül - Egy gát - Az irányjelző patak -
Éjjeli tanya - Az ajupa - A kékes vízcsík - Phann a szomját oltja*

Briant, Doniphan, Wilcox és Service a felhőtlen égen fölkelő nap ragyogó fényénél reggeli hét órákor hagyták el a Sloughit.

Utasaink mindenekelőtt rézsút vágtak át a tengerparton, hogy mielőbb a parti szirtek tövéhez érjenek. Gordon azt tanácsolta nekik, hogy Phann-t, a vadászebet is vigyék magukkal, mert az állat ösztöne hasznukra lehet, és így történt, hogy az értelmes eb is részt vett az expedícióban.

A négy fiatal fiú csakhamar eltűnt az erdőben. A fák alatt néhány apróbb madár röpködött. De miután nem lett volna tanácsos az időt vadászással vesztegetni, Doniphan megfékezte vadász-ösztönét. Még Phann is belátta, hogy hiába fárasztja magát a haszontalan ide-oda szaladgálással, és oly közel maradt gazdáihoz, amint egy értelmes és hű portyázó ebhez illik.

A terv az volt, hogy végighaladnak a parti szirtek tövében az öböl északi részén kiemelkedő hegyfokig. Onnét aztán egyenesen a Briant által jelzett víz felé fognak tartani. Ez az útirány, ámbár nem volt a legrövidebb, mégis azzal az előnnyel bírt, hogy a legbiztosabb volt. Az egy vagy két angol mérföldnyi különbség a két irány közt nem riasztotta vissza az erőteljes fiúkat, akik különben is jól tudtak gyalogolni. Mikor a szirtek alá értek, Briant megismerte a helyet, ahol legelső kémszemléjük alkalmával Gordonnal megállapodott volt. Miután a mészkőből képződött fal e részén, dél felől nem volt semmiféle átjáró, észak felé kellett egy torkolatot keresniük, ha mindjárt kénytelenek volnának is elmenni a hegyfokig. Ez kétségkívül egy egész napot venne igénybe, de nem tehetnének egyebet azon esetre, ha a parti szirt nyugat felől hozzáférhetetlen volna.

Briant ezt magyarázta társainak és Doniphan egy sikertelen megmászási kísérlet után nem tett többé ellenvetést. Mind a négyen végigmentek tehát a szirtek alatt, amelyeket a legutolsó facsoportok szegélyeztek.

Körülbelül egy óra óta gyalogoltak, és miután kétségkívül kénytelenek lesznek elmenni a hegyfokig, Briant nyugtalankodott amiatt, vajon a dagály vizei nem lepték-e el a partot. Ez esetben körülbelül fél napot vesztenének, mert be kellene várniuk, míg az apály ismét a szirtsort szárazon hagyja.

- Siessünk - mondá, miután megmagyarázta, mennyire érdekükben áll megelőzni a dagály bekövetkezését. - De hol van Service?

És ezzel ismételtlen kiáltott:

- Service!... Service!...

A fiú nem volt jelen. Miután Phann barátjával eltávozott, eltűnt a parti szirtek egy kiszögellése mögött, jobbról mintegy százlépésnyire.

De csakhamar kiáltások és kutyaugatások hallatszottak.

Doniphan, Briant és Wilcox csakhamar társukhoz értek, aki egy régi szirtszakadék előtt állt. Vízbeszivárgások vagy egyszerűen az idő viszontagságai következtében, amelyek a meszes tömeget porhanyóvá tették, egy fél tölcser alakú üreg képződött a mészkőfal tetejétől a tövéig. Ezen üreg belső falainak lejtői nem voltak meredekebbek negyven-ötven foknyinál. Ezenfelül kiszögelléseik egész sorozatát képezték a támaszpontoknak, amelyeken a lábukat könnyen

meg lehetett vetni. Az ügyes és fürge fiúk könnyen feljuthattak az üreg tetejére, ha újabb csuszamlás nem történik.

Noha a vállalat nem csekély kockázattal járt, mégse tétováztak. Doniphan az alatt összetorlódott kőhalmazra elsőnek rohant föl.

Társai követték e példáját, de nem közvetlenül alatta kapaszkodtak föl, nehogy a tömegről leváló törmelékek rájuk hulljanak.

Minden jól végződött, és Doniphan abban az elégtételben részesült, hogy előbb feljutott a szirt tetejére, mint a társai, akik valamivel később érkeztek föl.

Doniphan ekkor már elővette a távcsövét és végigjártatta az erdők felé, amelyek keletre terültek el, ameddig a szem látott.

A lombok és az égboltozat ugyanazon panorámája volt az, amelyet Briant a hegyfok csúcsáról megpillantott. Csakhogy a panoráma nem volt oly terjedelmes, miután a hegyfok mintegy százlábnyival emelkedett ki a szirt fölött.

- Nos - kérde Wilcox -, semmit se látsz?

- Éppen semmit se! - viszonzá Doniphan.

- Most rajtam a sor - mondá Wilcox.

Doniphan átadta a távcsőt a társának és az arca észrevehető meglepedést árult el.

- Sehol se látok egy csöpp vizet se! - mondá Wilcox, miután levette a távcsőt a szeméről. - Ez kétségkívül onnét van, mivel nincs víz ezen az oldalon. Nézz te is a távcsőn keresztül, Briant, és úgy hiszem, be fogod ismerni tévedésedet.

- Szükségtelen - viszonzá Briant. - Bizonyos vagyok felőle, hogy nem tévedtem.

- Ez mégis kissé merész állítás. Mi semmit se látunk.

- Ez igen természetes. A szirt nem olyan magas, mint a hegyfok - következésképp innét nem is lehet olyan messzire látni. Ha éppen oly magasan állnánk, mint én álltam a minap, akkor a kékes csík is feltűnnék hat- vagy hétmérföldnyi távolban. Akkor meglátnátok, hogy csakugyan ott van, ahol én mondtam, és hogy nem lehet összetéveszteni egy felhőréteggel.

- Ezt könnyű mondani - jegyzé meg Wilcox.

- És épp oly könnyű meggyőződni róla - viszonzá Briant. - Menjünk végig a szirt fennsíkján, hatoljunk át az erdőkön és haladjunk egyenesen előre, míg odaérünk...

- Jól van! - mondá Doniphan. - Induljunk!

- Nem indulok, míg nem reggeliztem! - mondá Service.

Valóban indokolt volt jól megreggelizni, mielőtt útnak indultak. Az étkezés fél órát vett igénybe, aztán útra keltek.

Az első mérföldet gyorsan hátrahagyták. A gyöpös talaj sehol se gördített eléjük akadályokat. Itt-ott moha borította a földből kiemelkedő apró szikladarabokat. Helyenként, válfajaik szerint, bokrok csoportosultak.

Mikor Briant és társai elértek a fennsík végére, nem minden fáradság nélkül sikerült leszállniuk a parti szirtek túlsó oldalán, amely itt csaknem oly magas és oly meredek volt, mint az öböl felől. Egy hegyi patak kiszáradt medre nélkül, amelynek kiszögellései enyhítették a lejtők meredekségét, kénytelenek lettek volna visszatérni a hegyfokig.

Midőn az erdőbe értek, a magas fűtől és erőteljes növényektől ellepett talajon nehezebben haladhattak előre. Helyenként egyes ledőlt fák állták el az utat, és a sűrűségben utasaink néhol kénytelenek voltak fejszékkel vágni maguknak átjárót, mint az Újvilág őserdeiben kalandozó kivándorlottak. Minden pillanatban meg kellett állapodniuk, és ilyenkor a karjaik jobban elfáradtak, mint a lábszáraik.

Valóban úgy látszott, mintha emberi lény sohase hatolt volna be e fák alá. Legalább emberi lábnyomokat sehol se lehetett találni. A legcsekélyebb ösvény is elárulta volna, hogy itt ember járt, de ilyen ösvényre utasaink nem akadtak. Idő és a viharok döntötték le a fákat, nem emberi kezek. A néhol letaposott fű csak közép nagyságú állatok áthaladását jelezte, amelyek közül néhányat a fiúk is láttak elmenekülni, anélkül hogy képesek lettek volna meghatározni, melyik fajhoz tartoztak. Nem féltek az állatoktól, mert csak foglyok, nyírfajok, vadludak röpöntek föl százával minden pillanatban.

Az erdő fái különösebben a nyírek és bükkök különböző válfajaihoz tartoztak, amelyek halványzöld lombjaikkal 50-60 méter magasságig is fölemelkedtek a föld felszíne fölött. A többi fák közt kiemelendő néhány szép növésű ciprus, továbbá vöröses mirtuszfajok és egyes gyönyörű csoportjai a „Winterárknak”, amelyek a fahéjhoz hasonló illatot árasztanak szét.

Két óra volt, mikor utasaink egy kis tisztáson, másodszor megállapodtak, hol egy sekély patak folyt keresztül és ahol az egyik parttól a másikig az odasodort kövek gátat formáltak. Csak emberkéz végezhetette ezt, nem az időnként földuzzadt víz.

Maga a patak északkeleti irányban folyt, tehát az öböllel ellenkező irányban. Vajon abba a tengerbe szaladt-e, amelyet Briant a hegyfok csúcsáról látni vélt?

- Nem lehetetlen - jegyzé meg Briant -, hogy e patak mellékága egy nagyobb folyamnak, amely nyugati irányban folyik.

- Azt majd meg fogjuk látni - felelé Doniphan. - Hanem célszerű lesz folyvást mellette maradni, míg keleti irányban folyik, ha ugyan nem tesz sok kanyarulatot.

A négy fiú, miután elővigyázatból a gáton átkelt volna a túlsó partra, nehogy távolabb és talán kedvezőtlenebb viszonyok közt kelljen átkelniük, továbbment.

Meglehetősen könnyen haladhattak a part mentén - kivéven itt-ott, ahol egyes facsoportok a vízbe mártották gyökereiket, míg az ágaik áthajoltak a túlsó partra. Habár a patak néhol hirtelen éles szögletet képezett, általános iránya, az iránytű bizonyítása szerint, folyvást kelet felé tartott. A torkolata azonban még messze lehetett, mert se a folyása nem gyorsabbult, s a medre nem szélesedett.

Fél hat óra tájban Briant és Doniphan sajnálkozásukra, kénytelenek voltak konstatálni, hogy a patak folyása határozottan északi irányt vesz. Ez messze vezetheti őket, ha a patakot tovább is irányjelzőül akarják használni és oly irányba vezetheti, amely a céljuktól nyilván elterelné őket. Egyetértettek tehát abban, hogy elhagyják a patak partját és a nyírfák és bükkök sűrűségei közt kelet felé folytatják útjukat.

Nagyon fáradalmas út volt ez! A magas fű közt, amelyből a fejük se látszott ki, kénytelenek voltak egymást szólítgatni, nehogy egymástól elszakadjanak.

Minthogy egynapi gyalogolás után semmi se vallott még a mély víztükör közellétére, Briant-on erőt kezdett venni a nyugtalanság. Nem volt-e káprázat játékszere, mikor a hegyfok csúcsáról vizsgálta a láthatárt?

- Nem!... nem! - mondá magában... Nem csalódtam... Nem csalódhattam... Lehetetlen.

Bármint legyen is, este hét órakor még nem is jutottak el az erdő szélére és máris oly homály uralkodott, hogy nem tájékozhatták magukat.

Briant és Doniphan elhatározták, hogy megállapodnak, és a fák alatt fogják tölteni az éjszakát. Az éhség nem bántotta őket, mert volt a tarisznyában bőven, meleg takaróik sem hiányoztak, tehát a hidegtől nem kellett félniük. Különbem semmi se gátolta volna őket abban, hogy száraz gallyakból tüzet gyújtsanak, ha ez az elővigyázati rendszabály, amely igen célszerű az állatok ellen, nem árulta volna el őket azon esetre, ha netalán valamely idegen közelednék hozzájuk éj idején.

- Jobb, ha nem kockáztatjuk, hogy észrevétecsünk - jegyzé meg Doniphan.

Valamennyien osztották véleményét, és a vacsorához láttak. Hatalmas étvágyuk volt és az élelmiszer-készleteket meglehetősen megapasztották.

Éppen le akartak heveredni egy óriási nyírfa alatt, mikor Service figyelmessé tette őket arra a sűrűségre, amely csak néhány lépésnyire volt tőlük.

E sűrűségből - amennyire a homályban látni lehetett - egy középnagyágú fa emelkedett ki, amelynek alsó ágai a földig értek. Itt feküdt le a négy fiú egy vastag falevélrétegen, miután jól beburkolták magukat takaróikba. Az ő korukban az álom sohase késik. Csakhamar el is aludtak, sőt Phann is követte fiatal gazdái példáját, noha órá volt bízva, hogy örökdjék fölöttük.

Mindazonáltal az eb egy vagy két ízben hosszú mormogást hallatott. Kétségkívül állatok barangoltak az erdőben, de nem jöttek az éjjeli tanya közelébe.

Reggeli hét óra volt, mikor Briant és társai fölbredtek. A nap rézsútos sugarai még csak homályosan világították meg a helyet, ahol a fiúk az éjszakát töltötték.

Legelőbb is Service ment ki a sűrűségből és hangosan kezdett kiáltozni, ami nagy meglepetést árult el.

- Briant!... Doniphan!... Wilcox!... Jertek... jertek csak!

- Mi baj? - kérdé Briant.

- Mi baj? - ismétlé Wilcox. - Service az örökös lármájával mindig ijesztget bennünket.

- Jól van! Jól van! - mondá Service. - Nézzétek csak meg, hogy hol aludtunk.

Nem sűrűség volt, hanem lombkunyhó, egyike ama viskóknak, amelyeket az indiánok egymásba font fagallyakból készítenek és „ajupa”-nak neveznek. Ez az ajupa már régi lehetett, mert a talaját és falait már csak az a fa tartotta, amelyhez támasztva volt és amelynek ágai újra beborították a dél-amerikai indiánok lakásaihoz hasonló kunyhót.

- Itt tehát emberek lagnának? - mondá Doniphan, gyorsan körülnézve.

- Vagy legalábbis laktak - mondá Service -, mert ez a kunyhó magától bizonyval nem épült fel.

- Ez megmagyarázá a patak átjáróját is -, jegyzé meg Wilcox.

- Nos hát, annál jobb! - kiáltá Service. - Ha e vidéken emberek lagnak, csakis derék emberek lehetnek, mert ezt a kunyhót egyenesen azért építették ide, hogy az éjszakát benne tölthessük.

Igazában, ez a lombkunyhó a legkevésbé bizonyította, hogy e vidék bennszülöttei derék emberek voltak. Csak annyi látszott kétségtelennek, hogy bennszülöttek látogatják az erdőnek ezt a részét, vagy látogatták a régmúltban, vagy a közelmúltban. A bennszülöttek pedig nem lehettek mások, mint indiánok, ha a vidék Dél-Amerikához tartozott, avagy polinézek, sőt

emberevő kannibálok is, ha a hajótörést szenvedettek az óceániai sziget-csoport valamelyik szigetére vetődtek!... Ez az utolsó eshetőség rendkívül veszélyes lett volna és a fő kérdés megoldása fontosabb volt, mint valaha.

Briant már indulni is akart, ám Doniphan azt indítványozta, hogy vizsgálják meg apróra ezt a kunyhót, amely látszólag már régóta el van hagyatva.

Az ajupa padlóján elterülő száraz falevélréteget gondosan felkutatták és Service az egyik szögletben egy cserépdarabot talált, amely egy tányér vagy egy korsó töredéke lehetett. Ez újabb tanújele volt az emberi kezek munkájának, de semmiféle bővebb felvilágosítást nem nyújtott. Nem maradt tehát egyéb hátra, mint továbbindulni.

A fiúk az iránytűvel kezükben, reggeli nyolcadfél órakor elindultak egyenesen kelet felé, oly talajon, amelynek lejtőssége észrevehető volt. Lassan, nagyon lassan a sűrű, magas fű és áthatolhatatlan bokrok közt két óráig mentek és két vagy három ízben kénytelenek voltak a fejszéikkel utat vágni maguknak.

Végre valamivel tíz óra előtt elértek az erdő szélére, melyen túl mindenféle apróbb növénytől és fűnemektől lepett tágas síkság terült el. Kelet felé, fél angol mérföldnyi távolban, e síkságot főveny övezte és e fővenyt ama tenger hullámai mosták, amelyet Briant látott és amely a láthatárig terjedt....

Doniphan hallgatott. A hiú gyermeknek fájt beismerni, hogy társa nem tévedett.

Briant azonban, aki korántsem akart diadalmaskodni, a távcsőjén keresztül vizsgálta a vidéket. Észak felé a nap sugaraitól élénken megvilágított part kissé balra kanyarult.

Dél felé ugyanily látvány mutatkozott, csupán a part kanyarodása volt kissé jelentékenyebb.

Most már a kételyre nem volt semmi ok. A vihar nem szárazföldre, hanem szigetre vetette ki a Sloughit, és le kellett mondani minden reményről, hogy menekülhetnek, hacsak kívülről nem érkezik segítség.

Ezenfelül az egész látkörön sehol se látszott más sziget vagy szárazföld. Az ember azt hihette volna, hogy a Csendes-tenger végtelenségében a sziget teljesen magára van hagyatva.

Briant, Doniphan, Wilcox és Service végimentek a tengerpartig terjedő síkságon és megállapodtak egy homokdomb tövében. A tervük az volt, hogy reggeli után visszatérnek az erdőn keresztül. Ha sietnek, talán még az éj beállta előtt megérkezhetnek a Sloughira.

A reggelizés alatt szomorú hangulat uralkodott. A fiúk alig váltottak néhány szót egymással.

Végre Doniphan felkapta a puskáját és tarsolyát, és csak ennyit mondott:

- Induljunk!

És mind a négyen, miután még egy utolsó pillantást vetettek volna a tengerre, megfordultak a síkság felé, miután Phann egyszerre a part irányában elkezdett ugatni.

- Phann!... Phann! - kiáltá Service.

De az eb tovább futott, szimatolván a nedves homokot. Végre egy ugrással a hullámtörés apró fodrai közé vetette magát és elkezdett mohón inni.

- Iszik!... Iszik! - kiáltá Doniphan.

És Doniphan maga is egy pillanat alatt végigfutott a keskeny homokcsíkon és az ajkait megnedvesíté néhány csöppel ama vízből, amellyel Phann a szomját oltotta. Édesvíz volt!

Tó mellett álltak, amely a keleti láthatárig terjedt. A Briant által fölfedezett víz nem volt tenger!

NYOLCADIK FEJEZET

*Kémszemle a tó nyugati részén - A part mentén - Struccmadarak - Egy patak,
amely a tóból folyik ki - Csendes éjszaka - A parti szirtek másik oldala - Egy töltés -
Csónakroncsok - A felírás - A barlang*

Eszerint az a fontos kérdés, amelytől a hajótörést szenvedettek menekülése függött, nem volt megoldva.

Aziránt a legcsekélyebb kétség sem lehetett, hogy az állítólagos tenger csupán tó volt. De nem volt-e lehetséges, hogy ez a tó a szigethez tartozott? Ha kémszemléjüket kiterjesztik a tavon túl, vajon nem fognak-e valóságos tengert találni?

Mindazonáltal e tó jelentékeny terjedelmű volt, miután - mint Doniphan megjegyzé - területének háromnegyed részén az égboltozat képezte a látóhatárt. Tehát lehetséges volt, hogy mégis szárazföldön vannak.

- Eszerint az amerikai szárazföld partjain szenvedtünk volna hajótörést! - mondá Briant.

- Ez volt mindenkor az én nézetem - viszonzá Doniphan -, és úgy látszik, nem tévedtem.

- Annyi bizonyos, hogy mégis víz volt, amit kelet felé láttam a hegyfok csúcsáról - mondá Briant.

- Ám legyen, de nem a tenger volt.

E válasz Doniphan részéről oly meglepedést árult el, mely inkább hiúságra, mint szívósságra vallott. Briant nem folytatta a szóváltást, különben is a közös érdekre nézve jobb volt, hogy tévedett. A szárazföldön nem rabok, míg a szigeten azok lettek volna. Mindazonáltal a kedvezőbb évszakot kell bevárniuk, mielőtt kelet felé hosszabb utazásra vállalkozhatnának.

A viszontagságok, amelyeket tapasztalniuk kellett, míg a csekély utat a Sloughitól a tóig megtehették, kétségkívül sokkal nehezebben lesznek leküzdhetők, ha az egész kis csapattal hosszú utazást kell majd tenniük. Máris április eleje volt, és a déli félgömbön a tél hamarabb beáll, mint az északon. Az elindulásra tehát a kedvező évszak visszatérése előtt gondolni se lehetett.

Azonban a nyugati szelek által folyvást korbácsolt nyugati tengerparton a helyzet nem lesz sokáig tartható. A hónap vége felé kénytelenek lesznek elhagyni a Sloughit. Miután Gordonnak és Briant-nak nem sikerült a parti szirtek nyugati oldalán valamely üreget fölfedezniük, szemügyre kellett venni, vajon nem telepedhetnének-e meg jobb föltételek közt a tó partján. E vidéket tehát gondosan meg kellett vizsgálni. A kémszemlét meg kellett tartaniuk, habár egy- vagy kétnapi késedelmet okozna is. Kétségkívül nagy aggodalmakat fognak ezáltal Gordonnak okozni, de Briant és Doniphan nem haboztak. Élelmiszereik még eltarthatnak negyvennyolc óráig és miután nem volt rá kilátás, hogy az idő megváltozzék, elhatározták, hogy dél felé a tó partján elindulnak.

Egy másik indok is arra bírta őket, hogy kémszemléjüket tágasabb körre terjesszék ki.

A terület e részén kétségtelenül laktak vagy legalábbis jártak bennszülöttek. A patakon átvezető gát, az ajupa, amelynek szerkezete azt árulta el, hogy itt bizonyos idő előtt emberek tartózkodtak, megannyi bizonyítékot voltak, amelyek alaposabb helyi ismereteket kívántak, mielőtt a téli elhelyezkedést foganatosítanák. Talán új tapasztalatokkal fognak az eddigiéket szaporodni. Az se volt lehetetlen, hogy nem bennszülöttek laktak itt, hanem valamely hajó-

törést szenvedett emberek, akik végre eljuthattak a szárazföld valamelyik városába. Mindezen körülmények kétségkívül megérdemelték azt a fáradságot, hogy utasaink folytassák a sziget parti vidékein a kémszemlét.

Az egyedüli kérdés a következő volt: észak vagy dél felé induljanak-e el? De miután a déli irány közelebb hozta őket a Sloughihoz, ezen utóbbit választották. Később majd meg fogják látni, nem lesz-e célszerűbb visszamenniük a tó másik vége felé.

Elindultak tehát a gyepes dombocskák közt, amelyek nyugat felől az erdő által szegélyezett síkon emelkedtek ki a földből.

Phann előrecserkészett és egész fogolycsapatokat riasztott fel, amelyek a bokrok alá menekültek, de a puskáknak hallgatniuk kellett, mert nem volt lehetetlen, hogy a tó partján bennszülött törzsek tartózkodnak.

E napon a fiúk a tó partján minden nagyobb fáradság nélkül mintegy tíz angol mérföldnyi utat tehettek meg. Sehol sem akadtak bennszülöttek nyomára. A fák közül sehol sem emelkedett fel füst. Sehol se látszottak a homokon lábnyomok.

Úgy látszott azonban, hogy a nyugati part kissé dél felé elkanyarodik, mintha ezen oldalról elzárná a tavat, amely különben teljesen el volt hagyatva. Se vitorla, se csónak nem mutatkozott a láthatáron. Ha e terület valaha be is volt népesítve, most teljesen lakatlannak látszott.

Ragadozó vagy kérődző állat se mutatkozott sehol. Két vagy három ízben szárnyasok mutatkoztak az erdő szélén, anélkül azonban, hogy közelükbe lehetett volna jutni.

De Service mégis mindannyiszor elkiáltotta magát:

- Nini, struccmadarak.
- Ha struccok, akkor ugyan elég aprók - viszonzá Doniphan.
- Ha csakugyan struccok - mondá Briant -, és ha csakugyan szárazföldön vagyunk...
- Talán még mindig kételkedel? - kérdé Doniphan gúnyosan.
- Akkor ez csak az amerikai szárazföld lehet, ahol ezek az állatok nagy számmal találhatók - felelé Briant. - Csupán ennyit akartam mondani.

Este hét óra felé megállapodtak és tanyát ütöttek. Másnap, ha csak előre nem látható akadályokra nem bukhatnak, vissza fognak térni a Sloughi-öbölbe. Így nevezték el a partvidék ama részét, amelyen a tenger a jachtot kivetette a szárazföldre.

Különben ez este lehetetlen lett volna déli irányban tovább haladniuk. E helyen ama folyók egyikéhez értek, amelyek a tó vizét levezetik, és át kellett volna úszniuk a folyón. Ezenfelül a sötétség miatt csak homályosan lehetett látni a táj részleteit, és úgy látszott, hogy e folyó jobb partját szirtek szegélyezik.

Briant, Doniphan, Wilcox és Service vacsorájuk után nem is gondoltak egyébire, mint az alvásra és a pihenésre; ezúttal kunyhó hiányában a szabad ég alatt, amelyen a csillagok oly fényesen ragyogtak, míg a hold sarlója a nyugati láthatáron lenyugvóban volt.

Csendes volt minden a tavon és a parton. A négy fiú egy óriás bükkfa vastag gyökerei közé szorongodva, oly mély álomba szenderült, hogy a mennydörgés sem ébresztette volna fel őket. Hét óra volt, mikor Briant felkölté társait, akik szorosán be voltak takaróikba burkolva.

Mindnyájan azonnal talpra ugrottak, és míg Service egy darab kétszersültet rágcsált, a többi három sietett megszemlélni a folyam túlsó partján elterülő tájat.

- Ugyan okosan cselekedtünk, hogy tegnap este az átkelést a folyón nem kíséreltük meg! - kiáltá Wilcox - Éppen a mocsarak közé jutottunk volna.

- Valóban - viszonzá Briant -, déli irányban látni se lehet a mocsaras vidék végét.

- Nézzétek csak, mennyi szárcsa, vadkacsa és vízityúk úszkál fölötte. Ha itt megtelepedhetnénk télire, biztosak lehetnénk afelől, hogy vad dolgában sohase fogunk hiányt szenvedni.

- És miért ne telepedhetnénk meg itt? - kérde Briant, aki a folyó jobb partjához közeledett.

A háttérben magas szirt emelkedett, amelynek végét meredek szikla rekesztette be. A szirt két oldala közül, amelyek csaknem egyenes szögletben egyesültek egymással, az egyik tovább vonult a kis folyó partján, míg a másik a tóra nézett. Vajon ugyanaz a szirt szegélyezné-e a Sloughi-öblöt is, északnyugati irányban továbbhúzódva? E kérdésre csak az egész vidék alapos megsejtelése adhatta meg a választ.

- Nini! Nézzétek csak! - kiáltá Wilcox abban a percben, mikor a szikla tövéhez ért.

Ami a figyelmet magára vonta, egy töltésforma kőrakás volt, hasonló ahhoz, amilyent már az erdei patakban találtak.

- Ezúttal nem lehet többé kétség - mondá Briant.

- Nem! Nem lehet többé kétség - viszonzá Doniphan, a töltés végén levő fadarabokra mutatva.

E fadarabok vitathatatlanul egy hajótest roncsai voltak. Egyebek közt egy félig elrothadt és mohlepte fadarab, amelynek görbülete csalhatatlanul orrtökére vallott. Még egy rozsdáette vaskarika is függött le róla.

- Egy karika!... Egy karika! - kiáltá Service.

És ekkor valamennyien mozdulatlanul állva körülnéztek, mintha azon ember, aki e dereglyét használta, minden pillanatban megjelenhetett volna előttük.

Nem! Senki! Kétségkívül sok év múlt el, mióta e dereglyét otthagyták a folyó partján. Az ember, aki itt tartózkodott, eljuthatott embertársaihoz, avagy nyomorult élete e vidéken végződött, amelyet nem hagyhatott el többé.

Elképzelhető a fiúk megilletődése e tanújelekkel ellátva, amelyeket nem lehetett többé kétségbe vonni.

Ekkor vették csak észre az eb sajátságos viselkedését. Phann kétségkívül valamely nyomra bukkant. A füleit hegyezte, a farkát hevesen csóválta, sorra a talajt szimatolta és a füvek alatt szaglászott.

- Nézzétek csak Phant! - mondá Service.

- Valamit érez - mondá Briant, közeledvén az ebhez.

Phann megállt, egyik lábát felemelte és az orrát előrenyújtotta. Aztán hirtelen elrohant egy facsoport felé, amely a szirt alatt emelkedett fel a tó partján.

Briant és társai utánamentek. Néhány pillanat múlva megálltak egy vén bükkfa előtt, amelynek kérgébe a következő betűk és egy évszám volt írva:

B. F. 1807

Briant, Doniphan, Wilcox és Service sokáig maradtak volna némán és mozdulatlanul a felírás előtt, ha Phann időközben visszatérvén, el nem tűnt volna a szikla szöglete mögött.

- Ide, Phann!... Ide! - kiáltá Briant.

A kutya nem tért vissza, de folytonosan és hevesen ugatott.

- Vigyázzunk! - mondá Briant. - Ne váljunk el egymástól és álljunk résen.

Valóban nem is lehettek eléggé óvatosak. Talán egy csapat bennszülött tartózkodott a szomszédságban és jelenlétük inkább félelmes, mint kíváncsi lett volna, ha netalán ama vad indiánok közé tartoznak, akik a dél-amerikai pampákon szoktak tartózkodni.

A fiúk a fegyverek sárkányát felhúzták, a revolvereket kézben tartották, és készenálltak az önvédelemre.

Majd előrementek, és miután a sziklát megkerülték volna, végiglopóztak a folyó keskeny partján. Alig tettek hűs lépést, midőn Doniphan lehajolt és egy tárgyat vett föl a földről.

Egy ásó volt, amelynek vasa alig lógott már a félig elrothadt nyélen. Európában vagy Amerikában készült ásó, vagy egyike ama durva készülékű szerszámoknak, amelyeket a polinéziai szigetlakók gyártanak. Mint a dereglye karikája, úgy ez is nagyon rozsdás volt és kétségkívül már sok év óta feküdt e helyen.

Itt, a szirt tövében, a földművelés nyomai is látszottak úgy, mint egy szabálytalanul vont barázda és néhány yamnövény, amely az ápolás hiánya miatt teljesen elvadult.

Egyszerre siralmas vonítás hasítá át a léget. Csaknem ugyan ezen pillanatban megjelent Phann, teljesen megmagyarázhatatlanul izgatott állapotban. Maga körül forgolódott, fiatal gazdái elé szaladt, rájuk nézett és úgy látszott, mintha hívta volna őket, hogy kövessék őt.

- Itt minden bizonytalansággal valamely rendkívüli tárgynak kell lennie - mondá Briant, aki hiába igyekezett az ebet csillapítani.

- Menjünk, ahova vezetni akar bennünket - mondá Doniphan, és intett Wilcoxnak és Service-nek, hogy menjenek utána.

Tíz lépéssel messzebb Phann megállt egy sűrűség előtt, amely mindenféle cserjéből és bokorból állt, melyeknek ágai a szirt tövében egymásba fonódtak.

Briant előrement megnézni, vajon az a sűrűség nem rejti-e valamely állat vagy ember hulláját, amelynek a nyomára Phann véletlenül rábukkant... És amint a bokrokat egymástól szétválasztá, egy szűk nyílást vett észre.

- Vajon ez barlang itt? - kiáltá és néhány lépést tett hátrafelé.

- Valószínű - viszonzá Doniphan. - De vajon mi van ebben a barlangban?

- Azonnal meg fogjuk tudni! - felelé Briant.

És fejszéjével erősen belevagdalt a bokrok ágai közé, amelyek a nyílást elfödtek. A fiúk hallgatóztak, de semmiféle gyanús neszt nem hallottak.

Service már készült is bebújni a gyorsan kiszabadított nyíláson, de Briant így szólt:

- Lássuk előbb, mit fog Phann tenni.

Az eb folyvást tompán ugatott, ami éppen nem volt megnyugtató. Azonban, ha élőlény rejtőznék e barlangban, már régóta ki kellett volna jönnie.

Meg kellett tudniuk, hogy mihez tartásuk magukat. Mindazonáltal, miután a levegő egészségtelen lehetett a barlangban, Briant a nyíláson keresztül egy marék égő fűvet hajított be. A fű szétszóródott a földön és gyorsan lángolva égett, ami azt bizonyította, hogy a levegő élvezhető.

- Behatoljunk? - kérde Wilcox.

- Be! - felelé Doniphan.

- Várjatok legalább, míg a barlangban oly világos lesz, hogy láthatunk! - mondá Briant.

És ezzel a folyóparton álló fenyők egyikéről lemetszett egy gyantás ágat, meggyújtotta és társai kíséretében bebújt a bokrok közé.

A nyílás a bejárásnál ötlábnyi magas és kétlábnyi széles volt, de hirtelen széttágult mintegy tízlábnyi magas és körülbelül húszlábnyi széles üreggé, amelynek talaját nagyon száraz és nagyon finom főveny képezte.

Wilcox mikor belépett, falzsámolyba ütközött, amely egy asztal mellett állt. Az asztalon különféle háztartási eszközök voltak: egy cserépkorsó, nagy kagylók, amelyek kétségkívül tányérok gyanánt szolgáltak; egy rozsdás és kicsorbult pengéjű kés, két vagy három horog, egy horganyból készült csésze, amely üres volt, szintúgy mint a korsó. Az átellenes fal mellett egy ládaféle állt, deszkából durván összetákolva és benne néhány ruhadarab, inkább rongyok már.

Semmi kétség se lehetett tehát többé, hogy az üregben valaki lakott; de ki és mikor? Talán az emberi lény, aki itt élt, a barlang valamelyik zugában hever.

A barlang fenekén egy nyoszolya állt, amelyet egy foszlányokra szakadt takaró borított. Az ágyfő mellett egy padon egy második csésze és fából készült gyertyatartó állt, amelyben nem maradt egyéb egy elhamvadt kanócnál.

A fiúk az első pillanatban visszahátráltak arra a gondolatra, hogy a takaró alatt egy holttest fekkhetik.

Briant leküzdvén irtózatát, fölemelte a takarót.

A nyoszolya üres volt.

A legközelebbi percben mind a négyen, erős megilletődéssel, visszatértek Phannhoz. Az eb künn maradt és folyvást keservesen vonított.

Ekkor mintegy húszlépésnyire lementek a folyó partján és hirtelen megálltak. Az irtózat érzete a földhöz szegezte lábaikat.

Itt egy bükkfa gyökerei közt csontváz maradványai heverték a földön.

Ide jött tehát meghalni a barlang szerencsétlen lakója, aki kétségkívül sok évig élt e száraz-földön és ez a barlang, amelyet lakhelyéül választott, még csak a sírboltjává se lett!

KILENCEDIK FEJEZET

*A barlang megszemlélése - Bútorok és szerszámok - A „bólák” és a „lasszó” - A zsebóra -
A csaknem olvashatatlan kézirat - A földabrosz - Hol vannak? - Visszatérés a tanyára -
A folyó jobb partja - A vízmosás - Gordon jeladásai*

Briant, Doniphan, Wilcox és Service szóltanul álltak a helyükön. Ki lehetett ez az ember, aki ide jött meghalni? Milyen nemzetbeli lehetett? Fiatalkorában vetődött-e ide? Öregkorában halt meg? Hogyan sikerült életét tengetni? Ha a hajótörés vetette ki, vajon társai túléltek-e a katasztrófát? Avagy egyedül maradt szerencsétlen társainak halála után? A barlangban talált különféle tárgyakat a hajóról mentette meg, vagy pedig ő maga készítette?

Mennyi kérdés, amelyek talán sohase fognak megoldatni!

És valamennyi közt a legfontosabb! Miután ez az ember szárazföldön talált menhelyet, miért nem ment valamelyik beljebb fekvő városba, vagy a partvidék valamelyik kikötőjébe? A hazatérés oly akadályokkal és nehézségekkel járna, amelyeket nem volt képes legyőzni? Oly nagy volt-e a távolság, hogy azt utolérhetetlennek kell tekinteni? Csak annyi bizonyos, hogy ez az ember a betegségtől vagy az aggkórtól elgyöngülten lerogyott, nem volt képes visszatérni a barlangba és a fa tövében halt meg!... És ha nem volt módjában menedéket keresni a föld északi vagy keleti részén, vajon a Sloughi fiatal lakói szerencsésebbek lesznek-e?

Bármint legyen is, egyelőre első dolog volt a barlangot gondosan felkutatni. Ki tudja, nem fognak-e ott valamely okmányt találni, amely felvilágosítást nyújthat az itt élt ember kiléte és tartózkodásának tartama felől?...

- Jertek! - mondá Briant.

És Phann kíséretében újra bementek a nyíláson, egy másik gyantás faág világánál.

A legelső tárgy, amelyet a jobb oldali falra illesztett polcon találtak, egy csomag nagyon primitív gyertya volt, faggyúból és néhány szál kócból készítve. Service sietett meggyújtani egyet közülük, beledugta a gyertyatartóba és a motozás elkezdődött.

Mindenekelőtt meg kellett vizsgálni a barlang elhelyezését, miután lakhatósága felől kétség se lehetett. Nagy üreg volt amely kétségkívül a földtani képződések korszakában keletkezett. Nyoma se volt benne a nedvességnek, noha a levegő csak a folyó partja felől való egyetlen nyíláson hatolhatott be. A falai oly szárazak voltak, mintha gránitból lettek volna; ezenfelül fekvése a nyugati szelek ellen védte. Igaz, hogy a külső világosság csak nagy nehezen hatolt be, de ha a falon egy vagy két nyílást vágnak, könnyű lesz segíteni a bajon, és elégséges levegőt nyernek tizenöt ember számára.

Ami a terjedelmét illeti, amely húszlábnyi széles és harminclábnyi hosszú volt, e barlang bizonyára nem alkalmas arra, hogy egyszersmind hálószobául, ebédlőül, raktárul és konyhául is szolgáljon. De hiszen csak öt vagy hat téli hónapot kellene itt tölteniük, aztán el fognak indulni északkelet felé, hogy eljussanak Bolívia vagy az Argentín Köztársaság valamelyik részébe. Azon esetre pedig, ha végleges megtelepedésről van szó, a barlang puha mészkőből álló falait ki lehetne bővíteni. Bármily terjedelmű legyen is azonban az üreg, a kedvező évszak visszatértéig be kell vele érniük.

Miután ebben megállapodtak, Briant teljes leltárt vett fel a talált tárgyokról. Jegyzete nem volt valami sok. A szerencsétlen ember nyilván csaknem teljesen kifosztott állapotban érkezett ide. Vajon mit menthetett meg a hajótörésből? Semmi egyebet hitvány roncsoknál, széttört

hajógerinceknél, deszkadaraboknál, amelyekből a nyoszolyát, ezt az asztalt, a ládát, a padot és a zsámolyt, nyomorúságos lakhelyének összes bútorzatát elkészítette. Néhány szerszám, egy ásó, egy fejsze, két vagy három konyhai eszköz, egy hordócska, amely égett bort tartalmazhatott, egy kalapács, két véső, egy fűrész - ez volt minden, amit a legelső pillanatokban találtak. Ezen eszközöket a szerencsétlen ember kétségkívül azon a ladikon mentette meg, amelynek roncsai a folyó partja mellett heverték.

A kutatásokat folytatva, még egy második zsebkest, amelynek több pengéje el volt törve, egy körzöt, egy vízforraló készüléket, egy vascöveket, egy „bóla” nevű vadászkészüléket, amely egy kötél által összekötött két golyóból áll, és egy „lasszót” találtak a barlangban.

A nyoszolyafőnél, a Briant által fölemelt takaró alatt Wilcox egy zsebórát fedezett fel, amely a falba vert szegen függött. Ez az óra finomabb készülékű volt azoknál, amelyeket a matrózok rendszeren használnak. Mind a két burokja ezüstműből volt és a kulcsa is ezüstlánccal volt hozzacsatolva.

- Nézzük meg, hány órát mutat! - kiáltá Service.

- Az óramutató állásából semmit se fogunk megtudni - viszonzá Briant. - Az óra valószínűleg több nappal állt meg a szerencsétlen ember halála előtt.

Briant nem minden fáradtság nélkül nyitotta fel az óra burkát, amelyet egészen ellepett a rozsdá. Az óramutatók huszonkét percet jeleztek három óra után.

- De - jegyzé meg Doniphan - ezen az órán név is van, és ebből megtudhatnánk...

- Igazad van - felelé Briant.

És miután a burok belsejét megnézte, sikerült elolvasni e szöveget, amelyek bele voltak vésvé:

„Delpeuch, Saint Malo”, a gyáros neve és lakhelye.

- Francia volt a halott - földim! - kiáltá Briant megilletődéssel.

Valóban nem lehetett kétség afelől, hogy e barlangban francia ember élt, amíg a halál megszabadította nyomorától.

Ebben döntő bizonyítékot nyerhettek, ki volt a barlang lakója? Midőn Doniphan a nyoszolyát félrehúzta, a földről füzetet vett föl, amelynek sárga lapjai írónnal tele voltak írva.

Szerencsétlenségre a sorok legnagyobb része csaknem olvashatatlanná vált. Csupán néhány szót betűzhettek ki, többek közt e nevet: Baudoin Ferenc.

E név két kezdőbetűjét véste a fába a hajótörést szenvedett ember.

E füzet írójának a naplója volt attól a naptól fogva, mikor erre a partra kivetődött. És a töredékes mondatok közül, amelyeket az idő még nem enyészített el, Briant-nak sikerült kibetűzni e szöveget: Duguay Trouin. Ez volt kétségkívül a hajó neve, amely a Csendes-tenger e távol eső részén elpusztult.

Az első lapon az 1807-es évszám állt - ugyanaz, amely a fába is bele volt vésvé. Kétségkívül a hajótörés évszáma.

Ötvenhárom év előtt vetődött tehát Baudoin Ferenc e partokra és ötvenhárom év alatt semmiféle segínyt se kapott kívülről!

Ha Baudoin Ferenc nem mehetett el a szárazföld valamely másik pontjára, vajon azért volt-e, mert legyőzhetetlen akadályok tornyosultak előtte?

A négy fiú jobban érezte helyzetüknek komoly voltát, mint valaha. Hogyan tehessék meg ők azt, amit egy élete javában levő férfi, a nehéz munkához, keserves viszontagságokhoz szokott tengerész nem bírt megtenni?

Ezenfelül egy utolsó fölfedezés értésükre adta, hogy minden kísérletük e földet elhagyni sikertelen volna.

Doniphan ugyanis a füzetben lapozgatván, a lapok közt egy összehajtott papírdarabot talált. E papírdarab valami tintafélével, valószínűleg vízből és koromból készült keverékkel rajzolt földabrosz volt.

- Egy földabrosz! - kiáltá.

- Amelyet valószínűleg Baudoin Ferenc maga rajzolt! - mondá Briant.

- Ha úgy van, akkor ez az ember nem lehetett egyszerű matróz - jegyzé meg Wilcox -, hanem minden bizonnyal egyike volt a Duguay Trouin tisztjeinek, miután földabroszt is tudott készíteni.

- Vajon ez a földabrosz? - kiáltá Doniphan.

Igen! A földabrosz ezt a vidéket ábrázolta! Az első pillantásra meg lehetett ismerni a Sloughi-öblöt, a szirtsort, a partot, amelyre a hajó kivetődött, a tavat, amelynek nyugati partján Briant és társai a kémszemlére elindultak, a Sloughi-öböltől nyugat felé kiemelkedő három szigetecskét, a folyó partja mellett elvonuló szirteket, az erdőket, amelyek ezt az egész vidéket elborították!

A tó túlsó partján ismét más erdők látszottak, amelyek egy másik partvidék széléig terjedtek és e partvidéket... egész kiterjedésében a tenger áztatta.

Így dőltek dugába a tervek, amelyek arra voltak irányozva, hogy utasaink kelet felé nyomuljanak előre és itt keressék a menekülést.

Briant-nak tehát Doniphan ellenében igaza volt. Tenger vette körül minden oldalról ezt az állítólagos szárazföldet, amely valóban sziget volt és éppen ezért nem menekülhetett meg róla Baudoin Ferenc.

Aziránt, hogy a sziget melyik polinéziai csoporthoz tartozott és vajon magányosan emelkedett-e ki a Csendes-tenger vizéből vagy sem - komoly következtetéseket teljességgel nem lehetett levonni.

Bármint volt is, a Sloughi lakóinak nem ideiglenes, hanem tényleges elhelyezkedésről kellett gondoskodniuk. És miután a barlang pompás menhelyet nyújtott nekik, ide kellett átszállítaniuk az egész készletet, mielőtt a legelső téli zivatarok végképp elpusztítanák a jachtot.

Most azonban a fő dolog volt haladéktalanul visszatérni a tanyára. Gordon kétségkívül nagyon nyugtalan, és miután már három nap múlt el társai eltávozása óta, azt kell hinni, hogy valami bajuk esett.

Briant tanácsára elhatározatott, hogy még ugyanaznap reggeli tizenegy órakor útnak indulnak. Szükségtelen volt megmászniuk a szirtet, miután a földabroszból meggyőződtek róla, hogy a legrövidebb út az, amely a folyó jobb partján keletről nyugat felé vezet. Legföljebb hét angol mérföldnyi távolságra voltak a Sloughi-öböltől, és ezt az utat néhány óra alatt megtehették.

De mielőtt a fiúk elindultak volna, meg akarták adni a végtisztességet Baudoin Ferencnek. Egy gödröt ástak ugyanazon fa alatt, amelybe a szerencsétlen ember belevészte neve kezdőbetűit és egy fából durván összetákolta fakeszttel megjelölték a sírt.

E kegyeletes szertartás befejezése után visszatértek a barlanghoz és eltorlaszolták a bejárást, hogy az állatok be ne hatolhassanak. Miután elfogyasztották a még fennmaradt élelmiszereket, elindultak a folyó jobb partján, a szirtek tövében. Egy óra múlva eljutottak arra a helyre, hol a szirtek északnyugati irányban rézsút elkanyarodnak.

Míg a folyó mellett mentek, eléggé gyorsan haladhattak előre, mert a parton csak nagyon kevés fát, bokrot vagy füvet találtak.

Útközben Briant, azon föltevésben, hogy a folyó a tó és Sloughi-öböl közt közlekedik, nem szűnt meg a folyását figyelmesen vizsgálni. Úgy vélte, hogy legalábbis a felső részén egy csónakot vagy tutajt kötelekkel el lehetne vontatni vagy el lehetne tolni csákyák segélyével, ami nagymértékben megkönnyítené az anyagkészletek elszállítását, főleg ha felhasználnák a dagályt, amelynek működése a tóig érezhető volt. A fő dolog az volt, hogy a folyó medre ne képezzen zuhatagot, és hogy a mélység és szélesség csekély volta ne tegye használhatatlanná. E tekintetben eddigelé nem merült föl semmiféle akadály, és a tóból való kiömlése mögött három angol mérfölddel még teljesen hajózhatónak látszott.

Azonban délutáni négy óra tájban el kellett távozniuk a folyó mellől. A jobb partot egy széles és iszapos talajú vízmosás vágta ketté, amelyen átmenni veszélyes lehetett volna. A legcélszerűbbnek látszott ennél fogva átkelni az erdőn.

Briant kezében az iránytűvel ekkor északnyugati irányba tért le, hogy a legrövidebb úton juthassanak el a Sloughi-öbölbe. Ez persze jelentékeny késedelemmel járt, mert a magas fű a talaj fölött csaknem áthatolhatatlan sűrűséget képezett. Ezenfölül a nyírfák, fenyők és bükkök lombjai alatt, csaknem egyidejűleg a nap lenyugtával, sötét lett.

Kétmérföldnyi utat hagytak hátra rendkívül nehéz körülmények közt. Miután az iszapos vízmosást megkerülték, amely meglehetősen messzire elnyúlt észak felé, kétségkívül legjobb lett volna megint visszatérniük a folyam mellé, amely a földabrosz tanúsítása szerint a Sloughi-öbölbe szakadt. De a kerülő oly nagy lett volna, hogy Briant és Doniphan nem akartak időt vesztegetni a visszatéréssel. Továbbmentek az erdőben, és este hét óra tájban meggyőződtek róla, hogy eltévedtek.

Vajon kénytelenek lesznek-e az éjszakát a fák alatt tölteni?

Ez se lett volna baj, ha élelmiszereik el nem fogytak és (mégpedig nagyon érezhetően) az éhség nem jelentkezett volna.

- Folytassuk az utat minden körülmények közt - mondá Briant. - Ha folyvást nyugat felé tartunk, utóvégre is el kell jutnunk a tanyára.

- Hacsak a földabrosz útbaigazításai nem tévesek - jegyzé meg Doniphan.

- Miért volna e földabrosz téves, Doniphan?

- És miért ne lehetne téves, Briant?

Briant szükségtelennek tartotta efölött vitába bocsátkozni, és elszántan tovább folytatták útjukat mind a négyen.

Nyolc óra tájban a sötétség oly sűrű volt, hogy teljességgel nem tudták magukat többé tájékozni. És a vég nélküli erdő széle még most se mutatkozott.

Egyszerre a fák egy rése mögött élénk világosság tűnt fel és terjedt szét a térségben.

- Mi ez? - kérdé Service.

- Kétségkívül hulló csillag! - felelé Wilcox.

- Nem! Ez röppentyű volt! - mondá Briant. - Röppentyű, amelyet a Sloughról bocsátottak fel.

- Következőleg jeladás volt! - kiáltá Doniphan, és egy puskalövéssel felelt Gordon jeladására.

Miután Briant egy csillagot szemelt volna ki irányjelzőül, abban a pillanatban, mikor a második röppentyű is felszállt, társaival együtt e csillag irányában haladt tovább és háromnegyed óra múlva megérkezett a Sloughira.

Csakugyan Gordon, attól tartván, hogy társai eltévedtek, néhány röppentyűt bocsátott fel, jelzendő a hajó helyét.

E leleményes ötlet nélkül Briant, Doniphan, Wilcox és Service ez éjjel nem pihenhették volna ki fáradalmaikat a jacht ágyaiban.

TIZEDIK FEJEZET

Az utazás elbeszélése - A Sloughi elhagyása határozatba megy - Kirakodás és a hajó szétrombolása - Egy zivatar, amely a rombolást befejezi - A sátor alatt - Tutajépítés - Berakodás és hajóra szállás - Két éjszaka a folyón - Megérkezés a Francia-barlangba

Elképzелhető, milyen fogadtatás várt Briant-ra és három társára! Gordon, Cross, Garnett, Baxter és Webb a karjaik közé szorították őket, a kicsinyek pedig a nyakukba ugráltak. Hossza-vége nem volt az örömkialtásoknak és a meleg kézszorításoknak. Phannak is kijutott a része a szívélyes fogadtatásból, és a hű eb ugatása egybevegyült a gyermekek hurrájával. Igen, ez a távollét kínosan hosszú volt.

De Briant, Doniphan, Wilcox és Service visszatértek, és most már csak az expedíció eredményének közlése volt hátra. De miután a fáradalmas gyalogolástól nagyon kimerülteknek látszottak, elhalasztották tapasztalataik elbeszélését másnap reggelre.

- Szigeten vagyunk!

Csupán ennyit mondott Briant, de ez elég volt arra, hogy a jövő összes nyugtalanító eshetőségeivel sötét színben tűnjék fel valamennyiük előtt. Mindazonáltal Gordon e hír hallatára nem árult el különösebb csüggedést. És szinte egykedvűen fogadta a hírt.

Arckifejezése azt látszott mondani: „Jól van, el voltam rá készülve, és e hír nem ejt zavarba!”

Másnap, április 5-én, hajnalkor a nagyok: Gordon, Briant, Doniphan, Baxter, Cross, Wilcox, Service, Webb, Garnett, valamint Moko is - akinek a tanácsa nem volt megvetendő - összegyűltek a jacht elő részén, mialatt a többiek még aludtak. Briant és Doniphan felváltva emeltek szót és értesítették társaikat a történekről. Elmondták, hogy egy patakon átvezető gát és egy ajupa maradványai, amelyet a sűrűségben találtak, azt a gondolatot ébresztették bennük, hogy e vidéken emberek laknak vagy laktak valaha. Elmondták, hogy az a nagy víztükör, amelyet kezdetben tengernek tartottak, csak tó; elbeszéltek, hogyan vezették el őket bizonyos jelek a barlangig, ama hely közelében, ahol a folyó kiömlik a tóból, hogyan fedezték fel a francia származású Baudoin Ferenc csontvázát és előadták, hogy a hajótörést szenvedett szerencsétlen ember által készített földabrosz tanúsítása szerint a Sloughi egy szigeten vetődött partra.

Az elbeszélés szabatos és hibátlan volt anélkül, hogy akár Briant, akár Doniphan, csak egyetlen részletet is elhallgatott volna. Valamennyien azt a földabroszt nézték, és belátták, hogy most már csupán kívülről remélhetnek segílyt; más szóval: nincs egyéb hátra, mint véglegesen elhelyezkedni, mielőtt a kedvezőtlen évszak beállta minden költözködést lehetetlenné tesz.

- A legjobb lesz azt a barlangot választani lakhelyünkül, amelyet a tó partján fölfedeztünk - mondá Briant. - Ez legalább biztos menhelyet fog nyújtani.

- De elég nagy-e arra, hogy valamennyien ellakhassunk benne? - kérdé Baxter.

- Nem - viszonzá Doniphan -, de úgy hiszem, hogy megnagyobbíthatjuk, ha még egy üreget vájunk a sziklába. Vannak hozzávaló eszközeink.

- Fogadjuk el mindeneelőtt olyannak, amilyen - mondá Gordon -, ha mindjárt össze is kellene szorulnunk.

- És főleg - tevé utána Briant - mielőbb igyekezzünk átköltözködni. A Sloughit pedig rendszeresen szét kell szednünk, hogy megmenthessük a gerendákat, deszkákat, vasat, rezet, szóval mindazt, ami az elhelyezkedésnél használható lesz a „Francia-barlangban”. - Ezt a nevet adták a tóparti barlangnak, Baudoin Ferenc emlékére.

- De hát hol fogunk lakni, mielőtt átköltözhetnénk? - kérde Doniphan.

- Egy sátor alatt - felelé Gordon -, egy sátor alatt, amelyet a fák közt a folyó partján fogunk felállítani.

- Ez a legokosabb, amit tehetünk - mondá Briant -, és pedig egyetlen órát se szabad elvesztegetnünk.

Valóban, a jacht szétszedése, az anyag- és élelmiszerkészlet kirakása, a tutaj elkészítése, amelyen e tárgyak át fognak szállítani, legalább egy hónapi munkát fog igénybe venni, és mielőtt a Sloughi-öblöt elhagyhatják, itt lesz május elseje, amely az északi félgömbön november első napjainak, vagyis a tél kezdetének felel meg.

Gordon az új tanya helyéül jól választotta ki a folyópartot, miután a költözködéskor a vízi utat kellett használni. Semmiféle más út se lett volna rövidebb vagy kényelmesebb. Gondolni se lehetett arra, hogy mindazt, ami a jachtból szétszedése után fenn fog maradni, az erdőn keresztül, vagy a folyó partján vontassák el. Ellenben, ha több dagály alatt felhasználják a tóig is érezhető áramlatot, a tutaj minden nagyobb nehézség nélkül elérkezhetik rendeltetése helyére.

Amint tudjuk, Briant konstata, hogy a folyó felső részén nem létezett semmiféle akadály, se gát, se torlasz, se zuhatag. Most a jacht csónakján egy újabb kémszemlét tartottak a folyó alsó részén a süppedékes vízmosás torkolatáig. Briant és Moko meggyőződtek róla, hogy a folyó e része is teljesen hajózható volt. A Sloughi-öböl és a Francia-barlang közt tehát föltétlenül használható közlekedési út volt.

A legközelebbi napokat a folyóparti új tanya elrendezésére fordították. Két bükkfa alsó ágai, amelyeket hosszú póznák segélyével egy harmadik bükkfa ágaival kötöttek össze, támaszul szolgáltak a jacht nagy pótvitorlájának, amely kétoldalt lelógott a földre. Ezen erősen lecövekelte sátor alatt elhelyezték az ágyneműt, a legszükségesebb kellékeket, a fegyvereket, lőszerket és az élelmiszer-készleteket. Miután a tutajt a jacht alkatrészeiből kellett elkészíteni, mindenekelőtt ezt az utóbbit kellett szétszedni.

Az idő ellen nem tehettek panaszt, amely folyvást száraz maradt. Ha némelykor föl is kerekedett a szél, mindig kelet felől fűjt, és így a munka kedvező körülmények közt haladt előre. Április 15-ike táján nem maradt a hajón más, mint a nagyon súlyos tárgyak, amelyeket csak a teljes szétszedés után lehetett elszállítani, és ekkor is csak különös készülékek segélyével. E tárgyak közé tartoztak az ólomnehezékek, a hordók, a vizes kádak, a henger-csavar, a konyha. Ami a kötélzetet, az előárbocot, az árboc-sudarakat, a sodronyköteleket, láncokat, horgonyokat és pótvitorlákat illeti, amelyekből jelentékeny mennyiség volt készletben, mindezt lassankint áthordták a sátor szomszédságába. Azonban sietni kellett. Április második felében már kevésbé szép idő járt. A középhőmérséklet érezhetően csökkent és a hőmérő hajnalkor több ízben a fagypontra jelezte. A tél jelentkezett és vele együtt meg fognak jelenni a viharok, a zúzmara és a hózivatarok, amelyek a Csendes-tenger déli vidékein oly félelmetesek.

Óvatosságból a nagyoknak úgy, mint a kicsinyeknek, melegebben kellett öltözniük, és magukra kellett venniük a meleg gyapotujjasokat, a vastag szövetből készült nadrágokat és a gyapotzubbonyokat, amelyet a szigorú télre való tekintettel előre elkészítettek. Csak Gordon

zsebkönyvében kellett utánanézniük, hogy tudhassák, hol találhatják meg e tárgyakat, amelyek minőség és nagyság szerint voltak osztályozva. Briant főleg a legkisebbekkel foglalatostkodott. Vigyázott, nehogy a lábukat meghűtsék és nehogy a hideg levegő érje őket, ha izzadtak. A legcsekélyebb nátha esetén nem bocsátotta ki őket a szabadba, sőt arra kényszerítette, hogy lefeküdjenek a tűz mellé, amely éjjel-nappal égett. Dole és Costar több ízben kénytelenek voltak otthon maradni, és Moko nem kímélte tőlük a mindenféle teát, amelyekhez a füveket a jacht gyógyszerháza szolgáltatta.

Mióta a hajóról minden ingóságot elszállítottak, elkezdtek szétszedni a hajótestet, amely különben már minden ízében recsegett.

Gondosan szedték le a belső rézlemezeket, amelyeket a Francia-barlangban való berendezkedésnél használhattak. Aztán a vésőknek és kalapácsoknak volt dolga a szögek és a csavarok eltávolításánál. Ez a nehéz munka sok bajt okozott a tapasztalatlan kezeknek és a még nem eléggé izmos karoknak. A szétszedés meglehetősen előrehaladt; április 2-én aztán a vihar is segítségükre jött a munkásoknak.

Noha már a hideg évszak beállt, egy éjjel mégis erős zivatar támadt. Hatalmas villámok hasították át a légkört, és a mennydörgés éjféltől napfölkeltéig nem szünetelt. Szerencsére az eső nem esett, de a szél dűhe két vagy három ízben erősen fenyegette a sátor, amely szerencsére jól meg lévén erősítve és cövekelve, ellenállt a viharnak; nem úgy a jacht, amely egyenesen ki volt téve a nyugati szélnek és amelyet az átcsapódó óriási hullámok verdestek.

A pusztítás műve teljes volt. A hajóból nemsokára csakis roncsok maradtak hátra. De nem volt ok emiatt keseregni, mert a hullámok csakis a roncsok egy részét sodorták el, a legnagyobb rész fennakadt a szirtek közt. A vasból készült alkatrészeket nem nehéz megtalálni a fövény alatt.

Ezzel a munkával foglalatostkodott mindenki a következő napok alatt. A gerendák, a deszkák, a cölöpök szerteszét heverték, és most már a sától néhány lépésnyire, csak a folyó jobb partjára kellett elszállítani.

Ez is nehéz munka volt, de idővel és nem csekély fáradsággal szintén elvégeztetett. Furcsa látvány volt, mikor valamennyien befogták magukat egy-egy súlyos gerenda elé és azt tovavontatták, egymást biztatván ezerféle kiáltással. A munkát úgy igyekeztek megkönnyíteni, hogy póznákat használtak emeltyű, és gömbölyű fadarabokat henger gyanánt. Legnehezebb munka volt rendeltetési helyére elszállítani a hengercsigát, a tűzhelyet és a vaspléhből készült rendkívül súlyos kádakat. Mindazonáltal Baxter, akinek nagy hajlama volt a mechanikához, dicséretes ügyességet és buzgalmat tanúsított. Ő és Moko voltak azok, akik csigákat erősítettek meg a fövénybe vert cölöpökre, ami a kis csapat erejét megtízszerezte és lehetővé tette munkájuk szerencsés bevezését.

Szóval 28-án este a folyóparton volt mindaz, ami a Sloughiból fennmaradt. És kétségkívül a legnehezebb feladaton túlestek, mivel ezen összes anyagot a folyó fogja elszállítani a Francia-barlangba.

- Holnap kezdjük a tutaj építését - mondá Gordon.

- Úgy van - viszonzá Baxter - és nehogy a vízre bocsátásával fáradnunk kelljen, azt indítványozom, hogy építsük a vízen.

- Ez nem lesz kényelmes - jegyzé meg Doniphan.

- Mindegy, próbáljuk meg! - mondá Gordon. - Ha az építés nagyobb munkába kerül is, legalább nem kell amiatt aggódnunk, hogyan bocsássuk a folyóra.

Valóban, ez az eljárás célszerűbb is volt és másnap azonnal hozzá is fogtak a tutaj elkészítéséhez, amely oly nagyra volt tervezve, hogy el lehessen rajta helyezni az egész súlyos és nagy mennyiségű rakományt.

A hajó gerendáit, a két darabra tört orrtőkét, az előárbocot, a fedélzet fölött háromlábnyi magasságban letört főárboc maradványát, a vitorlarudat, az orrárbocot, az előárboc sudarát, a farvitorla ponyvadorongját elszállították a part egyik pontjára, amelyet a víz csak a legnagyobb dagály idején borított el. E percet bevárták és a fadarabokat belökték a vízbe, mikor az áradat felduzzasztotta. Itt aztán a leghosszabbakat egymás mellé húzták és gondosan megkötözték, miután kisebb fadarabok és szögek segélyével jól egymáshoz illesztették volna. Így készült el a körülbelül 15 méternyi hosszú és 8-10 méternyi széles erős tutaj. Egész nap dolgoztak rajta szakadatlanul és csak későn este fejeztetett be a munka. Briant ekkor elővigyázatból a tutajt odakötözte a parton álló fákhöz, nehogy a dagály elsodorhassa a Francia-barlang felé, vagy az apály vissza a tenger felé.

E nehéz nap után, a fáradtságtól mindnyájan ki lévén merülve, roppant étvággal vacsoráltak, és másnap reggelig egyhuzamban aludtak.

30-án reggel ismét mindenki a munkához látott.

Most a padlót kellett összetákolni a tutajon. E célra a Sloughi fedélzetének és bordáinak deszkáit használták fel. Hatalmas szögek és kötelek erős szerkezetűvé tették az egész készüléket.

Ez a munka három napot vett igénybe, noha mindenki sietett, mert nem volt veszteni való idő. A pocsolyákban, a szirtek közt és a folyamparton máris mutatkoztak egyes jegesedések. Dacára a folyvást égő tűznek, a sátor a hideg ellen nem nyújtott elég védelmet. Gordon és társai csak úgy tudtak megküzdeni a folyvást csökkenő hőmérséklettel, hogy takaróikba burkolózva, egymás mellé lapultak. A munkával okvetlenül sietni kellett, hogy elkezdhessék a végleges elhelyezkedést a Francia-barlangban. Itt legalább remélhették, hogy szembeállhatnak a tél szigorával, amely a magas szélességi fokok alatt oly kegyetlen.

Nem kell mondanunk, hogy a tutaj padlóját, nehogy szétváljék útközben, lehetőleg megszilárdítani igyekeztek, hiszen különben az egész készlet elsüllyedhetett volna a folyóban. Ily katasztrófa elkerülése végett jobb is lett volna az elindulást huszonnégy órával későbbre halasztani.

- Mindazonáltal - jegyzé meg Briant - érdekünkben áll május 6-án túl egy napot sem várni.

- Miért? - kérde Gordon.

- Azért, mert holnapután újhoid lesz - felelé Briant -, és a dagály néhány napig mindig fokozódni fog. Minél erősebb lesz a dagály, annál inkább elő fogja segíteni a folyón fölfelé utunkat. Vedd ezt fontolóra, Gordon. Ha kénytelenek volnánk ezt a nehéz tutajt kötélén vontatni vagy póznákkal előretolni, sohase küzdhetnénk meg a folyó sodrával.

- Igazad van - viszonzá Gordon. - Legfölbjebb három napon belül el kell indulnunk.

Mindnyájan megegyeztek tehát abban, hogy nem tartanak pihenőt, míg a munka nem lesz befejezve.

Május 3-án a berakodással foglalatostkodtak, amelynél nagy gondot kellett fordítani arra, hogy a tutaj egyensúlya meg ne zavartassék. Mindenki töle telhetőleg elősegíté a munkát. Jenkins, Iverson, Dole és Costar hordták a kisebb tárgyakat, kellékeket, műszereket, szerszámokat a tutaj padlójára, ahol azokat Briant és Gordon rendezték el, a terhet egyenletesen elosztva, Gordon utasításai szerint. A nagyoknak jutott a sokkal nehezebb munka, a tűzhelyet, a

vizeskádat, a hengercsavart, a vasrészeket, a rézlemezeket stb., továbbá a Sloughi roncsait a tutajra szállítani, nemkülönben az élelmiszer-csomagokat, a boros, sörös- és égettboros hordókat, és az öböl sziklái között összegyűjtött, sóval megtöltött zsákokat is. A berakodás megkönnyítése céljából Baxter két nagy póznát állított fel, amelyek kötél által erősítették meg. A póznák egymást érintő végén egy csigát alkalmazott, amelynek - valamint a jacht egyik kis vízszintes hengerkerekének - segélyével a tárgyakat jó erős kötélen fölemelték a földről, és minden baj nélkül helyezték el a tutaj padlóján.

Szóval, mindnyájan oly ügyesen és fáradhatatlanul végezték teendőiket, hogy május 5-én délután minden a helyén volt. Most már csak a tutaj köteleinek megoldása volt hátra. Ezt másnap reggeli nyolc órára hagyták, mihelyt a folyó torkolatánál a dagály érezhetővé lesz.

A fiúk talán azt hitték, hogy estig a munka befejezése után megérdemelt nyugalmat élvezhetik. Csalódtak, mert Gordon újabb munkát indítványozott.

- Barátim - mondá -, miután eltávoznánk az öbölből és többé nem tarthatjuk szemmel a tengert, ha valamely hajó közelednék a sziget e része felé, nem adhatnánk neki jelt. Úgy hiszem tehát, hogy célszerű volna a szirten egy árbocot felállítanunk és arra lobogót felvonnunk. Ez kétségkívül elég volna ahhoz, hogy magára vonja bármely hajó legénységének figyelmét.

Az indítvány elfogadtatván, a hajó árbocterebét, amelyet a tutajépítésnél nem használtak föl, elvontatták a parti szirtek tövéig, amelyeknek lejtője a folyó partja felé meglehetősen hozzá férhető volt. Mindazonáltal elég fáradtságukba került, főleg a lejtő utolsó részének megmászása.

Végre azonban sikerült ez is, és az árbocterebet erősen beékelték a földbe. Baxter azután felvonta az angol lobogót egy csigán átfutó kötél segélyével és Doniphan ezt az ünnepélyes cselekvényt egy puskalövéssel üdvözölte.

- Lám, lám! - mondá Gordon Briant-nak -, Doniphan Angolország nevében birtokba veszi a szigetet.

- Csodálkoznám rajta, ha nem volna már is Angolország tulajdona - viszonzá Briant.

Gordon önkéntelen az arcát fintorította, mert néha oly hangon beszélt „az ő szigetéről”, amelyből látszott, hogy azt amerikai birtoknak tartja.

Másnap napfölkeltkor mindenki talpon volt. A fiúk sietve szedték szét a sátrat és szállították az ágyneműt a tutajra, ahol vitorlákat borítottak rá, hogy kár ne essék benne az átköltözés alatt. Úgy látszott azonban, hogy a rossz időtől nem volt okuk félni. Mindazonáltal a szél irányának megváltozása a sűrű párákat a tengerről a szigetre hajthatta volna.

Hét órakor készen állt minden. A tutaj padlóját úgy rendezték be, hogy szükség esetén két vagy három napig ellakhassanak rajta. Ami az élelmiszereket illeti: Moko félrerakott annyit, amennyire az átkelés alatt szükségük lehetett anélkül, hogy tüzet kelljen gyújtania.

Fél kilenc óra tájban mindenki helyet foglalt a tutajon. A nagyok az előrészen álltak, póznákkal fölfegyverkezve - ez volt az egyetlen mód a kormányzásra, miután a kormányrúdnak nem lehetne hasznát venni a hátulról jövő áramlat miatt.

Kevéssel kilenc óra előtt a dagály érezhetővé vált. Tompa recsegés futott végig a tutajon, amelynek alkatrészei meginogtak. De ezen első ingás után nem kellett további bajtól félni.

- Vigyázz! - kiáltá Briant.

- Vigyázz! - kiáltá Baxter.

Mindketten a köteleknél álltak, amelyeknél fogva a tutaj elől és hátul meg volt kötözve, és amelynek másik végét a kezeiken csúsztatták keresztül.

- Készen állunk! - kiáltá Doniphan, aki Wilcoxszal a tutaj padlójának elő részén állt.

Miután meggyőződtek róla, hogy a dagály megindította a tutajt, Briant elkiáltotta magát:

- Bocsásd el!

A parancs azonnal teljesített, és a szabaddá lett tutaj lassan elindult a folyam két partja közt, maga után vonván a csónakot, amely a hátulsó részéhez volt kötve.

Általános volt az öröm, mikor a súlyos készüléket előrehaladni látták.

Amint tudjuk, a fáktól beárnyékolt jobb part sokkal magasabb volt a bal partnál, amelynek keskeny csíkja a mocsár lepte vidékkel érintkezett. Briant, Baxter, Doniphan, Wilcox és Moko minden igyekezetüket oda irányozták, hogy a tutajt eltávolítsák e sekély parttól, ahol könnyen zátonyra kerülhetett volna, míg a másik part mély vizében akadálytalanul haladhatott tovább.

Amennyire lehetett, a jobb part mellett tartották tehát a járművet. A víz sodra is inkább e part mellett haladt el, amely a póznáknak és a csáklyáknak is kellő támaszpontot nyújtott.

Két óra alatt körülbelül egy angol mérföldnyire haladhattak. Nem ütköztek semmiféle akadályba, és ily körülmények közt a tutaj szerencsésen megérkezhetett a Francia-barlang elé.

Mindazonáltal, minthogy Briant számítása szerint egyfelől a folyó hossza a tóból való kiömlésétől a Sloughi-öbölhöz hat mérföldnyi volt, másfelől a tutaj dagály idején kétóránként csak egymérföldnyi utat tett meg, „több dagályra” lesz szükségük, mielőtt eljutnának rendeltetési helyükre.

Valóban, tizenegy óra tájban az apály következtében a víz visszafelé kezdett folyni, a fiúk tehát siettek erősen megkötözni a tutajt, nehogy az ár a tenger felé vigye.

A tutaj ismét elindulhatott estefelé az éjjeli dagály kezdetekor, de nem látszott tanácsosnak útjukat a sötétségben folytatni.

- Azt hiszem, hogy ez nagy meg gondolatlanság volna - jegyzé meg Gordon -, mert a tutaj akadályokba ütközhetnék, amelyeken talán szét is zúzódna. Véleményem szerint jobb lenne várni reggelig és felhasználni a nappali dagályt.

Ez az indítvány sokkal esélyesebb volt, hogyszem általános helyesléssel ne találkozott volna. Ha az út huszonnégy órával tovább tartana is, tanácsosabb volt belenyugodni e késedelemben mint az értékes rakományt kockáztatni.

E helyen tehát egy fél napot és egy egész éjszakát kellett eltölteniük. Doniphan és rendes vadásztársai siettek is kiszállni a jobb partra, Phann kíséretében.

Gordon azt tanácsolta nekik, hogy ne távozzanak el nagyon messzire és e tanácsot figyelembe is kellett venniük. De miután egy pár kövér tűzokot és egy egész füzérre való gyönyörű foglyot hoztak haza, az önérzetük is teljesen ki volt elégítve. Moko tanácsára a vadat a legelső reggelire, ebédre vagy vacsorára, amelyet a Francia-barlangban fognak elkölteni, tartották fenn.

A nap elmúlt, és éjjel Baxter, Webb és Cross virrasztottak együttesen, hogy a pillanatnyi szükség igényei szerint megszoríthassák a tutaj köteleit az árváltozás pillanatában.

Semmiféle baleset se történt. Másnap reggel háromnegyed tíz óra tájban, mihelyt a dagály kezdődött, tovább folytathatták útjukat ugyanoly körülmények közt, mint a megelőző napon.

Délután egy óra tájban megállapodtak, szemben azzal a vízmosással, ahol Briant és társai kénytelenek voltak kerülőt tenni, mikor a Sloughi-öbölbe visszatértek.

Az éjszaka ismét nyugodt, de fagyos volt. Az éles szél behatolt a folyó völgyébe s a gyermekek közül némelyiken, különösen Jenkinsen és Iversonon erőt vett a kedvtelenség. Panaszkodtak amiatt, hogy el kellett hagyniuk a Sloughit. Briant biztató szavaival vigasztalta őket.

Végre másnap délután a negyedfél óráig tartó dagály segélyével a tutaj a tóhoz érkezett és utasaink kikötöttek a part tövében, szemközt a Francia-barlang bejáráásával.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

*Legelső berendezkedések a Francia-barlangban - Kirakodás a tutajról -
Látogatás Baudoin Ferenc sírjánál - Gordon és Doniphan - A konyha tűzhelye -
Négy lábú és szárnyas vad - A nandu - Service tervei - A kedvezőtlen évszak beállta*

A partraszállás a kicsinyek örömkialtásai közt ment végbe. Szegénykékre nézve a nem mindennapi élet valamennyi változása egy-egy új játékkal ért fel. Dole úgy ugrált a parton, mint egy fiatal vadkecske, Iverson, Jenkins és Costar a part hosszában akartak elszaladni, de Briant nem eresztette őket, mert egy óra veszteni való idő se volt, ha a mai éjszakát a Francia-barlangban akarták tölteni.

Mindenekelőtt azoknak kellett megmutatni a barlangot, akik még nem látták. Mihelyt a parton erősen megközték a tutajt oly ponton, amely a víz sodrán kívül esett, Briant fölkérte társait, hogy menjenek utána. A matrózinás kezében hajólámpát vitt, amelynek lángját reflektorok többszörösítették, élénk világosságot árasztva szét.

Mindenekelőtt a nyílást tették szabaddá. A bokrok lombjait épp úgy találták, amint azokat Briant és Doniphan elhelyezték. Következőleg a Francia-barlangba sem emberi, sem állati lény nem hatolt be.

Előbb a lombokat távolították el, aztán valamennyien behatoltak a szűk nyíláson keresztül. A hajólámpa hasonlíthatatlanul jobban megvilágította az üreget, mint akár a gyantás ágak, akár a hajótörést szenvedett ember primitív gyertyáinak lángja.

- Hej! Itt bizony szűken leszünk! - jegyzé meg Baxter, aki megmérte a barlang mélységét.
- Bah! - viszonzá Garnett. - Ha az ágyakat egymás fölé helyezzük el, mint a hajókon...
- Már mire való volna ez? - mondá Wilcox. - Elhelyezhetjük sorba egymás mellé a földön.
- Akkor aztán nem marad helyünk járni-kelni - jegyzé meg Webb.
- Nos, hát nem fogunk járni-kelni, ennyi az egész - viszonzá Briant. - Tudsz jobb helyet találni a számunkra, Webb?...
- Nem, de...
- De a fő dolog az volt, hogy elfogadható menedékhelyet találjunk! - kiáltá Service. - Nem hiszem, hogy Webb egy teljesen fölszerelt lakást remélt itt található, szalonnal, ebédlővel, hálóteremmel, előcsarnokkal, dohányzószobával, fürdőszobával...
- Bizonytal nem - mondá Cross. - De mégis szükségünk van olyan helyre, ahol főzni lehessen.
- Künn fogok főzni - viszonzá Moko.
- Ez nagyon kényelmetlen volna rossz időben - jegyzé meg Briant. - Én azt hiszem, hogy holnap reggel mindjárt itt el kell helyeznünk a Sloughi tűzhelyét...
- Ugyanabban az üregben, ahol étkezni és hálni fogunk, a tűzhelyet - mondá Doniphan az orrát fintorgatva.
- Nos hát, tartsd az illatszeres üveget az orrod alá, lord Doniphan! - kiáltá Service és hangosan felkacagott.
- Meg is fogom tenni, ha nekem úgy tetszik - viszonzá a gögös fiú, dacosan ráncolván össze a szemöldökeit.

- Jól van... jól van... - sietett közbeszólni Gordon. - Akár kellemes legyen a dolog, akár nem, kezdetben mégis rá kell szánni magunkat. Különben a tűzhelyet nemcsak főzésre fogjuk felhasználni, hanem kályha gyanánt is, a barlang befűtésére. Majd később kényelmesebb elhelyezkedést kísértünk meg, éspedig úgy, hogy más üreget vájunk a sziklába. Erre a munkára, amennyiben végrehajtható, elég időnk lesz talán. Addig is fogadjuk el a Francia-barlangot úgy, amint van, és rendezzük be a lehető legkényelmesebben.

Még ebéd előtt behordták az ágyakat, és szépen egymás mellé rakták sorjában a homokon. Noha a fekhelyek nagyon szorosan jutottak egymás szomszédságába, ez nemigen feszélyezte a fiúkat, akik a Sloughi szűk hajófülkéihez voltak szokva.

A berendezéssel eltelt a nap hátralevő része. A jacht nagy asztalát elhelyezték a barlang közepén, és Garnett a kicsinyek segítségével, akik különböző eszközöket hoztak oda, magára vállalta a felterítést.

Másfelől Moko, akinek Service segédkezett, nagyon jól kitett magáért. A szikla tövében elhelyezett két nagy kő képezte a tűzhelyet, Webb és Wilcox száraz gallyakat hordtak a parti fák alól. Hat óra tájban a konzervekből készült leves, amelyet csak néhány percig kellett felforralni, erősen párologott és étvágyingerlő illatot árasztott szét. Ugyanakkor egy tucat megkopasztott fogolymadár a vasnyáron szép pirosra kezdett sülni egy serpenyő felett, amelynek sistergő zsírjába Costarnak nagy kedve lett volna bemártani az ujját. És mialatt Dole és Iverson lelkiismeretesen teljesítették a pecsenyeforgatók tisztjét, Phann nagyon érthető érdeklődéssel vizsgálta a mozdulataikat.

Hét óra előtt mindnyájan egybegyülekeztek a Francia-barlang egyetlen szobájában, amely egyszersmind ebédlő és hálóterem is volt. A Sloughi nád- és tábori székeit már áthordták a legénység szobájában lévő padokkal együtt. A fiúk nagy meglepéssel élvezték a pompás ebédet, amelyet Moko szolgált föl. A forró leves, egy darab marhasült, fogolymadár pecsenye, kétszersült, tizedrésznyi égettborral vegyített friss víz, egy darab Chester sajt, és végül néhány pohár sherry kárpótolták őket a legutóbbi napok középszerű ebédjeiért. Bármily komoly is volt a helyzet, a kicsinyek átengedték magukat koruk természetes vidámságának, és Briant őrizkedett attól, hogy az örömeiket elrontsa és nevetésüket fékezze.

A nap nagyon fárasztó volt. Az éhség lecsillapítása után senki se vágyott a pihenésnél egyébre. De előbb Gordon, a kegyeletes illem érzetétől indítva, társait fölszólította, hogy látogassák meg Baudoin Ferenc sírját, akinek lakhelye ma már nekik nyújtott menedéket.

Az éjszaka elhomályosította a tó láthatárát és a víztükör már a nap legutolsó világosságát se tükrözte vissza. Miután a fiatal fiúk a sziklát megkerülték, megállapodtak a talaj egy kis dombja előtt, amelyet fakeszt jelzett. A kicsinyek letérdeltek, a nagyok pedig meghajtották a fejüket e sír előtt, és valamennyien a hajótörést szenvedett ember lelki nyugalmaért imádkoztak.

Kilenc órakor az ágyakat már elfoglalták és mindenki elszenderült, mihelyt a takarója alá bújt. Csupán Wilcox és Doniphan, akiken a virrasztás sora volt, élesztették a barlang bejárása előtt a hatalmas tüzet, amelynek rendeltetése volt eltávolítani a veszélyes állatokat és az üreg belsejében meleget árasztani szét.

Másnap, május 9-én és a három következő napon a tutajról való kirakodással volt mindenki elfoglalva. A párák máris összesűrűsödtek a nyugati széllel, és esős, sőt havas időszakot jeleztek. A hőmérséklet alig emelkedett a fagypont fölé és a magas légkörök kétségkívül nagyon lehültek. Fontos dolog volt tehát, hogy minden, ami megromolhatott, lőszer, folyadék, a Francia-barlangban biztonságba kerüljön.

Most még csak az volt hátra, hogy szétszedjék a tutajt és a padlót, amelynek gerendáit és deszkáit a barlang belsejében felhasználhatták.

Szerencsétlenségre az összes anyag nem fért el az üregben és ha nem sikerül azt kibővíteniük, kénytelenek lesznek egy fészert építeni, hogy a csomagokat az időjárás káros befolyása elől biztosítsák.

Egyelőre, Gordon tanácsára, mindezeket a tárgyakat a szikla sarkában helyezték el és kátrányos ponyvával takarták le.

13-án Baxter, Briant és Moko a tűzhely elhelyezésével foglalkoztak. A nehéz szerkezetet kerekeken vontatták be a Francia-barlang belsejébe, itt a jobb oldali falhoz támasztották, közel a nyíláshoz, úgy, hogy a füst jobban kihúzódhassék. A kürtőjének elhelyezése nem csekély gondot okozott. Azonban, minthogy a szikla puha mészkőből állt, Baxternek sikerült abban lyukat vágni; a kürtőt ebbe a lyukba illesztették be, aminek következtében a füst a szabadba kimenekülhetett. Délután, mikor Moko tüzet gyújtott, meglepődéssel konstatálhatta, hogy a tűzhely kellően működik.

Eszerint az élelmiszereket még rossz időben is megfőzhatték.

A következő héten Doniphan, Webb, Wilcox és Cross, akikhez Garnett és Service is csatlakoztak, kielégíthették vadászszenvédélyüket. Egy napon elmentek a nyír- és bükkfaerdőbe, amely a tóparton a Francia-barlangtól félmérföldnyire terült el. Némely helyen az emberi munkásság kétségtelen jeleire akadtak. A földbe ástott és lombokkal borított gödröket találtak, amelyek eléggé mélyek voltak ahhoz, hogy a beléjük esett állatok többé ki ne menekülhessenek. De a gödrök állapota arra vallott, hogy már sok év előtt készülhettek el. Egyikben még egy állat maradványaira is bukkantak, amely, hogy micsoda fajhoz tartozott, most már nehéz lett volna meghatározni.

- Mindenesetre valamely nagy testalkatú állat csontjai - jegyzé meg Wilcox, aki gyorsan lebecsátkozott a gödörbe és néhány csontmaradványt szedett föl, amelyeket az idő egészen megfehérített.

- Annyi bizonyos - mondá Doniphan -, hogy nagyon izmos állatnak kellett lennie. Nézzétek csak, mily nagy a feje és milyen hatalmas az állkapcsa.

- Azt hiszed, hogy ragadozó állat volt? - kérdé Webb Doniphantól.

- Efelől kétség se lehet!

- Oroszlán... vagy talán tigris?... - kérdé Cross.

- Ha nem is oroszlán vagy tigris - felelé Doniphan -, de legalábbis jaguár.

- Akkor résen kell lennünk! - mondá Webb.

- És nem lesz tanácsos nagyon messzire elkalandoznunk - tevé utána Cross.

- Hallod-e, Phann - mondá Service, a kutyához fordulva - erre veszedelmes állatok járnak.

Phann örvendező ugatással válaszolt, amely semmiféle nyugtalanságot sem árult el.

Erre az ifjú vadászok a Francia-barlang felé készültek visszaindulni.

- Az a gondolatom támadt - mondá Wilcox -, nem volna-e jó friss lombokkal betakarni újból a vermet?

- Tégy amit akarsz, Wilcox - viszonzá Doniphan -, noha megvallom, én jobb szeretem a vadat szabadon lelőni, mint veremben lemészárolni.

Doniphanból a sportsman beszélt, de Wilcox, aki anélkül is szeretett tőrrel és hálóval vadászni, Doniphannál gyakorlatibb embernek bizonyult.

Sietett is tervét végrehajtani. Társai segítettek a szomszéd fákról ágakat levágni; aztán a leg-hosszabbakat végigfektették a verem nyílása fölött, amelyet a lombok teljesen elfödtek. Igaz, hogy a verem nagyon primitív volt, de a pampák lakói az ilyeneket is nagy sikerrel szokták használni.

Wilcox útközben az erdő széléig ágakat tört le a fákról, hogy a vermet újból megtalálhassák, aztán mindnyájan visszatértek a Francia-barlangba.

A vadászatok minden alkalommal eredményesen végződtek. A szárnyas vadnak nagy bőségben voltak. A négylábú vad se hiányzott. A „tukutukok”, „márák”, „pekárik” és „guaszalik” teljesen pótolták a nyulakat, vadsertéseket és a szarvasokat.

Doniphan néhányat elejtett a vadak közül; de miután csak nagy nehezen lehetett hozzájuk férni, a lőszerfogyasztás nem állt arányban az elért eredményekkel, az ifjú vadásznak nem kevés bosszúságára.

E kirándulások egyikén nagy készletet szereztek be két becses növényből is, amelyeket a tóhoz tett kirándulása alkalmával Briant fedezett föl. Az egyik a vadzeller volt, amely a nedves talajon rendkívüli bőségben termett, a második egy salátafajú növény, amelynek gyöngé hajtásai kitűnőek a skorbut ellen, ha frissen szednek, mihelyt kibújnak a földből. E két növény egészségi tekintetek miatt, sohase hiányzott az asztalról.

Ezenfölül, miután a fagy még nem borította be jéggel a tó és a folyó felszínét, horoggal pisztrángokat is fogtak, valamint egy bizonyos csukafajt is, amelynek a húsa rendkívül ízletes volt.

Időközben több ízben meglátogatták a vermet is, amelyet Wilcox újra elkészített; de semmiféle állat se zuhant bele, noha nagy darab húst is helyeztek el benne, amely oda édesgethette volna a ragadozó állatokat.

Azonban május 17-én váratlan eset történt.

E napon Briant és néhány társa az erdő ama részében járt kelt, amely a parti szirt szomszédságában terjedt el. Azt akarták megtudni, vajon a Francia-barlang szomszédságában nincs-e valamely más természetes üreg, amely az anyagkészlet raktárául használható volna?

Mikor a veremhez közeledtek, a gödör mélyéből kiáltásokat hallottak.

Briant elindult arrafelé, de Doniphan csakhamar utolérte, mert a viláért se engedte volna, hogy őt másvalaki megelőzze. A többiek néhány lépéssel hátrább maradtak és a puskáikat készen tartották, míg Phann, a füleit hegyezve és a farkát kinyújtva legelől ment.

Mintegy húslépésnyire voltak a veremtől, mikor a kiáltások kétszerezett erővel újból felhangzottak. A lombok közepén egy nagy nyílás volt, ahol kétségkívül valamely állat zuhanhatott le.

Senki se tudhatta, milyen állat esett a csapdába. Mindenesetre célszerű volt védelmi állásban maradni.

- Előre, Phann, előre! - kiáltá Doniphan.

Az eb azonnal előrerohant ugatva, anélkül azonban, hogy nyugtalanságot árult volna el.

Briant és Doniphan a verem felé szaladtak és mihelyt föléje hajoltak volna, elkiáltották magukat:

- Jertek!... jertek!
- Nem jaguár van benne? - kérdé Webb.
- Nem is kaguár? kérdé Cross.
- Nem - felelé Doniphan. - Kétlábú állat... struccmadár.
- Élve kell megfogni - kiáltá Wilcox.
- Természetesen - viszonzá Service.
- Ez nem lesz könnyű dolog! - jegyzé meg Cross.
- Próbáljuk meg - mondá Briant.

Az izmos állat csak azért nem bírt menekülni, mert szárnyai nem voltak képesek őt fölemelni a föld színéig és lábaival sem kapaszkodhatott meg a verem függélyes falain. Wilcox tehát kénytelen volt lebocsátkozni a verem fenekére, noha emellett azt kockáztatta, hogy az állat megtámadhatja csőrével, sőt súlyosan meg is sebezheti. De miután sikerült zubbonyát az állat fejére dobni, ezzel őt teljes mozdulatlanságra kárhoztatta. Ekkor aztán könnyű volt két vagy három zsebkendővel összekötözni a lábait és mindnyájan egyesítvén erejüket, végre sikerült kihúzniuk a nandufajhoz tartozó struccmadarat a veremből.

- Végre megvan! - kiáltá Webb.
- Mit tegyünk vele? - kérdé Cross.
- A dolog nagyon egyszerű! - viszonzá Service, aki sohasem ismert semmiféle nehézséget. - Elvisszük a Francia-barlangba, megszelídítjük és paripa gyanánt használjuk. Erre vállalkozom, Jack barátom példájára, aki a Svájci Robinsonban ugyanezt művelte.

Mindazonáltal legalábbis kétséges volt, dacára a példának, amelyre Service hivatkozott: vajon lehetséges-e a struccmadarat ily célra használni? De minthogy egyelőre a Francia-barlangba való elszállíttatása semmiféle bajjal se járt, ezt meg is tették.

Mikor Gordon a nandut meglátta, talán kissé megijedt arra a gondolatra, hogy még egy kosztosa akadt. De aztán megfontolván, hogy nem kíván egyéb élelmiszert fűnél és falevélnél, jó fogadtatásban részesítette. A kicsinyek ugyancsak megbámulták a szép állatot és roppant nagy volt az örömük, amidőn megtudták, hogy Service be akarja őt tanítani „hátslónak”; meg is ígértették vele, hogy nekik is megengedi, hogy a hátára felüljenek.

- Igen, ha jól fogjátok magatokat viselni, kicsinyek - mondá Service, akire az aprók már úgy tekintettek föl, mint egy valóságos hősre.
- Jók leszünk! - kiáltá Costar.
- Hogyan, Costar! - kiáltá Service. - Te is föl mernél ülni arra az állatra?
- Mögöttem úgy, hogy a derekadba jól megkapaszkodhassam... miért ne?
- De emlékezzél csak vissza, mennyire féltél a teknősbéka hátán!
- Az egészen más - felelé Costar. - Ez az állat legalább nem megy a víz alá!
- Nem ám, de fölrepülhet a levegőbe! - mondá Dole.

Erre a két gyermek elgondolkozott.

Elképzelhető, hogy Gordon és társai, miután a Francia-barlangban végképp megtelepedtek, a mindennapi életet szabályosan szervezték. Gordon föltette magában, hogy mihelyt a rendezkedéssel teljesen elkészülnek, lehetőleg szabályozni fogja valamennyijük teendőit és

főleg nem fogja engedni, hogy a kicsinyek egészen magukra legyenek hagyatva. Kétségtelenül azok sem óhajtottak semmit forróbban, mint hogy erejükhez képest részt vehessenek a közös munkákban; de miért ne folytathatnák Chairman-féle tanintézetben elkezdett leckéiket is?

- Vannak könyveink, amelyek lehetővé teszik tanulmányaink folytatását - mondá Gordon - és méltányos is, hogy kis társainkat részesítsük mindabban, amit mi már tanultunk és amit még tanulni fogunk.

- Úgy van - viszonzá Briant - és igyekezzünk, hogy ne vádoltathassunk túlságos idővesztéssel azon esetre, ha netalán valamikor sikerülne elhagynunk e szigetet és családjainkat viszontlátni.

Elhatározták, hogy munkaprogramot készítenek amelynek pontos megtartására lelkiismeretesen fel fognak ügyelni, mihelyt az egyhangúlag elfogadtatott.

Csakugyan, a tél beálltával sok hideg nap fog következni, amely napokon sem a nagyok, sem a kicsinyek nem mehetnek ki a barlangból és igen fontos dolog volna, hogy e napok ne múljanak el haszon nélkül. Egyelőre azonban a Francia-barlang lakóit leginkább a helyiség szűk volta feszélyezte, amelyben szorongniuk kellett. Gondoskodni kellett tehát haladéktalanul az üreg kellő kibővítéséről.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

*A Francia-barlang kibővítése - Gyanús nesz - Phann eltűnése - Phann újból megjelenik -
A csarnok birtokbavétele és berendezése - Rossz idő - Elnevezések - A Chaiman-sziget -
A gyarmat főnöke*

A fiatal vadászok legutóbbi kirándulásaik alkalmával több ízben megvizsgálták a szirteket, abban a reményben, hogy talán más üreget is fognak találni. Ha még egy barlangot fedeztek volna föl, ezt raktárul használhatták és elhelyezhették volna benne az anyagkészlet ama részét, amelyet kénytelenek voltak a szabad ég alatt hagyni. Miután azonban kutatásaik nem vezettek sikerre, vissza kellett térniük azon első tervre, hogy mostani lakhelyüket bővítsék ki és egy vagy több benyíltót vágjanak Baudoin Ferenc barlangjának falába.

Gránitsziklában ez teljes lehetetlenség lett volna, de a mészkőben, amelybe a véső és a hegyes fejsze könnyen behatolt, meg lehetett próbálni a dolgot. A munka időtartama közönyös volt. Legalább lesz foglalatosságuk a hosszú téli napok alatt és talán el is készülhetnek vele, mielőtt a szép évszak visszatérne, ha nem történik se beomlás, se beszivárgás, amitől leginkább félhetnek.

Lőpor alkalmazására nem lesz szükség. A kéziszerszámok elegendők lesznek, miután sikerrel használtattak, mikor a tűzhely kürtője számára kellett lyukat vágni a sziklába. Ezenfelül Baxternek sikerült, igaz ugyan, hogy nagy fáradtsággal, kiszélesíteni a Francia-barlang nyílását is annyira, hogy ráalkalmazhatták a Sloughi egyik ajtaját a ragasztékokkal együtt. Végre a bejárástól jobbra és balra két szűk ablakot, vagyis inkább nyílást vágtak a falba, amely egyfelől több világosságot bocsátott be, másfelől előmozdította a levegő keringését.

A rossz idő már egy hét előtt beállott. Erős viharok dühöngtek a szigeten, amelyek azonban a Francia-barlangot szerencsés fekvésénél fogva közvetlenül nem érték. Az esős és heves zivatarok nagy zajjal vonultak át a parti szirtek fölött. A vadászok csakis a tó szomszédságában vették üldözőbe a vadat, a kacsákat, vízityúkokat, bibiceket, harisokat stb. A tó és a folyó még nem volt ugyan befagyva, de a zivatarok után egyetlen derült éjszaka száraz hidege is elég lesz ahhoz, hogy jégpáncéllal borítsa be a vizek tükrét.

A fiatal fiúk legtöbbször kénytelenek lévén a barlangban tartózkodni, elkezdhatték a kibővítési munkákat és május 27-én hozzá is fogtak.

Mindenekelőtt a jobb oldali falon kezdték meg vésőkkel és csákányokkal a munkát.

- Ha rézsútos irányban dolgozunk - jegyzé meg Briant -, talán sikerül a tó felőli oldalon egy második bejárást vágni a Francia-barlangba. Ily módon a barlang környékét könnyebben szemmel tarthatnánk, és mikor a rossz idő miatt az egyik oldalon ki nem mehetünk, legalább a másikon kijuthatnánk a szabadba.

Ez, amint látjuk, kétségkívül nagy nyereség volna biztonság és célszerűség szempontjából, s kétségkívül a terv végrehajtása se látszott lehetetlennek.

Belül a keleti oldaltól legföljebb negyven- vagy ötvenlábnyi szélességű szikla választotta el a barlangot. Csak egy folyosót kellene tehát vágni ebben az irányban, amely az iránytű segítségével lenne megállapítandó. A munka alatt mindenekelőtt arra kell ügyelni, hogy beomlás ne idéztessék elő. Baxter ezenfelül azt indítványozta, hogy mielőtt az új üreget kellőleg kiszélesítenék, csak egy szűk nyílást vágjanak, amelynek kibővítése későbbre maradhat. A Francia-barlang két szobáját aztán összekötnék egy szűk folyosóval, amely mind a két oldalon elzárható volna és amelybe egy vagy két sötét mellékpincét vágának. Nyilvánvalóan ez a terv

volt a legcélszerűbb, mert egyéb előnyöktől eltekintve, lehetővé tette a kőzet óvatos kipuhatólását és a munka idején való abbahagyását, ha valamely hirtelen vízbeszivárgás mutatkoznék.

Három napig, május 27-ikétől 30-ikáig a munka eléggé kedvező viszonyok közt folyt. A meszes kőzetet csaknem késsel lehetett vágni. Kénytelenek is voltak alátámasztott gerendákkal megerősíteni, ami nem csekély munkát adott. A törmeléket azonnal kihordták, nehogy a munkánál akadályul szolgáljon, habár helyszűke miatt nem is dolgozhatott minden kar egyszerre a sziklavájásban, mégse henyélt senki. Mikor az eső és a hó megszűnt, Gordon s a többiek a tutaj szétszedésével foglalatzkodtak, hogy a padló és a talp egyes részeit az új berendezésnél felhasználhassák. Hasonlóképpen szemmel tartották a szikla sarkában felhalmozott tárgyakat, amelyeket a kátrányos ponyvák a zivatarok dühe elől csak nagyon hiányosan óvtak meg.

A munka tehát lassankint, bár nem kínos tapogatózások nélkül haladt előre; az újonnan vágott nyílás máris négy- vagy ötlábnyi mélységig jutott el, mikor 30-ikán délután váratlan esemény történt.

Briant, aki a földön guggolt, mint egy bányamunkás, a kőzet belsejében tompa zörejt vélt hallani.

Félbeszakította munkáját és figyelmesen hallgatódzott... Újra hallotta a neszt.

A folyosóból kijönni, Gordon és Baxterhez közeledni, akik a barlang nyílásánál álltak és közölni velük az esetet, alig néhány pillanat műve volt.

- Káprázat volt! - mondá Gordon. - Azt hitted, hogy...

- Menj oda magad, Gordon - viszonzá Briant -, tartsd a füledet a kőfalhoz és hallgatózzál.

Gordon bemászott a szűk lyukba és néhány pillanat múlva ismét előjött.

- Nem tévedtél - mondá. - Én is távoli morajt hallottam.

Baxter is hallgatódzott, és visszatérvén társaihoz, így szólt:

- Vajon mi lehet ez?

- Nem tudom elképzelni! - felelé Gordon. - Értésítenünk kell Doniphant és a többieket.

- A kicsinyeket ne! - mondá Briant. - Nagyon megijednének.

Éppen valamennyien visszatértek ebédre és így a kicsinyek előtt sem lehetett titkolózni, ami nem csekély aggodalmat okozott.

Doniphan, Wilcox, Webb, Garnett egymástán bebújtak a nyílásba, de a nesz megszűnhetett, mert semmit se hallottak és már-már azt hitték, hogy társaik tévedtek.

Elhatározták, hogy a munkát nem fogják félbeszakítani és csakugyan folytatták is, mihelyt az ebédnek vége lett.

Egész estig semmit se hallottak, de kilenc óra tájban a moraj a falon keresztül újból, tisztán hallatszott.

E pillanatban Phann befutott a lyukba és felborzadt szőrrel rohant ki ismét belőle, a fogai felett szétnyílt ajkai nagy izgatottságot árultak el. Hevesen ugatott, mintha a kőzet belsejéből felhangzó morajra akart volna válaszolni.

A kicsinyek aggodalma valóságos rémületté nőtt. Az angol gyermekek képzeletét folyvást az északi országok legendáival táplálják és bölcsőjük körül mindenféle gnómok, lidércek,

valkűrök, szellemek és vízi tündérek járják a boszorkánytáncot. Dole, Costar, sőt Jenkins és Iverson se tagadták, hogy a félelemtől remegnek. Briant, miután hiába igyekezett eloszlatni rémületüket, az ágyba parancsolta őket, de a szegény gyermekek csak nagyon későn bírtak elaludni s aztán álmodtak mindenféle kísértetekről és természetfölötti lényekről, amelyek a szirt mélyében laknak.

Gordon és a többiek halk hangon beszélgettek a különös tüneményről. Több ízben konstatálhatták, hogy nem szűnt meg és Phann folyvást rendkívül izgatott volt.

Végre a fáradtság erőt vett rajtuk és mindnyájan lefeküdtek, Briant és Moko kivételével. Aztán reggelig mély csöndesség uralkodott a Francia-barlangban.

Másnap mindenki jókor talpon volt. Baxter és Doniphan bebújtak a lyuk legmélyéig. Semmiféle neszt se hallatszott. Az eb nyugodtan járt fel és alá és semmi kedvet se mutatott nekiugrani a falnak, mint tegnap.

- Fogjunk újból a munkához - mondá Briant.

- Úgy van - viszonzá Baxter - lesz időnk félbeszakítani, ha valamely gyanús neszt hallunk.

- Nem lehetséges-e - jegyzé meg Doniphan -, hogy valamely forrás zúgása volt, mely a közeten folyik keresztül?

- Ez esetben most is hallanunk kellene, pedig nem halljuk - mondá Wilcox.

- Igaz - felelé Gordon - s én inkább azt hiszem, hogy a szél hatol be a szirtetek tetejének valamely nyílásán.

- Menjünk föl a szirtre - mondá Service -, talán fölfedezhetjük...

Az indítvány elfogadtatott.

Mintegy ötvenlépésnyire a barlangtól, egy tekervényes ösvényen föl lehetett menni a sziklák tetejére. Baxter és két vagy három társa néhány perc alatt fölérték a szirttetőre és előrementek a Francia-barlang fölött levő fennsíkig. A fáradtságuk kárba veszett. E domborulaton, amelyet alacsony és sűrű fű borított, nem találtak semmiféle hasadékot, amelyen akár a légáramlat, akár a víz behatolhatott volna. És mikor visszatértek, éppoly keveset tudtak a saját szerű tünemény felől, amelyet a kicsinyek egyszerűen természetfölötti csodának tartottak.

A kövágást estig tovább folytatták. A tegnapi morajt nem lehetett többé hallani, noha Baxter észrevette, hogy a sziklafal, amely eddig tompa hangot adott, most oly hangot ad, mintha üreg volna mögötte. Talán valamely természetes üreg volna ebben az irányban és a folyosó ebbe szakadna be? És talán ebből az üregből hallatszott volna a moraj? E föltevés éppen nem volt lehetetlen, sőt óhajtható volt, hogy valóban bizonyuljon, mert ez esetben a barlang kibővítési munkái nagyban megkönnyítenének.

Elképzelhető, hogy mindnyájan nagy hévvel láttak a munkához és e nap a legfáradságosabb napok egyike volt. De mindazonáltal minden különösebb esemény nélkül végződött, csupán Gordon konstatálta este, hogy a kutyája eltűnt.

Phann rendszerint az étkezések pillanatában hűségesen meg szokott jelenni a gazdája széke mellett és az este ez a hely üres maradt.

Szólították Phant... Phann nem jelent meg.

Gordon kiment a barlang elé... hívta kutyáját... Hiába.

Doniphan és Wilcox elfutottak, az egyik a folyópartra, a másik a tó felé. Phannak nyoma se volt.

Hiába kutatták fel a Francia-barlang környékét néhány száz lépésnyi területen! ... Phannt nem találták sehol.

Kétségtelen volt, hogy az eb nem hallhatta meg Gordon hangját, különben bizonynal legalábbis ugatott volna... Vajon eltévedt-e? Ez alig volt föltételezhető. Vagy valamely ragadozó állat ölte meg? Ez lehetséges volt, sőt az eltűnését is legegyszerűbben ez magyarázta meg.

Este kilenc óra volt. Mély sötétség borult a szirtokra és a tóra. El kellett szánniuk magukat, hogy félbeszakítják a kutatásokat és visszatérnek a Francia-barlangba.

Valamennyien visszatértek tehát, nagyon nyugtalanul - de nemcsak nyugtalanul, hanem rendkívül leverten is. Elszomorította őket az a gondolat, hogy az értelmes állat talán örökre eltűnt.

Némelyek leheveredtek a fekhelyükre, mások leültek az asztal körül és eszükbe se jutott az alvás. Úgy rémlett előttük, mintha még inkább egyedül és elhagyatva volnának, még távolabb hazájuktól és családjuktól.

Egyszerre a mély csend közepette új zaj hallatszott. Ezúttal olyan volt, mintha ordítás lett volna, csaknem egy percre tartó.

- Innét, erről az oldalról jön a hang! - kiáltá Briant és gyorsan behatolt az újonnan vájt folyosóba.

Mindnyájan felugráltak, mintha valamely váratlan tünemény megjelenésére lettek volna előkészülve. A kicsinyek a fejükre húzták a takaróikat.

Briant csakhamar visszatért e szavakkal:

- Itt egy üregnek kell lenni, amelynek a kijárása a szirt tövében van.

- És amely valószínűleg állatoknak szolgál éjjeli szállásul - tevé utána Gordon.

- Úgy kell lenni! - viszonzá Doniphan. - Holnap reggel azonnal meg is fogjuk indítani a nyomozásokat.

E pillanatban ugatás hallatszott, szintén a szikla belsejéből, mint az imént az ordítás.

- Hátha Phann van itt és valamely állattal küszködik? - kiáltá Wilcox.

Briant ismét visszament a folyosóba s a fülét a kőfalhoz illesztvén, hallgatózott... Semmi nesz!... De akár Phann volt ott, akár nem, kétségtelenül volt egy második üreg, amelynek kijárással kellett bírni.

E kijárás nyilván csak egy volt, elfödve a szirt tövében tenyésző bokroktól.

Az éj elmúlt anélkül, hogy újból hallatszott volna akár a csaholás, akár az ordítás.

Hajnaltól minden irányban felkutatták a szirtok tövét, úgy a tó, mint a folyó felé anélkül, hogy kutatásaiknak több eredménye lett volna, mint a szirttetőn a tegnapiaknak.

Phann nem jelent meg, bármennyire hívták és keresték is a Francia-barlang környékén.

Briant és Baxter egymással váltakozva ismét munkához láttak. Az ásó és a csákány nem pihent. Délelőtt a szűk folyosó kétlábnnyival mélyebb lett. A két fiú koronként szünetelt és hallgatózott... de nem hallott semmit.

A délben félbeszakított munkát egy órakor folytatták. Megtörtént minden óvintézkedés azon esetre, ha az utolsó csákányütés a sziklafalat átlukasztván, rést nyitott volna valamely állatnak. A kicsinyeket kiküldték a folyópartra. Doniphan, Wilcox és Webb a puskáikkal és revolvereikkel felfegyverkezve készen álltak minden eshetőségre.

Két óra tájban Briant csákánya áthatolt a mészkövön, amely beszakadt és meglehetősen tágas nyílást képezett. Briant azonnal visszatért a társaihoz, de mielőtt a száját kinyithatta volna, a lyukon és a folyosón keresztül egy állat rohant a barlangba.

Phann volt!

A szegény állat azonnal egy vízzel telt dézsához futott és mohón ivott belőle. Aztán a farkát csóválva, az izgatottság minden jele nélkül elkezdett ugrándozni Gordon körül. Nem kellett tehát félni semmitől.

Briant ekkor egy lámpát vett elő és behatolt a folyosóba, Gordon, Doniphan, Wilcox, Baxter és Moko kíséretében. A következő pillanatban mindnyájan átmentek a résen, amelyet a mészkőfal beomlása nyitott és egy sötét üregbe jutottak, amelybe nem hatolt be semmiféle külső világosság.

Egy második barlang volt ez, magasságra és szélességre nézve egyenlő a Francia-barlanggal, de ennél sokkal mélyebb. A padlatát ötven négyszöglábnyi kiterjedésben finom homok borította.

Miután ezen üregnek látszólag semmiféle kijárása se volt a szabadba, attól lehetett tartani, hogy a levegője nem alkalmas a belélegzésre. De miután a lámpa lángja vígan égett, világos volt, hogy a külső levegő mégis behatolhat. És különben hogyan juthatott volna be Phann a barlangba, ha nem volna kijárása?

E percben Wilcox lábai egy mozdulatlan és hideg tárgyba ütköztek. Hogy mozdulatlan és hideg volt, arról a keze érintése által győződött meg.

Briant odatartotta a lámpát.

- Egy sakál hullája! - kiáltá Baxter.

- Igen! Egy sakál, amelyet kétségkívül a mi derék Phannunk fojtott meg - viszonzá Briant.

- Ez tehát a magyarázata annak, amit mi nem bírtunk megmagyarázni! - mondá Gordon.

De ha egy vagy több sakál ezt a barlangot választotta rendes lakhelyéül, vajon milyen nyíláson jöttek be ide? A nyílást mindenáron föl kellett fedezni.

Briant a Francia-barlangon keresztül kiment a szabadba, és végighaladt a szirt mellett, a tó felőli oldalon. Folyvást kiáltozott, míg végre társai a második üregből hasonló kiáltásokkal feleltek. Ily módon fedezte föl, egészen a föld színén, a bokrok közt azt a szűk nyílást, amelyen át a sakálok belopóztak. De mióta Phann utánuk ment, egy részleges leomlás történt, amely elzárta a lyukat, amint a fiúk csakhamar meggyőződtek róla.

Mindent meg lehetett tehát magyarázni, a sakálok ordítását és a kutya ugatását. Szegény Phann huszonnégy óráig nem jöhetett ki az üregből.

Mily nagy volt az öröm! Nem csupán Phann tért vissza ifjú gazdáihoz, de roppant munkától is megkíméltettek! „Egészen készen” kaptak - mint Dole mondá - egy tágas üreget, amelynek létezését Baudoin Ferenc nem is sejtette. Mihelyt a nyílást kibővítik, egy második kijárással lesz a tó felé. Ez nagymértékben meg fogja könnyíteni a közlekedést. Az újonnan fölfedezett üregben egybegyűlt fiúk hangos hurrákban törtek ki, amely közé Phann vidám csaholása vegyült.

Roppant hévvel fogtak a munkához, hogy a szűk folyosót kényelmesen használhatóvá tegyék. Mindenekelőtt átszállították az új barlangba - melyet „csarnoknak” neveztek el - az ágyakat, és szabályosan elhelyezték a főnyenyén, ahol térben nem volt hiány. Aztán szépen elrendezték a Sloughi bútorait, a pamlagokat, a zsölyeszékeket, az asztalokat, szekrényeket stb. - s ami nagyon fontos volt, a jacht szalonjában és hálótermében talált kályhákat, amelyeket úgy helyeztek el, hogy a tágas üreg befűthető legyen. Egyúttal kitágították a tó felé való kijárást is - amely munka Baxternek nem csekély fáradságába került - és ráalkalmazták a jacht egyik ajtaját. Az említett ajtó mellett két nyílást is vágtak, amelyeken át nappal elég világosság hatolt be a csarnokba, míg este a mennyezetről aláfüggő hajólámpa világította meg a helyiséget. A régi barlang „raktár”-nak kereszteltetvén, ide szállították az összes anyagkészletet.

Mindezen berendezkedések két hetet vettek igénybe s éppen jókor készültek el vele. Az eddig csendes idő hirtelen megváltozott. Noha még nem állt be a nagyon is szigorú tél, az erős zivatarok teljesen lehetetlenné tették a szabadban való tartózkodást.

A szél annyira dühöngött, hogy a tó vize úgy hullámozott, mint a tenger, annak ellenére, hogy a parti szirtnek némileg megvédték. A hullámok oly zajosan háborogtak, hogy akármilyen dereglye vagy halászbárka okvetlenül elveszett volna. A ladikot kénytelenek voltak kihúzni a partra, nehogy a víz elsodorja. A folyó vizei, amelyeket a vihar visszaszorított, koronként azzal látszott fenyegetni, hogy elborítják a partot és elhatolnak a szikla tövéig. Szerencsére sem a raktárterem, sem a csarnok nem voltak kitéve a vihar rohamainak, minthogy a szél nyugatról fújt. A kályhák és a tűzhely, amelyekben a jelentékeny készletben levő száraz fa égett, teljesen kielégítőleg működtek.

Gordon és társai időközben a folyosót kibővítették és két mély fülkét vágtak, amelyek közül az egyiket ajtóval lehetett elzárni. Ide helyezték el a lőszerket, hogy elhárítsák a felrobbanás veszélyét. Szükségtelen mondanunk, hogy a nandu számára is tartottak fenn egy szögletet a raktárteremben, addig is, míg künn építhetnek neki egy rekeszt.

Ámde mindezen munkák közben a szellemiekről is gondoskodni kellett. Senki se tudhatta, mennyi ideig lesznek kénytelenek a szigeten maradni. És ha valamikor megmenekülnek, mily megnyugtató lesz az az öntudat, hogy nem tékoztak el az időt haszon nélkül. A jacht könyvtárában talált könyvek segítségével a nagyok gyarapíthatták ismereteiket és egyúttal oktathatták a kicsinyeket is. Ez a feladat hasznosan és kellemesen fogja valamennyiüket foglalkoztatni a hosszú téli estéken.

Azonban, a program elkészítését megelőzőleg még egy újabb intézkedés történt. Éspedig a következő:

Június 10-én este, vacsora után mindnyájan egybegyűltek a csarnokban, a jól befűtött kályhák körül, s szóba került annak a szüksége, hogy nevet adjanak a sziget különböző földrajzi pontjainak.

- Ez nagyon hasznos és gyakorlati dolog volna -, mondá Briant.

- Igen, adjunk neveket - kiáltá Iverson -, éspedig válasszunk lehetőleg csinosakat.

- Így cselekedtek az összes valóságos és képzeleti Robinsonok is - jegyzé meg Webb.

- Valóban, barátim - mondá Gordon -, mi nem is vagyunk egyebek...

- ...mint a Robinsonok nevelőintézete! - kiáltá Service.

- Ezenfelül - folytatá Gordon - ha nevet adunk az öbölnek, a patakoknak, az erdőknek, a tónak, a parti szirtnek, a mocsaraknak, a hegyfokoknak, akkor sokkal könnyebben is fogjuk magunkat tájékozhatni.

- Sloughi-öböl már van, ott ahol a hajónk partra vetődött - mondá Doniphan -, és úgy hiszem, e nevet meg kellene hagynunk, mert már hozzászoktunk.

- Minden bizonnyal - mondá Cross.

- Valamint a Francia-barlang neve is meg fog maradni ama szerencsétlen ember emlékére, akinek a helyét elfoglaltuk.

Ez ellen még Doniphan se tett kifogást, noha az indítvány Briant-tól származott.

- Hát a folyót, amely a Sloughi-öbölbe szakad, hogyan fogjuk nevezni? - kérdé Wilcox.

- Zéland-folyónak - mondá Baxter. - E név eszünkbe fogja juttatni hazánkat.

- Elfogadjuk! ... Elfogadjuk!

Egyhangúlag elfogadtatott.

- Hát a tavat? - kérdé Garnett.

- Miután a folyó a Zéland nevet kapta - mondá Doniphan - adjunk a tónak oly nevet, amely a családunkat juttassa eszünkbe, és nevezzük el Családi-tónak.

Ez az indítvány is közfelkiáltással elfogadtatott.

Amint látjuk, az egyetértés teljes volt, és így könnyű volt az elnevezést végezni. A parti szirt az Auckland-domb nevet kapta. A hegyfokot, melynek tetejéről Briant kelet felé tengert vélt fölfedezni, a saját indítványára felruházták az Áltenger-foka névvel.

Ezenkívül még a következő elnevezések fogadtattak el:

Verem-erdő lesz az erdő ama része, ahol a nandut megfogták a veremben - Iszapos-erdő lesz a Sloughi-öböl és a parti szirtok között levő rész - Déli-mocsár lesz neve a sziget déli részén elterülő mocsaras vidéknek - Gát-patak lesz a kispatak, amelyen egymás mellé rakott kövekből készült kis átjáró vezet keresztül - Vihar-part lesz a sziget ama része, ahol a hullámok a jachtot kivetették - végre Sport-terasz lesz a folyó és a tó közt létező térség, amely a csarnok előtt mintegy pázsitos teret képezett és a programban bővebben megjelölendő testgyakorlatok számára tartatott fenn.

Ami a sziget egyéb pontjait illeti, ezeket később fogják elnevezni aszerint, ahogy egyes eseményeknek színhelyei lesznek.

Azonban célszerűnek tartották még nevet adni a Baudoin Ferenc földabroszán megjelölt főbb hegyfokoknak. Így keletkeztek az Északi-fok és a Déli-fok elnevezések.

Vége mindnyájan egyetértettek az iránt, hogy a szigettől nyugatnak a tengerből kiemelkedő három pontot Francia-, Brit- és Amerikai-foknak nevezzék el a francia, angol és amerikai nemzetek tiszteletére, amelyek a kis gyarmatban mindannyian képviselve voltak.

Úgy van! Gyarmatban! Ezt az elnevezést is indítványozták, emlékeztetésül arra, hogy a megtelepedés nem bírt többé ideiglenes jelleggel. A kezdeményezés e részben természetesen Gordontól származott, aki mindig inkább azzal volt elfoglalva, hogyan rendezzék be életmódjukat új hazájukban, mintsem a menekülés módjaival. A fiúk nem is voltak a Sloughi hajótörést szenvedett utasai, hanem a sziget telepítvényesei...

Igen, de milyen szigeten?... Nevet kell adni a szigetnek is.

- Nini!... én tudom, hogyan kellene elnevezni! - kiáltá Costar.

- Te tudod? - kérdé Doniphan.

- A kis Costar ugyancsak merész fiú - kiáltá Garnett.
- Bizonyosan a Baby-sziget nevet fogja indítványozni - mondá Service.
- Ne bántsátok Costart - mondá Briant -, és halljuk a gondolatát.

A gyermek egészen meg volt zavarodva és hallgatott.

- Beszélj, Costar - mondá Briant, és megnyugtatólag intett neki. - Bizonyos vagyok felőle, hogy a gondolatod jó.
- Nos hát - mondá Costar -, miután a Chairman-féle tanintézet növendékei vagyunk, nevezzük Chairman-szigetnek.

Valóban, jobb nevet nem is találhattak volna.

El is fogadták egyhangúlag, amire Costar nagyon büszke volt.

Chairman-sziget! Igazán, e névnek földrajzi hangzása volt és igen jól fog illeni valamely jövőben készülendő atlaszon.

Végre a keresztelési szertartás közmegelegedéssel befejeztetvén, elérkezett a lefekvés ideje, midőn Briant szót kért.

- Barátaim - mondá -, most, miután nevet adtunk a szigetünknek, nem volna-e célszerű főnököt is választanunk, aki azt kormányozza?

- Főnököt? - mondá Doniphan élénken.

- Igen! Úgy hiszem, jobban menne minden, ha egyiknek közülünk hatalma volna a többiek fölött - viszonzá Briant. - Ami minden országban célszerű, miért ne volna célszerű a Chairman-szigeten is?

- Igen! igen!... válasszunk főnököt! - kiálták a nagyok és kicsinyek egyhangúlag.

- Jól van, válasszunk főnököt - mondá Doniphan -, de csak bizonyos meghatározott időre... például egy évre!

- Amelynek elteltével azonban újból megválasztható legyen.

- Helyes! ... Kit válasszunk? - kérdé Doniphan kissé izgatott hangon.

Úgy látszott, mintha az irigy fiú csak attól félne, hogy a társai Briant-t választhatnák. E félelme azonban csakhamar eloszlott.

- Kit válasszunk? - viszonzá Briant. - Hát választhatnánk mást, mint a legbölcsebbet közülünk... Gordon barátunkat!

- Igen!... Igen!... Egy hurrát Gordonnak!

Gordon eleinte nem akarta elfogadni a megtiszteltetést, mert inkább szeretett szervezni, mint parancsolni. De megfontolván ama zavarokat, amelyeket a fiatal fiúk heves szenvedélyei jövőben okozhatnának, belátta, hogy a tekintélye nem lesz szükségtelen.

Így kiáltatott ki Gordon a Chairman-sziget kisgyarmatának főnökévé.

TIZENHARMADIK FEJEZET

*A munkaprogram - A vasárnap megünneplése - Hólabdák - Doniphan és Briant -
A tüzelőanyag kérdése - Kirándulás a Verem-erdőbe - Kirándulás a Sloughi-öbölbe -
Fókák és pingvinek - Nyilvános executio*

Májustól fogva a téli évszak véglegesen beállt a Chairman-sziget környékén. Meddig fog tartani? Azon esetben, ha a sziget magasabb szélességi fok alatt fekszik Új-Zélandnál, legalább öt hónapig. Gordon gondolkozott is a szigorúbb intézkedések fölött, hogy biztosíthassa társait a hosszú tél borzasztó eshetőségei ellen és minden igyekezete az volt, hogy a fiatal fiúk hozzászokjanak ahhoz a gondolathoz, hogy ők már felnőtt férfiak és úgy kell cselekedniük, mint férfiakhoz illik.

A munkaprogramot tehát azon elvek értelmében szerkesztette meg, amelyek az angolszász nevelési rendszer alapjait képezik:

„Valahányszor valamitől irtózol, tedd meg.

Sohase mulaszd el az alkalmat a lehető legnagyobb erőfeszítésre.

Ne vess meg semmiféle fáradságot, mert nincs haszontalan fáradság.

Ezen elvek gyakorlati alkalmazása megedzi a testet és a lelket is.”

A kis gyarmat jóváhagyásával a következők állapították meg:

Reggel és este két óráig a csarnokban együttesen fognak dolgozni. Briant, Doniphan, Cross, Baxter az ötödik osztályból, Wilcox és Webb a negyedikből felváltva fognak harmadik, második és első osztálybeli társaiknak előadásokat tartani, a könyvtárban talált művek és előbbi ismereteik segélyével a matematikából, történelemből és földrajzból. Ez rájuk nézve is hasznos lesz, mert ily módon nem fogják elfeledni, amit azelőtt tanultak. Ezenfölül hetenként kétszer, éspedig vasárnap és csütörtökön, valamely tudományos, történelmi vagy akár a mindennapi eseményekre vonatkozó kérdés fog napirendre tűzteni és meg fog vitatni, ebben a nagyok vesznek részt, ami tanulságos és egyszersmind szórakoztató időtöltés is lesz.

Gordon, mint a gyarmat főnöke, örködni fog a program megtartása felett, amelyet csak a körülmények módosíthatnak.

Ezenfölül fontos intézkedés történt az idő pontos meghatározására. A Sloughin találtak ugyan naptárt, de abból ki kellett törölni minden elmúlt napot. Óráik is voltak ugyan, de ezeket rendszeren föl kellett húzni.

E feladatot a nagyokra bízták, éspedig Wilcoxra az órák, Baxterre a naptár rendben tartását és bennük meg lehetett bízni, hogy feladatuknak lelkiismeretesen meg fognak felelni. Ami a légsúlymérőt és a hőmérőt illeti, a napi jelzések följegyzése Webb teendője volt.

Határozatba ment az is, hogy rendes napló vezettessék mindenről, ami a Chairman-szigeten való tartózkodásuk óta történt és ezután történni fog.

Erre a munkára is Baxter vállalkozott, és megígérte, hogy a Francia-barlang naplóját szigorú pontossággal fogja szerkeszteni.

Nem kevésbé fontos és elodázhatatlan feladat volt a fehér ruha kimosása, amelyhez szerencsére a szappan nem hiányzott. Isten a megmondhatója, mennyire beszennyezték magukat a kicsinyek, dacára Gordon figyelmeztetéseinek, mikor a Sport-terazon játszottak vagy a folyóparton halásztak. Hányszor pirongatták meg őket, sőt fenyegették is büntetésekkel. Ehhez a munkához Moko nagyon jól értett, de minthogy egyedül el nem végezhette volna, a

nagyok is kénytelenek voltak segíteni, hogy a Francia-barlang fehéreneműje rendben legyen, bármily kevésbé felelt is meg ízlésüknek a ruhamosás.

Másnap éppen vasárnap volt és tudjuk, hogy mily szigorúan szokták megülni a vasárnapot Angolországban és Amerikában. Az élet mintegy szünetel a városokban, mezővárosokban és a falvakban. „E napon - mint valaki megjegyzi - a szokás tilt minden szórakozást, minden mulatságot. Az embernek nemcsak unatkozni kell, de mulatni is, és e szabály épp úgy szól a gyermekeknek, mint a felnőtteknek. A hagyományok! Mindig csak azok a híres hagyományok!”

Azonban megállapodás történt az iránt, hogy a Chairman-szigeten ezt a szigort enyhíteni fogják, sőt éppen ezen a vasárnapon a fiatal telepítvényesek egy kis kirándulást engedtek meg maguknak a Családi-tó partjain. De minthogy nagyon hideg volt, kétórai séta után, amelyre a kicsinyek versenyfutása következett a Sport-terasz pázsitján, mindnyájan örültek, hogy a csarnokban jó meleg hőmérséklet fogadta őket, és a raktárteremben jó meleg ebédet találtak, amelynek elkészítésében a Francia-barlang szakácsa különösen kitüntette magát.

Az este egy kis hangversennyel végződött, melynél Garnett harmonikája helyettesítette a zenekart, míg a többiek kisebb-nagyobb mértékben hamisan, de valódi angolszász odaadással énekeltek. A fiúk közt egyedül Jakabnak volt elég csinos hangja. De megmagyarázhatatlan kedélyhangulata következtében nem vett többé részt társai szórakozásában és ez este bármennyire kérték is, vonakodott elénekelni egyikét ama gyermekdaloknak, amelyekkel a Chairman-féle tanintézetben oly bőkezű volt.

E vasárnapot, amely, mint Service mondá, „Gordon tiszteletes úr” egy kis allokutiójával kezdődött, közös ima fejezte be. Tíz óra tájban már mindenki mélyen aludt Phann őrizete alatt, miután a hű eb éberségében meg lehetett bízni.

Június hóban a hideg folyvást fokozódott; Webb konstata, hogy a légsúlymérő átlagos állása meghaladja a huszonhét hüvelyket, míg a hőmérő tíz-tizenkét fokkal is leszállt a fagypontra alá. Mihelyt a rendes déli szél kissé nyugat felé fordult, a hőmérséklet némileg megenyhült és a Francia-barlang környékét sűrű hó borította. A fiatal telepítvényesek ilyenkor kemény csatákat vívtak a hólabdákkal, amely mulatság Angolországban annyira divatozik. A harc hevében bizony nagyot koppant egyiknek-másiknak fején a kemény hólabda, sőt egy bizonyos napon éppen Jakab kapta a legnagyobb ütést, ámár csak mint néző szerepelt. Egy labda, amelyet Cross nagyon is erőteljesen dobott, őt találta, noha nem neki volt szánva és a gyermek felsikoltott fájdalomában.

- Nem szándékosan tettem - mondá Cross azzal mentegetőzván, amivel minden ügyetlen ember szokott mentegetőzni.

- Bizonyára nem - mondá Briant, neki öccse sikoltását hallván, a csata színhelyére sietett. - Mindazonáltal helytelenül cselekedtél, hogy olyan nagy erővel hajítottad a labdát.

- De miért is állt ott Jakab, ha nem akar játszani! - mondá Cross.

- Mire való ez a szószaporítás egy kis labdaütésért! - kiáltá Doniphan.

- Ám legyen!... Nem nagy dolog az egész! - felelé Briant, jól érezvén, hogy Doniphan csak alkalmat keres a vitába elegyedni.

- De mégis arra kérem Crosst, hogy ne ismétlje.

- És ugyan miért kérnéd - mondá Doniphan gúnyos hangon - mikor már megmondta, hogy nem készakarva tette.

- Nem tudom, minek avatkozol bele, Doniphan - mondá Briant. - Ez a dolog csak Crossra és reám tartozik.

- És rám is tartozik, Briant - viszonzá Doniphan -, miután ilyen hangon beszélsz.

- Amint akarod... és amikor akarod - mondá Briant, a karjait összefonván a mellén.

- Azonnal! - kiáltá Doniphan.

E pillanatban Gordon is odaérkezett és nagyon jókor, mert legalább megakadályozta, hogy a szóváltás verekedéssé fajuljon. Különben Briant-nak adott igazat, Doniphan kénytelen volt magát megadni és duzzogva ment vissza a Francia-barlangba. De attól lehetett félni, hogy valamely újabb esemény ismét egymás ellenébe állíthatja a vetélytársakat.

A havazás nem szűnt meg negyvennyolc óráig. A kicsinyek mulattatására Service és Garnett egy nagy bábut készítettek hóból - óriási fejjel, roppant orral és iszonyú hosszú szájjal. Olyan volt, mint egy krampusz. És meg kell vallanunk, hogy Costar és Dole, jóllehet nappal megdobálták hólabdákkal, nem bírtak ránézni rémület nélkül, mikor a félhomályban az alak óriási arányúnak látszott.

- Ó, a gyávák! - kiálták ekkor Jenkins és Iverson, akik hőködtek, noha ők se voltak sokkal bátrabbak kis társaiknál.

Június vége felé le kellett mondaniuk e mulatságokról. A hó három-négy lábnyira feltoronyosult és csaknem lehetetlenné tette a járást-kelest. Aki csak néhány száz lépésnyire távozott volna is el a Francia-barlangtól, az nehezen térhetett volna többé vissza.

A fiatal telepítvényesek tehát két hétig, vagyis július 9-ikéig a barlangba voltak bezárva. A tanulmányok emiatt nem szenvedtek hátramaradást - sőt ellenkezőleg. A mindennapi program szigorúan megtartott, úgyszintén megtartattak a vitatkozások is a kitűzött napokon és valamennyiüknek nagy örömet szereztek. Nem lehetett csodálkozni afelett, hogy Doniphan könnyű előadásával és máris nagyon előrehaladt ismereteivel az első szerepet játszotta. De miért volt erre oly büszke? A gőgje megrontotta összes fényes tehetségeit.

Noha ezen idő alatt a szünórákat a csarnokban kellett tölteniük, az általános egészségi állapot emiatt nem szenvedett, ami nagyrészt annak volt tulajdonítandó, hogy a levegő a két helyiség között levő folyosón át szabadon keringhetett. Az egészségügyi kérdés a legfontosabbak egyike volt. Ha valamelyik gyermek megbetegednék, hogyan ápolnák? Szerencsére, nem fordult elő egyéb náthánál és torokfájásnál, amelyeket a pihenés és a meleg tea csakhamar eltávolított.

Ekkor egy másik kérdés megoldása került napirendre. A vizet a Francia-barlang lakóinak használatára rendszeren apály idején a folyóból merítették, hogy ne legyen iszapos ízű. De ha egyszer a folyó végképp befagy, lehetetlen lesz így eljárniuk. Gordon tehát „rendes mérnökével”, Baxterrel tanácskozott a teendő intézkedések felől. Baxter érett megfontolás után azt tanácsolta, hogy készítsenek vízvezetékot néhány lábnyira a part alatt, úgy hogy be ne fagyhasson, és ily módon vezessék be a vizet a raktárterem belsejébe. Ez nehéz munka volt és Baxter nem is készülhetett volna el vele, ha nem állnak rendelkezésére a Sloughi ólomcsövei, amelyek mosdóasztalok vízvezetékei gyanánt szolgáltak. Ami a világítást illeti, a hajólámpák számára még volt elég olajuk, de a tél elmúltával újabb készlet beszerzése vált szükségessé, vagy legalábbis gyertyákat kell gyártaniuk, amely célból Moko rendszeren félretette a fagyút.

Még a kis gyarmat élelmezése is adott némi gondot a tél folyamán, mert a vadászat és a halászat nem volt oly eredményes, mint azelőtt. Igaz, hogy a Sport-terasz körül több ízben ólálkodtak állatok, amelyeket az éhség kergetett ide. De csakis sakálok voltak, és Doniphan és

Cross néhány puskalövessel távol tartotta őket. Egy napon azonban csapatostól jöttek - mintegy húszan -, és erősen el kellett előttük torlaszolni a csarnok és a raktárterem ajtóit. Borzasztó lett volna az éhség által megvadított ragadozó állatok berontása. De miután Phann idejekorán jelezte közeledésüket, nem sikerült betörniük a Francia-barlangba.

E kellemetlen körülmények közt Moko kénytelen volt a jacht készleteihez nyúlni, amelyekkel lehetőleg takarékoskodni igyekeztek. Gordon nem szívesen adta hozzá a beleegyezését és sajnálkozva látta jegyzőkönyvében hosszúra nyúlni a kiadások rovatát, míg a bevételeké mindig ugyanaz maradt. Azonban minthogy eléggé nagy készletük volt rucákból és túzokból, amelyeket Moko feltűnést keltő ügyességgel konzervált s most ezeket felhasználhatta, valamint bizonyos mennyiségű lazacot is, amelyet sós vízben raktak el.

Mindazonáltal e télen nem voltak egészen friss hús híjával. Wilcox, aki az effélében nagy jártassággal bírt, töröket állított fel a folyó partján; igaz, hogy csak egyszerű 4-es alakú csaptatók voltak, de az apróbb vad néha mégis beléjük került.

Wilcox a társai segélyével a parton hálókat is feszített ki magas póznákra. E célra a Sloughin talált hálókat használta fel. A Déli-mocsár madarai közül sok megakadt bennük, mikor az egyik partról átrepültek a másikra.

A legtöbb ugyan ki tudta magát szabadítani a légi halászatra nagyon is kicsi bogokból, de némely napokon mégis maradt annyi bennük, amennyi elég volt két rendes étkezéshez.

A nandu élelmezése is elég gondot adott! Meg kell vallanunk, hogy e vad madár megszélidítése nemigen haladt előre, bármiképp kecsegtette is vele magát Service, akire a struccmadár nevelését bízták.

- Milyen pompás paripa lesz belőle! - ismétlé gyakran, noha még nemigen lehetett elképzelni, hogyan fog ráülhetni.

Egyelőre, miután a struccmadár nem húsevő állat, Service volt kénytelen megkeresni a fából és gyökerekből álló mindennapi eleségét két- vagy háromlábnyi hó alatt. De mit nem lett volna képes megenni, hogy kedvencét jól tarthassa! Ha azonban a nandu kissé lesóványodott e végtelenül hosszú tél folyamán, ezt nem szabad hű őrének tulajdonítani és joggal lehetett remélni, hogy tavasszal ismét vissza fogja nyerni rendes állapotát.

Július 9-én korán reggel Briant kiment a Francia-barlangból, és konstataálta, hogy a szél délnek fordult.

A hideg oly élessé vált, hogy Briant kénytelen volt azonnal visszamenni a csarnokba, ahol Gordonnal közölte a hőmérséklet e megváltozását.

- Ettől félni lehetett - mondá Gordon -, és nem is csodálkoznám, ha még néhány hónapig nagyon szigorú telet kellene kiállnunk.

- Ez azt bizonyítja - viszonzá Briant -, hogy a Sloughi messzebb elvetődött déli irányba, mintsem gondoltuk.

- Kétségkívül - mondá Gordon -, noha az atlaszunk sehol se jelez szigetet a déli tenger szélén.

- Ez megmagyarázhatatlan, Gordon, és valóban nem tudom, milyen irányt kellene vennünk, ha valamikor elhagyhatnánk a szigetet.

- Elhagyni a szigetet! - kiáltá Gordon. - Te még mindig erre gondolsz, Briant?

- Mindig, Gordon. Ha építhetnénk valamely járművet, amelyet így vagy amúgy a tengerre lehetne bocsátani, minden habozás nélkül elindulnék a felfedezési útra!

- Jó!... jó! - mondá Gordon, - a dolog éppen nem sürgős!... Várjunk legalább, míg kellőleg szerveztük kis gyarmatunkat...

- Ej! Gordon barátom! - viszonzá Briant -, feledni látszol, hogy családunk is van...

- Bizonyyal... bizonyyal... Briant! De utóvégre is nem vagyunk itt olyan nagyon szerencsétlenek!... A dolog eléggé jól megy... sőt azt kérdezem magamtól, hogy minek a hiányát érezzük?

- Nagyon sok dologét, Gordon - viszonzá Briant, ki nem tartotta időszerűnek e vitatkozás folytatását. - Lásd, például már alig van tüzelőanyagunk.

- Ó! Még nem tüzeltük fel a sziget összes erdőit.

- Nem, Gordon, de ideje megújítanunk a fakészletünket, mert már a végére jár.

- Ám legyen! Akár még ma! - felelé Gordon. - Hány fokot jelez a hőmérő?

A hőmérő a raktárteremben csak öt fokot mutatott a fagypont felett, noha a tűzhelyen vígan lobogott a tűz. De mihelyt kiakasztották a külső falra, a higany azonnal leszállt tizenhat fokra a fagypont alatt.

E nagy hideg még kétségkívül növekedni fog, ha az idő néhány hétig derült és száraz marad.

Sőt már a Francia-barlang belsejében is érezhetően kezdett csökkenni a hőmérséklet, dacára a tűzhelynek és a két kályhának.

Kilenc óra tájban, első reggeli után elhatározták, hogy el fognak menni a Verem-erdőbe tüzelőfáért.

Mikor a légkör csöndes, bizvást el lehet túrni a legalacsonyabb hőfokokat is. Csak az éles szél fájdalmas, amely az arcot és a kezeket mardossa és amely ellen nehéz megvédekezni. Szerencsére ezen a napon a szellő alig lengedezett és az égboltozat oly tiszta volt, mintha a levegő is meg lett volna fagyva.

A tegnapi hó helyett, amelybe derékig be lehetett süppedni, a fiúk ma érckeménységű talajon jártak. Eszerint oly biztosan lehetett haladni, mint akár a Családi-tó vagy a Zéland-folyó befagyott tükre; néhány olyan korcsolyával, amilyeneket a sarkvidék lakói szoktak használni, vagy szánkókon, amelyek elé kutyák vagy iramszarvasok volnának befogva, néhány óra alatt be lehetne utazni a tavat egész hosszúságában, déltől északig.

De e percben nem volt szó ilyen hosszú kirándulásról. A legsürgetőbb szükség csak annyit követelt, hogy a legközelebbi erdőben a tüzelőanyag-készletet egészítsék ki.

Mindazonáltal, kellő mennyiségű tűzifának a Francia-barlangba való átszállítása nem könnyű munka lesz, miután a telepítvényesek a fát csak a karjaikon vagy a hátukon cipelhetik. Ekkor Mokónak jó gondolata támadt, amelyet siettek is megvalósítani addig is, míg a jacht deszkáiból valamelyes járművet készíthetnének. Vajon nem lehetne-e a tizenkét láb hosszú szilárd készülékű ebédlőasztalt felfordítani és elvontatni a megfagyott havon? Kétségkívül lehetséges volt és meg is tették. Aztán négy nagyobb fiú kötelek segítségével befogta magát a kissé primitív jármű elé, és kilenc óra után az egész társaság elindult a Verem-erdőbe.

A kicsinyek vörös orral és kipirult arccal előrefutkostak, mint megannyi fiatal eb, és Phann jó példával járt legelő. Néha a pirongatások és figyelmeztetések dacára fel is kapaszkodtak az asztalra, csupa merő pajkosságból és nem törődve a veszéllyel, hogy esetleg le is bukhatnak. Kiáltásaik rendkívül erősen hangzottak a száraz és hideg levegőben. Valóban öröm volt a kis gyarmatot ily jó egészségben és széles jókedvben látni.

Az Auckland-domb és a Családi-tó közt fehér volt minden, ameddig a szem látott. A fák, zúzmarás és csillogó kristályoktól roskadozó ágaikkal valami látványos színdarab részletéhez hasonlítottak. A tó fölött a madarak nagy csapatokban a szirtek túlsó oldaláig röpködtek. Doniphan és Cross nem felelték el magukkal vinni a puskáikat. Igen helyes elővigyázati intézkedés volt ez, mert gyanús lábnyomokra bukkantak, amelyek nem sakálokra, kaguárokra vagy jaguárokra, hanem más állatokra vallottak.

- Talán vadmacskák lehettek, amelyeknek „pajeros” a nevük és amelyek nem veszedelmesek.

- Ó, ha csak macskák! - felelé Costar vállait vonogatva.

- Ej! hiszen a tigrisek is macskák! - viszonzá Jenkins.

- Igaz-e Service - kérde Costar -, hogy a macskák veszedelmesek?

- Persze hogy igaz - felelé Service -, úgy megeszik a gyermekeket, mint az egeret.

E válasz nagymértékben nyugtalanította Costart.

A Francia-barlang és a Verem-erdő között lévő fél mérföldig mentek, s azonnal munkához láttak.

Csupán elég nagy fákat válogattak ki és ezeket mindenekelőtt megtisztították apró ágaiktól, hogy a hatalmas fahasábokkal, amely oly könnyen siklottak tova, jól megrakhassák az asztal-szánkót és valamennyien oly jó kedvvel is húzták, hogy délelőtt még két fordulót tehettek.

Reggeli után folytatták a munkát, amely csak négy óra tájban szűnt meg, mikor alkonyodni kezdett. A fiúk elfáradtak, s miután a dolog nem volt oly rendkívül fontos, Gordon a folytatását másnapra halasztotta; mikor pedig Gordon parancsolt, akkor engedelmeskedni kellett.

Ezenfelül, mihelyt a Francia-barlangba visszaérkeztek, azonnal szétfűrészelték, felaprózták és elrakták a fát, amely munka a lefekvés idejéig eltartott.

Hat napig folyvást ezzel foglalatostkodtak s több hétre való készletet szereztek be. Természetes, hogy az egész fahalmaz nem fért el a raktárteremben, de semmi baja se fog esni, ha a szikla tövében a szabad ég alatt marad is.

Július 15-én a naptár szerint Szent Swithin napja volt, amely Angolországban, a mi Szent Medárd napunknak felel meg.

- Eszerint - mondá Briant - ha ma esni fog, még negyven napig esős időnk lesz!

- Bánom is én! - mondá Service -, hiszen anélkül is tél van! Ah, ha nyár volna!...

Valóban a déli földgömb lakosainak nincs nagy okuk a Szent Swithin vagy Szent Medárd befolyásával törődni, akik a mi ellenlábasainknak a téli szentjeik.

Az enyhébb idő nem volt tartós, a szél ismét délnyugatnak fordult és ismét oly hideg lett, hogy Gordon a kicsinyeket nem bocsátotta ki a szabadba.

Augusztus első hetében a hőmérő higánya leszállt huszonhét fokra a fagypontra alatt. A szabadban a lehelet párája azonnal hóvá változott át. Szabad kézzel nem lehetett semmiféle ércből készült tárgyat érinteni, mert égési sebhez hasonló fájdalmat okozott. A legalaposabb rendszabályokhoz kellett nyúlniuk, hogy a hőmérsékletet a barlang belsejében elfogadható fokon fenntarthassák.

Nagyon kínos tizennégy nap következett be. Mindnyájan kisebb-nagyobb mértékben a testgyakorlatok hiánya miatt szenvedtek. Briant aggodalommal látta, hogy a kicsinyek üde arcszínét jelentékeny halványság váltotta fel. Azonban a sohase hiányzó meleg italok segítségével, néhány náthát és légszűhurutot leszámítva, a fiatal telepítvényesek minden nagyobb baj nélkül túlestek e veszedelmes időszakon is.

Augusztus 16-ika körül a légkör állapota megváltozott, a szél is nyugati irányt vett. A hőmérséklet tizenkét fokig emelkedett a fagyponthoz, és már elviselhető volt a légkör nyugodt állapota.

Doniphan, Briant, Service, Wilcox és Baxter ekkor kirándulást terveztek a Sloughi-öbölhöz. Ha reggel elindulnak, estig hazatérhetnek.

Meg akarják nézni, vajon nem látogatták-e meg a partokat nagyobb számban ama hullók, amelyekből néhány példányt már láttak a hajótörés után következett napok alatt. Egyúttal új lobogóval is fel akarták cserélni a régit, amelyet a téli zivatarok bizonyosan rongyokra téptek. Ezenfelül - Briant tanácsára - elhatározták, hogy a lobogóárbcra egy deszkát fognak főszegezni a Francia-barlang fekvésének megjelölésével, azon esetre, ha netalán tengerészek kötnének ki a parton, akiket esetleg a lobogó figyelmesekké tett.

Gordon beleegyezett, de fölkerlte társait, hogy az éj beállta előtt mindenesetre térjenek vissza és a fiúk augusztus 19-én korán reggel el is indultak, noha még homályos volt. Az utolsó negyedében levő hold halvány sugarai világították meg a derült égboltozatot. Az öböl felé a hat angol mérföldnyi út nem volt sok a jól kipihent lábszáraknak.

Gyorsan megtették az utat. Az Iszapos-erdő mocsara be lévén fagyva, nem kellett megkerülniük, ami jelentékenyen megrövidítette útjukat.

Kilenc óra tájban Doniphan és társai el is érkeztek az öböl partjára.

- Mily roppant madárcsapat! - kiáltá Wilcox.

És ezzel a szirteken ülő sokezernyi madárseregbe mutatott. E madarak rucákhoz hasonlítottak és a hangjuk is éppoly éktelenül rikácsoló volt, mint ezeké.

- Az ember kis katonáknak vélné, akik fölött a tábornokuk szemlét fog tartani - mondá Service.

- Csak pingvinek - mondá Baxter -, és meg sem érdemlik, hogy az ember rájuk lőjön.

Az ostoba szárnyasok, amelyeknek a lábuk nagyon hátul van, egészen függélyesen álltak, és nem is gondoltak a menekülésre, úgyhogy bottal is agyon lehetett volna őket verni. Doniphan talán szívesen elkövette volna e haszontalan mészárlást, de miután Briant oly óvatos volt, hogy nem szegült ellene, a pingvinek békében maradhattak.

Ezenfelül, ha e madaraknak semmiféle hasznukat se lehetett venni, volt itt akárhány más állat, amelyeknek zsírja nagyon alkalmas lesz a Francia-barlang megvilágítására a legközelebbi télen.

Ezek az állatok fókák voltak, amelyek a vastag jégpáncéltól borított parton mulatoztak. Csak úgy lehetett volna néhányat közülük elejteni, ha elvágták volna a visszavonulási útjukat a szirt felé. De mihelyt Briant és társai feléjük közeledtek, azonnal elmenekültek és a leghihetlenebb ugrásokkal a víz alá merültek. Célszerűnek látszott tehát később egy külön expedíciót szervezni e hullók ellen.

Miután a fiúk a magukkal hozott élelmiszerekből megreggeliztek, az öblöt egész kiterjedésben szemügyre vették.

A Zéland-folyótól a hegyfokig egyenletes fehér lepel terült el. A pingvineken és egyéb tengeri madarakon kívül az összes többi szárnyasok elhagyták a tengerpartot, nyilván azért, hogy a sziget belsejében keressék meg élelmüket. A partot két-három lábnyi vastag hóréteg borítá, amely alatt eltűntek a Sloughi még fennmaradt roncsai. A tengerifüvek és egyéb növények fekvése azt mutatta, hogy a napéjegyezi erős dagályok nem borították el a Sloughi-öblöt.

A tenger, amelyet Briant nem látott három hosszú hónap óta, a láthatárig most is egyhangú volt. És a láthatáron túl több száz mérföldnyire lehetett Új-Zéland, amelyet egykor még mindig viszontláthatni remélt.

Baxter felvonta az új lobogót, amelyet magával hozott, és fölszegezte a deszkát, amely a Francia-barlang fekvését jelezte, hat angol mérföldnyire e ponttól, a folyó partján. Aztán, délutáni egy óra tájban elindultak hazafelé.

Útközben Doniphan néhány bíbicet lőtt, amelyek a folyó fölött röpködtek és négy óra tájban, éppen mikor alkonyodni kezdett, társaival együtt megérkezett a Francia-barlangba. Gordont azonnal értesítették a tapasztaltakról, és elhatározták, hogy mihelyt az idő engedi, azonnal ismét visszatérnek a Sloughi-öbölbe főkavadászatra.

A rossz évszak nemsokára véget ért. Augusztus utolsó és szeptember első hetében a tengeri szelek kezdtek uralkodni, amelyeknek következtében a hőmérséklet gyorsan emelkedett. A hó csakhamar elolvadt és a tó jege roppant robajjal repedezett szét. Ama jégdarabok, amelyek a tó vizében el nem olvadtak, a folyó áramlatába sodortattak és itt egymásra feltorlódván jégtorlaszt képeztek, amely csak szeptember 10-én enyészett el végképp.

Így végződött a tél. A kis gyarmatnak a kielégítő óvintézkedések következtében nem kellett nagyon sokat szenvednie. Valamennyien egészségesek maradtak, a tanulást nagy buzgalommal folytatták és Gordonnak alig volt alkalma a makacskodók ellen szigorúan eljárni.

Szeptember 10-én hat hónapja múlt el, hogy a Sloughi kivetődött a Chairman-sziget szirtjeire.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

*A tél utolsó vergődései - A szekér - A tavasz visszatérése - Service és a nandu -
Előkészületek az expedícióra észak felé - Az odúk - A Megállj-folyó -
Növény- és állatvilág - A Családi-tó vége - A homoksivatag*

A bekövetkezendő szép évszakban a fiatal telepítvényesek terveik végrehajtására: a sziget alapos átkutatására készülődtek.

A Chairman-sziget közepén, a Francia-barlangtól kelet felé nem volt szélesebb tizenkét mérföldnyinél. A keleti oldalon a part nagyon sok helyen beszögellt, a nyomozásokat tehát ezen az oldalon kellett megindítani.

De mielőtt meglátogatnák a sziget különböző vidékeit, célszerűnek látszott felkutatni az Auckland-domb, a Családi-tó és a Verem-erdő közt létező területeket. Célszerű volt megtudni, vajon milyen segélyforrásokra lehet itt számítani? Vannak-e használható fák és bokrok? Mindezeknek földérítése céljából elhatározták, hogy november elején expedíciót küldenek ki. November elején azért, mert szeptember havában és október első felében nagyon rossz idő volt. A napéjegyen idején a légköri háborgások hihetetlen hevességgel nyilvánultak - éppen úgy, mint mikor a Sloughi a Csendes-tengerre a kikötőből kisodortatott. Úgy rémlett, mintha a vihar dühöngése alapján rázkódtatná meg az Auckland-domb egész tömegét. Mikor a szélroham délről jött, a déli mocsarak felől, ahol semmiféle ellenállásra se talált, a déli sarktenger fagyos páráit hozta magával, s a barlang lakói többet szenvedtek, mint ama nagy hidegek alkalmával, amelyek alatt a hőmérő higánya a fagypontra harminc fokig leszállott. És nemcsak a szélrohamok, hanem az eső s a jeges dara ellen is küzdeni kellett.

És hogy a baj teljes legyen, a vad is teljesen eltűnt, mintha a sziget ama részein keresett volna menedéket, amelyek kevésbé voltak kitéve a napéjegyei viharoknak - s a vaddal együtt eltűntek a halak is, amelyeket kétségkívül a tó partjainak hosszában zajgó vizek háborgása riasztott el.

Mindazonáltal a Francia-barlang lakói nem maradtak tétlenül. Miután a fagyos hóréteg elenyészettével az ebédlőasztalt nem lehetett többé jármű gyanánt használni, Baxter módot keresett oly eszköz összeállítására, amelynek segélyével súlyos tárgyakat is tova lehessen szállítani.

Mindenekelőtt a Sloughiról hozott emelőcsavar két egyenlő nagyságú kerekét igyekezett értékesíteni. A kerekék fogakkal lévén ellátva, amelyeket Baxter hasztalan igyekezett letörni, a hézagokat kénytelen volt fából készült ékekkel kitölteni, amelyre aztán vas-sínt húzott. A két kereket ezután egy vasrúd által összekötötte, s erős deszkaszerkezetet épített e tengelyre. Természetes, hogy ló vagy öszvér hiányában a gyarmat legizmosabb tagjai fogják vontatni.

Ah! Ha sikerülne kézre keríteni olyan négy lábú állatot, amelyet be lehetne e célra tanítani, mennyi fáradságot kímélhetnének meg ezzel! De mindhiába, még Service struccmadarának sem lehetett a makacságát megtörni, noha a jó fiúnak egész becsvágya abból állt, hogy a makacs állatot megszelídítse. Törekvése azonban oly kevés sikert ért el, hogy társai immár gúnyolódtak is.

Service azonban mindazonáltal elszánta magát, hogy fel fog ülni a madara hátára, mihelyt az időjárás megengedi. Készített is neki rögtön vitorlavászonból kantárt és fejburkot mozgatható szemzőkkel. Hiszen a Svájci Robinson is úgy kormányozta a madarát, hogy a szemzöt hol a jobb-, hol a balszemére bocsátotta le. És ami e fiúnak sikerült, miért ne sikerülne az utódjának

is? Sőt Service még egy nyaklót is készített drótból, és sikerült azt megerősítenie az állat nyakára - amely észrevehetőleg tiltakozott az „ékszer” ellen. Hanem a fejburkot azt sehogy se lehetett a fejére dobni.

Ezalatt a napéjgyen időszak is a vége felé járt. A nap mindig nagyobb erővel sütött és az ég kiderült. Elkövetkezett október dereka. A föld átmelegítette a bokrokat és fákat, amelyek újból zöldülni kezdtek.

Most már egy teljes napig is el lehetett hagyni a Francia-barlangot. A meleg ruhákat, a posztónadrágokat, gyapotingeket és ujjasokat kijavították, összehajtogatták és gondosan elrakták a ládába, miután Gordon valamennyit ellátta számokkal és jelzőbárcákkal. A fiatal telepítvényesek, akik könnyebb ruhákban igen kényelmesen érezték magukat, örömmel üdvözölték a kikelet megérkezését.

Újra fölébredt bennük a soha teljesen ki nem alvó reménység, hogy Isten megsegíti őket és szabadulhatnak. Talán a nyár folyamán valamely hajó vetődik e vizekre? És ha netalán a Chairman-sziget közelében vitorláznék el, miért ne állapodnék meg itt, miután a legénység megpillantotta az Auckland-szirtek taraján kitűzött lobogót?

Október hó második felében a Francia-barlang körül két angol mérföldnyi kerületben több kirándulást kíséreltek meg. E kirándulásokban csak a vadászok vettek részt. Az éléskamra készletei szaporodtak, noha Gordon felhívására a löporral és az ónnal szigorúan takarékoskodni kellett. Wilcox felállította a töröket, amelyekben néhány tinamut és túzokot, sőt nyulat is fogtak. E töröket naponkint több ízben megvizsgálták, mert a sakálok és a paparok többször meglőzték a vadászokat és megették előlük a vadat.

Doniphan a pekari és guakuli nevű apró testalkatú vaddisznók és szarvasok közül ejtett néhányat, amelyeknek húsa nagyon ízletes. Ami a nandukat illeti, senki se sajnálta, hogy nem fogtak közülük többet, mert Service szelídítési kísérleteinek eredménytelensége semmivel se biztatott.

26-án reggel a makacs fiú elhatározta, hogy fel fog ülni struccmadarára, amelyet nem minden nehézség nélkül kantározott fel.

Valamennyien egybegyűltek a Sport-terazon, hogy ezt az érdekes látványt élvezhessék. A kicsinyek bizonyos irigységgel tekintettek társukra, de ezen irigység közé némi nyugtalanság is vegyült.

Az elhatározó pillanatban mégse merték Service-t fölkérni, hogy engedje őket is felülni a háta mögé. A nagyok csak a vállukat vonogatták; sőt Gordon le is akarta beszélni Service-t a kísérletről, amelyet veszélyesnek tartott, de miután Service nem tágított, engedték, hogy hadd teljék a kedve.

Mialatt Garnett és Baxter az állatot fogták, amelynek szemeit a burok befödte, Service néhány sikertelen kísérlet után végre mégis felkapaszkodott a hátára, azután nem egészen biztos hangon elkiáltotta magát:

- Bocsássátok el!

A nandu nem használhatván a szemeit, eleinte mozdulatlan maradt, visszatartatván Service által, aki erősen megszorította a lábszáraival. De mihelyt a kötél, amely egyúttal kantárszár gyanánt is szolgált, félrevonta a szemzöit, egy roppant ugrással elkezdett az erdő felé iramodni.

Service nem volt többé ura a paripájának, amely nyílgyorsan futott előre. Hasztalan igyekezett őt megállítani és a szeméire illeszteni a szemzőket. A nandu fejének egy mozdulatával megszabadult a fejtakarótól, amely lecsúszott a nyakára. Service most mind a két kezével az állat nyakába kapaszkodott, de ekkor egy heves megrázkódás következtében elvesztette az egyensúlyt és lebukott éppen abban a pillanatban, mikor a struccmadár a Verem-erdő legelső fái alá ért.

Service társai odaszaladtak, de mikorra a hely színére értek, a nandu már eltűnt.

Szerencsére Service sűrű pázsitra esett és semmi baja nem történt.

- Az ostoba állat!... az ostoba állat! - kiáltá Service zavarában és szégyenében. - Ah! ha még egyszer a kezembe kerül...

- De nem fog ám a kezedbe kerülni! - viszonzá Doniphan, aki a mások baján szeretett kacagni.

- Vigasztalódjál, Service - mondá Gordon -, semmire se mehettél volna ezzel az állattal, és ne feledd, hogy a Svájci Robinsonnak se kell minden szavát készpénzül venni.

Így végződött a kaland és a kicsinyeknek nem volt okuk sajnálni, hogy nem „lovagoltak struccmadáron”.

November első napjaiban az idő kedvező volt hosszabb kirándulásra, amelynek célja a Családi-tó nyugati partjának megszemlélése volt, éspedig északi csúcsáig. Az ég tiszta, a meleg még nagyon elviselhető volt, következésképp bizvást el lehetett tölteni néhány éjszakát a szabadban. Az előkészületeket tehát ehhez képest tették meg.

Természetesen, a gyarmat vadászainak részt kellett venniük ezen expedícióban, és ezúttal Gordon is célszerűnek tartotta hozzájuk csatlakozni. Az otthon maradó társakra Briant és Garnett fog felügyelni. Később, a szép évszak vége előtt Briant maga fog egy másik expedícióra elindulni, és meg fogja látogatni a tó alsó részét vagy úgy, hogy ladikon halad végig a part hosszában, vagy pedig úgy, hogy átkel a túlsó partra, miután Baudoin Ferenc térképe szerint a tó a Francia-barlang irányában nem lehetett szélesebb négy-öt angol mérföldnyinél.

Így határozatván el a dolgok, Gordon, Doniphan, Baxter, Wilcox, Webb, Cross és Service, miután a társaiktól elbúcsúztak, november 5-én reggel elindultak.

A Francia-barlangban a szokott életmódban semmi változás se történt. A munkára szánt órákon túl Iverson, Jenkins, Dole és Costar szokás szerint a tó és a folyó vizeiben fognak horgászni, ami kedvenc időtöltésük volt. De azért, hogy Moko nem kísérte el a fiatal utasokat, nem kell ám hinni, hogy koplalni fognak. Service éppen az ellenkezőt állította. Hiszen velük ment és a gyakorlat már jártassá tette a szakácművészetben. Érvényesítette is művészetét, hogy az expedícióban részt vehessen. Ki tudja, nem remélte-e titokban, hogy fel fogja találni struccmadarát?

Gordon, Doniphan és Wilcox puskákkal voltak fölfegyverkezve, ezenkívül valamennyi egy-egy revolvért vitt a tüszőjében. Felszerelésüket két vadászkesz és két kis fejsze egészítette ki. Elhatározták, hogy amennyire lehet, csupán védelmi célra fogják használni a lőport és az ónt, vadászati célra pedig csak azon esetben, ha a vadat másképp el nem ejthetnék. Ezen utóbbi célból az ismét jó karba helyezett lasszót és bőlákat magával vitte Baxter, aki bizonyos idő óta begyakorolta magát a velük való bánásba. Baxter nagyon csendes, de emellett igen ügyes fiú volt, és csakhamar ügyesen tudott bánni e műszerekkel. Igaz, hogy eddigelé csakis mozdulatlan tárgyakra vetett hurkot és semmi se bizonyította, hogy teljes sebességgel futó állat elfogása sikerülni fog-e neki? No, de ezt a tapasztalás majd megmutatja.

Gordon magával vitte a kaucsukból készült csónakot is, amely könnyűszerrel volt tovaszállítható, mert összecsucskódott, mint egy láda, és a súlya se haladta meg a tíz fontot.

Baudoin Ferenc térképe azt mutatta, hogy két mellékfolyó szakad a tóba, ezeken a csónak segítségével azon esetre fognak átkelni, ha nem találnának meglábolható átjárót.

Baudoin Ferenc térképe szerint, amelynek mását Gordon magával vitte, hogy a szükséghez képest irányjelzőül használhassa vagy kiigazíthassa, a Családi-tó nyugati partja körülbelül tizennyolc angol mérföldnyi hosszú volt, ideértve kanyarulatát is. Az expedíció tehát ide-oda legalább három napot fog igénybe venni, ha ugyan valami akadály nem jön közbe.

Gordon és társai, akik előtt Phann ugrándozott, balra hagyták a Verem-erdőt, és elég gyors léptekkel haladtak tova a fővenyes talajon. Kétmérföldnyi utat hátrahagyván, átlépték ama vonalat, amelyen túl kirándulásaik ezen irányban nem terjeszkedtek még ki.

E helyen magas fűvet találtak, amely egyes bokrokban csoportosul és oly nagyra nő, hogy a bokrok közül a legmagasabb fiúk se látszottak ki.

A továbbhaladás tehát némi késedelmet szenvedett, amit azonban nem volt okuk sajnálni, mert Phann hat vagy hét odúnak a nyílását fedezte föl.

Phann nyilván valamely állatot szimatolt, amelyet fekhelyén hihetőleg könnyű lesz megölni. Doniphan már le is vette a puskáját válláról, de Gordon visszatartóztatta.

- Kíméld a lőporodat, Doniphan - mondá neki -, kérlek, kíméld a lőporodat.

- Ki tudja, Gordon, nincs-e ebben az odúban a reggelink - mondá az ifjú vadász.

- És az ebédünk is? - tevő utána Service, aki lehajolt az odú fölé.

- Ha benne van, majd kihozzuk anélkül is, hogy egy szem lőporba kerülne - mondá Wilcox.

- Hogyan? - kérdé Webb.

- Kifüstöljük, mint a rókákat szokás kifüstölni.

A cortadaros bokrok közt volt sok száraz fa, amelyet Wilcox meggyújtott az odúk nyílása előtt. Egy perc múlva körülbelül tizenkét apró állat jelent meg, félig megfűlt állapotban és hiába igyekezett elmenekülni. Tukatuko nyulak voltak. Service és Webb néhányat levett a kis fejszével, Phann pedig hármát egy-egy harapással megfojtott.

- Ebből pompás pecsenye lesz - mondá Gordon.

- És én vállalkozom az elkészítésükre - kiáltá Service, aki alig várhatta, hogy szakácsi hivatását teljesíthesse. - Ha úgy tetszik, akár azonnal.

- Majd az első pihenőnél - mondá Gordon.

Fél órába került, míg a magas fűvek ezen erdejéből kijutottak.

Túl rajta ismét előbukkant a tópart, hosszú homoktorlaszaival, amelyeknek finom fővenyét a legcsekélyebb szellő is felkavarta.

Itt az Auckland-domb hátulsó vége már elmaradt kétmérföldnyire nyugat felé. Ez az irányváltozás onnét származott, hogy a parti szirtek a Francia-barlangtól a Sloughi-öböl irányát vették. A sziget e részét egészen ellepte az a sűrű erdő, amelyen Briant és társai áthatoltak, mikor a legelső expedíció elindult a tó felé és amelyet a Gát-patak hasított át.

A térkép jelzése szerint a patak a tó felé folyt, és a fiúk éppen tizenegy órakor értek a torkolatához, miután elindulásuk óta hat angol mérföldnyi utat tettek.

Megállapodtak e helyen, egy gyönyörű legyezőfenyő alatt. Két nagy kő közt száraz gallyakból tüzet gyújtottak. Néhány perc múlva a Service által lenyúzott és felbontott két tukutuko sült a sziporkázó láng felett. Phann a tűz elé kuporodva szívta a jó pecsenyeillatot, a fiatal szakács pedig szigorúan gondoskodott a nyárs rendes és szabályos forgatásáról.

Utasaink jó étvággal reggeliztek és nem volt nagyon sok okuk Service szakácsművészete ellen panaszkodni. Beérték a tukutukókkal és nem kellett a tarisznyáikban magukkal hozott élelmiszerekhez nyúlniuk, a kétszersült kivételével, amely kenyér gyanánt szolgált. Sőt ezzel is takarékosan bántak, miután nem volt hiány a húsban, amelyet rendkívül ízletessé tettek a fűvek, amelyekkel ezek az állatok táplálkoznak.

Reggelijük után átláboltak a patakon és nem kellett kibontaniuk a kaucsukladikot, ami sokkal több időt vett volna igénybe.

Miután a tó partja kissé mocsarassá kezdett válni, kénytelenek voltak az erdő szélén továbbhaladni, de elhatározták, hogy ismét vissza fognak térni keleti irányba, mielőtt a talaj minősége megengedi. Mindenütt ugyanazon pompás fanemeket találták: bükköket, nyírfákat, tölgyeket és különböző fajú fenyőket.

Gyönyörű madarak röpködtek a lombok közt, hangos énekszóval és csiripeléssel. Magasan fenn a levegőben kondorok és egyéb ragadozó madarak kóvályogtak, amelyek gyakran meg szoktak fordulni Dél-Amerika tengerpartjain.

Szóval özöne volt a mindenféle vadnak, és Gordon nem bírta visszatartóztatni Doniphant, hogy le ne lőjön egyet a közép nagyságú pekarik közül, amely alkalmas pecsenye lesz a holnapi reggelire, ha ugyan még ma el nem költik ebédre.

Délutáni öt óráig haladtak az erdő szélén. Ekkor a második, mintegy negyvenlábnyi széles patak zárta el útjukat.

Egyike volt ez a tó lefolyásainak és a Sloughi-öblön túl a Csendes-tengerbe szakadt, miután az Auckland-dombok északi oldalát megkerülte.

Gordon elhatározta, hogy e helyen meg fognak állapodni. Tizenkét angol mérföldnyi gyaloglás elég volt egy napra. Egyelőre azonban szükségesnek látszott nevet adni e pataknak, és miután a partján megállapodtak, elnevezték Megállj-(Stop-)folyónak.

A part legelső fái alatt ütöttek tanyát. A tukutukok képezték ezúttal is vacsorájukat, és Service megint elég jól működött. Az étváagnál azonban sokkal nagyobb volt álmoságuk. Nagy tüzet gyújtottak, amely mellé mindenki leheveredett, miután jól beburkolta volna magát a takarójába. A tűz élénk világa a vadállatokat távol tarthatta tőlük, és Wilcox és Doniphan felváltva virrasztottak, hogy a láng ki ne aludjék.

Szóval semmiféle riadalom se történt, és hajnalkor mindenki készen állt az utazás folytatására.

A Stop-folyót azonban már nem lehetett meglábolni, elővették tehát a kaucsukladikot. Minthogy e kis játékszer egyszerre csak egy embert bírt el, hétszer kellett megtennie az utat a két part közt, ami egy órai időt vett igénybe. De ez nem játszott szerepet, mivel a ladik segélyével az élelmi és lőszerket szárazon vihették át.

Phann nem félt a víztől, beleugrott a folyóba és néhány pillanat alatt a túlpartra ért.

A talaj itt már nem volt iszapos. Gordon rézsútos irányt vett a tó felé és tíz órakor el is jutottak a tó partjára. Reggeli után, amelynél a pekaripecsenye szerepelt, tovább mentek északi irányban.

Még semmi se jelezte a tó végét. Kelet felé a látóhatárt még mindig az egymással érintkező égboltozat és víz képezte. Déltájban Doniphan elővette a távcsövet és így szólt:

- Amott van a túlsó part?

Valamennyien a jelzett irány felé néztek, ahol néhány fa koronája emelkedett ki a vízből.

- Ne álljunk meg - mondá Gordon -, és iparkodjunk odaérni, mielőtt beestelednék.

Észak felé sivár, homokos síkság terült el, amelyen itt-ott csak sás és nád termett. Úgy látszott, hogy a Chairman-sziget északi részén nincs egyéb homokos területnél, amely élénk ellentétet képez a sziget közepén levő sűrű erdővel és amelynek Gordon méltán adhatta a „Homok-sivatag” nevet.

Három óra tájban tisztán láthatóvá lett a túlsó part, amely nem egészen két angol mérföldnyire északkeleti irányban kanyarodott. E vidék teljesen elhagyatottnak látszott. Utasaink csak néhány tengeri madarat pillantottak meg, amelyek a tengerparti szirtek felé húztak.

Valóban, ha a Sloughi e vidéken vetődik partra, a fiatal utasoknak okuk lett volna kétségbeesésre. E sivatagon hasztalan kerestek volna olyan menhelyet, amely a Francia-barlangban lévő kényelmes lakásukkal felérne. A jacht elpusztulása után aztán nem tudták volna, hol találjanak menedéket. És elvesztek volna?

Még az éj beállta előtt egy kis öblöcske mellett állapodtak meg, amely a tó északi csúcán szögelt be.

E helyen nem volt egyetlenegy fa, sőt fű, bokor vagy elszáradt moha sem. Egyéb eleség hiányában be kellett érniük a magukkal hozott élelmiszerekkel, és egyéb menedékhely hiányában a fönyszőnyeggel, amelyre kiterítették a takarókat.

Ezen az éjjelen semmi se zavarta meg a homoksivatag csöndjét.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

*Az út hazafelé - Kirándulás nyugati irányban - Trulka és Atgarrba - Teafa -
A gát-patak zuhataga - Lámák - Megzavart éjszaka - Guanakok - Baxter ügyessége
a lasszódobásban - Visszatérés a Francia-barlangba*

Az öblöcskétől kétszáz lépésnyire körülbelül ötvenlábnyi magasságú homokpart emelkedett, amely éppen alkalmas megfigyelési pont volt arra nézve, hogy Gordon és társai a vidéken végigtekintsenek.

Mihelyt a nap fölkelte, a dombtetőre siettek.

A távcsövet azonnal észak felé irányozták.

Ha e terjedelmes homokpusztaság a tengerpartig elterült, mint a térkép mutatta, a végét lehetetlen volt meglátni, mert a tenger által képezett látóhatárnak északi irányban tizenkét és keleti irányban nyolc mérföldnél messzebb kellett lennie.

Szükségtelennek látszott tehát tovább haladni a Chairman-sziget északi részén.

- Mit fogunk most tenni? - kérde Cross.

- Visszatérünk oda, ahonnét jöttünk - felelé Gordon.

- De előbb reggelizzünk! - sietett megjegyezni Service.

- Teríts asztalt - mondá Webb.

- Miután vissza kell térnünk, nem mehetnénk más úton hazafelé? - kérde Doniphan.

- Úgy is fogunk cselekedni - viszonzá Gordon. - Azt indítványozom, hogy menjünk a tó partján a Megállj-folyóig, aztán vágjunk át egyenesen a parti szirtek felé, és haladjunk végig a szirtek tövében.

Az indítvány elfogadtatott és erre mindnyájan lebocsátkoztak a domb lejtőjén, visszatértek az éjjeli tanyára, egy kevés kétszersültet és hideg vadhúst ettek, összegöngyölgették a takaróikat és elindultak az ismert úton.

Az idő gyönyörű volt. A lenge szellő alig fodrozta a tó tükrét. Reggeli hat órától tizenegyig a Megállj-folyóig minden fáradság nélkül megtették a kilencmérföldnyi utat. Útközben semmi különösebb dolog se történt, csupán Doniphan lőtt két gyönyörű bóbítás tüzokot, ami nagy örömet szerzett nemcsak neki, de Service-nek is, aki mindenkor kész volt bárminemű szárnyas állatot megkopasztani, felbontani, megtisztítani és megsütni.

És ezt csakugyan meg is tette egy órával később, miután ő és társai, úgy mint tegnap, a kaucsukladik segítségével egymás után átkeltek a folyón.

- Most hát itt vagyunk az erdőben - mondá Gordon -, és remélem, hogy Baxternek alkalma lesz bemutatni ügyességét lasszó vagy a bőlák dobásában. Addig is reggelizzünk.

A reggelihez való előkészületek elég időt vettek igénybe, mert Service azt akarta, hogy a tüzokpecsenye kitűnő legyen. A madár oly hatalmas termetű volt, hogy megfelelő arányban állt a fiatal gyomrok étvágyával. A tüzokok e fajta körülbelül harmincfontnyi súllyal bír és a hossza a csőrétől a farkáig nem csekélyebb háromlábnyinál. De a fiúk el is költötték a legutolsó falatig. Sőt a legutolsó csontja is elfogyott, mert Phann a csontvázából nem hagyott többet, mint a húsából fiatal gazdái.

Reggeli után a fiúk behatoltak a Verem-erdő azon ismeretlen részébe, amelyet a Megállj-folyó vág keresztül, mielőtt a Csendes-tengerbe ömlenék. Baudoin Ferenc térképe szerint a folyás északnyugati irányba kanyarodott, megkerülte a parti szirtek végét, és torkolata a hegyfok északi részén volt. Gordon ehhez képest el is határozta, hogy eltávoznak a Megállj-folyó partjától, mert ha tovább is azt követnék, eltérnének a Francia-barlangéval ellenkező irányba. Mindenekelőtt a legrövidebb úton akart eljutni az Auckland-dombok legelső emelkedéseihez, hogy azoknak tövében dél felé folytassák útjukat.

Gordon, miután magát az iránytű segítségével tájékozta, egyenesen nyugat felé indult. Az erdő itt ritkább volt, mint a déli részeken és a füvek és bokrok is a gyors haladást kevésbé hátráltatták.

A nyír- és bükkfák közt itt-ott apró tisztásokra találtak, amelyeken a napsugarak szabadon hatoltak be. E helyeken a vadvirágok élénk színe összevegyült a bokrok és a pázsitzőnyeg zöldjével. Service, Wilcox és Webb nem is mulasztották el zubbonyaikat néhány pompás virággal ékesíteni.

Gordon ekkor hasznos fölfedezést tett. Általában az amerikai fiú növénytani ismereteinek nemegyszer vette hasznát a kis gyarmat. Figyelmét magára vonta egy alig kifejlődött levelű sűrű bokor, melynek tövisekkel borított ágairól borsó nagyságú vöröses gyümölcs függött alá.

- Ha nem csalódom, ez a trulka-bokor - kiáltá -, amelynek gyümölcsét az indiánok nagy becsben tartják.

- Ha ehető, hát együnk belőle, miután semmibe se kerül - mondá Service.

És mielőtt Gordon megakadályozhatta volna, Service két vagy három gyümölcsöt ropogatott a fogai közt.

De Service egyszerre ugyancsak elfintorította az arcát és sietett kiköpni a savanyú trulka-gyümölcsöt, míg társai nagyokat nevettek a csalódásán.

- Miért mondtad, Gordon, hogy meg lehet enni? - kiáltá Service.

- Egy szóval se mondtam, hogy meg lehet enni - viszonzá Gordon. - Az indiánok a gyümölcsből italt erjesztenek. Hozzáteszem még, hogy ezen itálnak nagy hasznát fogjuk venni, ha majd az égettborunk kifogy. De óvatosan kell inni, mert könnyen a fejbe száll. Vigyünk el egy tarisznyával e gyümölcsből és tegyünk vele a Francia-barlangban kísérletet.

Valamivel tovább egy másik bokor hüvelyes gyümölcséből szedtek jókora készletet. E bokor az algarrobe volt, amely a Dél-Amerikával szomszédos vidékeken otthonos és amelynek gyümölcséből szintén nagyon erős szeszital készül.

Végre délután még egy és nem kevésbé fontos fölfedezést tettek, körülbelül egy negyed mérfölddel az Auckland-dombok töve előtt, ahol az erdő képe megváltozott. A lég- és a napsugarak, amelyek a tisztásokra könnyebben behatolhattak, gyönyörű fejlődésnek indították a növényzetet. A fák hatvan-nyolcvan lábnyira terjesztették szét pompás koronájukat, amely alatt számtalan madár énekelt, csiripelt és lármázott. Kevésbé magas, de még mindig gyönyörű példányokban tenyésztek egyes csoportonként a „winterák”, amelyeknek kérge a fahéjat pótolhatja. Ennek segítségével a Francia-barlang főszakácsa majd ízletesebben fűszerezheti az ételeit.

Itt fedezte föl Gordon a „pernettiát” vagyis teafát, amely még a magas szélességi fokok alatt is előfordul és amelynek illatos levelei leforrázva kitűnő italt adnak.

- Ezzel pótolhatjuk a teakészletünket - mondá Gordon. - Vigyünk magunkkal néhány marékkal e levelekből. Később majd visszatérhetünk, egész télre való készletet beszerezni.

Körülbelül négy óra volt, mikor az Auckland-dombok északi végéhez értek; a szirt tövében tovább haladva a Zéland-folyó felé, egy hegyi zuhatag moraját lehetett hallani. E patak a szirtek egyik torkolatában tajtékzott, de valamivel alantabb könnyen át lehetett rajta kelni.

- Ez kétségkívül ugyanaz a patak, amelyet legelső expedíciónk alkalmával fedeztünk fel - mondá Doniphan.

- Kétségkívül ugyanaz, amelyen a kőből készített kis átjárót találtatok? - mondá Gordon.

- Minden bizonnyal ugyanaz - viszonzá Doniphan -, és amelyet éppen azért elneveztünk Gát-pataknak.

- Nos hát üssünk tanyát a jobb partján - indítványozá Gordon. - Már öt óra van és miután az éjszakát a szabadban kell töltenünk, miért ne töltenénk itt, a nagy fák alatt. Remélem, hogy holnap éjjel, hacsak valami közbe nem jön, a saját ágainkban fogunk pihenni.

Service az ebéd elkészítéséhez látott. Gordon és Baxter pedig beljebb ment az erdőbe; az előbbi újabb bokrokat és növényeket keresett, az utóbbi lassóját és bőláit szándékozott értékesíteni.

Mindketten pár száz lépésnyire haladtak a sűrűségben, midőn Gordon jelt adott Baxternek, néhány állatra mutatván, amelyek a pázsiton ugrándoztak.

- Kecskék? - kérde Baxter halkán.

- Ha nem is kecskék, legalább nagyon hasonlítanak azokhoz - felelé Gordon. - Igyekezzünk ellopni egyet közülük...

- Élve?

- Úgy van, Baxter, élve. Szerencse, hogy Doniphan nincs velünk, egyet már lelőtt és a többi elszaladt volna. Közeledjünk csendesen hozzájuk, hogy észre ne vegyenek bennünket.

A szép virgonc állatok semmit sem vettek észre. De az egyik közülük, kétségkívül a kisebbek anyja, veszélyt sejtve szimatolt, leskelődött, hogy egész csapatával együtt elíramodhassék.

Egyszerre fütty hallatszott. A bőlák kiröpültek Baxter kezeiből, aki már csak százlépésnyire volt a csoporttól. Az ügyesen és erőteljesen dobott golyók azonban összecsavarodtak az egyik kecske körül, míg a többiek eltűntek az erdő sűrűségében.

Gordon és Baxter a kecskéhez rohantak, amely hasztalan igyekezett magát megszabadítani a bőláktól. Megfogták és lehetetlenné tették az elmenekülését. Vele együtt elfogtak két fiatal kecskét is, amelyeket ösztönük az anyjuk mellett visszatartóztatott.

- Hurrá! - kiáltá Baxter, akit az öröm magánkívül ragadott -, hurrá! Csakugyan kecskék?...

- Nem - felelé Gordon. - Azt hiszem, hogy inkább lámák.

- És ezek az állatok is adnak tejet?

- Minden bizonnyal.

- No, akkor nem bánom, hadd legyenek lámák.

Képzeltető, milyen fogadtatás várt Gordonra és Baxterre, mikor visszatértek a tanyára, az utóbbi az anyalámát húzta maga után a bólák kötelén, az előbbi pedig a két kis lámát hozta a hóna alatt. Miután az anyjuk még szoptatta őket, valószínű volt, hogy könnyűszerrel föl lesznek nevelhetőek.

Az ebédet utasaink vígan költötték el. A láma, amelyet egy fához kötöttek, jókedvvel legelt, míg a kicsinyei körüle ugrándoztak.

De az éjszaka nem volt oly nyugalmas, mint a Homok-síkságon. Az erdő e részét veszélyesebb állatok is látogatták a sakáloknál, amelyeknek kiáltásai nagyon könnyen felismerhetőek, mert egyformán hasonlítanak a vonításhoz és az ugatáshoz. Hajnali három óra tájban nagy riadalom támadt a valóságos ordítás következtében, amely ezúttal nagyon közel hangzott.

Doniphan, aki a tűzre ügyelt föl és a puskáját a keze ügyében helyezte el, eleinte nem tartotta szükségesnek a társait fölkelteni. De az ordítás oly hatalmas visszhangot keltett, hogy Gordon és a többiek is fölébredtek.

- Mi baj? - kérdé Wilcox.

- Kétségkívül egy csapat vadállat barangol a szomszédságban - felelé Doniphan.

- Valószínűleg jaguárok, vagy kaguárok! - mondá Gordon.

- Egyik olyan veszélyes, mint a másik.

- Nem egészen, Doniphan. A kaguár kevésbé veszélyes, mint a jaguár. De nagyobb csapatokban a kaguárok is veszedelmes és félelmetes ragadozók.

- Készen állunk az elfogadásukra! - mondá Doniphan.

És a puskáját a kezébe vette, mialatt társai fölfegyverezték magukat a revolvereikkel.

- Csak biztosra lőj - mondá Gordon. - Egyébiránt úgy hiszem, hogy a tűz miatt nem mernek ideközeledni.

- Már most sincsenek messze - mondá Cross.

A csapat csakugyan meglehetősen közel lehetett a tanyához, legalább erre vallott Phann nagy ingerültsége. Gordon alig bírta visszatartóztatni az ebet. De az erdő mély homályában semmiféle alakot se lehetett megkülönböztetni.

Egyszerre, nem egészen húszlépésnyi távolságra fénylő és mozgó pontok jelentek meg az árnyékban. Ugyanezen pillanatban lövés dördült el.

Doniphan sötételte el a puskáját és a lövésre még borzasztóbb ordítás adta a visszhangot. Társai és ő maga is, revolverekkel a kezükben, lövésre készen álltak azon esetre, ha a vadállatok megtámadnák a tanyát.

Baxter ekkor egy lángoló gallyat ragadott fel és nagy erővel dobta arrafelé, ahol az égő üszök gyanánt fénylő szemek látszottak.

A legközelebbi percben a vadállatok, amelyek közül egyet Doniphan golyója valószínűleg megsebzett, eltűntek a Verem-erdő mélyében.

- Kereket oldottak! - kiáltá Cross.

- Szerencsés utat! - mondá Service.

- Nem térhetnek ismét vissza? - kérdé Cross.

- Nem valószínű - felelé Gordon. - De azért mégis reggelig legyünk résen.

Fát raktak a tűzre, melynek erős lángját a hajnali szürkületig nem hagyták kialudni. Mihelyt világosodni kezdett, a fiúk elhagyták a tanyát és felkutatták a sűrűséget, tudni akarván, vajon Doniphan lövésére nem hullott-e el egy a vadak közül.

Húszlépésnyire a tanyától a földön nagy vértócsa látszott. A vadállat tehát elmenekült, de könnyű lett volna a nyomára akadni Phann segélyével, ha Gordon nem tartotta volna fölöslegesnek mélyebben behatolni az erdőbe.

Reggel hat órakor útnak indultak. Nem volt vesztegetni való idejük, ha még ugyanaznap meg akarták tenni a kilenc angol mérföldnyi utat a Gát-pataktól a Francia-barlangig.

Service és Webb a kis lámát vitte, az anyjuk se kérte magát, hanem önként követte Baxtert, aki egy zsinegen vezette.

Az Auckland-dombok tövében az út nem volt nagyon változatos. Balról a fák részint csaknem hozzáférhetetlen sűrűségeket, részint a tisztások szélén egyes csoportokat képeztek. Jobbról meredek kőfal emelkedett, mészkőbe ékelt kavicsrétegekkel tarkítva. A kőfal délnek mindinkább emelkedett.

Tizenegy óra tájban tartották az első pihenőt és reggeliztek, de ezúttal időkímélés végett csak a tarisznyák készleteit vették elő.

Gyorsan haladtak tovább és ezúttal úgy látszott, hogy útjukat semmi se fogja késleltetni, midőn délutáni három óra tájban egy újabb lövés dördült el a fák alatt.

Doniphan, Webb és Cross, Phann kíséretében, ekkor mintegy száz lépéssel előre jártak és a társaik nem láthatták őket, csupán a kiáltásaikat hallották.

- Vigyázz! Vigyázz!

Vajon e kiáltások jelentősége az volt-e, hogy Gordont, Wilcoxot, Baxtert és Service-t intse vigyázatra?

Egyszerre a sűrűségből egy hatalmas termetű állat rontott elő.

Baxter kibontotta a lassóját és elhajította, miután a feje fölött megcsóválta volt.

Oly ügyesen intézte a dobást, hogy a hosszú szíj összecsavarodott az állat nyaka körül, amely hasztalan igyekezett megmenekülni tőle. De nagy erejénél fogva, ha Gordon, Wilcox és Service meg nem ragadják a lassó végét és egy fa törzse körül nem csavarják, magával ragadta volna Baxtert.

Csaknem ezzel egyidejűleg Webb és Cross is odaértek, Doniphan kíséretében, aki bosszúsan kiáltott fel:

- Átkozott állat... hogyan hibázhattam el!

- Baxter nem hibázta el - felelé Service. - Kézre kerítettük, mégpedig élve!

- Mit használ ez? Hiszen mégiscsak meg kell ölnünk.

- Megölni? - mondá Gordon. - Megölni! Mikor oly jó hasznát fogjuk venni mint igavonó állatnak.

- Ez... igavonó állat legyen? - kiáltá Service.

- Ez egy guanak - felelé Gordon -, és a guanakok igen jelentékeny szerepet játszanak a dél-amerikai igavonó állatok közt.

Noha a természetrajzban a guanakot a tevék családjába osztályozzák, korántsem hasonlít ezen állathoz, amely annyira el van terjedve Észak-Afrikában. Ez a guanak, vékony nyakával, finom fejével, hosszú és kissé vékony lábaival, amelyek nagy mozgékonyagra mutattak, fehér foltos szőrével, bízvást kiállhatta volna a versenyt a legszebb amerikai fajú lovakkal. Kétségkívül gyors lovaglásra is használható lesz, ha sikerül őt megfékezni és megszelídíteni, amit az argentinai pampák majorjaiban könnyű dolognak tartanak.

Egyébiránt a guanak igen félénk állat, és különösen ez még csak nem is próbált védekezni. Mihelyt Baxter leoldotta nyakáról a szíjat, amely csaknem megfojtotta, ellenállás nélkül engedte magát vezetetni a lasszón, mint akár a kantárszáron.

E kirándulás a Családi-tó partjain határozottan nagy hasznot hajtott a gyarmatnak. A guanak, a láma két kicsinyével, a teafa, a trulka és az algarrobe fölfedezése valóban megérdemelte, hogy jó fogadtatásban részesüljön Gordon és főleg Baxter, aki nem levén oly hiú, mint Doniphan, a sikereivel nem is kérkedett.

A térkép szerint utasaink még négy mérföldnyire voltak a Francia-barlangtól, sietve indultak tehát tovább, hogy az éj beállta előtt érjenek oda.

Service-nek természetesen nagy kedve lett volna felülni a guanakra és a „gyönyörű paripán” tartani a bevonulását. De Gordon nem engedte. Célszerűbb bevárni, míg az állat megszelídül és paripává lesz idomítható.

- Azt hiszem, hogy nem lesz nagyon makacs - mondá. - Ezenfelül, ha nem engedné magát paripa gyanánt használni, legalábbis kénytelen lesz a szekerünket vontatni. Légy tehát türelemmel, Service, és ne feledd el a leckét, amelyet a struccmadártól kaptál.

Este hat óra tájban megpillantották a Francia-barlangot.

A kis Costar, aki a Sport-terazon játszott, bejelentette Gordon és társai közeledését. Briant és a többiek azonnal eléjük siettek és örvendő hurrákkal fogadták néhány napi távollét után a fiatal utasok hazaérkezését.

TIZENHATODIK FEJEZET

*Briant nyugtalankodik Jakab miatt - A baromfi-udvar elkészítése - Rókák kipusztulása -
Újabb expedíció a Sloughi-öbölbe - A szekér - Fókák lemészároltatása -
Karácsonyi ünnepek - Egy hurrá Briant tiszteletére.*

Gordon távolléte alatt is minden rendben ment a Francia-barlangban. A kis gyarmat főnöke csak dicsérettel halmozhatta el Briant-t, aki iránt a kicsinyek szinte ragaszkodással viseltettek. Ha gőgös és irigy természete nincs, Doniphan is kellőleg méltányolta volna társa jellemét, de fájdalom, nem bírt erőt venni jellemén, és miután jelentékeny befolyást gyakorolt Wilcoxra, Webbre és Crossra, ezek is támogatták a fiatal francia fiú ellenében, akinek jelleme és gondolkodásmódja annyira elütött angolszász eredetű társaitól.

Egyébiránt Briant erre nem figyelt. Azt tette, amit kötelességének tartott, és sohase törődött azzal, hogy mit gondolnak felőle. Legtöbb gondot az öccse megmagyarázhatatlan viselkedése szerzett neki.

Legutóbb is kérdéseivel faggatta Jakabot anélkül, hogy tőle egyéb feleletet nyerhetett volna ennél:

- Nem... bátyám... nem! ... Nincs semmi bajom!

- Te nem akarsz szólni, Jakab, és ezt rosszul teszed... Ha szólnál, nagy enyhülés volna rád nézve és rám nézve is! ... Azt tapasztalom, hogy napról napra szomorúbbá és komorabbá válsz... Lásd, én a bátyád vagyok.... Jogom van megtudni bánatod okát!... Miért nem vagy bizalmas velem szemben?

- Bátyám! - felelé végre Jakab, mintha nem bírt volna ellenállni bizonyos titkos lelki-furdalásnak. - Azt kérdezed, hogy mit tettem... Te talán megbocsátanál nekem... de a többiek...

- A többiek! ... a többiek! - kiáltá Briant. - Mit akarsz ezzel mondani, Jakab?

A gyermek szemeiből kicsordultak a könnyek, de dacára a bátyja faggatásainak nem mondott többet, mint ezt:

- Később meg fogod tudni... később!

Képzeltető, hogy e kijelentés után mily nagy volt Briant aggodalma. Vajon mit követhetett el Jakab? Ezt mindenáron tudni akarta, és mihelyt Gordon hazaérkezett, közölte vele a fél vallomást, amelyet az öccsétől kicsikart, és kérte Gordont, hogy ő is beszéljen vele.

- Mire való volna ez? - viszonzá Gordon igen okosan. - Sokkal jobb, ha megvárjuk, míg Jakab a saját jószántából megszólal. Ami pedig a titkát illeti, ez kétségkívül valamely csekélység, amelynek fontosságát túlbecsüli... Várjunk, míg ő maga elérkezettnek tartja a kimagyarázás idejét.

Másnap - november 9-én - a fiatal telepítvényesek munkához láttak, mely bőven volt. Mindenekelőtt figyelembe kellett venni Moko kívánságait. Alaposan megapadt az éléskamra készlete, noha a Francia-barlang környékén felállított hurkok több ízben eredménnyel működtek. Voltaképpen csak nagy vadban volt hiány. Szükséges volt tehát oly erős hurkokat készíteni, amelyekkel lámákat, pekarikat és guazalikát is lehessen fogni anélkül, hogy a dolog egyetlen szem lőporba és ónba kerülne.

E munkákkal foglalatostkodtak a nagyok az egész november hónapban, amely az északi félteke május havának felel meg.

A fiúk megérkezése után a guanakot és a lámát két kicsinyével együtt a Francia-barlanghoz legközelebb álló fák alatt helyezték el. Itt, hosszú kötelekre megkötve, meglehetősen nagy területen mozoghattak. Ez megjárta a nyári évadban, de a téli időre okvetlenül gondoskodni kellett alkalmasabb menedékhelyről. Gordon el is határozta, hogy azonnal ólat és magas cölöpök által megvédett karámot fognak építeni közvetlenül az Auckland-dombok tövében, csekély távolságra a csarnok ajtajától.

Rögtön hozzáfogtak a munkához és valóságos ácsstelepet szerveztek Baxter igazgatása alatt.

Egész öröm volt látni, mily buzgalommal kezelték a fiúk a Sloughiról hozott szerszámokat, a fűrész, a fejszét, a gyalut. Nem riadtak vissza, ha némelykor el is romlott a munka. Középnagyságú fák, amelyeket közvetlenül a gyökerük fölött vágtak le és a gallyaiktól megtisztítottak, kitűnő cölöpöket szolgáltatottak és oly nagy mennyiségben, hogy akkora térséget be lehetett velük keríteni, amelyen tíz-tizenkét állat kényelmesen ellakhatott. A földbe mélyen beásott cölöpök, amelyeket vízszintesen alkalmazott rudakkal kötöttek össze, képesek voltak ellenállni a vadállatok támadásának is, ha netalán be akartak volna törni. A fészert a Sloughi gerincmaradványaiból építették föl és ezzel megkímélték magukat attól a munkától, hogy egyes fákat deszkákra fűrészeljének szét, ami az adott körülmények közt igen nehéz munka lett volna. Az ól tetejét vastag kátrányos vászonnal borították be, hogy ne kelljen a vihar pusztításaitól tartaniuk. Jó, sűrű és gyakran megújítandó falevélréteg, friss fű, moha és zsenge gallytakarmány, amelyből nagy készletet fognak beszerezni, ennél több se kell hozzá, hogy a háziállatok jó erőben tartassanak. Garnett és Service, akik a karámra való felügyelettel bízták meg, nemsokára fáradságukat megjutalmazva látták, tapasztalván, hogy a guanak és a láma naponkint mindinkább szelídül.

Ezenfelül a karám nemsokára új lakókat is kapott. Legelőbb is egy második guanak zuhant az erdőben levő vermek egyikébe; Baxter aztán Wilcox segélyével, aki szintén eléggé ügyesen kezdett már a bólákkal bánni, két lámát, egy hímet és egy nőtényt kerített kézre. Sőt Phann egy második nandut is fogott el. De csakhamar belátták, hogy ezzel is úgy fognak járni, mint az elsővel. Service meg akarta szelídíteni ezt is, de minden igyekezete kárba veszett.

Mialatt Garnett és Service a háziállatokat gondozták, Wilcox és néhány társa hurkokat készítettek és állítottak fel s azokat mindennap megtekintették. A kicsinyek közül kettőnek, úgymint Iversonnak és Jenkinsnek szintén akadt dolga.

A tüzokok, tyúkok, gyöngytyúkok és tinamuk annyira elszaporodtak, hogy baromfiudvarról is kellett gondoskodni. Gordon ezt a karám egyik sarkában helyeztette el, és a nevezett két fiú feladata volt a szárnyasokra gondot viselni, amely feladatot nagyon lelkiismeretesen teljesítettek.

Eszerint Mokónak, a szakácsnak most már nemcsak a lámák teje, hanem a szárnyas csapat tojásai is gyarapították konyháját. Azonban az édes sütemények Gordon parancsára csakis vásár- és ünnepnapokon jelentek meg az asztalon, habár különösen Dole-nak és Costarnak rendkívül ízlettek, de kímélni kellett a cukorkészletet, amíg Gordon a Verem-erdő sűrűségeiben cukortartalmú juharfákat nem látott meg.

- Cukorból vannak ezek? - kérdé Costar.

- Nem azt mondtam, te kis torkos, hogy cukorból vannak - viszonzá Gordon -, hanem hogy cukortartalmúak. Azért ne is öltögessed rájuk a nyelvedet.

Ez egyike volt a legnevezetesebb fölfedezéseknek, amelyeket az ifjú telepítvényesek tettek, mióta a Francia-barlangban berendezkedtek. Gordon a juharfák kérgén néhány vágást ejtett és a fák nedve megsűrűsödve, cukros anyagot szolgáltatott, amely cukortartalmára nézve ugyan

mögötte állt a cukornádnak és a cukorrépának, mégis igen becses volt konyhai célokra és mindenestre többet ért a hasonnevű anyagnál, amelyet tavasszal a nyírfából lehet lecsapolni.

A cukor után nemsokára szeszes italokkal is rendelkeztek. Gordon utasításai szerint Moko megkísérelte a trulka és algarrobe magjait erjeszteni. E magok, miután egy kádban nehéz fasulykok által összezúzták, alkoholtartalmú folyadékot adtak, amely juharcukor hiányában, megédesíthette a meleg italokat. Ami a teafa leveleit illeti, telepítvényeseink úgy tapasztalták, hogy azok csaknem fölértek az illatos kínai növényvel. Ennélfogva kirándulásaik alkalmával sohase mulasztottak el nagyobb mennyiséget hazahozni.

Magától értetődik, hogy a hálókat, amelyeket télen át a folyó bal partján madarászhalók gyanánt feszítettek ki, a szép évszak visszatérével ismét átalakították vadászhalókká és egyéb szárnyasokon kívül apró foglyokat és vörös ludakat is fogtak velük, amely utóbbiak kétségkívül a szigettől kelet felé fekvő szárazföldről repültek át.

Ezen időtájban történt az is, hogy Baxter, Gordon kívánságára ruganyos kőrisfa ágakból szeggel ellátott nyilakat és nádból íjakat készített. E fegyverekkel Wilcox és Cross, akik Doniphan után a lövésben legügyesebbek voltak, koronként néhány apróbb vadat csakugyan el is ejtettek.

Azonban, noha Gordon mindig ellenezte a lőszer elhasználását, mégis szükséges volt az a bizonyos körülmény, amely arra indította őt, hogy letegyen szokásos fukarságáról.

Egy napon - december 7-ike volt - Doniphan félrehívta őt és így szólt hozzá:

- Gordon, a sakálok és rókák szemtelensége tűrhetetlenné válik. Éjjelenként egész csapatokban jelennek meg és elpusztítják a hurkokat, meg a vadakat is, amelyek a hurkokba kerültek. Ennek a dolognak egyszer alaposan véget kell vetni.

- Nem lehetne csapdákat felállítani? - kérde Gordon, aki jól tudta, hova fog a dolog kilyukadni.

- Csapdákat? - viszonzá Doniphan, aki mindig nagy megvetéssel viseltetett a puskán kívül minden vadászati eszköz ellen. - Csapdákat?... Nem tennék ellenvetést, ha csakis sakálokról volna szó, amelyek elég ostobák arra, hogy csapdával is meg hagyják magukat néha fogatni. De a rókákkal egészen másként áll a dolog. Ezek a ravasz állatok gyanakodnak, bármennyire iparkodják is Wilcox óvatosnak lenni. Egy szép éjjel majd behatolnak a karámba és a baromfiudvarban nem marad egyetlen szárnyasunk se.

- Ha a dolog annyira szükséges - viszonzá Gordon - nem bánom, engedélyezek néhány tucat töltényt. De igyekezzetek csakis biztosra löni.

- Jól van, Gordon, számíthatsz ránk! Ma éjjel lesbe állunk azon a helyen, ahol ezek az állatok rendszerint el szoktak haladni, és oly pusztítást viszünk köztük véghez, hogy hosszú ideig egy se fog mutatkozni közülük.

Az éj beálltával tehát Doniphan, Briant, Wilcox, Baxter, Webb, Cross és Service lesbe álltak egy bokrokkal és cserjékkel borított térség szélén, a Verem-erdő közelében, a tó felőli oldalon.

Nagyon sötét éjszaka volt.

A mély csöndben, amelyet a legcsekélyebb szellő se háborgatott, szinte hallani lehetett a rókák lépteit a száraz fűvön.

Valamivel éjfél után Doniphan jelezte a rókacsapat közeledését. A félénk állatok átmentek a bokroktól ellepett térségen a tóhoz, szomjukat oltani.

A vadászok meglehetősen türelmetlenül bevárták, míg körülbelül húsz róka összegyűlt, ami elég időt vett igénybe, mert az állatok csak óvatosan sompolyogtak, mintha veszélyt sejtettek volna. Egyszerre Doniphan jeladására több lövés dördült el és valamennyi talált. Öt vagy hat róka elesett, a többiek pedig nagyrészt halálosan megsebezve, jobbra vagy balra rémülten szétszaladtak.

Másnap reggel tíz rókát találtak a bokrok közt a fűben elterülve.

Miután a mészárlást három egymás után következő éjjel folytatták, a gyarmat nemsokára megszabadult e veszedelmes vendégektől, amelyek a baromfiudvar lakóinak életét veszélyeztették. Azonfelül az expedíció mintegy ötven darab szép ezüstszürke rókabőrt is jövedelmezett, amelyek akár mint szőnyegek, akár mint ruhadarabok, növelni fogják a Francia-barlang kényelmét.

December 15-én elindult a nagy expedíció a Sloughi-öbölbe. Az idő nagyon szép volt. Gordon tehát elhatározta, hogy mindnyájan részt fognak venni ebben a kirándulásban. A kicsinyek persze zajos örömmel fogadták e határozatot.

Ez expedíció célja a fókavadászat volt. Tudjuk, hogy a hideg évszakban ezek az állatok sűrűn szokták látogatni a Roncspartot. A világító anyag, amelyből a hosszú téli estéken nagyon sokat használtak fel, tényleg a végét járta. A Baudoin Ferenc által gyártott gyertyákból alig volt már készletben két vagy három tucat. A Sloughi hordóiban talált olaj, amely a csarnok lámpáiban szokott égni, már fogytán volt. Ez sok gondot okozott az óvatos Gordonnak, aki elhatározta, hogy növényolaj hiányában az állatok, nevezetesen a fókák zsiradékával fog a hosszú télen át világítani.

A tervezett expedíció tehát nagy fontossággal bírt, és az előkészületek is úgy tetettek meg, hogy az eredmény lehetőleg sikeres legyen.

Egy idő óta Service és Garnett nem minden siker nélkül, a két guanakot igavonó állatokká idomították. Baxter egy teljes szerszámot készített vitorlavászonnal beborított füvekből és ha ugyan nem is lehetett a guanakokat paripák gyanánt használni, legalább be lehetett őket fogni a szekér elé. Ez mindenesetre kényelmesebb volt, mintha maguk a fiúk vontatták volna a szekeret.

E napon tehát a szekerre rakták a lőszeret, az élelmiszereket és a különböző eszközöket, egyebek közt egy nagy rézkádat és hat üres hordót, amelyeket fókaojjal megtöltve szándékoztak hazahozni. Valóban, sokkal célszerűbb is volt ezen állatokat mindjárt a helyszínen felboncolni, mint elhozni a Francia-barlangba, ahol az egészségtelen bűz a levegőt megfertőzhetne volna.

Napfölkeltkor indultak el és a legelső két óra alatt minden nehézség nélkül haladtak. Az út nehezebb része ott következett, ahol a kis csapat kénytelen volt megkerülni az Iszapos-erdő mocsarát, és a fák közt haladni tovább. Dole és Costar apró lábai meg is sínylették ezt a gyalogolást. Briant kérésére Gordon kénytelen is volt megengedni nekik, hogy fölüljenek a szekérre és kipihenhessék magukat anélkül, hogy emiatt az egész társaság kénytelen legyen megállapodni.

Nyolc óra tájban, míg a szekér nagy nehezen végigdöcögött a mocsár partja mellett, Cross és Webb kiáltásai hallatszottak.

A két fiú kissé előrement és a kiáltások hallatára Doniphan többi társaival együtt utánuk sietett.

Az Iszapos-erdő ingoványai közt mintegy százlépésnyi távolban óriási állat fetrengett, amelyre az ifjú vadász azonnal ráismert. Egy nagy rózsaszínű hippopotamus volt, amely szerencsére eltűnt a mocsár sűrűségei közt, mielőtt rá lehetett volna lőni.

- Miféle nagy állat ez? - kérde Dole, akit a szörnyeteg pusztá látása is nagy nyugtalanságba ejtett.

- Víziló - felelé Gordon.

- De hiszen csöppet se hasonlít a lóhoz! - jegyezte meg Costar igen találóan.

- Nem! - kiáltá Service. - És szerintem helyesebben vízidisznónak lehetne nevezni.

Ez a megjegyzés nem kevésbé volt találó. A kicsinyek nagyokat nevettek rajta.

Kevéssel múlt el tíz óra, mikor Gordon a Sloughi-öböl partjához ért. A folyó mellett ugyanazon a helyen tartottak pihenőt, ahol legelőször tanyát ütöttek, mikor a jachtból kiköltöztek.

Mintegy száz foka hevert és sütkérezett a szirteken. Sőt némelyek kijöttek a szirtsor innenső oldalán a parti fövényre is.

A gyorsan elköltött reggeli után, abban a pillanatban, midőn a déli nap sugarai a fókákat kicsalták a part fövényére sütkérezni, Gordon, Briant, Doniphan, Cross, Baxter, Webb, Wilcox, Garnett és Service a vadászatra előkészületeket tettek. Ezalatt Iverson, Jenkins, Jakab, Dole és Costar a tanyán maradtak Moko felügyelete alatt, úgyszintén Phann is, mert nem lett volna tanácsos az ebet a fókacsapat közé bocsátani. Ezenkívül vigyázniuk kellett a két legelésző guanakra is.

Mindenekelőtt arról kellett gondoskodni, hogy a fókák visszavonulási vonala a tenger felé elvágassék. Doniphan, akit társai szívesen bíztak meg az expedíció vezényletével, felszólította társait, hogy a part mentében haladjanak a folyó torkolatáig.

Mihelyt ez megtörtént, könnyű lesz végiglopózni a szirtek hosszában és ily módon körülkeríteni a partot.

E tervet nagy óvatossággal hajtották végre. Az ifjú vadászok egymástól harminc-negyven lépésnyi távolságban csakhamar félkört képeztek a tenger és a fövényes part közt.

Ekkor Doniphan jeladására mindnyájan egyszerre fölkeltek, fegyvereik is egyszerre dördültek el. Mindegyik lövés talált.

A sértetlenül maradt fókák eleinte fölemelkedtek és a farkukkal csapdostak maguk körül, aztán főleg a lövések dörgésétől elrémítve, nagy ugrásokkal siettek a szirtek felé.

Ekkor revolverlövésekkel üldözték őket. Doniphan szabadon tölthetvén vadászszenvédélyét, csodákat művelt és társai is tőlük telhetőleg igyekeztek őt a sikerben elérni.

A mészárlás csak néhány percig tartott, noha a legvégső szirtekig mentek a hullók után. A szirteken túl a fókák eltűntek, hús halottat vagy sebesültet hagyván hátra a tengerparton.

Az expedíció tehát fényesen sikerült és a vadászok a tanyára visszatérvén, ott úgy helyezkedtek el, hogy harminchat órát tölthessenek.

A délután meglehetősen undorító munka közt telt el. Mindenekelőtt ki kellett vonatni a partra azokat a fókákat, amelyek a szirtek közt hullottak el. Ezalatt Moko elhelyezte a rézkádat egy tűzhely fölött, amelyet két nagy kőből készített el hevenyében. A fókákat szétvagdosták körülbelül három kilogrammos darabokra és a darabokat beledobták a kádba, amelyet már előbb a folyóból apály idején merített édesvízzel töltöttek meg. Néhány perc elég volt ahhoz,

hogy a forró víz kiolvassa a tiszta olajat, mely a felszínen úszott és amellyel a hordókat egymásután teletöltötték.

A kádból szétáradó bűz a kiállhatatlanságig megfertőztette a levegőt. Mindegyikük bedugta az orrát, de hogy meghallhassák a tréfás megjegyzéseket, amelyeket e kellemetlen műtét közben ejtettek, bezzeg nyitva maradt a fülük. Maga a kényes „Lord Doniphan” is nagy buzgalommal végezte a munkát, melynek befejezése másnapra maradt. E második nap végén Moko már több száz gallon olajat töltött a hordókba. Ezzel be is érhatték, mert a Francia-barlang világítása az egész jövő télre biztosítva volt. Ezenfölül a fókák se jelentek meg többé sem a szirteken, sem a parton és bizonyára nem is fognak visszatérni a Sloughi-öböl vidékére mindaddig, míg az idő le nem csillapítja rémületüket.

Másnap hajnalban vadászaink elhagyták a tanyát és el lehet hinni, hogy emiatt senki sem bánkódott. A megelőző estén felrakták a kocsira a hordókat és a kádat a többi eszközzel együtt. Miután a szekér rakománya nehezebb volt, mint mikor idejöttek, a guanakok lassabban haladtak, mivel a talaj is észrevehetően emelkedett a Családi-tó felé.

Abban a pillanatban, amikor elindultak, a levegőben ezerféle ragadozó madár, sólyom, sas és kondor kábító lármája hallatszott. E madarak a sziget belsejéből jöttek és egymással civódtak a fókák hulladékai fölött, amelyeknek rövid idő múlva nyoma sem fog maradni.

Utasaink, miután még egyszer üdvözölték volna az Egyesült Királyság lobogóját, amely az Auckland-dombok taraján lengett, és még egy pillantást vetettek volna a Csendes-tengerre, útra keltek hazafelé a Zéland-folyó jobb partján.

Visszatérésük alatt semmi különös dolog nem történt. A guanakok az út nehézségei dacára jól viselték magukat, olykor ők is ügyesen segítettek nekik a nehezebb helyeken úgy, hogy az egész társaság esti hat óra előtt megérkezett a Francia-barlangba.

A következő napok a rendes munkáknak voltak szentelve. Kísérletet tettek, hogyan ég a hajólámpákban a fókák zsírja, és konstatálták, hogy az noha meglehetősen középszerűen világít, elégséges lesz a csarnok és a raktárterem megvilágítására. Nem kellett tehát félniük többé attól, hogy a hosszú téli estéken sötétség fog uralkodni.

Eközben elérkezett az angolszászok örömnépe, a karácsony. Gordon nem ok nélkül kívánta azt, hogy e napot bizonyos ünnepélyességgel üljék meg.

Legyen ez visszaemlékezés az elveszett hazára és a távollevő családokra.

Gordon tehát kijelentette, hogy december 25-ike és 26-ika szünnap lesz a Francia-barlangban. Minden munka szünetelni fog. Az első karácsonyt a Chairman-szigeten úgy fogják megünnepelni, amint otthon szokás.

Elképzelhető, hogy mily szíves fogadtatásban részesült ez a határozat! Magától értetődik, hogy december 25-én nagy díszlakoma lesz, amely alkalomra Moko csodákat ígért. Service és a szerencsén fiú titokban folyvást tanácskoztak a teendők fölött. Az éléskamra egyébiránt eléggé jól föl volt szerelve ahhoz, hogy egy óceánszigeti díszlakomához szükséges ételeket szolgáltatthasson.

Végre elérkezett a nagy nap. Baxter és Wilcox kívülről földízítették a csarnok ajtaját a Sloughi nagyobb és apróbb lobogóival, ami által a Francia-barlang egészen ünnepélyes színezetet nyert.

Korán reggel ágyúlövés riasztotta fel az Auckland-dombok vidám visszhangjait. Doniphan sütötte el a karácsonyi ünnep tiszteletére az egyikét a Sloughi két ágyújának, amely a csarnok ablaknyílásain kandikált ki.

A kicsinyek azonnal megjelentek, boldog ünnepeket és újévet kívántak a nagyoknak, akik a jó kívánságokat atyai leereszkedéssel viszonozták. Sőt a Chairman-sziget gyarmata főnökének tiszteletére Costar egy beszédet is betanult és elég ügyesen mondott el.

Mindenki a legjobb ruhába öltözött. Gyönyörű idő volt. Reggeli előtt és után is a fiúk a tópartra mentek sétálni, aztán a Sport-terazon játékot rendeztek, amelyekben mindenki részt vett. A jacht készletei közt nem hiányoztak az Angolországban annyira divatos játékszerek, mindenféle nagyságú és mennyiségű labdák, fából, bőrből, kaucsukból stb. stb.

A nap jól és kellemesen telt el. A kicsinyek öröme nem ismert határt. Ezenfelül se szóvita nem volt, se civódás. Igaz, hogy Briant főleg Dole-t, Costart, Iversont és Jenkinst mulattatta - anélkül, hogy Jakabot rábírhatta volna a hozzájuk való csatlakozásra -, míg Doniphan és rendes társai, Webb, Cross és Wilcox, dacára az okos Gordon figyelmeztetésének, elkülönítették magukat. Végre mikor az ebéd idejét egy második ágyúlövés jelezte, a fiatal vendégek a raktárteremben nagy örömmel ültek le az asztal körül.

A nagy asztal közepét, amelyet szép és tiszta fehér abrosz borított, lomboktól és virágoktól környezve a karácsonyfa foglalta el. A fa ágán apró angol, amerikai és francia lobogók függtek.

Moko magamagát multa fölül művészetében és nagyon büszke volt arra a dicséretre, amellyel őt és szeretetre méltó segédjét, Service-t elhalmozták. Egy párolt aguti, tinamu-szalámi, illatos füvekkel pácolt nyúl, fiatal túzoksült, három doboz szárított főzelék, egy gúla alakú és a hagyományos mazsolával spékelt puding és milyen puding? - amely már nyolc nap óta be volt áztatva égettborba, aztán néhány pohár vörösbor, sherry, likőrök és ebéd után tea és kávé - meg kell vallani, hogy ennyi mindenfélével méltán meg lehetett ünnepelni a karácsonyt a Chairman-szigeten.

Briant szívélyes pohárköszöntőt mondott Gordonra, aki viszonzásul a kis gyarmat egészségére és a távollévő családok emlékére ivott.

Végre - és ez igen megható jelenet volt - Costar fölkel és a kicsinyek nevében köszönetét fejezte ki Briant-nak, irányukban annyiszor tanúsított önfeláldozásáért.

Briant-on mély megilletődés vett erőt, midőn tiszteletére felhangzottak a zajos hurrák - amelyek Doniphan szívében nem találtak visszhangra.

TIZENHETEDIK FEJEZET

*Előkészületek a következő télre - Briant indítványa - Briant, Jakab és Mokó elutazása -
Átkelés a Családi tavon - A Keleti-folyó - Egy kis kikötő a torkolat mellett -
A tenger keleten - Briant és Jakab - Visszatérés a Francia-barlangba*

Nyolc nappal később kezdődött az 1861-dik év, és a déli félteke e részén az új év nyár derekán köszöntött be.

Közel tíz hónapja volt már, hogy a Sloughi utasai kivetődtek a szigetükre!

Igaz, hogy ez idő alatt némileg javult a helyzetük, sőt úgy látszott, mintha a jövőben biztosítva lennének afelől, hogy az anyagi élet minden szükségletét fedezhetik. De mégis elhagyottaknak érezték magukat ezen az ismeretlen földön! Vajon a külső segély - az egyetlen, amelyet remélhettek - meg fog-e valaha érkezni és meg fog-e érkezni még a szép évszak vége előtt? Avagy a gyarmat egy második tél szigorának elszenvédésére lesz kárhozható? Eddigélé betegség sem tette próbára a fiatal telepítvényeseket. Valamennyien, kicsinyek és nagyok egyaránt, jól érezték magukat. De mi történik akkor, ha a járványos bajok valamelyike meglátogatja a gyarmatot? Szóval, a túrhető jelen mellett a jövő elég okot adott a nyugtalankodásra. Briant folyvást a hazatérésről gondolkodott, és mindenáron el akarta hagyni a Chairman-szigetet. De egyetlen csónakjukkal, azzal a kis ladikkal, hogyan induljanak, hiszen az út nagyon hosszú lehet, ha a sziget nem tartozik a Csendes-tenger valamelyik csoportjához, vagy ha a legközelebbi szárazföld néhány száz mérföldnyire van innét?

Nem lehetett tehát egyebet tenni, mint várni, folyvást várni és dolgozni, hogy kényelmesebbé tegyék a Francia-barlangban való tartózkodást. Mindenki elszántan fogott a munkához. A tapasztalat megtanította őket, hogy milyen a tél szigora e szélességi fokok alatt. A rossz idő kényszeríteni fogja őket, hogy hetekig, sőt hónapokig bezárkózzanak a csarnokba, és az óvatosság azt követelte, hogy biztosítsák magukat a hideg és az éhség - e két ellenség - ellen, amelyektől leginkább kellett félniük.

A Francia-barlangban csakis a tüzelőanyag nagy készletével győzhették le a hideget, és meg voltak győződve, bármily rövid legyen is az ősz, nem fog elmúlni anélkül, hogy Gordon oly nagy fakészletet ne szerezne be, amely lehetővé teszi a kályhák fűtését éjjel-nappal. De nem kellett-e gondoskodniuk a karámban és a baromfiudvarban lakó állatokról is? Beszállásolni őket a raktárterembe nagyon kényelmetlen és egészségi szempontból is megengedhetetlen lett volna. Szükséges volt tehát lakhatóbbá tenni a karám fészkerét, meg kellett védelmezni a nagyon alacsony hőmérséklet ellen, sőt egy tűzhelyet építeni benne, amelynek segítségével a belső levegőt folyvást elviselhető hőfokon lehessen fenntartani. Erre a munkára az újév legelső havában Baxter, Briant, Service és Moko vállalkoztak.

Nem kevésbé fontos kérdés volt az egész téli időnyire az élelmiszerek beszerzése. E feladat megoldását Doniphan és társai vállalták magukra. Naponkint megtekintették a felállított hurkokat, csapdákat és a vermeteket. Ami nem használtatott fel a mindennapi fogyasztásra, az az éléskamra készleteit szaporította beszózott hús alakjában, amelyet Moko nagy gonddal készített el. Ily módon az élelmezést is biztosították, bármily hosszú vagy szigorú legyen is a tél.

De még egy fölfedezési utazás elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozott, nem ugyan a Chairman-sziget összes ismeretlen részeinek, hanem legalábbis a Családi-tótól kelet felé fekvő területek kifürkészésére, mert igen fontos dolog volt megtudni, vajon itt mocsarak és

homokos sivatagok, avagy erdők vannak-e, és vajon e vidék nyújt-e értékesíthető segélyforrást?

Egy napon Briant Gordonnal e tárgy fölött tanácskozott, noha mind a ketten más-más szempontból tekintették a kérdést.

- Ámbár konstatálhattuk, hogy Baudoin Ferenc térképe bizonyos pontossággal készült - mondá Briant -, mégis célszerű volna a Csendes-tengert keleten szemügyre venni. Kitűnő távcsövekkel rendelkezünk, amilyenekkel földim nem bírt, és ki tudja, vajon nem pillantanánk-e meg a szárazföldet vagy szigeteket, amelyeket ő nem láthatott? Baudoin térképe a Chairman-szigetet teljesen elszigeteltnek mutatja, és talán mégsem úgy van a dolog.

- Te még mindig rögeszmédhez ragaszkodsz - mondá Gordon -, és alig várhatod, hogy elmehess innét!

- Úgy van, Gordon, és meg vagyok győződve afelől, hogy a lelked mélyén te is így gondolkodsz. Nem kell-e minden igyekezetünket oda irányozni, hogy mielőbb hazatérhessünk?

- Ám legyen - mondá Gordon - s miután úgy akarod, expedíciót fogunk szervezni.

- Az expedícióval - mondá Briant - nem tehetnénk egyebet, minthogy megkerülnénk a tavat északról vagy délről, és ki tudja, vajon ez az út nem kerülne-e nagyon sok időbe és fáradtságba?

- Mi hát a véleményed, Briant?

- Azt indítványozom, hogy a ladikon a Francia-barlanggal szemközt keljünk át a tó túlsó partjára és az átkelésben ne vegyünk többen részt kettőnél vagy háromnál.

- Ki kormányozná a ladikot?

- Moko - felelé Briant. - Ő tudja, hogyan kell egy ladikkal bánni, és én is értek hozzá egy kissé. Ha az idő jó, a vitorlával, ha a szél kedvezőtlen, két evezővel könnyen megtehetjük az öt- vagy hatmérföldnyi utat addig a folyóig, amely a térkép szerint átmetszi a keleti part erdőt. E folyón aztán végigmennénk a torkolatáig.

- Jól van, Briant - felelé Gordon. - Helyeslem a tervedet. És ki menne el Mokóval?

- Én, Gordon, miután nem vettem részt az expedícióban a tó északi részein. Rajtam a sor hasznossá tenni magamat... és úgy hiszem...

- Hasznossá! - kiáltá Gordon. - Hát nem tettél-e már nekünk száz meg száz jó szolgálatot, kedves Briant? Nem áldoztad-e fel magadat többször, mint bárki más? Nem tartozunk-e neked nagy hálával?

- Hagyd el, Gordon! Mindnyájan teljesítettük a kötelességünket. Nos, hát megállapodtunk?

- Meg, Briant. Ki lesz a harmadik útitárs? Doniphant nem javaslom, mivel nem jó viszonyban élték egymással.

- Ó, szívesen elfogadnám Doniphant - felelé Briant. - Doniphant bátor fiú és nincs rossz szíve. Ezenfelül ügyes, és ha nem volna olyan irigy természetű, a legjobb cimbora lenne. Egyébiránt lassankint majd meg fog változni, ha egyszer belátja, hogy én nem akarom magamat előtérbe tolni, se mások fölé nem akarok emelkedni. Meg vagyok róla győződve, hogy akkor a legjobb barátok leszünk. De ezúttal más útitársra gondoltam...

- Kire?

- Jakab öcsémre - felelé Briant. - Az állapota mindinkább nyugtalanít. Nyilván valamely komoly dolog gyötri, amelyet nem akar bevallani. Talán e kirándulás alatt, ha egyedül lesz velem...

- Igazad van, Briant. Vidd magaddal Jakabot, és tedd meg úti előkészületeidet még ma.

- Nem fog sok időt igényelni - viszonzá Briant, mert három nap alatt megjárhatjuk az utat.

Gordon még ugyanaznap bejelentette társainak a tervezett három tagból álló expedíciót, s mikor a hajósinas megtudta, hogy szakácsi hivatalát ideiglenesen föl kell a hajókormányos állással cserélnie, nem tudta örömét eltitkolni. Ezenfelül különös örömet okozott neki az, hogy Briant-nal mehet. A raktárterem tűzhelyénél természetesen Service fogja őt helyettesíteni, aki egyszerűen el volt ragadtatva amiatt, hogy idegen segítség nélkül, tetszése szerint süthet-főzhet. Jakab is örülni látszott, hogy elkísérheti a bátyját, és néhány napra elhagyhatja a Francia-barlangot.

A ladikot használható állapotba helyezték. Moko a kis háromszögletes vitorlát az árboc körül csavarta. Két puska, három revolver, kellő mennyiségű lőszer, három úti pokróc, elégséges élelmiszerek, esős idő esetére viaszos vászonból készült köpenyek, két evező és két pótevező - ennyiből állt a rövid időtartamra számított expedíció felszerelése. Természetesen Briant magával vitte a Baudoin Ferenc térképének másolatát, hogy újabb fölfedezések esetén az illető neveket följegyezhesse rá.

Február 4-én, reggeli nyolc óra tájban, Briant, Jakab és Moko, miután a társaiktól elbúcsúztak, hajóra szálltak a Zéland-folyó partján. Szép idő volt és könnyű szellő fújt délnyugat felől. A vitorlát kifeszítették, Moko kezébe vette a kormányrudat és Briant-ra bízta a vitorlafeszítő kezelést. Noha a tó tükre csaknem egészen sima volt, a ladik mégis gyorsabban ment, mihelyt a parttól kissé eltávozott. A szél hajtotta. Fél órával később Gordon és a többiek, akik a Sport-teraszról néztek társaik után, már csak egy fekete pontot láttak, amely szintén csakhamar eltűnt.

Moko a ladik hátulján ült, Briant a közepén, Jakab pedig elől helyezkedett el az árboc tövében. Az Auckland-dombok taraja egy óráig még látható volt, aztán lesüllyedt a láthatár alatt. Azonban a túlsó part még mindig nem látszott, noha már messze nem lehetett. Szerencsétlenségre, mint rendszeren történni szokott, mikor a nap melegebben süt, a szél elkezdett csillapodni és déltájban már alig lengedezett. Ekkor Moko bevonta a vitorlát evezőlapátot vett a kezébe, Jakab pedig a kormányrúdhhoz ült. A ladik az izmos evezőcsapások alatt továbbhaladt, az iránytű útmutatása szerint kissé délkeleti irányt vevén.

Ekkor utasaink körülbelül a közepén voltak a nagy víztükörnek, amelynek, mintha tenger lett volna, az égboltozat képezte a láthatárát. Jakab figyelmesen nézett kelet felé, és leste, mikor fog a Francia-barlang irányának átellenében felbukkanni a tópart.

Három óra tájban a matrózinas a távcsövet szeme elé tartván azt állította, hogy oly jeleket vesz észre, amelyek a szárazföld közellétére vallanak. Valamivel később Briant konstataulta, hogy Moko nem tévedt. Négy óra tájban a fák koronái tűntek fel a meglehetősen alacsony part felett.

Két vagy három angol mérföldnyi távolság választotta el őket a tó keleti partjától, Briant és Moko evezőikkel erősen dolgoztak, noha kissé fáradtaknak érezték magukat, mert nagy hőség uralkodott.

Végre hat óra tájban a ladik valamivel emelkedettebb part tövéhez ért, amely fölé tölgyek és pínéák sűrű lombozata borult. E meglehetősen magas és meredek parton nem lehetett kiszállni, hanem még mintegy félmérföldnyire kellett mellette északi irányban haladni.

- Íme, itt van a földabroszon jelzett folyó! - mondá ekkor Briant. És a partok nyílására mutatott, amelyen keresztül a tó vizének fölöslege kifolyt.

- Azt hiszem, célszerű volna, ha nevet adnánk neki - mondá a matrózinas.

- Igazad van, Moko. Nevezzük Keleti folyónak, minthogy a sziget keleti részét hasítja át.

- Helyes! - viszonzá Moko. - És most már nincs egyéb hátra, minthogy belevezzünk a Keleti folyó sodrába, hadd vigyen a torkolatáig.

- Csakugyan azt fogjuk tenni, Moko, de holnap. Célszerűbbnek tartom az éjszakát itt e helyen tölteni. Hajnalban aztán lebocsátkozunk a ladikon, s ily módon szemügyre vehetjük a folyó mindkét oldalának környékét.

- Partra szállunk? - kérdé Jakab.

- Kétségkívül - felelé Briant -, és a fák alatt fogunk tanyát ütni.

Briant, Moko és Jakab kiugrottak a partra, amely egy kis öblöcskét képezett. Miután a ladikot jó erősen megkötözték volna egy fatörzshöz, kihordták a partra a fegyvereket és az élelmiszereket. Aztán egy nagy fa alatt száraz gallyakból tüzet gyújtottak.

Kétszersültet és hideg húst ettek. A takarókat leterítették a földre és a fiúknak egyéb se kellett, hogy jól aludjanak. A fegyvereket minden eshetőségre készen megtöltötték, de noha este hallottak is állati ordítást, az éjjel minden riadalom nélkül múlt el.

- Induljunk! Induljunk! - kiáltá Briant, aki hat órákor már talpon volt.

Néhány perc múlva mind a hárman ismét elfoglalták a ladikban helyeiket és engedték a csónakot, hadd vigye a víz sodra. Briant és Jakab a ladik elején ültek, Moko pedig hátul telepedett le és az egyik evezőt csáklya gyanánt használta, hogy a könnyű csónakot a víz sodrában tartsa.

A ladik oly sebességgel haladt, hogy Moko egymérföldnyinél nagyobbra becsülte az egy óra alatt megtett utat.

Mindkét parton meglehetősen sűrű erdők terültek el. Ugyanazon fanemeket találták ott, amelyekből a Verem-erdő állt, azzal a különbséggel, hogy túlnyomó számmal voltak a tölgyek, parafák és a tülevelűek, s ezek között hihetetlen gyorsasággal iramodtak tova a nanduk, lámák és guanakók.

Tizenegy óra tájban az erdők sűrű facsoportjai megritkultak. Itt-ott egyes tisztások mutatkoztak, egyúttal a levegőben is bizonyos sós illat áradt szét, amely a tenger közelségére vallott.

És néhány perccel később, gyönyörű tölgyfacsoport mögött hirtelen egy kékes csík merült fel a láthatáron.

Mikor a tengerparton emelkedő sziklákhöz értek, Moko a bal part felé szorította a ladikot, aztán kiugrott a szárazra és a csáklyáját mélyen beleszúrta a földbe, mielőtt Briant és Jakab partra szálltak.

Mennyire más volt itt minden, mint a Chairman-sziget nyugati partján! Igaz, hogy itt is mély öböl terült el, de a széles főveny part s a parti szirt mögött itt számos szikla létezett, amelyekben - mint Briant később meggyőződött -, húsz barlangot is lehetett volna találni egy helyett.

Ez a part tehát teljesen lakható volt, és ha a Sloughi ezen helyen vetődik szárazra, s a hajótörés után is használható állapotban marad, biztos menhelyet talált volna a Keleti folyó torkolatánál egy kis természetes kikötőben, melyben a víz még apály idején se hiányzott.

Briant mindenekelőtt a sík tenger felé tekintett.

Az öböl, mint kétségkívül mindig, néptelen volt. Sehol az egész láthatáron se látszott hajó! Sehol sziget vagy szárazföld! Moko, aki meg szokta ismerni a távoli magaslatok homályos körvonalait, amelyek oly gyakran összeolvadnak a tenger páráival, még a látcső segélyével se fedezett föl semmit. A Chairman-sziget kelet felől is éppúgy elszigeteltnek látszott, mint nyugat felé. Ezért nem jelzett hát ez irányban Baudoin Ferenc térképe semmiféle földet.

Túlzás volna azt mondani, hogy Briant nagy csalódást érzett. Nem! Hiszen ezt várta. Ennélfogva nagyon természetesnek is találta, hogy a part e beszögellésének a Csalódás-öböl nevet adja.

- Nyugodjunk bele - mondá. - Ez sem az az út, amelyen haza fogunk térhetni Zélandba.

- Ej! Briant úr - viszonzá Moko -, az ember mindig haza szokott térni, akár az egyik úton, akár a másikon. Egyelőre azonban célszerűnek tartanám, ha reggeliznénk.

- Nem bánom - mondá Briant -, de végezzünk gyorsan. Hány órákor indulhat vissza a ladik a Keleti folyón?

- Ha a dagályt fel akarnánk használni, akkor rögtön el kell indulnunk.

- Ez lehetetlen, Moko. Mindenesetre meg akarom szemlélni a láthatárt akkor, mikor tisztább a levegő, mint most, éspedig a part valamelyik sziklájának a csúcsáról.

- Ez esetben, Briant úr, kénytelenek leszünk bevárni a legközelebbi dagályt, amely a Keleti folyó vizeiben esti tíz óra előtt nem lesz érezhető.

- Nem félnél egész éjjel hajókézni? - kérde Briant.

- Nem én - felelé Moko -, veszély nélkül utazhatunk, holdtölte lesz. Ezenfelül a folyó iránya oly egyenes, hogy míg a dagály tart, a csáklával is lehet kormányozni. Mikor az apály beáll, megpróbálunk továbbhaladni az evezők segélyével, vagy ha az áramlat nagyon erős lenne, reggelig pihenőt tarthatunk.

- Jól van, Moko. Ennyiben maradunk és miután tizenkét órával rendelkezünk, használjuk fel ezt az időt kutatásaink kiegészítésére.

A reggeli s az ebéd közti idő a part megszemlélésében telt el, amelyen a facsoportok a sziklák tövéig előrehatoltak. E partvidék vadakban éppúgy bővelkedett, mint a Francia-barlang környéke és Briant néhány tinamut ejtett el, amelyeket vacsorára szántak.

E partvidék fő jellege a gránittömbök nagy halmaza volt. Az óriási sziklák nagyszerű tömkelege nem emberi kézre, hanem a természet ellenállhatatlan hatalmára vallott. E mély üregekben könnyen el lehetett volna helyezkedni. Itt nem hiányzott volna sem a csarnok, sem a raktárterem a kis gyarmat kényelmére; Briant egy fél angol mérföldnyi területen legalább tizenkét ilyen üreget talált.

Délután két óra tájban, mikor a nap már meghaladta pályája legmagasabb pontját, elérkezett a tengeri láthatár tüzetesebb szemügyre vételére a legkedvezőbb pillanat. Briant, Jakab és Moko egy sziklás tömbre mászott fel, amely mintegy százlábnyira emelkedett ki a kis kikötő felett.

Innét, nyugat felé végig lehetett látni a Családi-tóig elterülő erdőt, amelynek sűrű lombfüggönye eltakarta a tó tükrét. Dél felé a vidéket sárgás homokbuckák lepték el, amelyek

közül egyes sötét fenyőcsoportok emelkedtek ki. Észak felé az öböl egy alacsony földcsúcsban végződött, amely egy roppant homokos lapály határát képezte. Szóval a Chairman-sziget csakis a közepén volt valóban termékeny, ahol a tó édesvizei a két part folyóiba kiömölvén, életet árasztottak szét maguk körül.

Briant ekkor távcsőjét a keleti láthatár felé irányozta, amely egészen tiszta volt. Hét-nyolc mérföldnyi távolságban bizonytalán bármily szárazföldet föl lehetett volna fedezni.

Semmi, semmi se látszott ezen irányban. A láthatáron a tenger az égboltozattal olvadt egybe!

A kémszemle befejezése után mind a hárman lementek a kis kikötőbe, ahol a ladikot hátrahagyták. Jakab száraz gallyakat szedett a fák alatt, aztán tüzet gyújtott, míg Moko a tinamuk megsütéséhez látott.

Hét óra tájban Jakab és Briant, miután jó étvággal falatoztak, elmentek a tengerpartra sétálni, és itt akarták bevárni a dagályt, hogy elindulhassanak hazafelé.

Moko pedig a folyó bal partja felé ment, hogy az ott látott araukania gyümölcseit, amelyek olajat tartalmaznak, megdézsmálja.

Mikor visszatért a Keleti folyó torkolatához, az idő sötétedni kezdett. A tenger távoli részeit még a napsugarak megvilágították ugyan, de a tengerpartot már félhomály borította. Abban a pillanatban, mikor Moko visszatért a ladikhoz, Briant-t és az öccsét még nem találta ott. De nem volt oka nyugtalankodni miattuk, minthogy nem lehettek messze.

Egyszerre azonban zokogást és hangos beszédet hallott Moko. Nem csalódhatott: Briant hangja volt.

Talán a két testvér valamely veszélyben forog? A szerencsenem habozott, a tengerpart felé rohant s odaérve egyszerre megállott, mert a jelenet, amelynek szemtanúja lón, a földhöz szögezték lábait.

Jakab Briant lábai előtt térdelt!... Könyörögni, esdekelni látszott!... A zokogás Jakab ajkairól lebbent el.

A matrózinás szeretett volna visszavonulni... de már késő volt!... Mindent hallott és mindent megértett! Most már tudta, mi volt az a hiba, amelyet Jakab elkövetett, s amelyért önmagát vádolta bátyja előtt!

- Hogyan, szerencsétlen!... te, te tetted azt! - kiáltá Briant. - Te vagy az oka, hogy...

- Bocsáss meg... bátyám... bocsáss meg!

- Ezért húzódtál tehát félre társaidtól!... Ezért féltél tőlük!... Ah! ne tudják meg soha!... Nem! Egy szót se... senkinek!

Moko sokat adott volna érte, ha nem tudja meg e titkot, de érezte, hogy Briant-nal szemben nem bírna alakoskodni és nem tudást színlelni. Néhány pillanat múlva, mikor egyedül volt a ladik mellett, megszólította őt:

- Briant úr, mindent hallottam.

- Hogyan? Te tudod, hogy Jakab...

- Tudom, Briant úr... És meg kell neki bocsátani...

- De megbocsátának-e a többiek?...

- Talán! - felelé Moko. - Mindenesetre jobb azonban, ha nem tudnak meg semmit és legyen meggyőződve arról, hogy én hallgatni fogok.

- Ah, szegény Moko - suttogá Briant, és melegen megszorította a matrózinas kezét.

Ama két óra alatt, míg ismét hajóra szálltak, Briant egy szót se szólt Jakabhoz. A szegény fiú különben egy szikla tövéhez ült s kétségkívül levertebb volt, mióta a bátyja faggatásainak engedve, mindent megvallott.

Tíz óra tájban, mikor a dagály érezhetővé kezdett lenni, Briant, Jakab és Moko helyet foglaltak a ladikban, amelyet az áradat gyorsan tovaragadott. A hold kevéssel napnyugta után csakugyan fölkelt s megvilágítá a folyót, így az utat akadálytalanul folytatták éjfél utáni fél egy óráig. Ekkor bekövetkezvén az apály, utasaink kénytelenek voltak az evezőket elővenni és a ladik óránként nem tett meg többet fölfelé egymérföldnyi útnál.

Briant tehát azt javasolta, tartsanak reggelig pihenőt, míg a dagály ismét bekövetkezik. Úgy is történt. Reggel hat órakor ismét elindultak és kilenc óra lett, mire a ladik a Családi-tó vizeibe jutott.

Itt Moko ismét kifeszítette a vitorlát és kedvező széllel haladtak tovább a Francia-barlang felé.

Este hat óra tájban szerencsésen átkeltek a tavon. Ezalatt úgy Briant mint Jakab, alig szegte meg a csöndet. A ladik közeledését Garnett jelezte, ki a tóparton halászott. Néhány perc múlva utasaink partra értek és Gordon örömmel üdvözölte visszatérő társait.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

*A sóstó - A falábak - A Déli-mocsarak meglátogatása - Előkészületek a télre -
Különböző játékok - Doniphan és Briant - Gordon közbelépése -
Nyugalankodás a jövőt illetően - A június 10-iki választás*

Briant még Gordonnal szemben is elhallgatván a közte és öccse közt lejátszódott jelenetet, a csarnokban egybegyűlt társainak csak az expedíció történetét beszélte el, mindent egybefoglalva bizonyosnak állítá, hogy ez irányban a Chairman-sziget szomszédságában nincs semmiféle szárazföld és hogy a szigetet kétségkívül több száz angol mérföldnyi távolság választja el a dél-amerikai szárazföldtől és a legközelebbi szigetcsoporttól.

Bátran szembe kellett tehát szállni az élet küzdelmeivel, míg kívülről valami segély érkezik, miután az ifjú telepítvényesek a saját erejükből sehogy sem segíthettek magukon. Mindenki újból hozzálátott a munkához s a szigorú tél elleni védekezéshez.

Február hava különféle munkák közt telt el. Wilcox jelezte, hogy a lazacok kezdenek visszatérni a Családi-tó édesvízeibe, ennél fogva a hálókát kifeszítették a Zéland-folyó egyik partjától a másikig, és sikerült meglehetősen számmal fogni közülük. A szükség azt parancsolta, hogy nagy mennyiségű sót szerezzenek be. Több kirándulást tettek tehát a Sloughi-öbölbe, ahol Baxter és Briant egy kis sóstavat rendeztek be. E tó nem volt egyéb a homoktorlaszok közt egy négyszögletes gödörnél, amelyben a só lerakódott, miután a tengervíz a napsugarak hatása következtében elpárolgott.

Március első felében, hárman vagy négyen az ifjú telepítvényesek közül kikutatták a Déli-mocsarak ingoványos vidékét, mely a Zéland-folyó bal partján terül el. E kémiszemle eszméje Doniphantól származott, akinek tanácsára Baxter néhány pár falábat készített, e célra felhasználván a Sloughi könnyűfából készült párkányléceit. Miután az ingoványokat sok helyen sekély víz borította, a falábakon száraz lábbal el lehetett jutni a magasabban fekvő talajokra.

Április 17-én reggel Doniphan, Webb és Wilcox a ladikon átkeltek a folyó túlsó partjára. A puskáik a vállaikra voltak felakasztva. Sőt Doniphan magával vitte a kacsázó puskát is, amely a Francia-barlang fegyvertárában őriztetett, és azt remélte, hogy itt pompás alkalma lesz azt használni.

A három vadász mihelyt partra szállt, azonnal felkötötte a falábakat, hogy eljuthasson magasabb pontokra, amelyek még dagály alkalmával is szárazon maradtak.

Phann is velük ment. Neki nem volt szüksége falábakra és nem félt, hogy a lába nedves lesz, hanem vígan ugrált a pocsolyák közt.

Doniphan, Webb és Wilcox, miután egy mérföldnyire haladtak volna délnyugati irányban, eljutottak a mocsárvidék száraz talajára és leoldották a falábakat, hogy kényelmesebben mehessenek a vad után.

A Déli-mocsarak roppant területének végét csak kelet felé lehetett látni, ahol a látóhatáron feltűnt a tenger kékes vonala.

Mennyi mindenféle szárnyas volt itt! Vízityúk, szalonka, ruca, szárcsa és ezer meg ezer feketekacsa, amelyet többre becsülnek a pelyhéért, mint a húzáért, noha az utóbbi is, ha jól van elkészítve, teljesen élvezhető. Doniphan és társai százig valót is ejthettek volna el e vízi madaraktól anélkül, hogy akárcsak egy szem sörét is kárba veszett volna. De mérsékelték

magukat és beérték néhány tucat szárnyassal, amelyeket Phann néha a mély mocsarak kellős közepéből hozott ki.

Doniphannak nagy kedve lett volna lelőni még néhány más állatot, amelyek azonban dacára Moko jelentékeny szakácművészetének, nem szerepelhettek volna a raktárterem étlapján. Néhány gyönyörű példánya a gémeknek, daruknak és a fényes fehér tollú kócsagoknak ejtette őt nagy kísértetbe. Ha a fiatal vadász tartózkodott is vesztegetni ilyen állatokra a lőporát, nem bírt ellenállni a kísértésnek, mikor megpillantott egy csapat rózsaszín tollú flamingót, amelyek főleg az iszapos vizeket kedvelik és amelyeknek húsa felér a fogolyéval. E szárnyasok szép sorban álltak és voltak őreik is, amelyek trombitaszóhoz hasonló kiáltást hallattak abban a pillanatban, mikor a veszélyt megérezték. A gyönyörű állatokat, amelyeknek hossza a csőrük-től a farkuk végéig meghaladja a négy lábat, mielőtt lövésre került volna a sor, egy perc alatt eltűntek dél felé, még a messze hordó kacsapuskát is hiába lötték volna ki utánuk.

Mindazonáltal a három vadász annyi vaddal tért haza, hogy nem volt okuk sétájukat a déli-mocsarak közt megsajnálni, s erősen föltették magukban hogy ismételni fogják e kirándulást, amely a legelső hideg beálltával még eredményesebbnek ígérkezett.

Gordon nem várta be a hideg idő beálltát, hanem a Francia-barlangot már előbb oly karba akarta helyezni, hogy lakóinak ne kelljen félni a tél szigorától. Nagy mennyiségű tüzelőanyagot kellett beszerezni, hogy a fészert és a baromfiólat is fűteni lehessen. E célból többször kirándultak az iszapos erdő határszélére. A két guanak két hétig naponkint több ízben vontatta ide-oda a szekeret. És most, ha mindjárt a tél hat hónapnál tovább tartana is, a készletben levő fa- és fokaolaj mennyiséggel a Francia-barlangban nem kell tartani sem a hidegtől, sem a sötétségtől.

E munkák nem szolgálták akadályul ama program végrehajtásában, amely e kis világ tanulmányait szervezte. A nagyok, előre megállapított sorrendben, előadásokat tartottak a kicsinyeknek. A hetenként kétszer ismétlődő nyilvános vitatkozásokon Doniphan folyvást túlságosan fitogtatta a fölényét, ami nem volt alkalmas arra, hogy sok jó barátot szerezzen neki.

Mindazonáltal a napok nem voltak egészen a közös tanulásnak szentelve. A program a szórakoztató időtöltésekre néhány órát jelölt ki.

A jó egészség föltételei közé tartoznak a testedző játékok is. Ezekben a nagyok és kicsinyek egyaránt részt vettek. Felmásztak a fákra, amelyeknek legalsó ágaira a rajtuk átvett kötelek segítségével jutottak el. Nagy tereken ugrottak keresztül póznák segítségével. Fürödtek a tó vizében és akik eddig nem tudtak úszni, csakhamar megtanulták ezt a mesterséget is. Versenyfutásokat rendeztek, díjakkal a győztesek számára. Gyakorolták magukat a bóla- és lasszódobásban.

Nagy előszeretettel üzték az Angolországban annyira divatos játékokat is, a krikettet, labdázás különféle nemeit és a korongdobást, amely különösen nagy izomerőt és helyes szemmértéket igényel. De ezt a játékot részletesebben le kell írunk, mert egy bizonyos napon nagyon sajnálatos jelenet okozója volt Briant és Doniphan közt.

Április 25-ikén, délután történt, A társaság két pártra oszolva quoitot játszott a Sport-terazon. Az egyik párton Doniphan volt, Webb, Wilcox és Cross társaságában. A másik párton Briant, Baxter, Garnett és Service.

A sík pázsiton két hegyes vascővek volt beverve a földbe, egymástól mintegy ötvenlépésnyi távolságban. Mindegyik játékosnak két érckorongja volt, a közepén lyukkal ellátva. A korongok vastagsága a szélek felé arányosan csökkent.

E játéknál minden egyes résztvevő egymás után elhajítja a két korongját úgy, hogy az egyik az első és a másik a második hegyes vasövekre szűrődjék fel. A játékosnak kettőt számít, ha eltalálja az egyik öveget, és négyet, ha mind a kettőt eltalálja. Ha a korongok csak a övek közelébe érnek, akkor csak kettőt számít ama két korong, amely legközelebb ért a övekhez, és csak egyet, ha csupán egy korong fekszik jó irányban.

E napon a játék nagyon élénken folyt és már azért is, mert Doniphan és Briant két ellenkező táborban voltak, mindenki rendkívül vigyázott, hogy ügyesen játsszék.

Két játszmának már vége volt. Az elsőt Briant, Baxter, Service és Garnett nyerték meg hét ponttal, míg ellenfeleik a másodikat csak hat ponttal nyerték meg.

Most következett a döntő csata. Mindkét pártnak öt pontja volt és már csak két dobás volt hátra.

- Rajtad a sor, Doniphan - mondá Webb. - Jól célozz. Az utolsó korongnál vagyunk és a győzelem ettől függ.

- Légy nyugodt! - felelé Doniphan.

És ezzel odaállt, egyik lábát a másik elé tette, a korongot a jobb kezébe vette, felső testét kissé balra előrehajította, hogy biztosabban intézhesse a dobást.

Látszott, hogy a hiú gyermek egész lelke csüggött e dobáson. A fogait összeszorította, az arca kissé elhalványult és szemei szikráztak az összeráncolt szemöldök alatt:

Miután gondosan célzott, óvatosan meglóbálta a korongját és elhajította egész erővel, mert a övek ötvenlépésnyire volt.

A korong csak a szélével találta a öveget, és ahelyett hogy felszűrődött volna rá, leesett mellette. Doniphan és társai tehát összesen csak hat pontot számláltak.

Doniphan nem tudta bosszúságát elrejteni. Haragjában a lábával dobbantott.

- Ez igen bosszantó - mondá Cross -, de azért még nem veszítettük el a játszmát Doniphan.

- De nem ám! - kiáltá Wilcox. - A te korongod éppen a övek tövében van, és ha Briant a magáét fel nem szúrja, nem tudom hogyan fog jobb dobást csinálni.

Valóban, ha Briant korongja - mert most rajta volt a sor - nem találja éppen középen a öveget, az ő pártja el fogja veszteni a játszmát, mert lehetetlen volt, hogy a korongja közelebb essék le a övekhez a Doniphan korongjánál.

- Jól célozz!... jól célozz! - kiáltá Service.

Briant nem felelt, mert semmi szándéka se volt Doniphant bosszantani. Csupán a győzelmet akarta biztosítani, és azt is inkább a társai kedvéért, mint saját magáért.

Odaállt tehát, és oly ügyesen dobta a korongot, hogy az egyenesen felszűrődött a övekhez.

- Hét pont! - kiáltá Service. - Nyertünk! Nyertünk!

Doniphan hirtelen előlépett.

- Nem, nem nyertetek! - mondá.

- És miért ne nyertünk volna? - kérdé Baxter.

- Azért, mert Briant csalt!

- Csaltam? - kiáltá Briant, akinek arca elsápadt a vád hallatára.

- Igen... csalt! - felelé Doniphan. - Briant nem állt a vonalon, amelyen állnia kellett volna, hanem kétlábnival előrelépett,

- Ez nem igaz! - kiáltá Service.

- Úgy van! Ez nem igaz - mondá Briant. - Sőt föltéve, hogy igaz lenne, akkor is csak tévedés lett volna a részemről, és nem fogom tűrni, hogy Doniphan engem csalással vádoljon.

- Valóban!... Nem fogod tűrni? - mondá Doniphan a vállát vonogatva.

- Nem! - felelé Briant, aki kezdte már elveszteni az önuralmát. - És mindenekelőtt be fogom bizonyítani, hogy a lábam éppen a vonalon volt.

- Úgy van!... úgy van! - kiáltá Baxter és Service.

- Nem!... Nem úgy van! - kiáltá Webb és Cross.

- Nézzétek meg a lábam nyomát a fövényen! - viszonzá Briant. - És miután eziránt Doniphan se lehetett kétségben, most én mondom, hogy ő hazudott!

- Hazudtam! - kiáltá Doniphan és lassan közeledett a társa felé.

Webb és Cross mögéje álltak, hogy támogassák, Baxter és Service pedig készen álltak Briantnak segíteni azon esetre, ha küzdelem fejlődne ki. Doniphan ledobta a zubbonyát, könyékig felgyűrte az inge ujjait, a zsebkendőjét a csuklója körül kötötte és úgy állt meg, mint az öklözők szoktak.

Briant ezalatt visszanyervén hidegvérét, mozdulatlan maradt, mintha vonakodott volna megverekedni egyik társával és ezáltal rossz példát adni a kis gyarmatnak.

- Helytelen volt, hogy megsértettél, Doniphan - mondá - és most ismét helytelenül cselekszel, midőn provokálsz.

- Valóban - mondá Doniphan a legmélyebb megvetés hangján -, az ember mindig helytelenül cselekszik, mikor provokálja azokat, akik nem tudnak a kihívásra felelni.

- Ha nem felelek, ez azért van, mert nem tetszik felelnem - viszonzá Briant.

- Ha nem felelsz - mondá Doniphan - ez azért van, mert félsz.

- Félni!... én!...

- Mert gyáva vagy!

Most Briant is felgyűrte az ingujját és elszántan indult el Doniphan felé. A két ellenfél szemközt állt egymással.

Az angoloknál, sőt az angol tanintézetekben is, az öklözés úgyszólván kiegészítő részét képezi a nevelésnek. Egyébiránt a tapasztalás azt tanúsítja, hogy a fiúk, akik a testgyakorlatban ügyeskednek, szelídebbek és türelmesebbek a többieknél és nem keresik az alkalmat a civakodásra.

Briant, francia létére, sohase kedvelte az öklöződést, amelynek mindenkor az arc az egyedüli céltáblája. Noha mindketten egyenlő korúak, természetük, és csaknem egyenlő erejűek voltak, Briant ezúttal mégis hátrányban volt az öklözésben egyes ellenfeléhez képest.

A viaskodás éppen elkezdődött volna, midőn Gordon, akit Dole értesített, sietett közbelépni.

- Briant!... Doniphan! - kiáltá.

- Hazugnak nevezett engem! - kiáltá Doniphan.

- Miután ő engem csalással vádolt és gyávának mondott! - kiáltá Briant.

E pillanatban mindnyájan Gordon körül csoportosultak össze, csak a két ellenfél lépett valamivel hátrább, Briant egymásba font karokkal, Doniphan pedig még mindig az öklözésre készen.

- Doniphan - mondá ekkor Gordon szigorú hangon - ismerem Briant-t... Ő nem kezdhetette a civakodást!... Az első hibát te követted el!...

- Valóban, Gordon - mondá Doniphan. - Erről rád ismerek!... Mindig kész vagy ellenem pártot fogni.

- Úgy van!... Valahányszor megérdemled! - viszonzá Gordon.

- Ám legyen! - mondá Doniphan. - Akár én legyek a hibás, akár Briant, Briant gyáva, ha velem meg nem verekszik.

- Te pedig, Doniphan, gonosz fiú vagy - mondá Gordon -, mert rossz példát adsz a társaidnak. Hogyan? A mi komoly helyzetünkben az egyik közülünk folyvást egyenetlenségre ingerel! És mindenkor abba köt bele, aki a legjobb mindnyájunk közt.

- Briant, köszönd meg Gordonnak a bókot! - kiáltá Doniphan. - És most lássunk hozzá.

- Nem, Doniphan! - kiáltá Gordon -, megtiltom. - Én, akit főnökül választottatok, ellene fogok szegülni minden erőszakosságnak! Briant, menj a Francia-barlangba! Te pedig, Doniphan fújd ki a mérgeket, ahol akarod és ne térj vissza, míg oly állapotban nem leszel, amelyben be kell látnod, hogy csak a kötelességemet teljesítettem, mikor nem neked adtam igazat.

- Igen!... Igen! - kiálták a többiek Webb, Wilcox és Cross kivételével.

- Egy hurrát Gordonnak!... Egy hurrát Briant-nak!

Szemben a csaknem egyhangú véleménynyilvánulással, engedelmeskedni kellett. Briant lement a csarnokba, és Doniphan mikor a lefekvés idején hazatért, semmiféle hajlandóságot se tanúsított a civódás folytatására. Mindazonáltal érezni lehetett, hogy a harag forr benne, hogy ellenszenve Briant iránt még inkább fokozódott és hogy előforduló alkalommal nem fogja elfeledni a Gordontól kapott leckét. Ehhez képest vissza is utasította Gordon kibékítési kísérleteit.

Valóban nagyon sajnálatosak voltak ezek az egyenetlenségek, amelyek a kis gyarmat nyugalmaát fenyegették. Wilcox, Cross, Webb Doniphan pártján és az ő befolyása alatt álltak, mindenben igazat adtak neki, nem lehetett-e tehát félni még végzetesebb szakadástól a jövőben?

Azonban e naptól fogva a főntebb leírt esemény többé szóba se került. Senki sem ejtett célzást a két vetélytárs közt történt dolgokra, és a télire való készülétek tovább folytak.

A tél nem is váratott soká magára. Május első hetében a hideg oly érezhetővé vált, hogy Gordon elrendelte a csarnok kályháinak befűtését. Sőt nemsokára szükségesnek látszott befűteni a fészert és a baromfiólat is, ami Service és Garnett teendője volt.

Ezen időtájtban bizonyos madarak nagy csapatokban készültek elvándorolni. Vajon mily vidékekre vándorolnak? Nyilván a Csendes-tenger vagy az amerikai szárazföld északibb részére, ahol a Chairman-szigeténél enyhébb éghajlatot találhattak.

E madarak közt legelső sorban szerepeltek a fecskék, e csodálatos vándorok, amelyek gyorsan tesznek igen hosszú utat. Briant-nak, aki mindig a hazatérés lehetősége fölött töprengett, az a gondolata támadt, hogy a fecskék elköltözését felhasználja a Sloughi utasai jelenlegi

helyzetének jelzésére. Igen könnyű volt néhány tucatot e madarak közül összefogdosni, amelyek még a raktárterem belsejében is fészket raktak. Mindegyikének nyakára egy kis vászontarisznyát kötöttek és az abban elhelyezett levélke tudatta, hogy körülbelül a Csendes-tenger melyik részén keresendő a Chairman-sziget. A levélke egyébiránt azt a kérést is tartalmazta, hogy eziránt értesítést küldjenek Aucklandba, Új-Zéland fővárosába.

Aztán a fecskéket elbocsátották és az ifjú telepítvényesek valódi megilletődéssel kiáltották utánuk, mikor a madarak eltűntek északkelet felé: „a viszontlátásig”.

Május 25-én, tehát néhány nappal előbb, mint a múlt évben, megjelent a legelső hó. A meleg ruhákat már néhány hét előtt kiosztották és Gordon örködött az egészségügyi rendszabályok szigorú megtartása felett.

Ezen utóbbi időszak alatt a Francia-barlangban titkos izgalom uralkodott, amely a kedélyeket nagy feszültségben tartotta. Az év, amelynek tartamára Gordon a Chairman-sziget főnökéül megválasztott, június 10-én le fog járni.

E körülmény titkos tanácskozásra, értekezletre, sőt mondhatjuk, cselszövényekre is szolgáltatott alkalmat, amelyek e kis világot komoly izgatottságban tartották. Gordon semleges akart maradni. Briant-nak, francia származású lévén, eszébe se jutott a gyarmatot kormányozni, amelynek tagjai közt az angolok nagy többségben voltak.

Voltaképpen a közelgő választás iránt leginkább Doniphan érdeklődött, anélkül azonban, hogy érdeklődését nagyon mutatta volna. A közepesnél magasabb értelmiségével és kétségbevonhatatlan bátorságával bizonyára jelentékeny kilátásai lettek volna, ha gőgös jelleme, uralomvágya és irigy természetének hibái nem csökkentik az esélyeit.

Azonban akár azért, mert bizonyosnak hitte, hogy ő lesz Gordon utóda, akár azért, mert a hiúsága nem engedte, hogy szavazatokat kolduljon, a mozgalmaktól tüntetőleg távol tartotta magát. Egyébiránt, amit ő nem tett nyíltan, a társai megtették helyette. Wilcox, Webb és Cross titokban igyekeztek rábeszélni társaikat, főleg a kicsinyeket, akiknek támogatása nagyon becses volt, hogy Doniphanra szavazzanak. Miután pedig más jelöltségről nem beszélt senki, Doniphan némi joggal biztosnak tarthatta a megválasztását.

Elérkezett június 10-ike.

A szavazás délutánra volt kitűzve. Mindenkinek egy cédulára kellett felírnia azon társa nevét, akit főnökül óhajtott. A szavazatok többsége döntött. Miután a gyarmat tizennégy tagból állt, Moko szerezsen létére nem lévén feljogosítva, de nem is támasztván igényeket a szavazati jog gyakorlására - a főnöki cím elnyeréséhez nyolc szavazat kellett.

A szavazás Gordon elnöklete alatt két órakor kezdődött és azon komolysággal ment véghez, amellyel az angolszász faj jogait gyakorolni szokta.

A szavazatok összeszámlálása a következő eredményt tüntette fel:

Briant	8 szavazat
Doniphan	3 szavazat
Gordon	1 szavazat

Gordon és Doniphan nem akartak részt venni a szavazásban, Briant Gordonra szavazott.

Doniphan az eredmény kihirdetésének hallatára nem volt képes elpalástolni csalódását, sem ingerültségét.

Briant nagyon meg volt lepelve afelett, hogy elnyerte a szavazatok többségét és az első pillanatban vissza akarta utasítani a megtszletetést. De kétségkívíl valami gondolata támadt, mert miután Jakab öccsére tekintett, így szólt:

- Köszönöm, barátaim, elfogadom.

E naptól fogva Briant egy évig a Chairman-sziget telepítvényeseinek főnöke volt.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

*A jelző árboc - Nagy hidegek - A flamingó - A legelő - Jakab ügyessége -
Doniphan és Cross engedetlensége - A köd - Jakab a köd közepette -
A francia-barlang ágyúja - A sötét pontok - Doniphan magatartása*

Midőn Briant-t a társai megválasztották, ezáltal csak elismeréssel akartak adózni szolgálatkész jellemének, bátorságának és fáradhatatlan odaadásainak, melyet tanúsított közös érdekeikért attól a naptól fogva, mikor Új-Zélandból a Chairman-szigetre való átkelés alkalmával úgyszólván átvette a Sloughi parancsnokságát, sohase hátrált meg semmiféle veszély vagy fáradság elől. Noha más nemzetből származott, mégis mindnyájan szerették, nagyok és kicsinyek - főleg az utóbbiak, akikkel mindig oly szeretetteljesen foglalatzkodott, hogy mindnyájan egyhangúlag rászavaztak. Csupán Doniphan, Cross, Wilcox és Webb vonakodtak elismerni Briant jó tulajdonságait, de a lelkük mélyében ők is érezték, hogy igazságtalanok legérdemesebb társuk iránt.

Gordon őszintén kívánt szerencsét Briant-nak, noha előre látta, hogy ez a választás még inkább fokozni fogja a máris létező viszálykodást és méltán attól tartott, hogy Doniphan és párthívei valamely sajnós elhatározásra engedik magukat ragadtatni.

Jakab meg volt lepetve afelett, hogy a bátyja elfogadta a főnökséget.

- Azt akarod tehát? - mondá bátyjának anélkül, hogy egészen kifejezhette volna a gondolatát, amelyet Briant a következő felelettel egészített ki:

- Igen, azt akarom, hogy ezentúl módomban legyen hibád következményeinek az enyhítésére még többet tenni, mint eddig.

- Köszönöm, bátyám - felelé Jakab - Kérlek, ne kímélj.

Másnap újra kezdődött a régi életmód, melyet a hosszú téli napok oly egyhangúvá tettek. Mielőtt a nagy hidegek megakadályozták volna a Sloughi-öbölbe való kirándulást, Briant hasznos intézkedést határozott el. Az olvasó tudja, hogy az Auckland-dombok legmagasabb pontján egy jelzőárboc állítottatott fel. Azonban a lobogóból, amelyet az árbocra felvontak, csupán egyes foszlányokat hagyott a vihar. Olyan készüléssel kellett tehát azt helyettesíteni, amely képes legyen ellenállni az erős téli viharoknak. Baxter Briant utasítása szerint egy gömbformát készített a mocsár partjain termett hajlékony nádból. E gömb képes volt az ellenállásra, mert a szél szabadon járt keresztül a nád között. Mihelyt a gömb elkészült, egy utolsó kirándulást tettek az öbölbe június 17-én és Briant az Egyesült Királyság lobogóját felcserélte azzal az újabb jelzővel, amelyet több mérföldnyiről meg lehetett látni. Időközben a hőmérő folyvást, fokozatosan csökkent, ami tartós nagy hideget jelentett.

Briant a ladikot kihúzatta a szárazra és elhelyeztette a szikla egyik szögletében. Aztán betakarták kátrányos ponyvával, nehogy a szárazság következtében meghasadjon. Baxter és Wilcox hurkokat állítottak fel a karám körül és újabb gödröket ástak a Verem-erdő szélén. A hálókát kifeszítették a Zéland-folyó bal partja mentén, hogy hurokjaiba fennakadjon a vízi vad, amelyet a viharos déli szél a sziget belső részeibe fog kergetni.

Július első napjaiban a folyó kezdett befagyni. A Családi-tavon képződött jégdarabok leúsztak a tenger felé, de nemsokára közel a Francia-barlanghoz összetorlódtak, úgy hogy a folyó egész tükrét már vastag jégréteg borította s a hőmérő erős vihar után húsz fokra szállt alá a fagyponthoz.

A téli életmód tekintetében a múlt évi program lépett ismét életbe. Briant szigorúan őrködött a betartására, anélkül hogy fölényét valahol érezte volna. Egyébiránt készségesen engedelmeskedtek neki és Gordon lényegesen megkönnyítette feladatát azzal, hogy az engedelmességben mindenkor ő maga járt elől jó példával.

A napok hosszúak voltak. A nagy hideg miatt ki sem mozdulhattak és a csarnokban kellett veszteg maradniuk. Szorgalmasan tanultak és Jenkins, Iverson Dole és Costar észrevehető előmeneteleket is tettek. A nagyok oktatták a kicsinyeket és közben maguk is tanultak. A hosszú estéken fennhangon olvastak föl útleírásokat; némelykor Garnett harmonikája is elzengette egyikét azon elcsépel, rettenetes melódiáknak, amelyeket a szerencsétlen zenebarát jobb ügyre érdemes odaadással szokott fújtatni. Mások kardalokat énekeltek, amiket még gyermekéveikben tanultak. A hangverseny után mindenki ágyába sietett.

A téli éjszakákon, noha a Francia-barlang teljesen biztosnak látszott, mégis néhányszor riadalom támadt. Phann több ízben erősen ugatott, ha a ragadozó állatok - csaknem mindig sakálok - csapatonként ólálkodtak a karám körül. Ilyenkor Doniphan és társai a csarnok ajtaján kirohantak, égő üszköket dobtak az éhes csapat közé és ekként mindenkor elriasztották őket.

Kétszer vagy háromszor jaguárok és kaguárok is mutatkoztak a környéken, de soha se közeledtek annyira, mint a sakálok. Ezeket puskalövésekkel fogadták, noha ily nagy távolságból nem lehetett őket halálosan megsebezni. Szóval a karám megvédelmezése nem volt egészen könnyű dolog.

Végre július 24-én Mokónak alkalmá nyílt szakácstehetségét új oldalról bemutatni s oly sültet szervírozott, amelyhez hasonló még eddig nem került az asztalra.

Wilcox és Baxter, akik az ilyesekben szívesen jártak a társaik kezére, nem érték be azzal, hogy hurkokat állítsanak fel a kisebb fajú állatok számára, hanem a Verem-erdőben termő hajlékony és mégis erős bokrok ágainak segélyével csapdákat készítettek, amelyek képesek voltak jelentékeny nagyságú állatokat is megfogni. Ilyen csapdákat sok helyen az erdőkben, az őzek átkelőhelyein szoktak felállítani, éspedig nem ritkán igen jó sikerrel.

A Verem-erdőben nem őz, hanem egy gyönyörű flamingó került a csapda hurkára, amelyből nem bírt többé kiszabadulni. Másnap reggel, mikor Wilcox odament, az állat már a hurokban meg volt fojtva. A jól megkopasztott, megtisztított és illatos füvek közt megsült állat húsát egyhangúlag kitűnőnek mondták. Mindenkinek jutott a melléből és combjából, sőt mindenki kapott egy darabkát a nyelvéből is, amelynél ízletesebb hús nincs széles e világon.

Augusztus első felében négy rendkívüli hideg nap volt. Briant aggódva látta, hogy a hőmérő harminc fokra a fagypontra alá szállott. A légkör páratlanul tiszta volt, és amint a hőmérséklet ily nagy csökkenésénél gyakran tapasztalható, még a legcsekélyebb szellő se lengedezett.

Nem lehetett kimenni a Francia-barlangból anélkül, hogy az ember még a velőt is a csontjaiban megfagyni ne érezte volna. A kicsinyeknek egy pillanatra sem volt szabad kilépni a levegőre és a nagyok is csak feltétlen szükség esetén mentek ki, főleg azért, hogy a fészere és a baromfiól tűzhelyein a tűz ki ne aludjék se éjjel, se nappal.

De a nagy hidegek nem soká tartottak. Augusztus 6-ika körül a szél ismét nyugati irányt vőn. A Sloughi-öbölben és a Roncs-parton borzasztó viharok dühöngtek, amelyek hihetetlen erővel korbácsolták az Auckland-dombok gerinceit.

E viharok közvetlen eredménye az volt, hogy lényegesen módosították a légkör állapotát és véget vetettek a nagy hidegeknek. Ezen időszak után a hőmérő folyvást emelkedett s mihelyt a vihar megszűnt, hét-nyolc foknyi középmagasságon maradt a fagyfónt alatt.

Augusztus második fele tűrhetőbb volt. Briant a szabadban újból elkezdhette a munkákat, a halászat kivételével, mert a folyót és a tavat még mindig vastag jég borította. Gyakran megtekintették a vermeket, hurkokat és hálókat, amelyekkel sok madarat fogtak. Szóval az éléskamra sohase volt híjjával a friss vadnak.

Ezenfelül a karám népsége is nemsokára megszorodott. Nemcsak a túzokok és a gyöngytyúkok száma növekedett, hanem a láma is öt kis lámát hozott a világra, amelyeket Service és Garnett gondosan ápoltak.

Miután a jég szilárdsága megengedte, Briant társainak korcsolyasétát indítványozott. Baxter fiatalok és vaslemezek segítségével néhány pár korcsolyát készített. Augusztus 25-én délután Iversont, Dole-t és Costart Moko és Phann őrizete alatt otthon hagyván, Briant, Gordon, Doniphan, Webb, Cross, Wilcox, Baxter, Garnett, Service, Jenkins és Jakab elindultak a Francia-barlangból alkalmas helyet keresni, ahol a jégréteg elég terjedelmes térséget enged a korcsolyázásra.

Briant magával vitte a Sloughi egyik kürtjét, hogy a kis csapatot azon esetre összehívhasssa, ha néhányan nagyon messzire elbarangolnának a tavon.

Valamennyien megreggeliztek az elindulás előtt és az ebéd idejére otthon akartak lenni.

Körülbelül hárommérföldnyire kellett elmenniük, mert a Családi-tó a Francia-barlang környékén tele volt jégdarabokkal. A fiúk a Verem-erdő irányában találtak csak sima, egyenletes jégréteget, amely kelet felé terült el, ameddig a szem ellátott. Gyönyörű térség volt az a korcsolyázó csapat részére.

Magától értetődik, hogy Doniphan és Cross magukkal vitték a puskáikat, hogy ha alkalom kínálkoznék, valamely vadat elejthessenek. A gyarmat legügyesebb korcsolyázói tagadhatatlanul Doniphan és Cross voltak, de főleg Jakab, aki valamennyit felülmúlta úgy a sebesség, mint a kanyarodások szabatos és ügyes végrehajtásában.

Mielőtt Briant jelt adott volna az indulásra, egybehívta a társait s így szólt hozzájuk:

- Nem szükség a lelketekre kötnöm, hogy óvatosak legyetek és tegyetek félre minden hiúságot. Habár nem is kell félni a jég beszakadásától, a láb- vagy kartörés veszélye mindig fennforog. Ne menjetek nagyon messzire. Azon esetre, ha mégis megtörténnék, hogy nagyon is távol vidékre kalandoznátok el, ne feledjétek, hogy Gordon és én ezen a helyen fogunk rátok várni. Mihelyt jelt adok e kürttel, mindenki ide térjen vissza.

Ezzel a korcsolyázók elindultak és Briant megnyugodott, látván, mily ügyességet tanúsítanak. Habár néhányan el is buktak, nem történt semmi baj és az elbukottak a saját balesetükön nevettek.

Jakab valóban bámulatosan korcsolyázott előre-hátra, egy lábon vagy kettőn, főlegyenesedve vagy leguggolva és tökéletes szabályossággal hajtotta végre a legbonyolultabb kanyarodásokat.

Briant rendkívül örült azon, hogy az öccse ily nagy kedvteléssel vett részt a társai mulatóságában.

Valószínű, hogy Doniphan, a szenvedélyes sportsman némileg irigyelte Jakab sikerét, akit a többiek zajosan megéltjeneztek. Nemsokára, dacára Briant tanácsainak, el is távozott a parttól. Sőt Crossnak is intett, hogy kövesse őt.

- Hej! Cross! - kiáltá. - Egy csapat kacsát látok amott kelet felé... Látod te is?

- Látom, Doniphan. - Mind a kettőnkénél van puska... Induljunk.

- De Briant megtiltotta!

- Ej! hagyj nekem békét a te Briant-oddal. Előre... és gyorsan!

Doniphan és Cross néhány pillanat múlva megtettek fél angol mérföldnyi utat és üldözőbe vették a Családi-tó felett röpködő madárcsapatot.

- Vajon hova mennek? - kérde Briant.

- Bizonyosan valamely vadat láttak - felelé Gordon. - És a vadászösztön...

- Vagy inkább az engedetlenség ösztöne - mondá Briant. - Megint Doniphan volt, aki...

- Azt hiszed Briant, hogy okunk van aggódni miattuk?...

- Ej, ki tudja, Gordon. Mindenkor esztelenség ilyen messzire elkalandozni! Látod, milyen távol vannak máris...

Valóban, Doniphan és Cross már csak két fekete pontnak látszott a tavon.

Ha volt is idejük visszatérni, miután még néhány órai világosságra lehetett számítani, mindenestre meggondolatlanul cselekedtek. Az év e szakában mindenkor hirtelen légváltások vannak. A szél irányának egyetlen fordulata zivatart vagy ködöket idézhetett volna elő.

Képzeltető, mily nagy volt Briant nyugtalansága, mikor két óra tájban a láthatár hirtelen egy sűrű ködfelleg mögött eltűnt.

E pillanatban Doniphan és Cross még nem tértek vissza és a tó felszínén összesűrűsödött párák a keleti partot eltakarták.

- Ez az, amitől féltém! - kiáltá Briant. - Vajon hogyan fogják most eltalálni az irányt?

- Adj jelt a kürtöddel! - mondá Gordon élénken.

Briant háromszor belefúj a kürtbe és az érces hang végigharsogott a térségen. Talán e jeladásra puskalövés fog válaszolni. Ez lett volna az egyetlen mód, hogy Doniphan és Cross tudathatták volna hollétük irányát.

Briant és Gordon hallgatózott... Nem hallottak semmit.

Ezalatt a köd mind sűrűbbé lett és mindinkább szétterjedt és legelső gombolyai már a parttól alig egynegyed mérföldnyire voltak. Miután pedig egyidejűleg föl is emelkedett a magasabb rétegek fölé, a tó néhány pillanat alatt teljesen eltűnt.

Briant ekkor összehívta társait, akik a közelben maradtak. Néhány pillanat múlva mindnyájan egybegyűltek a parton.

- Mit tegyünk? - kérde Gordon.

- Mindent meg kell kísérténünk, hogy feltalálhassuk Doniphant és Crosst, mielőtt teljesen eltévednének a ködben. Egyik közülünk menjen utánuk abban az irányban, amerre eltávoztak és igyekezzék őket kürtszóval visszahívni.

- Én kész vagyok elmenni! - mondá Baxter.

- Én is! - kiálták egyszerre ketten-hárman.

- Nem!... Én fogok menni - mondá Briant.

- Hadd menjek én, bátyám! - mondá Jakab. - A korcsolyáimmal hamar utol fogom érni Doniphant.

- Ám legyen - felelé Briant - Menj, Jakab, és jól figyelj rá, hogy nem hallasz-e puska-lövéseket... Nesze a kürt, ezzel jelezheted közeledésedet.

- Jól van, bátyám.

A legközelebbi percben Jakab eltűnt a ködben, amely sűrűbbé vált.

Briant, Gordon és a többiek figyelmesen hallgatóztak Jakab jeladásaira, de a távolság csakhamar elnyelte a kürt hangját.

Fél óra múlt el. Semmi hír a távollévőkről, se Crossról és Doniphanról, akik nem tudták magukat tájékoztatni a tapon, se Jakabról, aki utánuk ment.

Mi lesz velük, ha az éj beáll, mielőtt visszatértek volna?

- Ha legalább puskáink volnának! - kiáltá Service. - Talán akkor...

- Puskáink? - viszonzá Briant. - A Francia-barlangban van elég... Egy perc elvesztegetni való időnk nincs!... Induljunk!

Valóban ez volt a legcélszerűbb mód, mert mindenáron jelezni kellett Jakabnak, valamint Doniphannak és Crossnak is az irányt, amelyet követniük kell, hogy a Családi-tó nyugati partjára érjenek.

A legtanácsosabb volt tehát a legrövidebb úton visszatérni a Francia-barlangba, ahol lövésekkel jelt lehet nekik adni.

Nem került fél órába, míg Briant, Gordon és a többiek a Francia-barlangig megtették a három angol mérföldnyi utat.

Ez alkalommal szó se lehetett a lőpor kíméléséről. Wilcox és Baxter megtöltöttek két puskát és kilőtték keleti irányban.

Semmi visszhang. Se puska-lövés, se kürt szó.

Már negyedfél óra volt. A köd annál sűrűbb lett, minél mélyebben leszállt a nap az Auckland-dombok mögött. A nehéz párák miatt a tó tükréből semmit se lehetett látni.

- Az ágyút fogjuk elsütöni! - mondá Briant.

A Sloughi egy kis ágyúját, azt, amely a csarnok egyik nyílásán volt kiszögezve, kivontatták a Sport-teraszra és északkelet felé irányozták.

Aztán megtöltötték lőportölténnyel és Baxter éppen el akarta sütni, mikor Moko azt javasolta, hogy a töltény elé dugjanak egy köteg zsírba mártott fűvet. Úgy tudta, hogy az erősebbé fogja tenni az ágyú dörgését, és nem csalódott.

A lövés eldőrdült... Persze Dole és Costar bedugták a füleiket. Ily teljesen nyugodt légkörben lehetetlen volt, hogy a lövés több mérföldnyi távolságra ne hallassék.

Hallgatóztak... Semmi!

Egy óráig még minden tíz percben egyszer lőttek. Nem volt föltehető, hogy Doniphan, Cross és Jakab félremagyarázzák e lövések jelentőségét, amelyeknek feladatuk volt jelezni a Francia-barlang irányát. Ezenfelül a lövéseknek meg kellett hallatszaniuk a Családi-tó egész felszínén, minthogy a köd igen alkalmas hangvezető és e tulajdonsága sűrűségével még növekedik.

Végre, valamivel öt óra előtt lövések hallatszóttak, ámbár még nagyon messziről, de mégis tisztán kivehetően északkelet felől.

- Ők azok! - kiáltá Service.

Baxter azonnal még egy ágyúlövessel felelt Doniphan jeladására.

Néhány pillanat múlva a ködben két árnyék látszott. Nem sokára hurrákkal viszonozták ama hurrákat, amelyekkel őket a Sport-teraszról üdvözölték.

Doniphan és Cross megérkeztek.

Jakab nem volt velük.

Képzeltető, mily halálos aggodalmakat szenvedett Briant. Az öccse nem találta meg a vadászokat, akik a kürtszót nem is hallották. Ama pillanatban, mikor Jakab utánuk indult, Cross, Doniphan tájékozni igyekezték magukat, a Családi-tó déli része felé tartottak, míg Jakab kelet felé kereste őket. Különben a Francia-barlang felől eldördült ágyúlövések nélkül ők maguk se lettek volna soha képesek megtalálni az utat.

Briant minden gondolatát annyira igénybe vette ködben eltévedt öccsének sorsa, hogy eszébe se jutott szemrehányásokat tenni Doniphannak, akinek engedetlensége ily veszélyes következményeket vont maga után. Ha Jakab kénytelen lesz az éjszakát a tavon tölteni oly hőmérsékletben, amely a fagypontra alá leszállhat tizenöt fokig, hogyan fogja kiállhatni e borzasztó hideget?

- Nekem kellett volna elmennem helyette, nekem! - ismétlé Briant, akiben Gordon és Baxter hiába igyekeztek éleszteni a reményt.

Még néhány lövést tettek, amelyeket Jakabnak, ha közel lett volna a Francia-barlanghoz, okvetlenül meg kellett volna hallania, és ez esetben kétségkívül jelt is adott volna kürtjével.

De a lövések elhangzottak a távolban és felelet nélkül maradtak. Az éj pedig már közel volt s nemsokára az egész szigetre sötétség fog borulni!

Ekkor azonban úgy látszott, mintha a köd oszlani kezdene. A szellő, amely mint szélcsöndes napokon rendszeresen történni szokott, napnyugtakor megeredt, a ködöket visszaszorítá kelet felé és megtisztítá tőlük a Családi-tó tükrét. Nemsokára a Francia-barlang megtalálásának már csak az éjjeli sötétség fog útjában állni.

Ily körülmények közt nem maradt egyéb hátra, mint a parton nagy tüzet gyújtani irányjelzőül. Wilcox, Baxter, Service máris száraz fát halmoztak fel a Sport-terasz közepén, mikor Briant megállítá őket.

- Várjatok! - mondá.

Gordon figyelmesen nézett a távcsőjével északkelet felé.

- Úgy rémlik előttem, mintha egy pontot látnék - mondá -, egy mozgó pontot.

Briant is kezébe vette a távcsövet és a szemé elé tartá.

- Hála Istennek! ... Ő az! - kiáltá. - Megismerem Jakabot.

És erre mindnyájan lármázni kezdtek torkuk szakadtából, mintha meg lehetett volna a hangjukat hallani oly távolságból, amely egy angol mérföldnyinél is nagyobb lehetett.

Azonban a távolság szemmel láthatólag csökkent. Jakab a korcsolyái segélyével nyílsebesen sikamlott tova a tó jégkérgén és közeledett a Francia-barlanghoz. Néhány pillanat még, és oda fog érkezni.

Az ember azt hinné, hogy nincs egyedül - mondá Baxter meglepetve.

Valóban figyelmesebb vizsgálat után látni lehetett, hogy Jakab mögött néhány száz lépésnyire még két homályos pont is mozog.

- Mi lehet ez? - kérde Gordon.

- Emberek! - mondá Baxter.

- Nem! Inkább állatoknak látszanak! - mondá Wilcox.

- Talán vadállatok! - kiáltá Doniphan.

Nem csalódott és a puskát a kezébe ragadván habozás nélkül lefutott a jégre Jakab elé.

Doniphan néhány pillanat alatt odaért Jakabhoz és kilötte a puskája mindkét csövét a vadállatok felé, amelyek megfordultak és csakhamar eltűntek.

Két medve volt, amelyeknek szereplését a Chairman-sziget állatvilágában senki se várhatta. Miután a veszedelmes állatok a szigeten barangoltak, hogyan történhetett, hogy a vadászok még eddig sohase találkoztak velük? Vajon azt kellett-e föltételezni, hogy nem itt laknak, hanem télen, akár a befagyott tenger jegén, akár úszó jégdarabokon át szoktak jönni a szigetre! De ez esetben valószínű lett volna, hogy a Chairman-sziget szomszédságában valamely szárazföld van?... E dolognak a végére kellett járni.

Bármint legyen is, Jakab meg volt mentve és a bátyja karjai közé szorítá őt.

A szerencsekívánatokat, öleléseket, kézszorításokat nem kíméltek a bátor fiútól. Miután hiába igyekezett a kürtjével jelt adni a társainak, ő maga is eltévedt a sűrű ködben és nem tudta magát tájékozni, míg a legelső lövések el nem dördültek.

Ez csak a Francia-barlang ágyúja lehet, gondolá magában és igyekezett eltalálni, melyik oldalról jön a hang.

Ekkor több mérföldnyire volt még a tó északkeleti partja felé és azonnal elindult a korcsolyáitól telhető sebességgel a jelzett irányban. Egyszerre abban a pillanatban, amikor a köd oszlani kezdett, két medvét pillantott meg, amelyek feléje szaladtak.

A veszély dacára a hidegvérűsége egy pillanatra se hagyta el és gyors tovasikamlásánál fogva képes volt a vadállatokat távol tartani magától. De ha véletlenül elbukik, menthetetlenül veszve van.

Mialatt valamennyien visszatértek a Francia-barlangba, Jakab félrevonta a bátyját és így szólt hozzá halk hangon:

- Köszönöm, bátyám, hogy megengedted, hogy...

Briant szó nélkül megszorította az öccse kezét.

Aztán abban a pillanatban, mikor Doniphan belépett a csarnok ajtaján, így szólt hozzá:

- Megtiltottam, hogy eltávozzál és most láthatod, hogy az engedetlenség nagy szerencsétlenséget okozhatott volna. Mindazonáltal, noha helytelenül cselekedtél, Doniphan, mégis köszönöm, hogy Jakab segítségére siettél.

- Csak a kötelességemet teljesítettem - viszonzá Doniphan hidegen.

És még csak kezét se szorította társával, aki oly szívélyesen nyújtotta feléje a kezét.

HUSZADIK FEJEZET

*Pihenőállomás a tó déli végén - Doniphan, Cross, Webb és Wilcox - Elválás -
Az alvidék régiója - A Keleti folyó - A bal parton lefelé - Megérkezés a torkolathoz*

Hat héttel ezen esemény után, esti öt óra tájban, a fiatal telepítvényesek közül négyen a Családi-tó déli végén állapotok meg.

Október 10-ike volt. A szép évszak befolyását már érezni lehetett. A friss zöld lomboktól borított fák alatt a föld is újra visszanyerte tavaszias jellegét. Kellemes szellő fodrozta a tó tükrét, amelyet a nap sugarai világítottak meg, valamint a Déli-mocsarak keskeny homokcsíktól szegélyezett lapályait is.

E pillanatban egy fenyő tövében égő tűz füstje áradt szét, amelyet a szellő visszaszorított a mocsarak felett. A két kőből rögtönzött tűzhely lángján egy pár ruca sült. Vacsora után a négy fiú beburkolózott a takaróiba és míg az egyik virrasztott, a másik három bízvást alhatott.

A négy fiú Doniphan, Cross, Webb és Wilcox volt és most el fogjuk mondani, mily körülményeknél fogva határozták el, hogy el fognak válni a társaiktól.

A második tél utolsó heteiben, amelyeket a fiatal telepítvényesek a Francia-barlangban töltöttek, a viszony Briant és Doniphan közt egyre feszültebbé lett. Az olvasó bizonytalansággal nem feledte el, mennyire bosszankodott Doniphan amiatt, hogy a vetélytársa választotta meg a kis gyarmat főnökéül. Doniphan még irigyebb, még ingerlékenyebb lett azóta, és csak nagy nehezen szánta rá magát, hogy a Chairman-sziget új főnökének engedelmességen. A korcsolyázás óta, amikor engedetlensége nyilvánvaló volt, akár a vadászati szenvedély ragadta el, akár az egyszerű ellenszegülési ösztön, ama nap óta fegyelmezetlensége folyvást növekedett és elérkezett végre a pillanat, midőn Briant belátta az erélyes föllépés szükségét.

Október első napjaiban a hideg végképp megszűnván, a tó és a folyó tükre is teljesen megtisztult a jégtől. És ekkor, október 9-én este Doniphan tudatta elhatározását, hogy Webb, Cross és Wilcox kíséretében el fogja hagyni a Francia-barlangot.

- El akartok bennünket hagyni? - mondá Gordon.

- Elhagyni benneteket?... Nem, Gordon - felelé Doniphan. - Hanem Cross, Wilcox, Webb és én a sziget valamely más részén akarunk megtelepedni.

- És miért, Doniphan? - kérdé Baxter.

- Egyszerűen azért, mert a kényünk-kezdünk szerint akarunk élni és őszintén kimondom, azért is, mert nincs ínyünkre, hogy Briant parancsokat osztogasson.

- Szeretném tudni, miféle kifogásod van ellenem, Doniphan? - kérdé Briant.

- Semmi, csupán az, hogy a főnökünk vagy - felelé Doniphan.

- Már volt egy amerikai főnökünk... Most egy francia parancsol nekünk... Valóban már csak az hiányzik, hogy Mokót válasszák meg főnökül.

- Remélem, nem beszélsz komolyan - mondá Gordon.

- Komoly a dologban annyi - viszonzá Doniphan gögösen - hogy ha a társainknak tetszik oly főnök alatt élni, aki nem angol, nekem és a társaimnak nem tetszik.

- Ám legyen! - mondá Briant. - Wilcox, Cross, Webb és te szabadon elmehettek, és magatokkal vihetitek a készletek aránylagos részét, amelyhez jogotok van.

- Efelől sohase kételkedtünk, Briant, és holnap el fogjuk hagyni a Francia-barlangot.
- Kívánom, hogy sohase legyen okotok megbánni ezt az elhatározást - mondá Gordon, aki belátta, hogy minden lebeszélési kísérlet sikertelen volna.

Doniphan terve a következő volt:

Néhány hónappal ezelőtt Briant, mikor elbeszélte kirándulását a Chairman-sziget keleti részére, azt állította, hogy a kis gyarmat ott kedvező föltételek közt telepedhetett volna meg. A part sziklái közt számos üreg van, a Családi tótól keletnek elterülő erdők elnyúlnak a tengerpartig, a Keleti-folyó édesvizet szolgáltat és a partjai hemzsegek a sok mindenféle vadtól - szóval, az élet ott éppoly kényelmes volna, mint a Francia-barlangban és sokkal kényelmesebb, mint a Sloughi-öböl mellett. Ezenfelül a távolság a Francia-barlang és a keleti tengerpart közt nem volt nagyobb egyenes irányban tizenkét mérföldnyinél, hat mérföldet a tavon való átkelésre és ugyanannyit a Keleti-folyón való lebecsátkozásra számítva. Föltétlen szükség esetén tehát nem lesz nehéz dolog közlekedni a Francia-barlanggal.

Doniphan, ezen előnyök komoly megfontolása után rábírtá Wilcoxot, Crosst és Webbet, hogy vele együtt telepedjenek le a sziget keleti partjain.

Azonban Doniphan nem a vízi úton akart elmenni a Csalódás-öbölbe. Az úti irányt következőleg állapította meg: Lemennek a Családi-tó nyugati partja hosszában a tó déli végéig, azt megkerülik, fölmennek a túlsó part hosszában a Keleti-folyóig, kikutatják ezen előttük még teljesen ismeretlen vidéket, azután végigmennek a folyóparti erdőkön a torkolatig. Az út eléggé hosszú lesz, körülbelül tizenöt-tizenhat mérföldnyi, de hiszen a vadászat szórakozást fog nyújtani. Ily módon nem kell igénybe venniük a ladikot, amelynek kormányzása az övékénél járatosabb kezeket igényelt. A kaucsukcsónakon, amelyet magukkal szándékoztak vinni, átkelhetnek a Keleti-folyón és szükség esetére egyéb patakokon is, ha ugyan ilyenek a tó keleti partján lennének.

Ezenfelül ezen első expedíciónak célja nem is lesz egyéb, mint szemügyre venni a Csalódás-öblöt és ott kiválasztani a helyet, ahol Doniphan és társai végleg le fognak telepedni. Nem is akartak sok poggyászt magukkal vinni. Csupán két puskát, négy revolvert, két fejszét, elégséges lőszert, horgot, úti pokrócokat, egy zsebbeli iránytűt, a könnyű kaucsukcsónakot és csupán néhány szelence konzervet, nem kételkedvén afelől, hogy a vadászat és a halászat bőven fogja fedezni élelmezési szükségleteiket. Egyébiránt azt hitték, hogy ez az expedíció nem fog öt-hat napnál tovább tartani. Mihelyt kiszemelték új lakhelyüket, vissza fognak térni a Francia-barlangba, átveszik a Sloughiról elhozott tárgyak közül azokat, amelyekhez joguk van és a poggyászt a szekéren fogják tovaszállítani. Ha Gordon vagy valamelyik másik társuk őket netalán meglátogatná, szíves fogadtatásban fogják részesíteni, de határozottan vonakodnak a közös életmódot az eddigi föltételek közt folytatni és e tekintetben elhatározásuktól semmi esetre se fognak elállni.

Másnap hajnalban Doniphan, Cross, Webb és Wilcox elbúcsúztak társaiktól, akiket az elválás nagyon elszomorított. Talán ők maguk is jobban meg voltak illetődve, mint mutatták, ámbár nagyon erősen föltették magukban, hogy tervüket végrehajtják, a makacsságnak nagy része volt ebben. Miután átkeltek volna a Zéland-folyó bal partjára a ladikon, amelyet Moko ismét visszahozott az innenső partra, szép lassan elindultak és szemügyre vették úgy a Családi-tó ezen alsó részét, amelyen a víztükör mind keskenyebbé lett, valamint a Déli-mocsarak roppant lapályát is, amelynek nem látták a végét se dél, se nyugat felé.

Útközben néhány madarat lőttek a mocsarak szélén.

Doniphan belátván, hogy a lőszert kímélnie kell, beérte a napi táplálékhoz szükséges vaddal.

Az idő borús volt, anélkül hogy eső fenyegetett volna. E napon a négy fiú csak öt- vagy hatmérföldnyi utat tett, és este a tó végéhez érven, elhatározták, hogy ott fogják tölteni az éjszakát.

Eszerint Doniphan, Cross, Wilcox és Webb most már távol voltak társaiktól, akiktől soha, semmiféle ok miatt se kellett volna elválniuk. Vajon nem érzik-e már most elszigetelve magukat? Talán igen. De a végsőig el lévén határozva végrehajtani tervüket, nem is gondoltak egyébire, mint hogy új egzisztenciát fognak maguknak teremteni a Chairman-sziget valamely más pontján.

Másnap reggel, egy meglehetősen hideg éjszaka után, amelyet a hajnalig élesztett nagy tűz elviselhetővé tett, mind a négyen indulásra készen álltak.

- Ha a térképen a távolságok szabatosan vannak feltüntetve - mondá Doniphan -, akkor a Keleti-folyó nem lehet messzebb a tó végétől két angol mérföldnyinél, és így estig oda érhetünk anélkül, hogy elfáradnánk.

- Miért ne vágnánk át egyenesen északkeleti irányban úgy, hogy a folyót a torkolatánál érjük el? - kérde Wilcox.

- Valóban - mondá Webb - ezáltal megkímélnénk az út egyharmadát.

- Kétségkívül - mondá Doniphan -, de miért kalandoznánk a posványos területeken, amelyeket nem ismerünk és miért kockáztatnánk azt, hogy ismét vissza kelljen térnünk? Ellenben, ha a tó partján megyünk végig, igen valószínű, hogy semmiféle akadályba se fogunk ütközni.

- És ezenfelül érdekünkben van szemügyre venni a Keleti-folyó partvidékét - jegyzé meg Cross.

- Minden bizonnyal - mondá Doniphan -, mert a folyó képezi az egyenes közlekedési utat a tengerpart és a Családi-tó közt. Ha végigmegyünk a partjain, alkalmunk lesz kifürkészni az erdő ama részét is, amelyen végigfolyik.

Ezzel meglehetősen gyors léptekkel útnak indultak.

Három- vagy négy lábnyi szélességű természetes töltés emelkedett ki, egyfelől a tó tükre, másfelől a kelet felé elterülő lapály közt. Miután a talaj észrevehetőleg emelkedett, valószínűnek látszott, hogy a vidék jellege, néhány mérföldnyivel messzebb, teljesen meg fog változni.

Tizenegy óra tájban Doniphan és társai megállapodtak egy kis öblöcske partján, amelyre nagy bükkfák vetették árnyékukat. Innét, ameddig a szem kelet felé látott, zöld lombfüggöny takarta el a láthatárt.

A reggeli egy agutiból állt, amelyet Wilcox lőtt le és Cross sütött meg úgy, ahogy. Moko szerepét tudniillik Cross az elszakadtak kis csapatánál vette át. Doniphan és társai alig engedtek maguknak annyi időt, hogy néhány darab parázson sült húst megegyenek és néhány korty vizet igyanak, azonnal továbbmentek a Családi-tó keleti partján.

Este hatóra tájban meg kellett állapodniuk. E helyen a partot folyó vágta ketté, amelynek medre a tó vizének levezetésére szolgált. Ez nem lehetett más, mint a Keleti-folyó. Csakugyan az is volt. Ezt annál könnyebb volt konstatálni, mivel Doniphan egy keskeny öblöcske végén, egy facsoport alatt, egy tanyázó állomás nyomait, vagyis egy tűzhely maradványait fedezte föl.

Itt szálltak partra Briant, Jakab és Moko a Csalódás-öbölbe tett kirándulásuk alkalmával és itt töltötték az első éjszakát.

E helyen tanyát ütni, tüzet gyújtani és vacsora után leheveredni ugyanazon fák alatt, amelyeknek tövében társaik megpihentek, a legjobb volt, amit Doniphan, Cross, Webb és Wilcox tehettek és csakugyan ezt is tették.

Nyolc hónappal ezelőtt, mikor Briant e helyen megállapodott, aligha sejtette, hogy négy társa is ide fog jönni azzal a szándékkal, hogy különválva éljenek a Chairman-sziget e részén.

És Cross, Wilcox és Webb, mikor magukat ily messze érezték a lakályos Francia-barlangtól, ahol csak tőlük függött volna maradniuk, talán kissé sajnálták is, hogy annyira elhamarkodták a dolgot. De most már sorsuk a Doniphanéhoz volt fűzve és Doniphan sokkal hiúbb volt, hogysen bevallja tévedését, sokkal makacsabb, hogysen lemondjon a tervéről, és sokkal irigyebb, hogysen meghajoljon vetélytársa előtt.

Reggel Doniphan azt indítványozta, hogy keljenek át azonnal a Keleti-folyón.

- Jobb lesz, ha az átkelésen azonnal túlesünk - mondá. - A torkolatig még nappal eljuthatunk, mert nem lehet messzebb öt vagy hat mérföldnyinél.

- Ezenfelül - jegyzé meg Cross - Moko a bal parton szedett araukaniagyümölcsöket, és útközben mi is szedhetünk.

Ekkor a kaucsukcsónakot kibontották, és mihelyt a vízre bocsátották, Doniphan átkelt a túlsó partra, míg a csónakon megerősített kötél vége az innenső parton maradt. Néhány evezőcsapás segélyével csakhamar túl volt a vízen, amely e helyen harminc- vagy negyvenlábnyi széles lehetett. Aztán Wilcox, Cross és Webb a kötéllel visszavontatták a könnyű naszádot és ők is egymás után átkeltek rajta a Keleti-folyó másik partjára.

Azután Wilcox kiterítette a kaucsukcsónakot, összegöngyölgette mint egy úti poggyászt, a hátára dobta, és az egész társaság ismét útnak indult.

Ez a nap meglehetősen fáradalmas volt. Az erdő sűrűsége, a sok helyen sűrű fűtől ellepett talaj, amelyet helyenként a legutóbbi viharok által letördelt gallyak borítottak, több vízmosás, amelyeket meg kellett kerülni, jelentékenyen késleltették a megérkezést a tengerparthoz.

Dél tájban éppen azon a helyen állapodtak meg reggelizni, ahol az aurakania fák emelkedtek. Cross jó sokat szedett a fák gyümölcséből, amelyek mindnyájuknak nagyon jól ízlettek. Még kétmérföldnyire kellett magukat a rengetegen átküzdeni, néha kénytelenek voltak a fejszéikkel utat vágni, nehogy eltávozzanak a folyam partja mellől.

A késedelmek következtében csak este hét órakor értek el az erdő szélére. Miután az idő besötétedett, Doniphan a part helyrajzi fekvéséből semmit se láthatott. Ha azonban nem is látott egyebet tájékozó vonalánál, annál jobban hallotta a parton megtörő hullámok szakadatlan zúgását.

Elhatározták, hogy e helyen megállapodnak és a szabad ég alatt töltik az éjszakát. A jövő éjszakára a folyó torkolata közelében valamelyik barlang kétségkívül kényelmesebb menhelyet fog nyújtani.

Az ebéd, vagyis inkább - tekintettel az előrehaladt időre - a vacsora, száraz gallyak fölött sütött fogolymadárból és az araukaniák gyümölcséből állt.

Óvatosságból elhatározták, hogy a tüzet reggelig nem fogják kialudni hagyni és az első órákban Doniphan viselt rá gondot.

Wilcox, Cross és Webb leheveredtek egy nagy legyezőfenyő tövében és a hosszú gyaloglástól nagyon ki lévén fáradva, azonnal elaludtak.

Doniphan is alig bírt megküzdeni az álommal. De mégis ellenállt és mikor elérkezett az idő, hogy valamelyik társa virrasszon helyette, mindnyájan oly édesen aludtak, hogy nem bírta magát rászáni arra, hogy akármelyiket is fölébressze közülük.

Különben az erdő a tanya környékén oly csöndes volt, hogy a biztonság nem kevésbé teljesnek látszott, mint a Francia-barlangban.

Doniphan ehhez képest, miután néhány nyaláb gallyat dobott a tűzre, maga is leheveredett a fa alá.

A szemei azonnal becsukódtak és nem is nyíltak fel mindaddig, míg a nap föl nem kelt a tágas tengeri láthatár felett, amelyen a víz és az égboltozat ölelkeztek egymással.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

A Csalódás-öböl szemügyre vétele - A Medveszikla-kikötő - Tervek a Francia-barlangba való visszatérésre - Kémszemle a sziget északi részén - Az Északi-patak - A Bükköserdő - Borzasztó vihar - Rémes éjszaka - Hajnalköd

Doniphan, Wilcox, Cross és Webb legelső dolga volt lemenni a folyó partján a torkolatig. Itt szemeiket mohón jártatták végig a tengeren, amelyet most láttak először. E tenger éppoly elhagyatott volt itt, mint a sziget nyugati oldalán.

- És mégis - mondá Doniphan -, ha amint okunk van hinni, a Chairman-sziget az amerikai szárazföldről nincs messze a hajóknak, amelyek a Magellán-szorosból jönnek és Peru vagy Chile kikötői felé tartanak, a sziget keleti végén kell elhaladniuk. Ez egy okkal több arra, hogy a Csalódás-öbölben telepedjünk meg, és noha Briant így keresztelte el, remélem, hogy nem soká fogja igazolni ezt a baljóslatú nevet.

Miután Doniphan a láthatáron végigjártatta a távcsőjét, meg akarta tekinteni a folyó torkolatát. Éppúgy mint Briant, ő is konstataulta a társaival együtt, hogy a természet itt egy kis kikötőt alkotott, amely a szél és a hullámoktól meg volt védelmezve.

A kikötőt képező sziklák mögött csoportosultak a legelső fák és az erdő nem csupán a Családi-tóig terjedt el, hanem észak felé is, ahol a szem nem látott egyebet lomboktól elzárt láthatárnál. Ami a parti gránitsziklák üregeit illeti, Briant nem túlozta a dolgot. Doniphan kénye-kedve szerint válogathatott bennük. Mindazonáltal célszerűnek tartotta a folyó torkolata mellől el nem távozni és csakhamar talált is egy üreget, amelynek talaját finom homok borította és amely többrendbeli fülkéivel a Francia-barlangnál nem kevésbé kényelmesnek kínálkozott. Sőt e barlang menhelyet nyújthatott volna az egész gyarmatnak, mert a fülkéit megannyi külön szobává lehetett volna átalakítani, holott a Francia-barlangban az egész társaságnak be kellett érnie két helyiséggel: a csarnokkal és a raktárteremmel.

E napon a tengerpartot kétföldnyi kiterjedésben vették szemügyre. Időközben Doniphan és Cross néhány tinamut lőttek, míg Wilcox és Webb a Keleti-folyóban horgásztak, mintegy százlépésnyire a torkolata felett. Vagy hat halat fogtak, olyanokat, amelyek a Zéland-folyóban is találtattak - egyebek közt két szép sügért. A puhányok is csakúgy hemzsegték ama szirtek megszámlálhatatlan odúiban, amelyek a kikötőt a hullámok ellen védelmezték. Bővében lesznek tehát ezen ízletes állatoknak, valamint a tengeri halaknak is, amelyek belopóztak a szirtek alatt létező nagy fucusok közé s amelyekért nem kellett elmenni négy- vagy ötmérföldnyire.

Az olvasó még emlékezni fog rá, hogy Briant a sziget keleti partjára tett kirándulása alkalmával felment egy magas sziklára, amely egy óriási medvéhez hasonlított. E szikla sajtyszerű alakja Doniphant is meglepte. Ennélfogva a birtokbavétel jeléül a szikla alatt levő kis kikötőnek a Medveszikla-kikötő nevet adta, és e név szerepel jelenleg is a Chairman-sziget térképén.

Este Doniphan és társai egy csoport óriási lótuszfa alatt vacsoráltak, amelyek ágait szétterjesztették a folyó felett. Aztán tárgyalás alá vették a kérdést, vajon azonnal visszatérjenek-e a Francia-barlangba, hogy elhozzák mindazon tárgyakat, amelyek a Medveszikla barlangjában való végleges megtelepedéshez szükségesek voltak.

- Én azt hiszem - mondá Webb -, hogy nem kellene késlekednünk, mert a visszatérés a Családi-tó déli végének megkerülésével, mindenesetre néhány napot fog igénybe venni.

- Tehát útnak indulunk holnap? - kérde Webb.

- Nem - felelé Doniphan. - Elutazásunk előtt az öböl csúcsán túl akarok menni, és szemügyre akarom venni a sziget északi részét. Negyvennyolc óra alatt visszatérhetünk a Medveszikla barlangjába az északi parton teendő kirándulásból. Ki tudja, nincs-e ebben az irányban valamely szárazföld, amelyet Baudoin Ferenc nem láthatott, következésképp nem is jelezhetett a térképén. Oktalanság volna itt megtelepednünk, anélkül, hogy tudnánk hányadán vagyunk.

A megjegyzés helyes volt. Noha ez az indítvány két vagy három nappal késleltetni fogja visszatérésüket a Francia-barlangba, mégis elhatározták, hogy haladéktalanul meg fogják valósítani.

Másnap, október 14 én, Doniphan és három barátja hajnalkor elindultak északi irányban a tengerparton.

Mintegy hárommérföldnyi hosszúságban sziklatömegek emelkedtek az erdő és a tenger közt és a tövükben legföljebb százlépésnyi szélességű fövenypart terület el.

Délben a fiúk, miután a legutolsó sziklához eljutottak volna, megpihentek reggelizni.

E helyen egy második patak szakadt az öbölbe, de minthogy délkelet-északnyugati irányban folyt, föltételezni lehetett, hogy nem a tóból ered. Doniphan elnevezte Északi-pataknak, mert valóban a folyó nevet nem is érdemelte meg.

A kaucsukcsónakot néhány evezőcsapás átsegítette, és most már csak az erdőszélen kellett végigmenniük, amelynek határát a bal part képezte.

Körülbelül délutáni három óra volt. Doniphan az Északi-patak folyását követvén, a kelleténél jobban eltért északnyugat felé, mert hiszen az északi tengerpart volt a kirándulás célja. Jobbra akart tehát éppen fordulni, mikor Cross hirtelen rákiáltott:

- Nézd, Doniphan, nézd!

És kezével egy roppant vöröses tömegre mutatott, amely a patak magas füvei és nádasa közt a fák lombjai alatt mozgott. Széles, izmos termetű állat volt, amely az orrszarvúhoz hasonlított volna, ha a feje szarvakkal lett volna fölfegyverezve és az alsó álla előrenyúlt volna.

E pillanatban lövés dördült el és nyomban utána a második. Doniphan és Cross csaknem egyszerre lőttek. Persze a százötven lépésnyi távolból a puszkagolyó semmi hatást sem idézett elő az állat vastag bőrén, mert a hatalmas élő tömeg kiugrott a nád közül, gyorsan fölment a parton és eltűnt az erdőben.

De Doniphannak volt ideje ráismerni. A teljesen ártatlan emlős az óriástapírok közé tartozott, amelyek a dél-amerikai folyók közelében nagy számmal találhatók. Miután ez állattal anélkül se tehettek volna semmit, nem volt okuk sajnálkozni eltűnése fölött, hacsak a vadászhiúság nem bántotta őket.

A Chairman-sziget e részén is lombos erdő terjedt el, ameddig csak a szem láthatott. A növényvilág tenyészeté szinte csodaszzerű volt, és miután ezer meg ezer bükkfát találtak, Doniphan elnevezte az erdőt Bükkös-erdőnek és a nevet följegyezte a térképre, a Medveszikla és az Északi-patak elnevezésekkel egyetemben.

Estig kilenc angol mérföldnyi utat tettek. Még egyszer ily hosszú úttal el fogják érni a sziget északi csúcsát. Ez a feladat másnapra maradt.

Hajnalkor ismét útra keltek. Volt némi okuk sietni. Az időjárás megváltozott. A szél, amely nyugat felől fújt, mindinkább erősödött. A felhők máris megjelentek, noha egyelőre még a magasabb régiókban vonultak tova, ami remélni engedte, hogy nem fognak eső alakjában

lecsapódni. A szél, ha mindjárt a viharig fokozódnék is, nem rémítette volna el az elszánt fiúkat. Hanem miután a vihar rendszerint felhőszakadáshoz hasonló eső kíséretében jelentkezik, kénytelenek lettek volna félbeszakítani az expedíciót és menedéket keresni a Medveszikla barlangjában.

Siettették tehát a lépteiket, noha erősen kellett küzdeniük a széllel, amely oldalvást támadta őket. A nappal nagyon fáradalmas volt és rossz éjszakát helyezett kilátásba. Valóban vihar, mégpedig nagy vihar fenyegette a szigetet, és este öt óra tájban sűrű villámlások kíséretében vette a mennydörgés kezdetét.

Doniphan és társai nem hátráltak meg. Felbátorította őket az a gondolat, hogy közel vannak céljukhoz. Ezenfölül a Bükköserdő sűrűségei még ebben az irányban is elterjedtek és mindig megvolt a lehetőség, hogy a fák alatt keressenek menedéket. A szél oly heves volt, hogy esőtől alig lehetett félni, és végre a tengerpart se lehetett messze már.

Nyolc óra tájban a hullámtörés zúgása hallatszott, ami arra vallott, hogy a Chairman-sziget partjai előtt szirtsor létezik.

Eközben az ég, amely máris tele volt sűrű párakkal, mindinkább elborult. Utasainknak tehát, ha a nap utolsó sugarai mellett még egy pillantást akartak ma este a tengerre vetni, sietniük kellett. Túl az erdő szélén körülbelül negyed angol mérföldnyi szélességű homokpart terült el, amelyre a hullámok kicsapódtak, aztán a szirteken megtörtek.

Doniphan, Cross, Webb és Wilcox, noha nagyon el voltak fáradva, mégis elég erőt éreztek magukban a futásra. Legalábbis látni akarták a Csendes-tengernek azt a részét addig, míg valamennyire világos volt. Vajon végtelen tenger volt-e itt is, avagy csak keskeny csatorna, amely a partot a szárazföldtől vagy valamely szigettől választja el?

Wilcox, aki kissé elől járt, hirtelen megállt. Kezével egy sötét tömegre mutatott, amely a part szélén látszott. Vajon valamely tengeri állat, bálna vagy cápa volt-e ez, amelyet a hullámok kivetettek a szárazra? Avagy talán hajó, amelyet a víz dobott a szirteken keresztül.

Igen! Félordalt fekvő dereglye volt. És túl rajta a dagály határát jelző tengeri fűvek mellett, Wilcox két emberi testet pillantott meg, amelyek a ladiktól néhány lépésnyire elnyújtózva feküdtek.

Doniphan, Webb és Cross eleinte megállapodtak, aztán minden további megfontolás nélkül végigszaladtak a parton és odaértek a homokon elterült emberi testekhez, amelyek talán hullák voltak.

Ekkor aztán erőt vett rajtuk az iszonyodás, eszükbe se jutott, hogy e testekben van még némi szikrája az életnek és hogy a szerencsétlenek állapota rögtöni ápolást igényelhetne, hanem gyorsan visszasiettek a fák alá menedéket keresni.

Az éjszaka már sötét volt, noha koronként megvilágították még a villámok, de azok is megszűntek nemsokára. A mély sötétség közepette a vihar üvöltése a felbőszült tenger zúgó robajával párosult.

Milyen vihar volt ez! A fák minden oldalon recsegték, ami nem csekély veszéllyel járt azokra nézve, akik alattuk vonták meg magukat, de lehetetlen lett volna a tengerparton tanyázni, mert a szél által felkavart fövény kartács gyanánt korbácsolta a levegőt.

Doniphan, Cross, Webb és Wilcox egész éjjel e helyen maradtak, anélkül hogy csak egy pillanatig is tudtak volna aludni. Sokat szenvedtek a hidegtől, mert nem gyűjthettek tüzet, amelyet a vihar azonnal szétszórt és ezáltal lángba boríthatta volna a földön nagy tömegekben heverő száraz gallyakat.

Ezenfelül az izgatottság is ébren tartá őket. Honnét jöhetett ez a csónak? Milyen nemzethez tartozhattak a hajótörést szenvedettek?... Tehát van szárazföld a közelben, miután egyik ladik partra vetődhetett a szigeten?... Vagy talán egy hajó csónakja volt és maga a hajó süllyedt el a szigettől nem messze a borzasztó viharban?

E különböző föltevések mind elfogadhatók voltak, és a ritka, szélcsöndesebb pillanatokban Doniphan és Wilcox egymás mellé kuporodva cserélték ki egymással gondolataikat, s elhatározták, hogy mihelyt hajnalodni kezd, visszatérnek a tengerpartra, gödröt fognak ásni a fövényben s eltemetik a két szerencsétlent.

Milyen végtelennek látszott előttük ez az éjszaka! Valóban úgy rémlett előttük, mintha a világosság sohasem akarná többé eloszlatni a sötétség iszonyait, de végre is a hajnali világosság erősen küszködve a széláramlat rohamaival, átszűrődött az összesűrűsödött párakon, s ők a part felé indultak.

A ladik egy kis homokdombocskára vetődött ki. A tengerifüvekből látni lehetett, hogy a dagály hullámai, amelyeket a szél még inkább növesztett, okvetlenül túlmentek rajta.

A két holttest nem volt ott többé...

Doniphan és Wilcox mintegy húszlépésnyivel előrementek a parton.

Semmi!... Még csak nyomukat se látták, amelyeket különben a víz visszafolyása bizonyára elmosott volna.

- A szerencsétlenek! - kiáltá Wilcox -, eszerint tehát élniük kellett, miután fölkelhettek...

- Vajon hol lehetnek? - kérde Cross.

- Hol? - felelé Doniphan, a dühöngő tengerre mutatva. - Ott, ahová őket az apály elsodorta.

Doniphan ekkor kimászott a szirtsor széléig és távcsőjével végigtekintett a tenger felszínén.

Sehol se látott holttesteket.

A víz elsodorta a hajótörést szenvedettek hulláit.

Doniphan visszatért Wilcoxhoz, Crosshoz és Webbhez, akik a ladik mellett maradtak.

Talán van még ott valaki azok közül, akik ezt a katasztrófát túléltek.

A ladik üres volt.

Egy kereskedőhajó ladikja volt, elöl fedélzettel ellátva. A hossza mintegy harminclábnyi lehetett, de nem volt többé használható állapotban, mert a szirtekhez ütődvén, a jobb oldala beszakadt.

Felszereléséből nem maradt egyéb hátra egy letört árboc tövével, néhány vitorlafoszlánynál, amely a hajó párkányához tapadt és néhány kötélrészletnél. A hajó elején levő kis ládában nem volt sem élelmiszer, se semmiféle fegyver.

Hátul két név jelezte a hajót, amelyhez tartozott, és a kikötőt, amelyből elindult: Savern - San Francisco.

San Francisco! Egyike a kaliforniai tengerpart kikötőinek!...

A hajó tehát amerikai nemzetiségű volt.

Ami pedig a Chairman-sziget ama részét illeti, ahol a Savern ladikja partra vetődött - annak is a tenger képezte a láthatárát.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

*Briant új gondolata - A kicsinyek öröme - A térkép - A félbeszakadt kísérlet - Kata -
Akik a Savern hajótörését túléltek - Doniphan és társai veszélyben forognak -
Briant önfeláldozása - Az egyesülés*

Az olvasó még nem feledte el, milyen körülmények közt hagyták el Doniphan, Webb, Cross és Wilcox a Francia-barlangot. Eltávozásuk óta a fiatal telepítvényesek élete nagyon szomorú volt. Briant bizonyára semmiféle szemrehányást nem tehetett magának, de talán mégis jobban hatott rá ez az esemény, mint a többiekre, mert utóvégre is ő volt a szakadás oka.

Hiába igyekezett őt Gordon vigasztalni:

- Vissza fognak térni, Briant, éspedig hamarabb, mintsem gondolnád! Bármilyen makacs legyen is Doniphan, a körülmények erősebbek lesznek elhatározásánál. Fogadni mernék, hogy a rossz évszak beállta előtt itt lesznek ismét a Francia-barlangban.

Briant a fejét csóválta és nem mert felelni. Lehet, hogy a körülmények a visszatérésre fogják kényszeríteni a távollevőket. De ez esetben a körülményeknek nagyon komolyaknak kell lenniük.

Gordon azt mondta: a „rossz évszak beállta előtt”. A fiatal telepítvényesek tehát arra volnának kárhóztatva, hogy még egy harmadik telet töltsenek a Chairman-szigeten? Nem érkeznek semmi segély a számukra ezen időpont előtt? Vajon a Csendes-tenger e részén nem szokott nyáron át semmiféle kereskedelmi hajó közlekedni és nem fogja valaki észrevenni valahára az Auckland-dombok ormán kitűzött jelzőgömböt?

Igaz, hogy a gömb, amelynek árboca csak kétszáz lábnyi magasságban állított fel a sziget szintvonala fölött, csupán meglehetősen szűk térségről volt látható. Ennélfogva Briant afölött gondolkozott, hogyan lehetne valamely jóval tetemesebb magasságban elhelyezni. Gyakran beszélt e tárgyban Baxterrel, és egy napon azt mondá neki, hogy e célra talán „sárkányt” lehetne felhasználni.

- Se vásznunk, se kötelünk nem hiányzik - mondá - és ha e készülék kellő nagyságú volna, akár ezerlábnyi magasságban is lebeghetne.

Kivéven azokon a napokon, amikor teljes szélcsönd uralkodik - viszonzá Baxter.

- E napok a nagy ritkaságok közé tartoznak - felelé Briant -, és utóvégre is szélcsöndes napokon a készüléket lehúzzuk a földre. De ez esetek kivételével, ha a kötél vége a földön jól megerősítették, a sárkány magától jelezné a szél változásainak irányát.

- Megpróbálhatjuk - mondá Baxter.

- Ami több - mondá Briant - a sárkány nem csak nappal volna nagy távolságra látható, mondjuk hatvan angol mérföldnyire, hanem éjjel is, ha az egyik lámpát a farkára vagy a készülék vázára kötnénk.

Szóval Briant gondolata elég ügyes és gyakorlati volt. A kivitele nem ejthette zavarba a fiatal-telepítvényeseket, akik az új-zélandi lapályokon akárhányszor bocsátottak már fel sárkányokat.

Mikor Briant tervét közölte, nagy és általános volt az öröm. Főleg a kicsinyek, Jenkins, Iverson, Dole és Costar fogták fel a dolgot a mulatságos oldaláról és el voltak ragadtatva a gondolatára is, hogy lesz egy sárkányuk, amely az összes eddig látottakat felül fogja múlni. Milyen öröm lesz a megfeszült kötelet húzogatni, míg a sárkány a levegőben fog lebegni.

- Hosszú farkat fogunk ráakasztani - mondá az egyik.

- És hosszú füleket.

- És egy gyönyörű babát festünk rá, amely odafenn bámulatosan fog bukfacezni.

- Postákat is küldünk fel hozzá.

Igazi, hamisítatlan öröm volt ez. De valóban az, amiben a gyermekek csak szórakoztató időtöltést láttak, nagyon komoly szándékot szolgált, amelytől szerencsés eredményeket lehetett várni.

Baxter és Briant munkához láttak, mégpedig két nappal Doniphan és három társa eltávozása után.

- Hej! - mondá Service - azok fognak csak nagy szemeket mereszteni, ha meglátják ezt a szörnyeteget!

- Látható lesz szigetünk valamennyi pontjáról? - kérdé Garnett.

- Nemcsak szigetünk valamennyi pontjáról - felelé Briant - hanem a szomszédos vizeken is, jelentékeny távolságra.

- Meglátják-e Aucklandben is? - kiáltá Dole.

- Fájdalom, nem - viszonzá Briant mosolyogván a megjegyzés fölött. - De végre is a többiek meglátják, ez talán a visszatérésre rá fogja őket bírni.

Amint látjuk, a derék fiú csak a távollevőkre gondolt és semmit sem óhajtott forróbban, mint hogy a szomorú elválás véget érjen.

Két napot a sárkány elkészítésére használtak fel, amelyet Baxter nyolcszögletesnek tervezett. A könnyű és amellet nagy ellenállási képességű vázat, amely képes volt dacolni a közönséges erejű széllel, a Családi-tó partjain tenyésző nagyon merev nádból készítették. E vázat Briant bevonatta ama könnyű kaucsukos vásznak egyikével, amelyekkel egykor a Sloughi gerincét vonták be és amelyeknek szövése oly sűrű, hogy a szél nem szűrődhetik át rajta. Zsineg gyanánt egy legalábbis kétezer lábnyi hosszúságú mérőorsó-kötelet fognak használni, amelyet mélységmérésekre kellett volna használni a Sloughin. E kötél jelentékeny feszülést volt képes kiállni.

Magától értetődik, hogy a készüléket pompás fark fogja díszíteni, amelynek rendeltetése lesz az egyensúlyt fenntartani, ha a sárkány ráhajlik a légrétegekre. Valóban oly szilárdul készítették el, hogy nagyobb veszély nélkül a levegőbe vihette volna fel akármelyiket a fiatal telepítvényesek közül. De hiszen erről szó se volt; nem kellett egyéb, mint hogy szilárd szerkezeténél fogva ellenállhasson az élénkebb szélnek és terjedelménél fogva felszállhasson bizonyos magasságba úgy, hogy észrevehető legyen ötven-hatvan angol mérföldnyi kerületben.

Természetes, hogy e sárkányt nem lehetett kézen tartani. A szélről tovasodortatván, magával vitte volna a gyarmat egész személyzetét, mégpedig sebesebben, mint a fiúk akarták. A kötelet tehát a Sloughi egyik hengerkerékén fogják megerősíteni. Ezt a kis vízirányos készüléket kivitték a Sport-terasz kellő közepére, jól megerősítették a földben, hogy képes legyen

ellenállni a feszülő erőnek, amelyet a „levegő óriása” fog kifejtteni. A kicsinyek közmegegyezéssel ezt a hangzatos nevet adták a hatalmas sárkánynak.

Ez a munka 16-án este elkészülvén, Briant másnap délutánra tűzte ki a felbocsátási kísérletet, amelynél összes társai jelen lesznek.

De másnap lehetetlen volt megtenni a kísérletet. Borzasztó vihar támadt és a szél azonnal darabokra tépte volna a sárkányt, ha felbocsátják.

Ugyanaz a vihar volt ez, amely Doniphant és társait meglepte a sziget északi részén és az amerikai hajósokat ladikjukkal együtt az északi partokon levő szirtsorhoz csapta, amelyek később a Savern-szirtek nevet kapták.

Harmadnap, október 16-ikán, noha a vihar kissé csillapodott, a szél mégis sokkal erősebb volt, hogysen Briant föl merete volna bocsátani a légi készüléket. De minthogy délután az időjárás lényegesen megváltozott és a szél délkeleti irányt vevén, jelentékenyen enyhült, a kísérlet a következő napra halasztatott.

Október 17-ike volt. E nap fontos szerepet játszik a Chairman-sziget történetében.

Noha péntek volt, Briant pusztán az előítélet kedvéért, nem akart még huszonnégy óráig várni. Ezenfelül az idő és az állandó, szabályos szellő igen kedvező volt a sárkány felbocsátására, amely remélhetőleg igen magasra fog fölemelkedni ily körülmények közt. Este majd ismét lehúzzák és ráakasztanak egy lámpát, amelynek világossága egész éjjel látható lesz.

A reggelt a legutolsó előkészületeknek szentelték, amelyek a reggeli után egyórányi időt vettek igénybe. Aztán valamennyien kimentek a Sport-teraszra.

- Milyen jó gondolat volt Briant-tól, hogy ezt a sárkányt elkészíttette! - kiálták Iverson és a többiek tapsolva és ugrándozva.

Délutáni egy és fél óra volt. A sárkány hosszúra készített farkával a földön feküdt és csupán Briant jeladására vártak, hogy felbocsássák - de e pillanatban Briant félbeszakítja a manővert.

Figyelmét hirtelen magára vonta Phann. A vadászegyszerre elrohant az erdő felé és oly sajátságosan, oly keservesen vonított, mely Briant-t nagyon meglepte:

- Vajon mi baja lehet Phannak? - kérdé.

- Talán idegen állatot érez a fák alatt - mondá Gordon.

- Nem! Mert ez esetben másképp ugatna.

- Menjünk utána! - kiáltá Service.

- Nem bánom, de csak fegyveresen - viszonzá Briant.

Service és Jakab a Francia-barlangba szaladtak, ahonnét csakhamar visszatértek a kezükben egy-egy töltött puskával.

- Jertek! - mondá Briant.

És mindhárman elindultak Gordon kíséretében a Verem-erdő felé. Phann már az erdőben volt és nem lehetett őt látni, de annál inkább lehetett a hangját hallani.

Briant és társai alig tettek ötven lépést, mikor megpillantották a kutyát egy fa alatt, amelynek tövében egy emberi alak feküdt.

Egy nő volt. Mozdulatlanul hevert ott, mint egy halott; a ruhái - durva szövethől készült szoknya és ujjas és a derekán átkötött sál - még elég jó karban látszottak lenni. Az arca rendkívüli

szenvedéseket árult el, noha a testalkata nagyon izmos volt és az életkora is alig lehetett több negyven-negyvenöt évesnél. A fáradságtól, talán az éhségtől kimerülten, elvesztette eszméletét, jóllehet ajkairól gyöngye leheletek lebbentek el.

Képzeltető, mily nagy volt a fiatal telepítvényesek megilletődése, szemben a legelső emberi lényvel, akivel a Chairman-szigetre való megérkezésük óta találkoztak.

- Lélegzik!... Lélegzik! - kiáltá Gordon. - Kétségkívül az éhség, a szomjúság...

Jakab azonnal visszaszaladt a Francia-barlangba egy kevés kétszersültért és egy palack égettborért.

Briant Jakab visszaérkezése után lehajolt a nő fölé és sikerült az erősítő italból összeszorított ajkai közé néhány csöppet önteni.

A nő egy mozdulatot tett és felnyitotta a szemeit. Mindenekelőtt a pillantása szinte fölélénkült a körüle egybesereglett gyermekek láttára... Aztán mohón a szájához emelte a kétszersültet, amelyet Jakab a kezébe adott.

A szerencsétlen nőt kétségkívül inkább az éhség gyötörte, mint kimerülés.

De vajon ki lehetett ez az asszony? És lehetséges lesz-e vele néhány szót váltani és őt megérteni?

Briant eziránt csakhamar tisztába jött magával.

Az ismeretlen nő fölegyenesedett és angol nyelven így szólt:

- Köszönöm... gyermekeim... köszönöm!

Félórával később Briant és Baxter bevitték őt a csarnokba és itt Gordon és Service részesítették mindabban, amit állapota igényelt.

Mihelyt a nő eléggé erősnek érezte magát, azonnal elmondta történetét.

A nő amerikai származású volt és sokáig élt az Egyesült Államok nyugati tartományaiban. Ready Katalin volt a neve, de rendszerint csak Katának hívták. Több mint húsz év óta szolgált Panfield R. Vilmos családjánál, amely Albanyban lakott, New York állam fővárosában.

Ezelőtt egy hónappal Panfield úr és neje Chilébe akarván elutazni, egyik rokonuk látogatására, San Franciscóba mentek, Kalifornia legnagyobb kikötőjébe és ott a Savern nevű kereskedőhajóra szálltak, amelynek parancsnoka Turner F. János kapitány volt. A hajó rendeltetési helye Valparaiso volt. Panfield úr és neje magukkal vitték Katát is, aki úgyszólván a családhoz tartozott.

A Savern jó hajó volt és az átkelés kétségkívül minden baj nélkül sikerült volna, ha az újonnan szerződött és nyolc emberből álló legénység nem tartozik a gonosztevők legnyomorultabb fajához. Az indulás után kilenced napra az egyik, névleg Walston, cinkosaival: Brandt, Rock, Henley, Cook, Forbes, Cope és Pike matrózokkal egyetértve, lázadást rendezett, amely alkalommal Turner parancsnok, a másodkapitány, valamint Panfield úr és neje is meggyilkoltatott.

A gyilkosok célja az volt, hogy a hajót a kezükre kerítsék s aztán rabszolga-kereskedésre használják, amely Dél-Amerika némely tartományaiban még teljes virágzásban volt.

Csupán két ember életét kímélték meg. Az egyik Kata volt, akinek érdekében a társainál kevésbé vérengző Forbes vetette magát közbe; a másik a mintegy harmincéves vitorlamester - Evans, akire a hajó kormányzásánál szükségük volt.

E borzasztó jelenetek az október 7-ike és 8-ika közti éjjel történtek, mikor a Savern még körülbelül kétszáz angol mérföldnyire volt a chilei partoktól.

Evanst halálbüntetéssel való fenyegetés mellett kényszerítették a hajót kormányozni, hogy megkerülje a Horn-fokot és eljusson Afrika nyugati partjaira.

De néhány nap múlva - sohase lehetett kitudni, mily okból - a hajón tűz támadt és oly gyorsan elharapódzott, hogy Walston és társai hiába igyekeztek a végpusztulástól a hajót megmenteni. Egyik közülük - Henley - a tűz elől menekülendő a tengerbe ugrott és beleveszett. A hajót okvetlenül el kellett tehát hagyniuk. Némi élelmiszert, lőszert és néhány fegyvert dobtak a csónakba és maguk is lebecsátkoztak abban a pillanatban, mikor a Savern a lángok közepette alámerült.

A hajótörést szenvedettek helyzete rendkívül válságos volt, miután a legközelebbi szárazföldtől még kétszáz mérföldnyi távolság választotta el őket. Valóban csak méltó igazságszolgáltatás lett volna, ha a ladik a gonosztevőkkel, akik benne voltak, elvész, de hát Kata és Evans is ezek közé tartoztak.

Negyvennyolc óra múlva erős vihar támadt, amely a helyzetet még borzasztóbbá tette. A szél az árbocától és vitorlától megfosztott ladikot a Chairman-sziget felé kergette. Tudjuk, hogy október 15-ike és 16-ika közti éjjel, miután a szirteken átvetődött volna, a hullámok félig összezúzott állapotban a fővenypartra dobták ki.

Walston és társai, élelmiszereik elfogyván, kimerülve a vihar elleni hosszú küzdelemben, a hideg és a fáradtság miatt csaknem eszméletlenek voltak. Mikor a ladik a szirtekhez ért, már ájulás is vett erőt rajtuk. Ekkor egy hullám ötöt közülük kidobott a ladikból, kevésssel a partra vetődés előtt. Néhány pillanat múlva a másik kettő is kizuhant a homokra, míg Kata a ladik másik oldalára esett.

E két ember sokáig feküdt ájultan, valamint Kata is. Az utóbbi azonban csakhamar visszanyerte eszméletét, de gondja volt rá, hogy mozdulatlanul maradjon, noha azt hitte, hogy Walston és a többiek elvesztek. A reggelt akarta bevárni, hogy segílyt keressen ezen ismeretlen földön, de hajnali három óra tájban lépteket hallott a fővenyen, a ladik mellett.

Walston, Brandt és Rock voltak, akik a ladik partra vetődése előtt nagy nehezen megmenekültek.

Miután a szirtsoron átkeltek és elértek oda, ahol másik két társuk, Forbes és Pike feküdt és miután ezeket eszméletre hozták, tanácskoztak egymással, míg Evans, a vitorlamester, néhány száz lépésnyire onnét várt rájuk, Cope és Cook őrizete alatt.

Beszélgetésüket Kata tisztán hallhatta.

- Hol vagyunk? - kérdé Rock.

- Nem tudom - felelé Walston. - De mindegy. Ne maradjunk itt, hanem tartsunk délkelet felé. Reggel majd tájékozhatjuk magunkat.

- Hát a fegyvereink?

- Itt vannak a lőszerekkel együtt, érintetlenül - mondá Walston.

És ezzel öt puskát és több csomag töltényt vettek elő a ladikládájából.

- Ez nem sok - mondá Rock - ha meg akarunk menekülni e szigetről, amelyen bizonyára vadak laknak.

- Hol van Evans? - kérdé Brandt.

- Amott van, Cope és Cook őrizete alatt - felelé Walston. - El kell bennünket kísérnie, akár tetszik neki, akár nem, különben ha vonakodnék, magamra vállalom, hogy az eszére térítsem.

- Hát Katával mi történt? - kérdé Rock. - Megmenekült?

- Kata? - viszonzá Walston. - Attól nem kell többé félnünk! Láttam kizuhanni a ladikból, mielőtt a hullám a szárazra kidobott volna bennünket. Valahol a tenger fenekén lesz.

- Szeretem, hogy megszabadultunk tőle! - mondá Rock. - Nagyon is sokat tudott felőlünk.

- Nem sokáig tudott volna! - dörmögé Walston sötéten. Még e gonosz emberek is megijedtek tőle.

Kata mindent hallott és föltette magában, hogy azonnal megkísérli a menekülést, mihelyt a Savern matrózai eltávoznak.

Néhány pillanat múlva Walston és társai Forbest és Pike-et támogatván, akiknek a lábaik még nagyon inogtak, előszedték a készleteket, amelyek még a ladikban maradtak, ami néhány font beszózott húsból, némi dohányból és két vagy három csutora égettborból állt, aztán a leghevesebben dühöngő vihar közepette távoztak el.

Mihelyt meglehetősen távolságban voltak, Kata fölkelt. Éppen ideje is volt, mert a dagály már a parthoz ért és néhány perc múlva a hullámok elsodorták volna őt.

Most már tudjuk, hogy Doniphan, Cross, Webb és Wilcox miért találták a tengerpartot üresen, mikor visszatértek megadni a végtisztességet a hajótörést szenvedetteknek. Walston és cimborái már elmentek kelet felé, Kata pedig szintén eltávozott ellenkező irányban és tudtán kívül a Családi-tó északi vége felé tartott.

16-án délután ért oda, a fáradtságtól és az éhségtől kimerülve. Aztán tovább haladt a tó nyugati partján egész éjjel és október 17-én egész reggel gyalogolt, végre lerogyott azon a helyen, ahol Briant őt félíg holtan találta fel.

Kata elbeszélése rendkívül komoly volt. A Chairman-szigetre, ahol a fiatal telepítvényesek eddig teljes biztonságban érezték magukat, most már kívülük hét, minden gonosztetre képes ember vetődött. Ha fölfedeznék a Francia-barlangot, vajon haboznának-e megtámadni a lakóit? Nem! Mert a legnagyobb érdekükben állt kézre keríteni e kis gyarmat készletét, élelmiszereit, fegyvereit és főleg műszereit, amely utóbbiak nélkül lehetetlen volna a Savern ladikját oly karba helyezniük, hogy rajta ismét tengerre szállhassanak. És ezen esetben milyen ellenállást fejthetnének ki Briant és társai, akik közül a legidősebbek legfőljebb tizenöt évesek voltak, a legfiatalabbak pedig alig tízévesek? Nem volt-e ez iszonyú eshetőség? Ha Walston és cinkostársai a szigeten maradnak, okvetlenül el kell készülniük a megtámadtatásra.

Képzeltető, milyen érzelmek közt hallgatták mindnyájan Kata elbeszélését.

Briant nem gondolt egyébire, mint arra, hogy Doniphan, Cross, Webb és Wilcox már jelenleg is nagy veszélyben forognak. Hogyan vigyázzanak magukra, ha sejtelmük sincs Walston és társai jelenlétéről, kik pedig éppen a Chairman-sziget ama részén csatangolhatnak, ahol ők jelenleg tartózkodnak. Egyetlen lövés elég volna ahhoz, hogy Walston a nyomukra akadjon és ez esetben a négy fiú a gonosztevők kezébe kerülne, akiktől bizonyára nem remélhetnének irgalmat.

- Segítségükre kell menni - mondá Briant. - Értesíteni kell őket még holnap reggel előtt.

- És vissza kell őket hozni a Francia-barlangba! - tevé utána Gordon. - Most szükségesebb, mint valaha, hogy mindnyájan együtt legyünk és megtegyük a mellőzhetetlen intézkedéseket a gonosztevők ellen.

- Úgy van - viszonzá Briant - és miután szükséges, hogy barátaink visszatérjenek, vissza is fognak térni. Én magam megyek el értük.

- Te, Briant?

- Én, Gordon!

- És hogyan?

- A ladikon, Mokóval. Néhány óra alatt átkelünk a tavon és a Keleti-folyónál leszünk. Minden valószínűség mellett szól, hogy Doniphant és társait a torkolatnál fogjuk találni.

- Mikor szándékozol útra kelni?

- Még ma este - válaszolá Briant - mihelyt a sötétség megengedi észrevétlenül áthaladnunk a tavon.

- Veled mehetek, bátyám? - kérdé Jakab.

- Nem - felelé Briant. - Okvetlenül a ladikon kell visszatérnünk mindnyájunknak és hatnak is csak szűken lesz benne hely.

- Tehát el van határozva? - kérdé Gordon.

- El! - felelé Briant.

Estig mindnyájan bezárkózva a csarnokban maradtak és elbeszélték Katának a saját kalandjait. A derék asszony nem gondolt többé magára, hanem csakis a szegény, elhagyatott gyermekekre. Ha az a sorsuk, hogy továbbra is együtt maradjanak a Chairman-szigeten, szolgálni fogja őket és szeretni s ápolni, mintha az édesanyjuk volna.

Dole-t és Costart máris a szívébe zárta, csókolgatta őket és „babáinak” nevezte, mint az nyugati Amerikában szokás.

Service pedig azt indítványozta, hogy Katát nevezzék el Pénteknek, mint ahogy a Crusoe Robinson nevezte el halhatatlan emlékü társát, miután Kata éppen pénteki napon érkezett a Francia-barlangba.

Aztán utána tette:

- Ezek a gonosztevők éppen olyanok, mint a különböző Robinsonok vademberei. Mindig van egy pillanat, mikor megjelennek és egy másik pillanat, mikor a Robinsonok végeznek velük!

Este nyolc órakor az úti előkészületeken túlestek. Moko, akinek önfeláldozása semmiféle veszély elől se riadt vissza, örült rajta, hogy elkísérheti Briant-t ezen expedícióra.

Ladikra szállván, csak kevés élelmiszert és mindegyikük egy-egy revolvert és vadászkést vittek magukkal. Miután elbúcsúztak volna társaiktól, akik nagy szívszorulások közt látták őket távozni, nemsokára eltűntek a sötétségben, amely a Családi-tóra borult. Napnyugtakor könnyű északi szellő emelkedett, amely ha meg nem szűnik, elő fogja segíteni a ladik haladását, úgy menet, mint jövet.

Az éjszaka igen sötét volt, amit szerencsés körülménynek kellett tartani Briant-ra nézve, miután észrevétlenül akart maradni.

Két óra alatt a hat angol mérföldnyi utat megtették. A ladik nemigen hányódott, noha a szellő valamivel erősebben fújt. Ama hely közelében ért a parthoz, ahol az első alkalommal érték el a szárazföldet és körülbelül félmérföldnyi utat kellett még tenniük, mielőtt eljutottak a kis öblöcskébe, amely a Keleti-folyó kiindulási pontját képezte. Ez az út is bizonyos időt vett igénybe. A szél ekkor egyenesen ellenkező irányban fújván, az evezőiket kellett használniuk.

Minden csöndes volt a fák alatt, amelyek ágaikat a víztükör fölé hajtották. Az erdő mélyéből nem hallatszott állati hang, a lombok sötét tömegei közt sehol se látszott tűz.

Azonban fél tizenegy óra tájban Briant, ki a csónak hátulján ült, megfogta Moko karját. Néhány száz lábnyira a Keleti-folyótól a tó bal partján félig kialudt tűz haldokló világossága látszott a fák árnyékában. Vajon ki tanyázik itt?... Walston-e avagy Doniphan? Ezt célszerű volt megtudni, mielőtt beveznének a folyó medrébe.

- Partra fogok szállni, Moko - mondá Briant.

- Nem akarja, hogy elkísérjem önt, Briant úr? - kérde Moko halk hangon.

- Nem, jobb ha egyedül vagyok, így kevésbé veszik észre a közeledésemet.

A csónak a part mellé siklott és Briant kiugrott a szárazra, miután meghagyta volna Mokónak, hogy várjon. Kezével megtapogatta övében a kését és a revolverét, és elhatározta, hogy a fegyvereket a legvégső esetben fogja használni, nehogy zajt üssön.

A bátor fiú felmászott a partra és a fák alatt előrelöpözött.

Egyszerre megállt. Úgy rémlett előtte a még pislogó tűz világánál, mintha mintegy húsz-lépésnyire tőle egy árnyékot látna, amely szintén továbblopózik a fű közt, éppúgy mint ő.

E pillanatban borzasztó ordítás hangzott és nyomban utána egy nagy tömeg rontott előre.

Egy hatalmas jaguár volt. A következő pillanatban e kiáltás hallatszott:

- Segítség! ... Segítség!

Briant megismerte Doniphan hangját. Csakugyan ő volt, társai kissé távolabb a tanyájukon maradtak.

Doniphan, akit a jaguár feltaszított, hasztalan vergődött. Nem használhatta a fegyverét.

Wilcox, meghallván a segélykiáltásokat odarohant, célzott és éppen löni készült, de Briant rákiáltott:

- Ne lőj!... ne lőj!... - és a vadállatra rohant, amely ellene fordult, mialatt Doniphan gyorsan felugrott.

Szerencsére Briant félreugorhatott, miután a jaguárba szúrta a kését. Ez olyan gyorsan történt, hogy se Doniphannak, se Wilcoxnak nem volt ideje közbelépni. A halálosan megsebzett állat lerogyott abban a pillanatban, mikor Cross és Webb odasiettek Doniphan segítségére.

De a győzelem könnyen életébe kerülhetett volna Doniphannak, mert a válla máris vérzett a vadállat körömcsapásától.

- Hogyan jöttél ide? - kérde Wilcox.

- Majd később megtudjátok! - felelé Briant. - Jertek!... jertek!

- Nem megyek addig, míg meg nem köszöntem, hogy az életemet megmentetted, Briant - mondá Doniphan.

- Csak azt tettem, amit te is tettél volna a helyemen - felelé Briant. - Ne beszéljünk többé erről, és kövessetek.

Azonban noha Doniphan sebe nem volt veszélyes, mégis szorosan be kellett kötözni egy zsebkendővel, és mialatt Wilcox ezt a műtétet végezte, Briant értesíthette társait a helyzetről.

Eszerint tehát azon emberek, akiről Doniphan azt hitte, hogy a dagály elsodorta a hulláikat, még éltek!... a szigeten barangoltak - és vérrel fertőztetett gonosztevők voltak. Velük együtt egy nő szenvedett hajótörést a Savern ladikján és ez az asszony jelenleg a Francia-barlangban tartózkodik! Nincs többé biztonság a Chairman-szigeten.

Azért kiáltott tehát Briant Wilcoxra, hogy ne lőjön, mert attól félt, hogy a lövés meghallatszanék s ugyanazért használta csupán a vadászkését a vadállat ellen!

- Ah, Briant, te sokkal többet érsz mint én! - kiáltá Doniphan nagy megilletődéssel és a hála felbuzdulásában, amely erőt vett gőgös természetén.

- Nem, Doniphan, nem, pajtásom - viszonzá Briant -, és miután kezedet az enyémben tartom, nem is fogom elbocsátani, míg meg nem ígéred, hogy visszatérsz velem.

- Igen, Briant, vissza kell térnünk - mondá Doniphan. - Számolj rám: Ezentúl én leszek a legelső, aki mindenben neked engedelmeskedik. Holnap hajnalkor indulunk.

- Nem....azonnal - felelé Briant - hogy észrevétlenül megérkezhessünk.

- De hogyan? - kérdé Cross.

- Moko itt van. A ladikon vár ránk. Éppen a Keleti-folyóba akartunk bevezetni, mikor a ti tanyátokon észrevettem a tűz világát.

- És éppen jókor érkezted, hogy az életemet megmentsed - mondá Doniphan.

- És hogy visszavigyelek a Francia-barlangba.

De hát Doniphan, Wilcox, Webb és Cross miért tanyáztak itt és nem a Keleti-folyó torkolatánál? Csakhamar ez a kérdés is meg volt fejtve.

Miután elhagyták a Savern szirteket, mind a négyen október 16-án este visszatértek a Medveszikla barlangjába. Másnap reggel megállapodásuk szerint elindultak a Keleti-folyó bal partján és elmentek a tóig, ahol tanyát ütöttek, bevárandók a reggelt, hogy visszatérjenek a Francia-barlangba.

Néhány perc múlva Briant és társai helyet foglaltak a ladikon, amelyet azonban nagyon óvatosan kellett kormányozni, mert nagyon szűk volt hat ember számára. De a szél kedvezett és Moko oly ügyesen kormányzott, hogy az átkelés minden baj nélkül ment véghez.

Mily örömmel fogadták Gordon és a többiek a távollevőket, midőn a Zéland-folyó sarkán hajnali négy óra tájban partra szálltak! Habár nagy veszélyek is fenyegették őket, legalább mindnyájan együtt voltak újra a Francia-barlangban!

HUSZONHARMADIK FEJEZET

*A helyzet - Elővigyázati intézkedések - A megváltozott életmód - A tehénfa -
Amit hasznos volna megtudni - Kata indítványa - Briant-t egy gondolat gyötri -
Briant terve - Vitatkozás - Másnapra*

A gyarmat tehát együtt volt teljes számban, sőt szaporodott is egy taggal, a jó Katával, aki egy borzasztó tengeri dráma következtében került a Chairman-szigetre. Ezentúl egyetértés fog uralkodni a Francia-barlangban és ezt az egyetértést jövőre semmi se fogja megzavarni.

A Francia-barlangot, amely ki volt téve hét erőteljes, elszánt és fegyveres gonosztevő támadásainak, csakugyan komoly veszély fenyegette. Walstonnak természetesen érdekében állt a Chairman-szigetet mielőbb elhagyni; de ha a gazfickó fölfedezhette volna e kis gyarmatot, mely el volt látva mindennel, ami neki hiányzott, bizonyára nem fog visszariadni a támadás elől, melynél minden kedvező esély az ő részén volt. A fiatal telepítvényesek kényszerülve látták magukat a legszigorúbb elővigyázati rendszabályok foganatba vételére; többé nem távozhattak el a Zéland-folyó mellől, nem mehettek a Családi-tó környékére mindaddig, kivéve föltétlen szükség eseteit, míg Walston és cinkostársai el nem hagyták a szigetet.

Szükségtelen említeni, hogy mihelyt a Francia-barlangba visszaérkeztek, Doniphan a kellő ápolásban részesült. A seb egyébiránt néhány nap alatt teljesen behegedt. Csupán a karjában érzett még némi feszülést, de ez is elmúlt nemsokára.

Eközben október hónap elmúlt és Walstont még nem jelezték a Zéland-folyó környékén. Vajon eltávozott volna-e, midőn a ladikját kijavította? Ez nem látszott lehetetlennek, mint-hogy - amennyire Kata visszaemlékezett - fejsze volt nála és ezenkívül használhatta azon erős késeket is, amelyeket a matrózok mindig a zsebükben hordanak; fa pedig elég volt a Savern szirtek közelében.

Mindazonáltal e tekintetben nem bírván biztos tudomással, a mindennapi életmódot meg kellett változtatni. Többé nem tehettek hosszas kirándulásokat, kivéven azt az egyet, mikor Baxter és Doniphan elmentek ledönteni a jelzőárbocot az Auckland-dombok ormán.

E pontról Doniphan végigjártatta a távcsőjét a kelet felé elterülő erdők fölött. Noha nem láthatva a Bükkös-erdő által eltakart tengerpartot, kétségkívül észrevette volna, ha valamely füst emelkednék a távolban, ami biztos jele lenne annak, hogy Walston és társai a sziget e részén tanyáznak. Doniphan semmit se látott ezen irányban, sem pedig a Sloughi-öböl felől, amelynek környéke folyvást el volt hagyatva.

Mióta a kirándulások megszűntek és a lődözés betiltatott, a gyarmat vadászai kénytelenek voltak felhagyni kedvenc foglalatosságukkal. Szerencsére a Francia-barlang szomszédságában felállított hurkok és csapdák kellő mennyiségű vadat szolgáltatottak.

Ezenfelül a tinamuk és a túzokok annyira elszaporodtak a baromfiudvarban, hogy Service és Garnett kénytelenek voltak sokat leölni. Miután nagy készletet szereztek be a teafa leveleiből, valamint a juharfa nedvéből is, amelyet oly könnyen át lehetett alakítani cukorrá, nem kellett ezekért a Gát-patakig átmenniük. Sőt, ha a tél előbb beköszöntene is, mintsem a fiatal telepítvényesek visszanyerték volna a szabadságukat, olajjal, vaddal és konzervekkel még az esetben is kellően el voltak látva. Csupán a tüzelőanyag készletét kellett volna ismét kiegészíteniük és az Iszapos-erdőben vágott fát idevontatniuk, amit veszély nélkül végre is hajthattak a Zéland-folyó partján.

Ezen időtáiban egy új fölfedezés szaporította a Francia-barlang közvagyonát.

E fölfedezést Katának köszönheték.

Az Iszapos-erdő szélén bizonyos számú fa volt, amelyeknek magassága nem volt csekélyebb ötven-hatvan lábnyinál. Eddigelé azért kímélték meg ezeket, mert nem tartották tüzelésre alkalmasaknak, hosszúkás leveleik az ágak csomóival váltakoztak és a végükön szúrós tövissel voltak ellátva.

Mihelyt Kata éspedig október 25-én, a legelső ilyenét fát megpillantotta, felkiáltott:

- Nini... tehénfa!

Dole és Costar, akik kíséretében voltak, hangosan elnevezték magukat.

- Micsoda?... Tehénfa? - kérdé az egyik.

- Talán a tehének eszik ezt meg? - mondá a másik.

- Nem, babácskáim - felelé Kata. - Azért nevezik így, mert tejet ad, mégpedig jobb tejet, mint a ti lámáitok.

Mihelyt visszatértek a Francia-barlangba, Kata közölte Gordonnal a fölfedezését. Gordon előhívta Service-t és mindketten visszatértek Katával együtt az Iszapos-erdő szélére. Miután Gordon megvizsgálta a kérdéses fát, meg volt győződve, hogy egyike ama „galactodendron”-oknak, amelyek eléggé sűrűn tenyésznek Észak-Amerika rengetegeiben. Nem csalódott.

Megbecsülhetetlen fölfedezés volt ez. Ha egy vágást ejtenek a galactodendronok kérgén, tejhez hasonló nedv folyik ki a fából és e nedv a tehéntej ízével és tápláló tulajdonságaival bír. Ezenfelül, ha a tej megalszik, kitűnő sajtfélét szolgáltat, valamint a tiszta méhviaszhoz hasonló viaszt is, amelyből jó minőségű gyertyákat lehet készíteni.

- Nos hát - kiáltá Service - ha tehénfa, vagyis inkább fatehén, akkor meg kell fejnünk!

A víg fiú tudtán kívül ugyanazt a kifejezést használta, amelyet az indiánok használnak, akik azt szokták mondani: gyerünk, fejjük meg a fát.

Gordon egy vágást ejtett a fa kérgén és a vágásból kifolyó nedvet Kata a magával hozott és jó két pintet tartalmazó edénybe fogta fel.

Szép, fehéres folyadék volt, amely magában foglalja a tehéntej összes tulajdonságait, sőt annál táplálóbb, sűrűbb és ízletesebb is. Az edény a Francia-barlangban egy pillanat alatt kiürült és Costar szája olyan tejjé lett, mint egy kis macskáé. Moko nem titkolta nagy meglepedését a gondolat felett, hogy mi mindenre fogja felhasználni ezt az új növénynedvet, mit még csak kímélni se kell, mert a „tehéncsorda” közel van a barlanghoz.

Valóban, a Chairman-sziget kielégíthette volna még több tagból álló gyarmat szükségleteit is. A fiatal telepítvényesek élelmezése hosszú időre biztosítva volt. Ezenfelül Kata ittléte és a gondozás, melyet tőle remélhettek, aki máris anyai szeretettel ragaszkodott hozzájuk, még könnyebbé fogja nekik tenni az életet.

Briant-nak ezalatt több ízben kedve támadt a Családi-tótól kelet felé fekvő vidékre kém-szemlére indulni. Doniphan, Baxter és Wilcox szívesen elkísérték volna, de a legvégzetesebb következményeket vonhatná maga után, ha Walston hatalmába kerülnek, aki így megtudná, hogy mily kevéssé veszélyes ellenfelekkel van dolga. Gordon, akinek tanácsára még most is mindig hallgattak, le is beszélte Briant-t arról a szándékról, hogy a Bükkös-erdő rengetegeibe elkalandozzék.

Ekkor Kata azzal az indítvánnyal állt elő, amely mindezen veszélyes eshetőségek híjával volt.

- Briant úr - mondá este, mikor az ifjú telepítvényesek mindnyájan a csarnokban voltak egybegyűlve - megengedi ön, hogy holnap hajnalkor elhagyhassam önöket?

- Elhagyni minket, Kata? - kérdé Briant meglepetve.

- Önök nem maradhatnak még tovább is bizonytalanságban aziránt, vajon Walston még a szigeten van-e vagy sem. Én tehát vállalkozom elmenni arra a helyre, ahol a vihar partra vetett bennünket. Ha a ladik még ott van, ez annyit fog jelenteni, hogy Walston nem hagyhatta el a szigetet. Ha a ladik nincs ott, akkor önöknek nem kell többé tartani Walston és cimboráitól.

- Amit ön tenni akar, Kata, éppen azt szándékoztuk mi is megtenni: Briant, Baxter, Wilcox és én - mondá Doniphan.

- Kétségtől, Doniphan úr, de ami önökre nézve veszélyes volna, az nem veszélyes rám nézve - viszonzá Kata.

- De Kata - mondá Gordon - ha ön Walston kezébe kerülne?...

- Nos hát, akkor ugyanabba az állapotba jutnék, amelyben a menekülésem előtt voltam. Ennyi az egész!

- És ha ez a nyomorult eltenné önt láb alól, ami nagyon valószínű? - mondá Briant.

- Ha először megmenekültem tőlük - felelé Kata - miért ne menekülhetnék meg másodszor is, főleg most, miután már ismerem az utat, amely a Francia-barlanghoz vezet. Sőt ha sikerülne megmenekülnöm Evanssal együtt - akinek természetesen elmondanék mindent, ami önökre vonatkozik - milyen hasznos segítség volna mindnyájunkra nézve a derék vitorlamester!

- Ha Evansnak a menekülés módjában állana, nem szökött volna-e már meg? - mondá Doniphan. - Nem áll-e érdekében, hogy megmeneküljön a gonosztevőktől?

- Doniphannak igaza van - mondá Gordon. - Evans ismeri Walston és cinkosai titkát, akik bizonyára meg fogják őt gyilkolni, ha nem lesz többé rá szükségük, hogy elszállítsa őket az amerikai szárazföldre. Ha tehát nem szökött meg tőlük, ennek csakis az lehet az oka, hogy folytonos őrizet alatt áll.

- Vagy hogy már életével lakolt szökési kísérletéért - tevé utána Doniphan. - Ha ők tehát önt elfognák, Kata...

- Higgyék el - viszonzá Kata - mindent el fogok követni, hogy kézre ne kerítsenek.

- Kétségtől - mondá Briant - de sohase fogjuk megengedni, hogy ön e veszélyt kockáztassa. Nem! Inkább gondolkozzunk valamely kevésbé veszélyes mód felett, hogy megtudhassuk, vajon Walston még a Chairman-szigeten tartózkodik-e?

Kata indítványa mellőztetvén, nem maradt egyéb hátra, mint őrizkedni minden vigyázatlanságtól. Ha Walston oly helyzetbe jut, hogy a szigetet elhagyhassa, nyilván el fog menni még a rossz évszak beállta előtt és igyekezni fog eljutni valamely szárazföldre, s hol őt és a vele lévőket úgy fogják fogadni, amint hajótörést szenvedetteket mindenkor fogadni szoktak, bárhonnét jöjjenek is.

Különben, ha Walston még a szigeten volt is, úgy látszott nem állt szándékában kikémlelni a sziget belső részeit. Briant, Doniphan és Moko homályos éjszakákon több ízben bejárták a tavat a ladikjukon és sohase láttak valami gyanús tüzet sem a túlsó parton, sem a Keleti-folyó partjain létező fák közt.

Mindazonáltal nagyon keserves dolog volt így élni azon a szűk térségen, amely a Zéland-folyó, a tó, az erdő és parti szirtek közt terült el. Briant folyvást arról gondolkozott, hogyan győződjék meg Walston jelenlétéről és hogyan fedezhesse föl a helyet, ahol tanyázik, ha csakugyan a szigeten van. Ezt legcélszerűbben megtudhatnák, ha valaki éjszaka idején bizonyos magasságig fölemelkednék.

Efölött töprenkedett Briant folyvást és e gondolat szinte rögeszméjévé vált. Szerencsétlenségre a parti szirteken kívül, amelyeknek legmagasabb orma nem emelkedett föl kétszáz lábnyira, egyéb számbavehető domb nem volt a Chairman-szigeten. Doniphan, két vagy három társával több ízben fölment az Auckland-dombra, de innét, valamint a Sloughi-öböl északi részén levő hegyfokról se lehetett meglátni a Családi-tó keleti partját. Következőleg kelet felé, se füst, se világosság a láthatáron nem emelkedhetett volna. Néhány száz lábnyival magasabbra kellett volna fölmenniük, hogy a látókör a Csalódás-öböl legelső sziklájáig kiszélesedjék.

Ekkor támadt Briant elméjében oly merész - mondhatnánk örült - gondolat, hogy eleinte el is utasította magától. De ez a gondolat annyira gyötörte őt, hogy utóvégre beékelte magát az elméjébe.

Az olvasó még nem feledte el, hogy a sárkánnyal való kísérletet félbeszakították. Miután Kata megjelent és tudatta velük, hogy a Savern matrózai a keleti partokon kóborolnak, le kellett mondani azon eszméről, hogy oly készüléket bocsássanak fel a levegőbe, amelyet a sziget valamennyi pontjáról meg lehessen látni.

De miután a sárkányt nem lehetett jelző gyanánt használni, vajon nem lehetne-e értékesíteni arra a kémszemlére, amely a gyarmat biztonsága érdekében annyira szükséges volt?

Ez gyötörte Briant elméjét. Emlékezett, hogy egy angol hírlapban olvasta, hogy a múlt század végén egy nőnek elég bátorsága volt felemelkedni a levegőbe, egy sárkányon függve, amely egyenesen e célra készült.

Nos hát, amit egy nő megtett, miért ne merné megtenni egy fiatal fiú? Sebaj, ha a kísérlet némi veszéllyel jár is. A kockázat számba se jött a kétségtelen eredmény mellett. Briant nem volt ugyan képes pontosan kiszámítani az emelőerőt, amelyet ilyenmű készülék igényelne, de azt mondta magában, hogy hiszen a készülék megvan és csak meg kellene nagyobbítani és izmosabbá kellene tenni. És akkor, ha éjjel fölemelkednék néhány száz lábnyira a levegőbe, talán sikerülne valamely tanyatűz világosságát megpillantani a sziget ama részén, amely a tó és a Csalódás-öböl közt terül el.

Nem kell kicsinyelni a derék és merész fiú eszméjét. Annyira beélte magát a gondolatba, hogy utóvégre is a tervet nemcsak megvalósíthatónak hitte - a minthogy kétségkívül kivihető is volt - hanem kevésbé veszélyesnek, mint első tekintetre látszott.

Csupán az volt hát hátra, hogy meggyőzze a társait is. És 4-ikén este, miután Gordont, Doniphant, Wilcoxot, Webbet, Service-t és Baxtert tanácskozássra fölkérte volna, kijelentette előttük, hogy a sárkányt értékesíteni szándékozik.

- Értékesíteni? - kérdé Wilcox. - Hogyan érted ezt?... Fel akarod bocsátani a levegőbe?

- Kétségkívül - felelé Briant - miután éppen ebből a célból készült.

- Nappal? - kérdé Baxter.

- Nem, Baxter, mert Walston okvetlenül észrevenné, ellenben éjszaka idején...

- De ha lámpát kötsz rá, akkor se fogja elkerülni a figyelmét - mondá Doniphan.

- Nem is fogok lámpát rákötni.

- Akkor hát mire való lesz?

- Arra, hogy meglássuk, vajon a Savern matrózai még a szigeteken tartózkodnak-e?

És Briant néhány szóval elmondta a tervét, noha meglehetősen aggódott afölött, hogy a társai nem nagyon biztató fejszólásokkal fogják a fejtegetéseit fogadni.

Társainak azonban eszükbe se jutott a nevetés, csak Gordon kérdezte magában, vajon Briant komolyan beszél-e? A többiek az indítványt helyeselték.

A fiatal fiúk már annyira megszokták a veszélyt, hogy éjszaka idején egy légi utazás az adott körülmények közt, előttük nagyon kivihetőnek látszott. Ezenfölül készek voltak vállalkozni mindenre, ami visszaszerezné nekik a régi biztonságot.

- De - jegyzé meg Doniphan - nem volna-e akármelyikünk súlya túlságos nagy a sárkánynak, amelyet a távollétünk alatt készítettek? Fel tud-e emelkedni?

- Kétségkívül! - felelé Briant. - A biztonság céljából azonban okvetlenül szükség lesz meg-nagyobbítanunk és megerősítenünk a készüléket.

- Még csak azt kellene tudni - jegyzé meg Wilcox - vajon a sárkány bírhat-e kellő ellenállási képességgel.

- Eziránt nincs kétségem - mondá Baxter.

- Ezenfölül már történt is hasonló kísérlet - tevé utána Briant.

És ezzel elmondta ama nő próbáját, aki körülbelül száz évvel ezelőtt jó sikerrel sárkánnyal emelkedett a levegőbe.

- Minden attól függ - mondá Briant -, milyen nagy a felemelkedés pillanatában a szél ereje és milyen a sárkány nagysága.

- Mit gondolsz, Briant - kérdé Baxter -, milyen magasságig kellene fölemelkedni?

- Azt hiszem - felelé Briant -, hogy hat- vagy hétszáz lábnyi magasból meg lehetne látni a sziget bármelyik pontján égő tűz világát.

- Nos hát, végre kell hajtani a tervet, mégpedig haladék nélkül! - kiáltá Service. - Unom magam, hogy nem sétálhatok tetszésem szerint ide-oda.

- Mi is unjuk, hogy nem látogathatjuk meg a vermeinket! - mondá Wilcox.

- Hát még én mennyire unom, hogy egyszer sem vadászhatok! - tevé utána Doniphan.

- Tehát holnap! - mondá Gordon.

Midőn Briant Gordonnal egyedül maradt, utóbbi így szólt hozzá:

- Komolyan végre akarod hajtani ezt a légi utazást?

- Legalábbis meg akarom kísérelni, Gordon.

- Nagyon veszélyes kísérlet lesz.

- Talán kevésbé, mintsem hiszed.

- És ki fog közülünk arra vállalkozni, hogy az életét kockáztassa e kísérletnél?

- Te lennél a legelső Gordon, ha a sors téged jelölne ki - felelé Briant.

- Eszerint a sorsra akarod bízni a dolgot, Briant?

- Nem, Gordon! Aki közülünk feláldozza magát, kell hogy azt a saját jószántából tegye.

- Választottál már, Briant?

- Talán!

És Briant megszorítja Gordon kezét.

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET

Az első kísérlet - A készülék megnagyobbítása - A második kísérlet - Elhalasztás a következő napra - Briant indítványa - Jakob indítványa - A vallomás - Briant eszméje - Jel a levegőben - Mi látszik a magasból - A szél erősebbé lesz - A kaland vége

Briant és Baxter november 5-én reggel azonnal a munkához láttak. Mielőtt a készüléket megnagyobbítanák, célszerűnek látszott megtudni, mekkora súlyt bírna el mostani állapotában. Ily módon, tudományos szabályok hiányában, tapogatózások után sikerülni fog megadni neki a kellő nagyságot, hogy a saját súlyán kívül elbírjon még bizonyos idegen súlyt is, amelyet nem lehetett csekélyebbre előíranyozni százhusz-százharminc fontnál.

Ezen első kísérlet végrehajtására az éjszakát nem kellett bevárni. E pillanatban a szél délkelet felől fújt és Briant azt gondolta, hogy semmiféle kellemetlen következményekkel se fog járni, ha e körülményt felhasználják és a sárkányt csak közepszerű magasságba bocsátják fel úgy, hogy a sziget túlsó partjáról ne lehessen meglátni.

A kísérlet jól sikerült és konstatálták, hogy a készülék közepes erejű szellő hatása alatt képes fölemelni egy zsákot, húsz fontnyi súllyal. A Sloughi készletei közt létezett mérleg lehetővé tette e súly szabatos megállapítását.

A sárkányt ismét lehúzták és kiterítették a Sport-terasz talaján.

Mindenekelőtt Baxter a készülék vázát kötelek segítségével rendkívül megerősítette, azok a középső bogban összpontosultak, mint egy esernyő halcsontjai az esernyő nyele körül fel és alá mozgó karikán. Aztán magát a sárkányt megnagyobbították újabb nádszárakkal és vászonnal. E munkánál Kata nagyon hasznos segítségnek bizonyult. Tű és cérna nem hiányzott a Sloughi ládájából, és az ügyes asszony kitűnően értett a varráshoz.

Ha Briant és Baxter jártasabbak lettek volna a „mechanikában”, akkor a sárkány elkészítésénél figyelembe vették volna a leglényegesebb alkatelemeket, amelyek a következők: a készülék általános súlya, felülete, a súlypont, a szélnyomás központja, amely a készülék súlypontjával összeesik, végre az a pont, amelyen a kötél a sárkányhoz van erősítve. E számítások alapján megtudhatták volna, mily nagy a sárkány emelkedési ereje és mily magasságig bocsátható fel. Ugyanezen számítás azt is szabatosan tudtára adta volna, hogy mily erősnek kell lennie a kötélnak, hogy a feszülésnek ellenállhasson - ami a legfontosabb körülmények egyike a légi utazásnál.

Szerencsére a Sloughi legalábbis kétezer lábnyi hosszú mérőorsókötele teljesen alkalmas volt a kitűzött célra.

Új rendeltetésénél fogva a sárkányra nem kellett többé farkat akasztani, ami nagyon megszorította Dole-t és Costart. Szükségtelen volt, mert a rajta függő súly meg fogja akadályozni, hogy le ne bukják fejjel lefelé.

Briant és Baxter hosszas tapogatózás után abban állapodtak meg, hogy a súlyt azon száraz egyikéhez kell megerősíteni, amelyek a sárkányt szélteben három részre osztották. Két kötélen mintegy húszlábnyira fog aláfüggni a készülékről.

A kötél hosszúságát ezerkétszáz lábnyira állapították meg úgy, hogy a készülék a behajlást ideértve, körülbelül hét- vagy nyolcszáz lábnyira emelkedhessék fel.

Végre a nagyobb veszélyt elhárítandó azon esetre, ha a sárkány a kötélt elszakadása vagy egy feszítő nádszár eltörése következtében lezuhanna, elhatározottak, hogy a készüléket a tó fölött fogják felbocsátani. A vízszintes távolság, melyben a lezuhanás esetleg megtörténhetnék, semmi esetre se lesz oly jelentékeny, hogy egy jó úszó minden körülmények közt el ne juthatna a tó nyugati partjára.

Az egész nyolcszögletes sárkány felülete hetven négyzetméternyire rúgott. Szilárd szerkezetével és vízhatlan vásznával könnyen fölemelhetett száz-százhusz fontnyi súlyt.

Ami a csónakot illeti, amelyben a légiutas helyet fog foglalni, ez egyszerűen egyike lesz ama henger alakú vesszőkosaraknak, amelyeket a hajókon különféle célokra szoktak használni. E kosár elég mély volt arra, hogy egy közönséges termetű fiúnak a hónaljáig érjen, eléggé tágas, hogy abban szabadon mozoghasson és szükség esetén gyorsan ki is ugorhassék belőle.

Elképzelhető, hogy ez a munka egy, sőt két napnál is tovább tartott. 5-én reggel kezdték és csak 7-én délután fejezték be. Estére tehát az előkészületi kísérlet maradt, ekkor fog a készülék emelkedési képessége kitűnni; addig is azonban tisztába kellett hozni azt a kérdést, hogy az, aki a kosárban fog ülni, miként adjon jelt társainak, hogy a készüléket lehúzzák, mikor a lebocsátkozás idejét elérkezettnek tartja?

Mikor Doniphan és Gordon eziránt kérdést intéztek hozzá, Briant következőleg fejtette ki véleményét.

- A lámpával való jeladás lehetetlen, mert azt kockáztatnánk vele, hogy Walston észreveszi. Baxterrel tehát a következőkben állapodtunk meg: A sárkány kötéllével egyenlő hosszúságú madzag lesz a kosárra akasztva. E madzagra egy golyót fűzünk, amely a közepén át lesz fűrva. A madzag másik végét egyik a társaink közül fogja a kezében tartani. A madzagon a golyó lecsúsztatása lesz a jeladás a sárkány lehúzására.

- Igen helyes gondolat! - mondá Doniphan.

Ekképp minden előre meg lévén állapítva, nem maradt egyéb hátra, mint végrehajtani az első kísérletet. A hold csak éjfél utáni két órakor kelt föl és délnyugat felől kellemes szellő fűjt. A körülmények a kísérletre tehát különösen kedvezőknek látszottak úgy, hogy annak végrehajtása még ugyanazon estére ki is tűzetett.

Kilenc óra tájban mély sötétség uralkodott. Néhány elég sűrű felhő kavargott a csillagtalan égboltozaton. Bármily magasra emelkedjék föl a készülék, még a Francia-barlang környékén se fogják észrevenni.

A kísérletnél a nagyok és a kicsinyek egyaránt jelen lesznek és miután, mint mondani szokták csak „üres próbáról” volt szó, nagyobb érdekléssel, mint izgatottsággal fogják követni a különböző mozzanatokat.

A Sloughi hengercsavartót a Sport-terasz középpontjára állították, és jól megerősítették a földben, hogy a kötélt feszülésének ellenállhasson. A hosszú kötelet úgy csavarták a hengerre, hogy a jeladásra használandó zsineggel együtt könnyen lebonyolódhassék. Briant a kosárba egy zsák földet helyezett el, amelynek súlya éppen százharminc font volt, tehát jelentékenyen meghaladta a legnehezebb fiú súlyát.

Doniphan, Baxter, Wilcox és Webb a sárkány mellé álltak, amely a hengercsavartótól mintegy százlábnyira a földön feküdt. Briant vezényszavára a feszítőszáracon levő kötelek segítségével lassankint fel fogják emelni. Mihelyt a szél belekapaszkodhatott a készülékbe, a ráakasztott súllyal meghatározandó elhajlási szöglet alatt Briant, Gordon, Service, Cross és Garnett, akik

a hengercsavar kezelését vállalták magukra, utána fogják bocsátani a kötelet éppoly sebességgel, amilyennel a sárkány fölemelkedik a levegőbe.

- Vigyázz! - kiáltá Briant.

- Készen állunk! - viszonzá Doniphan.

- Bocsássátok el!

A készülék lassankint fölegyenesedett, kissé megrázkódott a szellőtől és a légáramlati réteg irányára hajolt.

- Bocsássátok utána a kötelet! - kiáltá Wilcox.

A hengercsavar azonnal forogni kezdett a kötél feszülése alatt, míg a sárkány a kosárral együtt lassankint fölemelkedett a légbe.

Noha nagy vigyázatlanság volt, de mégis az egész társaság nagy hurrát kiáltott, mikor a „lég óriása” felszállt a földről. De csaknem azonnal el is tűnt a sötétségben Iverson, Jenkins, Dole és Costar nagy szomorúságára, akik szerették volna folyvást látni, míg csak a tó fölött lebeg. Kata ennél fogva így vigasztalta őket:

- Ne bámuljatok, babácskáim, máskor, ha majd a veszély elmúlt, fényes nappal fogjuk felbocsátani az óriást és ha jól viselitek magatokat, szabad lesz postákat is felküldeni utána.

Noha a készüléket nem láthatták, érezni lehetett, hogy a kötél szabályosan bonyolódik le, ami annak a jele volt, hogy a szél a magasabb régiókban is uralkodik; érezni lehetett azt is, hogy a feszülés mérsékelte, ami ismét azt bizonyította, hogy a súly a kellő pontról függött alá.

Briant azt akarván, hogy a kísérlet annyira teljes legyen, amennyire a körülmények engedik, végig le hagyta bonyolódni a kötelet. Ekkor konstatálhatta a kötél feszülési fokát, amely nem volt erősebb a rendesnél. A kötél hossza ezerkétszáz lábnyi lévén, föltehető volt, hogy a sárkány hét-nyolcszáz lábnyira emelkedett föl. Az egész fölszállás nem vett tíz percnél több időt igénybe.

Aztán elkezdtek egymással váltakozva visszafelé forgatni a hengercsavar fogantyúit, csak hogy ez a műtétel sokkal több időt igényelt és így óránál tovább tartott, míg az ezerkétszáz lábnyi hosszúságú kötelet ismét visszacsavarták a hengerre.

Valamint a léggömbnél, úgy a sárkánynál is a földre való leérkezés a legkényesebb pillanat, ha az ember azt akarja, hogy minden ütődés vagy egyéb baj nélkül menjen véghez. De a szél annyira állandó és egyenletes volt, hogy a kísérletnek ez a része is kitűnően sikerült. Nemsokára a vászonból készült nyolcszöget a homályban észrevették, majd szép csöndesen elterült a földön, csaknem ugyanazon a helyen, ahonnan fölemelkedett.

A megérkezését hurrák üdvözölték éppúgy, mint a fölemelkedését.

Most már csak arra kellett vigyázni, hogy a földön maradjon és a szél valahogy föl ne kapja. Baxter és Wilcox ajánlkoztak is, hogy egész éjjel őrizni fogják.

Másnapra - november 8-ikára - volt kitűzve a döntő műtétel.

A fiúk csak Briant parancsát várták, hogy visszatérjenek a Francia-barlangba.

De Briant nem szólt és mély gondolatokba látszott merülve lenni.

Vajon miről gondolkozott? Talán a veszélyekről, amelyekkel a felszállás jár ily rendkívüli körülmények közt? Vagy a felelősségről, amelyet magára vállalna, ha megengedné, hogy valamelyik társa szálljon fel a kosárban?

- Menjünk a barlangba - mondá Gordon. - Már késő van.

- Várj egy pillanatig, Gordon - mondá Briant. - Várj te is, Doniphan! Valamit indítványozni akarnék.

- Halljuk! - kiáltá Doniphan.

- Kísérletet tettünk a sárkányunkkal - mondá Briant -, és a kísérlet jól sikerült, mert a körülmények kedveztek és mert a szél szabályos volt, se nagyon erős, se nagyon gyöngé. De tudhatjuk-e, milyen idő lesz holnap, és vajon a szél meg fogja-e engedni, hogy a készülék a tó felett maradjon? Én tehát célszerűnek tartanám el nem odázni a mütételt.

Valóban ez volt a legésszerűbb, amit tenni lehetett, miután a dolog el volt határozva.

Azonban senki se felelt az indítványra.

Abban a pillanatban, mikor egy emberélet forgott kockán, a habozás még a legmerészebbek részéről is igen természetes volt.

De mikor Briant e kérdést intézte a társaihoz:

- Ki akar felszállni?

Jakab élénken felkiáltott:

- Én!

De csaknem azonnal Doniphan, Wilcox, Baxter, Cross és Service ajkairól is e kiáltás lebbent el:

- Én!... én!...

Aztán csönd lett, amelyet Briant nem sietett félbeszakítani.

Jakab szólalt meg elsőnek.

- Bátyám, rajtam a sor magamat feláldozni!... Igen!... rajtam!... Kérlek, engedd meg, hogy én szállhassak fel.

- Miért inkább te, mint én, vagy akárki más? - kérdé Doniphan.

- Úgy van... Miért? - kérdé Baxter.

- Mert tartozom vele! - felelé Jakab.

- Tartozol vele? - kérdé Gordon.

- Igen!

Gordon megragadta Briant kezét, mintha meg akarta volna tőle kérdezni, mit jelentenek Jakab szavai és érezte, hogy Briant keze reszket az övében. Sőt, ha az éjszaka nem lett volna oly sötét, azt is láthatta volna, hogy a társa elhalványul és a szempillái lecsukódnak könnyben úszó szemeire.

- Nos, bátyám? - kérdé Jakab oly elszántsággal, amely ily zsenge korú gyermeknél valóban meglepő volt.

- Felelj, Briant! - mondá Doniphan. - Jakab azt állítja, hogy neki joga van magát feláldozni!... De hát nekünk kevesebb jogunk van-e ehhez, mint neki? Mit tett ő, hogy e jogot követelhesse magának?

- Hogy mit tettem - felelé Jakab - hogy mit tettem?... Jól van, azonnal el fogom mondani.

- Jakab! - kiáltá Briant, aki meg akarta akadályozni, hogy az öccse felvilágosításokat adjon.

- Nem - mondá Jakab a görcsös zokogástól töredezett hangon. - Engedd, hogy mindent megvalljak!... nagyon nyomja a lelkemet!... Gordon, Doniphan... ha itt vagytok... mindnyájan... a szüleitektől távol... ezen a szigeten... ennek csak én... egyedül én vagyok az oka! A Sloughi azért sodortatott ki a sík tengerre, mert én... gondatlanságból... nem! tréfából... csintalan-ságból... feloldoztam a kötelet, amellyel oda volt kötözve az aucklandi rakparthoz!... Igen! meg akartalak benneteket tréfálni!... És aztán mikor láttam, hogy a szél kergeti a hajót, elvesztettem az eszemet!... Nem kiáltottam segélyért, mikor még idejekorán lett volna!... És egy óra múlva... éj közepette... a sík tengeren! ... Ah! bocsássatok meg, társaim, bocsássatok meg!...

És a szegény fiú hevesen zokogott és Kata hiába igyekezett őt megvigasztalni.

- Jól van, Jakab - mondá ekkor Briant. - Bevallottad a hibádat és most te az életedet akarod kockáztatni bűnhődésül... vagy legalább, hogy részben jóvá tedd a szerencsétlenséget, amelynek okozója voltál.

- Hát nem tette-e már eddig is jóvá? - kiáltá Doniphan, akiben nagylelkű természete fölülkerekedett. - Nem kockáztatta-e akárhányszor az életét, hogy nekünk szolgálatot tegyen?... Ah! Briant, most már értem, miért toltad mindig előtérbe az öcsédet, mikor valamely veszéllyel kellett szembeszállni és miért állt ő mindig készen az önfeláldozásra. Ezért indult el engem és Crosst fölkeresni a jégen... a saját élete kockáztatásával. Igen, Jakab barátom, mi mindnyájan tiszta szívünkől megbocsátunk neked, és nincs többé szükséged jóvátenni a hibádat!

Valamennyien körülvették Jakabot és a kezeit szorongatták, a szegény gyermek azonban folyvást zokogott. Most már tudták, hogy a fiú, aki a legbohóbb, a legréfásabb volt a Chairman-intézet összes növendékei között, miért lett oly szomorúvá és miért vonult mindig félre!... Aztán a bátyja parancsaira, de a saját szabad akaratából is, mindenkor az elsők közt volt, mikor valamely veszély ellen kellett küzdeni!... És még mindig azt hitte, hogy nem tett eleget!... Ismét fel akarta magát áldozni a többiekért!... Fuldoklott a szava, amikor ezeket mondotta:

- Láthatjátok, hogy rajtam, egyedül rajtam a sor!... Ugyebár, bátyám?

- Jól van, Jakab, jól van! - ismétlé Briant és a karjai közé szorította öccsét.

Jakab vallomásával és kitartó kérelmével szemben, Doniphan és a többiek hiába igyekeztek magukat közbevetni. Nem maradt egyéb hátra, mint a szélre bízni őt, amely mind erősebben kezdett feltámadni.

Jakab kezét szorított társaival. Aztán, mielőtt beszállt volna a kosárba, amelyből a földdel telt zsákot kiemelték, Briant-hoz fordult, aki mozdulatlanul állt a hengercsavar mögött.

- Hadd öleljelek meg, bátyám! - mondá Jakab.

- Igen!... ölelj meg - mondá Briant, leküzdvén a megilletődését. - Vagy inkább... én ölellek meg téged... mert én fogok felszállani.

- Te? - kiáltá Jakab.

- Te... te?... - ismétlé Baxter és Service.

- Igen, én. Mindegy, akár Jakab teszi jóvá a hibáját, akár a bátyja. Ezenfelül, miután e kísérlet eszméje tőlem származik, hihettétek-e valaha, hogy másra fogom bízni a kivitelt?

- Bátyám, kérlek! - kiáltá Jakab.

- Nem, Jakab.

- Akkor hát én kérlek - mondá Doniphan.

- Nem, Doniphan! - felelé Briant oly hangon, amely nem tűrt ellentmondást. - Én fogok felszállni.

- Eltaláltam a gondolatodat, Briant! - mondá Gordon, megszorítva a társa kezét.

Néhány pillanat múlva, miután Briant belépett a kosárba és kényelmesen elhelyezkedett, parancsot adott, hogy a sárkányt fölemeljék.

A készülék eleinte lassan emelkedett föl, majd Baxter, Wilcox, Cross és Service a henger-csavar köré álltak, utánabocsátották a köteleket, valamint Garnett is a jelzőmadzagot, amelyet a kezében tartott és az ujjai közt bocsátott fel.

Tíz perc múlva a „lég óriása” eltűnt a sötétségben, de ezúttal nem hurrá kiáltások közt, amelyek az első próbát kísérték, hanem mély csönd közepette.

Vele együtt eltűnt a derék Briant is, a kis gyarmat főnöke.

A készülék szabályos lassúsággal emelkedett. A szél folytonossága biztosította a sárkány csaknem teljes mozdulatlanságát. A kötél alig ingott. Briant egyetlenegy sem érzett azon hullámzások közül, amelyek a helyzetét sokkal veszélyesebbé tették volna. Mozdulatlanul állt, két kezével ama két köteleket fogta, amelyeken a kosár függött és amelyeket alig ringatott némi csekély hintázó mozgás.

Mily különös benyomást érzett Briant a legelső pillanatokban, mikor függni érezte magát az űrben, a széles lejtős ernyő alatt, amelyet a légáramlat megreszkettett!

Úgy látszott, mintha valamely ragadozó madár, vagyis inkább egy óriási fekete denevér szárnyai alatt emelkednék föl. De erélyes jelleme megőrizte hidegvérűségét, amire szüksége volt.

A földről való fölemelkedése után tíz perccel egy kis megrázkódtatás adta tudtára, hogy a készülék emelkedése véget ért.

E pillanatban mintegy hatszáz vagy hétszáz lábnyi magasban lebeghetett.

Briant, aki egy pillanatra se vesztette el önuralmát, mindenekelőtt feszesre húzta a jelzőzsinórt, aztán gondosan körültekintett és elhelyezkedett, hogy kényelmesen végezhesse vizsgálódásait. Egyik kezével a kosár kötelét fogta, a másikban a távcsőjét tartotta.

Mély sötétség volt alatta. A tó, az erdők, a parti szirtek elmosódó tömeget képeztek, amelynek egyetlen részletét se bírta megkülönböztetni. A sziget körvonala azonban levált a körüle levő tengerről és Briant a magasból egész kiterjedésében végigpillanthatott rajta.

Ha a felszállást fényes nappal hajtotta volna végre és a szemeit a világosságban úszó láthatáron jártathatja végig, talán megpillantott volna akár más szigeteket, akár szárazföldet is - ha ugyan létezett ilyen negyven vagy ötven angol mérföldnyi területben - mert a látköre ilyen terjedelmű lett volna.

Nyugat, észak és dél felé az ég be volt borulva úgy, hogy semmit se láthatott, ellenben kelet felé az égboltozat egy csekély részén, amely e pillanatban felhőtlen volt, néhány csillag ragyogott.

Ezen az oldalon meglehetősen erős világosság, amelyet még az alantabb levő párarétegek is visszatükröztek, megragadta Briant figyelmét.

- Ez valamely tűz világossága - mondá magában. - Vajon Walston ezen a helyen ütött volna tanyát?... Nem!... Ez a tűz sokkal messzebb van... minden bizonnyal nagy távolságban a szigettől!... Ez csak valamely jégmező visszfénye, vagy tűzhányó hegy lehet, ha kelet felé mégis szárazföld léteznék.

E pillanatban Briant egy második fénylő pontot látott meg, sokkal közelebb hozzá, körülbelül öt vagy hat angol mérföldnyire. Következőleg a sziget területén egy másik világosság fénylett, a Családi-tótól kelet felé.

- Ez a tűz az erdőben ég - gondola Briant -, mégpedig az erdő szélén a tengerpart mellett.

A szíve hangosan dobogott és a keze annyira reszketett, hogy nem volt képes a távcsőjét tüzetesen irányozni. - Annyi bizonyos, a Keleti-folyó torkolata közelében tanyatűz ég! Briant világosan látta és nemsokára észrevette azt is, hogy fénye még a fák közt is visszatükröződik.

Eszerint hát Walston és cinkosai ezen a helyen tanyáznak, a Medveszikla tőzsomszédságában. A Savern lázadói nem hagyták el a Chairman-szigetet.

Briant befejezván szemlélését, szükségtelennek tartá tovább folytatni légi vizsgálódásait. Előkészületeket tett tehát a lebocsátkozásra. A szél észrevehetőleg erősbödni kezdett. A kosár hullámozása és himbálózása máris azt látszott sejtetni, hogy a földre ereszkedés nem lesz könnyű dolog.

Miután Briant meggyőződött volna arról, hogy a jelzősinór eléggé feszült állapotban van, lebocsátotta a golyót, amely néhány másodperc alatt Garnett kezében volt.

A hengercsavar kötele azonnal elkezdte lefelé húzni a készüléket.

Mielőtt a sárkány alászállt, Briant még egyszer a két fénylő pont felé tekintett. Még egyszer meglátta a tűzhányó hegy világosságát és ennél sokkal közelebb a tengerparton a tanyatűzet.

Képzeltető, mily türelmetlenül várták Gordon és társai Briant jelzését. Mily hosszúnak tetszett előttük az a húsz perc, melyet társuk a légkörben töltött!

Doniphan, Baxter, Wilcox, Service és Webb erélyesen forgatták a hengercsavart. Ők is észrevették, hogy a szél erősebbé lett és kevésbé szabályos. Megéreztek ezt a kötél rángatózásain és élénk aggodalommal gondoltak arra, hogy a rángatózások hatását Briant-nak is meg kell éreznie.

A hengercsavar gyorsan működött, hogy visszacsavarja a kibocsátott ezerkétszáz lábnyi kötelet.

A szél is fokozódott és Briant jeladása után háromnegyed órával már hatalmasan fűjt.

E pillanatban a készülék még száz lábnyinál magasabban lehetett a tó tükre fölött.

Egyszerre heves rázkódás történt. Wilcox, Doniphan, Service, Webb, Baxter elvesztvén hirtelen az ellentámaszpontot, csaknem hanyatt estek. A sárkány kötele elszakadt.

És a rémkiáltások közepette hússzor is ismételten hangzott e név:

- Briant!... Briant!...

Néhány perc múlva Briant kiugrott a tó partjára és erős hangon elkiáltotta magát.

- Bátyám!... Bátyám! - kiáltá Jakob, aki legelsőnek szorította őt a karjai közé.

- Waltson még mindig itt van!

Ezek voltak Briant első szavai a körülötte összecsoportosult társaihoz s csak azután beszélte el légi kalandját.

Abban a pillanatban, mikor a kötélt elszakadt, Briant érezte, hogy lefelé rohan, mégpedig nem függélyesen, hanem rézsút és aránylag lassan, mert a sárkány mintegy esernyőt képezett fölötte és a zuhanást mérsékelte. A földolog volt kimenekülni a kosárból, mielőtt a tó tükrét érintené. Briant abban a pillanatban, mikor a kosár a vízhez ért, fejfelé előre a tóba ugrott és jó úszó létére nem nagy fáradságába került kijutni a partra, amely nem volt messzebb legföljebb négy-ötszáz lábnyi távolságnál.

Ezalatt a súlyától megmenekült sárkány eltűnt északkelet felé; a szél magával ragadta, mint valamely óriási légi roncsot.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET

*A Savern ladikja - Costar megbetegszik - A fecskék visszatérése - Csüggedés -
A ragadozó madarak - A guanak, amelyet egy golyó ölt meg - A pipa -
Hatályosabb felügyelet - Nagy vihar - Egy lövés künn - Kata kiáltása*

Briant levegőbe emelkedése éjjelén Moko őrizte a Francia-barlangot. Másnap reggel az éjszakai fáradalmaktól és izgalmaktól kimerült fiúk csak nagyon későn ébredtek föl. Gordon, Doniphan, Briant és Baxter a fölkelés után azonnal átmentek a raktárterembe, ahol Kata szokott munkáival foglalatoskodott.

Itt elkezdtek helyzetükről tanácskozni, ami nagyon nyugtalanító volt.

Gordon helyesen jegyezte meg, hogy Walston a társaival együtt már több mint két hete a szigeten van. Következőleg, ha a ladik kitatarozási munkáit még most se fejezték be, ennek csak az lehetett az oka, hogy hiányoztak szükséges szerszámaik. Azonban, habár Walston nem is távozott el, nehezen akar véglegesen megtelepedni a Chairman-szigeten, mert különben már kirándulásokat tett volna a sziget belsejébe és a Francia-barlang is aligha került volna el figyelmét.

Ez alkalommal Briant azon megfigyeléseiről is beszélt, amelyeket légi utazása alkalmával tett, eszerint kelet felé meglehetősen közelségben földnek kell lenni.

- De mire alapítod véleményedet, Briant - kérde Doniphan - hogy valamely szárazföld vagy szigetcsoport szomszédságában vagyunk?

- Azt is megmondom. Tegnap, midőn a láthatárt a kijelölt irányban szemügyre vettem, élénk fényt pillantottam meg a szigeten jóval túl és e fény csakis tűzhányó hegy tűzének a visszatükröződése lehetett. Ebből azt következtetem, hogy abban az irányban szárazföld van. Ezt a Savern matrózainak is tudniuk kell és kétségkívül mindent el fognak követni, hogy oda eljuthassanak.

Briant közleménye rendkívüli fontossággal bírt, mert bizonyosságot nyújtott aziránt, hogy a Chairman-sziget nem áll teljesen elhagyatva és elkülönülve a Csendes-tengernek ezen a részén; de a helyzetet nagyon komollyá tette, hogy amint a tanyatűz fölfedezése bizonyította, Walston a Keleti-folyó torkolata mellett tartózkodik. Miután a Savern-szirtek környékét elhagyta, tizenkét angol mérföldnyivel közelebb jött. Most már csak a Keleti-folyó partjai mellett kell végigmennie, hogy a tóhoz érjen és a tó déli végét kell megkerülnie, hogy a Francia-barlangot fölfedezhesse.

Briant tehát kénytelen volt ezen eshetőséggel szemben a legszigorúbb óvintézkedéseket megtenni. Ezentúl a kirándulások csakis a legszükségesebbekre szorítkoztak, sőt még a folyó bal partján, az Iszapos-erdő sűrűségéig se terjedtek ki.

Ez idő tájban egyéb ok is volt az aggodalomra. Costar lázbetegségbe esett, amely életét veszélyeztette. Gordon kénytelen volt a Sloughi gyógyszerzekrényéhez folyamodni, noha nagyon félt attól, hogy valamely tévedést követhetne el. Szerencsére Kata úgy ápolta a kis beteget, mintha saját gyermeke lett volna. A nők ösztönszerű, óvatos gyöngédségével gondozta és éjjel-nappal virrasztott mellette. Önfeláldozásának köszönhető, hogy a láz végre megszűnt és a lábadozás, mihelyt egyszer beköszöntött, gyors volt.

Ki tudja, mi történt volna, ha Kata nincs jelen? Nem ismételtük eléggé, hogy a derék asszony a gyarmat legkisebb gyermekeihez az anyai gyöngédség egész erejével ragaszkodott és soha nem fukarkodott önfeláldozásával.

- Már én ilyen vagyok, babáskáim! - mondá. - A természetemben fekszik a dédelgetés, pepecselés és a babrálgatás.

Kata főgondja volt a Francia-barlang fehéreneműkészletének rendben tartása. Nagy bosszúságára a sok fehérenemű, amely már húsz hónap óta volt használatban, ugyancsak elkopott. Mivel fogják pótolni, ha egyszer teljesen használhatatlanná válnak? És a cipők is bizony igen rossz állapotban voltak, noha lehetőleg kímélték és mindenki meztláb járt, mikor az idő engedte. Mindez nagyon nyugtalanította az előrelátó gazdaasszonyt.

November első felében gyakran záporosók jártak. Végre 17-étől fogva a légsúlymérő állandó szép időt jelzett és bekövetkezett a melegebb időszak. A fák, bokrok és cserjék kizöldültek, mindenféle vadvirágokat lehetett látni. A Déli-mocsarak szokott vendégei nagy számmal tértek vissza. Mennyire bosszantotta Doniphant, hogy nem vadászhatott a mocsarak közt és mennyire haragudott Wilcox, hogy nem feszíthette ki a hálókat, nehogy a Családi-tó déli partjairól valaki megláthassa!

És a szárnyasok nem csupán a sziget e részén hemzsegték, hanem a Francia-barlang környékén felállított hurkokba is beleakadtak.

Egy napon e hurkok egyikében Wilcox ama vándorok közül talált egyet, amelyek télen elköltöztek az ismeretlen északi tájakra. Egy fecske volt, amely a szárnyai alatt még ott hordta a kis zacskót. Vajon volt-e benne válasz a Sloughi hajótörést szenvedett utasai számára? Fájdalom, nem!... A hírnök válasz nélkül tért vissza!

November 21-én, délutáni két óra tájban Doniphant a Családi-tó sarkán halászott és figyelmét a folyó bal partja felett kóválygó és mintegy húsz madárból álló csapat éktelen kiáltása kötötte le.

A varjakhoz hasonló lármás madarak viselkedése nagyon meglepte őket. Tágas körben röpködtek, amely annál kisebbé lett, minél közelebb értek a földhöz, végre mikor együtt voltak, sűrű csapatban, egyszerre lecsaptak a földre.

Ekkor aztán elkezdtek még éktelenebbül lármázni, de Doniphant hiába igyekezett őket meglátni a magas fű közt, amelyben eltűntek.

Doniphantnak most az a gondolata támadt, hogy azon a helyen valamely állat hullájának kell heverni. Kíváncsi volt rá, hogy vajon mi lehet a dologban; visszament tehát a Francia-barlangba és megkérte Mokót, hogy szállítsa át őt a Zéland-folyó túlsó partjára.

Mindketten a csónakba szálltak és tíz perc múlva óvatosan tovalopóztak a part füvei között. A szárnyasok azonnal elröptek, de nagy lármával tiltakoztak az alkalmatlankodók ellen, akik őket étkezésükben háborgatták.

E helyen egy guanak csikó hullája hevert. A szegény állat csak pár órával ezelőtt múlhatott ki, mert még langymeleg volt.

Doniphant és Moko nem szándékozott az éléskamra számára értékesíteni a ragadozó madarak lakomája maradványait és éppen távozni készültek, mikor a következő kérdés merült föl elméjükben: hogyan és miért esett el a guanak itt, a mocsár szélén, távol az erdőktől, amelyet fajrokonai rendszeren nem szoktak elhagyni.

Doniphan szemügyre vette az állatot. A szügyén egy még vérző seb volt, amelyet nem egy jaguár vagy valamely más ragadozó állat harapása ejtett rajta.

- Ezt a guanakot kétségkívül meglőtték- mondá Doniphan.

- Itt a bizonyítéka - mondá a matrózinás, aki miután a késével megvizsgálta volna a sebet, egy golyót vett ki belőle.

A golyó nagyobb volt azoknál, amelyeket a vadászpuskákhoz el szoktak használni. Következésképp csak Walston vagy valamelyik társa lőhette ki.

Doniphan és Moko, átengedvén a guanak hulláját a madaraknak, visszatértek a Francia-barlangba és társaikkal tanácskoztak.

Afelől nincs kétség, hogy a guanakot a Savern valamelyik matróza sebezte meg halálosan, mert se Doniphan, se más, már több mint egy hónap óta nem lőtték ki puskájukat. De igen fontos dolog lett volna megtudni, mely helyen lőtték meg a guanakot?

Minden körülményt jól megfontolva, valószínűnek látszott az, hogy az esemény nem történt régebben öt vagy hat óránál, mert annyi időre volt szükség, hogy az állat az alvidéken keresztül a Zéland-folyó bal partjára eljöhessen. Ebből azt a következtetést kellett levonni, hogy valamelyik Walston emberei közül reggel a Családi-tó déli vége felé elindulhatott vadászni és hogy az egész csapat, miután átkelt volna a Keleti-folyón, lassankint a Francia-barlang felé közeledik.

Ezentúl tehát még szigorúbban kellett ügyelni az elővigyázati rendszabályok szoros megtartására. Az esetleges támadás visszaverését csak azon esetre lehetett remélni, ha a fiatal telepítvényeseket a barlangon kívül nem lepik meg.

Három nap múlva egy még jelentősebb eset növelte ismét az aggodalmukat és most már mindenki belátta, hogy a közbiztonság nagyobb mértékben van veszélyeztetve, mint valaha.

24-én reggel kilenc óra tájban Briant és Gordon átmentek a Zéland-folyó túlsó partjára megnézni, vajon nem volna-e célszerű valamely sáncformát építeni ama keskeny ösvényen, amely a tó és a mocsarak közt volt. Doniphan és a társaság legjobb lövészei könnyen és gyorsan lesbe állhatnának e sánc mögött, azon esetre, ha Walston megérkezését idejekorán észrevenné és jelezné valaki.

Mindketten legföljebb háromszáz lépésnyire voltak a folyótól, mikor Briant valamit a lábával darabokra zúzott. Nem is ügyelt rá, azt híván, hogy egyike volt azon ezer meg ezer kagylónak, amelyeket a nagyobb szerű dagályok sodornak ki a szárazföldre, mikor elborítják a Déli-mocsarak lapályait. De Gordon, aki utána jött, megállította őt e szavakkal:

- Várj, Briant, várj egy pillanatig!

- Mi baj?

Gordon lehajolt és fölemelte a szétzúzott tárgyat.

- Nézd! - mondá Gordon.

- Ez nem kagyló - mondá Briant -, hanem...

- Pipa! - egészíté ki Gordon.

Gordon csakugyan egy feketés pipát tartott a kezében, mely éppen a kupak alatt tört darabokra.

- Miután közülünk senki se pipázik - mondá Gordon -, kétségtelen, hogy e pipát senki se veszthette el, csupán...

- Csupán egyike a Walston embereinek - viszonzá Briant - hacsak nem Baudoin Ferenc tulajdona volt, aki előttünk élt a Chairman-szigeten.

Nem! Ez a frisstörésű pipa nem lehetett Baudoin Ferencé, aki már sok év előtt halt meg. Nemrégén esett le e helyen, amint a néhány szál ráragadt dohány is minden kétséget kizárólag tanúsítja. Eszerint tehát néhány nappal vagy talán csak néhány órával ezelőtt Walston valamelyik társa, vagy Walston maga jött ide.

Gordon és Briant azonnal visszatértek a Francia-barlangba. Briant megmutatta a pipa kupakját Katának, aki azt állította, hogy a pipa darabjáról ráismer Walston pipájára.

Így hát bizonyos, hogy a gonosztevők megkerülték már a tó déli végét. Talán éjszaka idején el is lopóztak a Zéland-folyó partjáig. És ha a Francia-barlangot már fölfedezték, ha Walston tudta, kiből áll a kis gyarmat személyzete, nem kellett-e benne annak a gondolatnak támadnia, hogy itt kétségkívül szerszámokat, műszereket, élelmi- és lőszeret, szóval mindazon tárgyakat talál, amiknek ő híjával volt és hogy hét izmos ember könnyen végez tizenöt gyermekkel, főleg ha sikerül nekik azokat váratlanul meglephetni. Mindenesetre a fiatal telepítvényeseknek tisztában kellett lenniük a csapat közeledése iránt.

Szemben a fenyegető eshetőségekkel, Briant a társai segélyével még hatályosabb felügyeletet igyekezett szervezni. Nappal állandó figyelőállomást rendeztek be az Auckland-dombok ormán, hogy azonnal jelezni lehessen minden gyanús közeledést, akár a mocsarak, akár a Verem-erdő, akár a tó felől. Éjjel a nagyok közül mindig kettő fog virrasztani a csarnok és a raktárterem bejáratánál és figyelni fog a legcsekélyebb neszre is, amely netalán kívülről hallatszanék. A két ajtót csavarokkal megerősítették és nagy köveket hordtak a barlang belsejébe, hogy a bejárásokat bármely percben el lehessen torlaszolni. Ami a két szűk ablakot illeti, amelyek a sziklafalba voltak vésve és a Sloughi két kis ágyújának lőrései gyanánt szolgáltak, ezek közül az egyik a Zéland-folyóra, a másik a Családi-tóra néző oldalon fogja megvédelmezni a Francia-barlang két homlokzatát. Ezenkívül az összes puskák és revolverek is minden pillanatban lövésre készen álltak.

Nem kell mondanunk, hogy Kata mindezen intézkedéseket helyeselte. Az erélyes nő őrizkedett nyugtalanságát elárulni, amelyet fájdalom, nagyon is jogosultaknak tartott, ha a Savern matrózai ellen való küzdelem annyira bizonytalan esélyeire gondolt. Ismerte a gonosztevőket és főnöküket. Ha bárcsak hiányosan voltak is fölfegyverkezve, nem intézhetnek-e a barlang ellen váratlan támadást, a legszigorúbb felügyelet dacára? És néhány fiatal fiú szálljon szembe velük, akik közül a legidősebb még nem volt tizenhat éves! Valóban a harc nagyon aránytalan lenne. Ah, miért nincs velük legalább a bátor és derék Evans! Miért nem szökhetett meg Katával együtt! Ő talán jobban szervezhette volna a védelmet és oly karba tudta volna helyezni a Francia-barlangot, hogy ellenállhasson Walston támadásának!

Szerencsétlenségre Evanst bizonyosan szoros őrizet alatt tartották, vagy már talán el is tették láb alól, mint veszedelmes tanút, akire nincs többé szükségük, hogy a ladikot valamely közel levő szárazföldre kormányozza.

Így gondolkozott Kata. Nem önmagáért félt, hanem a gyermekekért, akikre szünet nélkül felügyelt. Moko e feladatában híven támogatta, akinek önfeláldozása valóban nem volt csekélyebb az övéénél.

November 27-ike volt, két nap óta tikkasztó forróság uralkodott. A nehéz fellegek lomhán vonultak át a sziget fölött és néhány távoli mennydörgés a vihar közeledését hirdette.

Ez este Briant és társai a szokottnál korábban vonultak vissza a csarnokba, miután elővigyázatból - mint bizonyos idő óta történni szokott - a ladikot bevontatták volna a raktárterembe. Aztán az ajtókat bezárták, elvégezték a közös imádságot és várták a lefekvés idejét.

Fél tíz óra tájban a vihar egész erővel dühöngött. Villámok fénye világította meg a csarnokot. A borzasztó mennydörgés egy pillanatra se szünetelt és úgy látszott, mintha az Auckland-dombok tömegét megreszkettené a szörnyű döndülések visszhangzása. Egyike volt ez a szél és eső nélküli égháborúknak, amelyek annál iszonyúbbak, mert a mozdulatlan felhők a helyszínen kiadják magukból a bennük felhalmozódott összes villamos anyagot s néha egész éjszakán át tartanak.

Costar, Dole, Iverson és Jenkins, akik az ágyaikban összekuporodtak, mindannyiszor meg-rázkódtak a gyorsrepedéshez hasonló recsegő döndülések hallatára, amelyek a villamosságtól terhes felhő közeledésére vallottak. Pedig a megrendíthetetlen barlangban semmitől se kellett félniük. A villám akár húszszor vagy százszor is leüthetett volna a parti szirtek ormára, sohase lett volna képes áthatolni a Francia-barlang sziklafalán, amely éppoly hozzáférhetetlen volt a villamos folyamokkal, mint a legirtózatossabb szélrohamokkal szemben. Briant, Doniphan és Baxter koronként fölkeltek, kinyitották az ajtót és a villámoktól elvakítva, csakhamar visszavonultak, miután gyors pillantást vetettek volna a szabadba.

Tíz és tizenegy óra közt a mennydörgés és villámlás másodpercre se szűnt meg. Csak valamivel éjfél előtt kezdett az égháború némileg csöndesedni. Mind hosszabb időközök támadtak az egyes dörgések közt, amelyeknek robaja lassankint csökkent. Ekkor feltámadt a szél is, tovakergette az alant járó felhőket és a zápor csakhamar megeredt.

A kicsinyek félelme megszűnt. Két vagy három fej lassankint elöbukkant a takarók alól, noha már ideje lett volna aludni. Briant és a többiek, a szokott óvintézkedések megtétele után elő is készültek a lefekvésre, mikor Phannon teljesen megmagyarázhatatlan izgatottság jelei mutatkoztak. Felállt, a csarnok ajtaja felé rohant és folyvást tompán, ingerülten morgott.

- Phann alkalmasint szimatol valamit! - mondá Doniphan, mialatt az ebet megnyugtatni igyekezett.

- Már több ízben tapasztaltuk nála ezt a sajátságos izgatottságot - jegyzé meg Baxter -, és az értelmes állat sohase tévedett.

- Mielőtt lefeküdnénk, meg kell tudnunk, hogy ez mit jelent - mondá Gordon.

- Ám legyen - viszonzá Briant -, de senki se menjen ki a barlangból és legyünk készen a védelemre.

Mindenki kezébe vette a puskáját vagy a forgópisztolyát. Aztán Doniphan a csarnok ajtaja, Moko pedig a raktár ajtaja felé ment. Mindketten az ajtóhoz illesztették a fülüket, de semmi neszt se hallottak künn, noha Phann folyvást izgatott volt, sőt nemsokára hevesen ugatni kezdett és nem sikerült őt lecsillapítani. Ez nagyon bosszantó volt. A csöndes pillanatokban meg lehetne hallani, ha valaki a parton járkálna és annál inkább meg kellett hallani Phann ugatását odakünn.

Egyszerre dördülés hallatszott, amelyet nem lehetett összetéveszteni a mennydörgéssel.

A Francia-barlangtól nem egészen kétszáz lábnyi távolban fegyver dördült el.

Valamennyien védelmi állapotba helyezkedtek. Doniphan, Wilcox, Baxter, Cross puskáikkal a kezükben a két ajtó mellett foglaltak helyet és készen álltak lelőni mindenkit, aki netalán megkísérelné az ajtót bezúzni. A többiek éppen nekikészültek az ajtókat eltorlaszolni az e célból idehozott-kövekkel, midőn kívülről egy hang kiáltása hallatszott:

- Segítség!... Segítség!

Kétségkívül emberi lény forgott halálos veszélyben és segílyt kért.

- Segítség! - ismétlé a hang, azonban ezúttal már csak pár lépésnyi távolból.

Kata az ajtó mellett állt és hallgatózott.

- Ő az! - kiáltá Kata.

- Ő? - kérdé Briant. - Ki az az ő?

- Nyissák ki az ajtót! ... Nyissák ki! - ismétlé Kata.

Az ajtó kinyílt és a csarnokba egy férfi rohant be, akiről a víz csurgott.

Evans volt, a Savern vitorlamestere.

HUSZONHATODIK FEJEZET

Kata és a vitorlamester - Evans elbeszélése - A ladik partra vetődése után - Waltson a Medveszikla kikötőjében - A sárkány - A Francia-barlang fölfedeztetése - Evans megszökése - Átkelés a folyón - Tervek - Gordon indítványa - Föld kelet felé - A Chairman-Hannover-sziget

Evans váratlan megjelenése után Gordon, Briant és Doniphan az első pillanatban mozdulatlanul álltak helyeiken. Aztán ösztönszerű mozdulattal a vitorlamester elé siettek, mint egy szabadító elé.

Evans huszonöt-harminc éves, széles vállú, izmos, élénk szemű, értelmes és rokonszenves arcú, szilárd és elszánt magatartású ember volt. Vonásait részben eltakarta torzonborz szakálla, amelyet a Savern alámerülése óta nem borotválhatott le.

Alighogy Evans belépett, azonnal az ajtóhoz támasztá a fülét, miután az ajtót gyorsan becsukta volna. Semmi neszt se hallván künn, előrejött a csarnok közepéig. Itt, a mennyezetről aláfüggő lámpavilágánál végignézett a körüle összecsoportosult kis társaságon és e szókat mormogá:

- Igen!... gyermekek... csupa gyermekek!

Amint Katát meglátta, szemei ragyogtak, arcán a meglepetés derúje ömlött el. Eléje ment.

- Kata! - kiáltá -, Kata, él!

Aztán megfogta mind a két kezét, mintha meg akart volna arról győződni, hogy csakugyan nem álmodik.

- Igen, Evans, élek, éppúgy, mint ön! - felelé Kata. - Az Isten megmentett engem is, mint önt és ő az, aki önt ideküldte e gyermekek segítségére!

A vitorlamester megszámlálta a csarnok asztala körül álló gyermekeket.

- Tizenöten vannak - mondá - és köztük alig öt vagy hat, aki tudná magát védelmezni!... De sebjaj!...

- Megtámadtatás fenyeget bennünket, Evans úr? - kérdé Briant.

- Nem, fiam, legalább e pillanatban nem! - felelé Evans.

Természetes, hogy mindnyájan égtek a vágytól megtudni a vitorlamester történetét s különösen a ladik partra vetődése után történt eseményeket. Sem a nagyok, sem a kicsinyek nem tudtak volna elaludni, mielőtt meg nem hallották volna azt az elbeszélést, amely rájuk nézve oly nagy fontossággal bírt. De Evansnak előbb le kellett vetnie átázott ruháit és ennie is kellett valamit. Csurom víz volt a ruhája, mert átúsztá a Zéland-folyót és ha a fáradság, az éhség erőt vett rajta, ennek az volt az oka, hogy tizenkét óra óta nem evett és reggel óta egy pillanattig se pihent.

Briant azonnal átkísérte őt a raktárterembe, ahol Gordon matrózruhákat adott át. Moko hideg vadsülttel, kétszersülttel, néhány csésze forró teával és egy pohár jó égettborral szolgált. Egy negyedóra múlva Evans a csarnok asztala mellett ült és elbeszélte azon eseményeket, amelyek a Savern legénységének partra vetődése óta történtek.

- Néhány perccel, mielőtt a ladik a parthoz ért, öt matrózt a hullám kisodort, köztük engem is, a szirtsor legelső szikláira, azonban anélkül, hogy egyikünk is súlyosabban megsebesült volna. Csupán könnyű súrlódásokat szenvedtünk. De igen nehéz volt a sötét éjszaka idején a háborgó

tenger közepette kiszabadulnunk a borzasztóan zajgó hullámtörésből. Végre azonban hosszas erőfeszítések után minden baj nélkül partra jutottunk: Walston, Brandt, Rock, Cook, Cope és én; két matróz kiugrott, Forbes és Pike. Nem tudtuk, vajon őket is lesodorta-e a hullám, vagy pedig megmenekültek, mikor a ladik a partra ért. Ami Katát illeti meg voltam győződve, hogy a tengerbe veszett és sohase reméltem őt viszontláthatni.

E szavakat mondva Evans nem is igyekezett eltitkolni megilletődését, sem az örömét, hogy feltalálta bátor szívű társát, aki vele együtt a Savernen véghezvitt mészárlásból megszabadult.

Evans folytatta elbeszélését:

- Mikor a partra értünk, a ladik fölkeresése némi időt vett igénybe. Este hét óra tájban kellett partra vetődnie és éjfél körül járt az idő, mikor a parton, féloldalt dőlve megtaláltuk. Ez azért volt, mert előbb lefelé mentünk a...

- A Savern szirtek partvonalán. Ezt a nevet adta sziget e részének néhány társunk, akik látták a Savern ladikját, mielőtt még Kata elbeszélte volna a hajótörés történetét.

- Még azelőtt? - kérdé Evans meglehetősen meglepetve.

- Úgy van, Evans úr - mondá Doniphan - A hajótörés estéjén értünk ama helyre, akkor, midőn az önök két társa eszméletlenül hevert a fövényen. De hajnalban, midőn a végtisztességet nekik megadni odamentünk, a két ember, akiket holtaknak véltünk, már nem volt ott.

- Úgy van - mondá Evans - és most már értem az összefüggést. Forbes és Pike, akikről azt hittük, hogy a vízbe fúltak - és bár az Isten ilyen sorsot mért volna rájuk, mert ez esetben két gazemberrel kevesebb volna a világon - Forbes és Pike a ladiktól néhány lépésnyire vetődtek ki. Itt találták meg őket Walston és a többiek és néhány korty égetett bor segítségével eszméletre térítették. Szerencsájukra - inkább a mi szerencsétlenségünkre - a partra vetődés alkalmával a ladik ládái nem zúzódtak össze, a víz se hatolt beléjük. Következőleg a lőszereket, a fegyvereket, öt puskát és az élelmiszereket, szóval mindazt, amit a Savern alámerülése előtt sietve a ladikba dobáltak, magukhoz vehették és megmenthették, mert attól lehetett félni, hogy a legközelebbi dagály végképp össze fogja rombolni a ladikot. Miután ez megtörtént, eltávoztunk a hajótörés színhelyéről és kelet felé indultunk a tengerparton. E pillanatban, a nyomorultak egyike, ha nem csalódom Rock volt, észrevette, hogy Kata nincs jelen. Erre Walston azt felelte: Elsodorta egy hullám!... Jó, hogy megszabadultunk tőle! Ez a válasz azt a gondolatot keltette bennem, hogy a gonosztevők örültek, hogy megszabadultak Katától, miután többé nem volt rá szükségük és épp így fognak gondolkodni Evans vitorlamester felől, ha többé nem vehetik hasznát. De vajon hol is volt ön, Kata?

- A ladik mellett voltam, a tenger felőli oldalon - felelé Kata - ugyanott, hova a partra vetődés után estem. Engem nem láthattak, de én mindent hallottam, amit Walston és a többiek egymással beszéltek... Miután mindnyájan eltávoztak, fölkeltem, és nehogy újra a kezükbe kerüljek, ellenkező irányban szöktem meg. Harminchat óra múlva e derék gyermekek megtaláltak az éhségtől aléltan és a Francia-barlangba hoztak.

- A Francia-barlangba? - ismétlé Evans.

- Ezt a nevet viseli lakhelyünk egy hajótörést szenvedett francia ember emlékére, aki sok évvel előttünk itt lakott - felelé Gordon.

- Francia-barlang?... Savern-szirtek? - mondá Evans. - Úgy látom fiaim, hogy ti nevet adtatok a sziget különböző részeinek. Ez igen helyes dolog volt.

- Úgy van, Evans úr - mondá Service -, mégpedig igen csinos neveket. Van itt Családi-tó, Alvidék, Déli-mocsár, Zéland-folyó, Verem-erdő...

- Jól van!... jól van!... Mindezt el fogjátok nekem mondani... később... holnap! ... Most azonban hadd folytassam elbeszélésemet... Nem hallani künn semmit?

- Semmit - felelé Moko, aki a csarnok ajtajánál hallgatózott.

- Jól van - mondá Evans -, folytatom tehát: Egy órával a ladik elhagyása után erdőbe értünk és ott tanyát ütöttünk. A rákövetkező napok valamelyikén visszatértünk arra a helyre, ahol a tenger a partra dobta a ladikot és igyekeztünk kitatarozni; mivel azonban csak egyetlen fejszénk volt, lehetetlen volt kifoltoznunk bezúzott gerincét és oly állapotba helyezni, hogy csak rövid tengeri utat is kockáztathassunk vele. Ezenfelül a hely is nagyon alkalmatlan volt illetően munkára. Elindultunk tehát más tanyahelyet keresni, kevésbé kopár vidéken, ahol a vadászat biztosíthatta mindennapi ételmünket; főleg valamely patakot óhajtottunk találni, mert édesvízkészletünk már teljesen elfogyott. Miután mintegy tizenkét angol mérföldnyire haladtunk a parton, egy kis folyóhoz értünk...

- A Keleti-folyóhoz! - mondá Service.

- Nem bánom, nevezzük Keleti folyónak. Itt egy tágas öböl partján...

- A Csalódás-öböl partján! - kiáltá Jenkins.

- Nem bánom, nevezzük Csalódás-öbölnek - viszonzá Evans mosolyogva. - A sziklák közt egy kis kikötő volt...

- A Medveszikla kikötője! - kiáltá Costar.

- Nem bánom, nevezzük Medveszikla-kikötőnek, kisfiam - mondá Evans és helyeslőleg intett a fejével. - Semmi se volt könnyebb, mint e helyen megtelepednünk, és ha ide vontathatjuk a ladikot, amelyet az északi parton a legelső vihar végképp szétrombolt volna, talán sikerülni fog kitataroznunk. Visszamentünk tehát érte és miután mindent kidobtunk volna belőle, végre a vízre bocsátottuk. Noha a víz minden oldalról behatolt, mégis sikerült felvontatnunk a part mellett és beszállítanunk a kikötőbe, ahol most biztonságban van.

- A ladik a Medveszikla-kikötőben van? - kérdé Briant.

- Ott, fiam, és azt hiszem, hogy nem is volna nehéz kitatarozni hozzávaló eszközök segélyével.

- Nekünk vannak hozzávaló eszközeink, Evans úr - mondá Doniphan élénken. - Ezt Walston is mindjárt gondolta, mihelyt véletlenül tudomására jutott, hogy e szigeten emberi lények laknak és hogy kik azok!

- Hogyan tudhatta meg?... - kérdé Gordon.

- Mindjárt elmondom - felelé Evans. - Ezelőtt nyolc nappal Walston társai és én - mert engem sohase hagytak egyedül - elmentünk kémszemlére az erdőn keresztül. Három- vagy négyórás gyaloglás után a Keleti-folyó partja mentén egy nagy tóhoz értünk, amelynek lefolyását ez a folyó képezte. Elképzeltetek meglepetésünket, mikor a tó partján sajátságos készüléket találtunk, egy nyolcszögletes nádszerkezetet vászonnal bevonva...

- Az a mi sárkányunk volt! - kiáltá Doniphan.

- A mi sárkányunk, ami lezuhant a tóba - tevé utána Briant -, és amelyet a szél odáig kergetett.

- Ah, hát sárkány volt? - viszonzá Evans. - No, mondhatnám, hogy nem találtuk-el és ez a szerkezet nagyon felizgatta kíváncsiságunkat. Mindenesetre a szigeten készítették... Efelől kétség nem lehetett!... A szigeten tehát emberek laktak!... De kik? Walstonnak mindenekfelett érdekében állt ezt megtudni. Én azonban ettől a naptól fogva elhatároztam, hogy meg fogok

szökni. Bárkik legyenek e sziget lakosai - ha mindjárt vadak volnának is -, nem lehetnek gonoszabbak a Savern lázadóinál. Egyébiránt e naptól fogva engem éjjel-nappal szoros őrizet alatt tartottak!

- És hogyan fedezték fel a Francia-barlangot? - kérdé Baxter.

- Mindjárt rátérek - felelé Evans. - De mielőtt elbeszélésemet folytatnám, mondjátok meg, fiaim, mire használtátok ezt az óriási sárkányt? Talán jeladásra?

Gordon elbeszélte Evansnak, mi történt, milyen célból tették meg ezt a kísérletet, hogyan áldozta fel magát Briant valamennyiük javáért és hogyan konstataálta Walston és társai jelenlétét a szigeten.

- Derék fiú vagy! - mondá Evans, és megfogva Briant kezét, barátságosan megszorítá.

Aztán tovább folytató elbeszélését:

- Természetesnek fogjátok találni, hogy Walstonnak ezután nem volt más gondolata, mint megtudni, kicsodák az előttük ismeretlen sziget lakosai. Ha bennszülöttek voltak, talán egyezségekre léphet velük. Ha hajótörést szenvedettek, talán nekik vannak olyan eszközeik, amelyek nekik hiányoztak. Ez esetben nem fogják tőlük megtagadni közreműködésüket a ladiknak használható állapotba való helyezésére. A nyomozások tehát megindítottak - és pedig meg kell vallanom, nagyon óvatosan. Csak lassan nyomultunk előre a tó keleti partján a déli vége felé és útközben kikutattuk az erdőket. De sehol se láttunk emberi lényt. A sziget e részén egyetlen puska lövés se hallatszott.

- Ennek az oka az, hogy közülünk senki se távozott el többé a Francia-barlangból - mondá Briant -, és nem volt szabad kilőni a puskákat.

- Mindazonáltal mégis fölfedeztek benneteket - viszonzá Evans. És lehetett-e volna másképp? November 23-dike és 24-dike közti éjjel Walston egyik társa a tó déli vége felől megérkezett a Francia-barlang elé, a folyó túlsó partján. A balszerencse úgy akarta, hogy megpillantotta a világosságot, amely a szikla nyílásán átszűrődött. Kétségkívül a lámpafény volt, amely a pillanatra nyitva hagyott ajtó nyílásán áthatolt. Másnap Walston maga elment a kijelölt helyre és ott huzamosabb ideig elrejtőzve maradt, néhány lépésnyire a folyótól a magas parti fűben.

- Ezt már tudtuk! - mondá Briant.

- Tudtátok?

- Tudtuk, mert ugyanazon a helyen Gordon és én egy pipa darabjait találtuk meg, amelyekben Kata a Walston pipájára ismert.

- Így van! - viszonzá Evans. - Walston e kirándulása alkalmával elvesztette a pipáját és emiatt visszatértekor nagyon is bosszankodott. De akkor már a kis gyarmat létezése nem volt titok előtte. Mikor a fű közt elrejtőzve guggolt, többeket látott közületek fel s alá sétálni a folyó partján... Csupa fiatal fiúk voltak, akikkel hét ember könnyen elbánhat. Walston visszatért és elmondta a társainak, hogy mit látott. Egy párbeszédet, amelyet Brandttal folytatott, véletlenül meghallottam, és ebből tudtam meg, mi van készülöben a Francia-barlang ellen...

- A szörnyetegek! - kiáltá Kata. - Nem ismertek volna irgalmat a szegény gyermekekkel szemben!

- De nem ám, Kata! - mondá Evans. - Éppoly kevésbé kegyelmeztek volna meg nekik, mint a Savern parancsnokának és utasainak. Helyesen nevezi őket szörnyetegeknek és vezérük a legkegyetlenebb közöttük. Walston, aki hiszem az Istent, nem fogja számtalan gonosz tettéért elkerülni a méltó büntetését.

- Végre is, Evans - mondá Kata - Istennek hála, önnek sikerült megmenekülnie tőlük.

- Sikerült, Kata. Ezelőtt körülbelül tizenkét órával felhasználtam azt a körülményt, hogy Walston és a többiek eltávoztak és engem Forbes és Rock őrizete alatt hagytak. E pillanatot alkalmasnak tartottam a megszökésre. Hogy a két gonosztevőt tévútra vezessem vagy legalábbis mögöttem hagyjam, ezt bizvást magamra vállalhattam, ha sikerül csak némi előnyt nyernem fölöttük. Körülbelül délelőtti tíz óra lehetett, mikor nekiiramodtam az erdőnek. Forbes és Rock csaknem rögtön észrevették szökésemet és elkezdtek üldözni. Nálam nem volt semmi egyéb a vadászkésemmel és a két lábszáramnál, amelyek olyan sebesen tudnak futni, mint a nyúl. Náluk fegyver volt. Üldöztetésem egész nap tartott. Az erdőt rézsút átvágván, a tó partjára értem, de még meg kellett kerülnöm a tó végét, mert Walston és Brandt párbeszédéből megtudtam, hogy a fiúk egy folyó partján laknak, amely nyugati irányban folyik. Valóban sohase futottam egész életemben ilyen gyorsan és ily soká. Tizenöt angol mérföldnyi utat tettem meg estig. De ezer ördög, a gazemberek éppoly gyorsan futottak, mint én, és golyóik még gyorsabban röpültek! Több ízben elsívítottak a fülem mellett. Elképzeltetitek! Ismertem a titkukat! Ha megszabadulok, följelenthetem őket! Mindenáron újból kézre kellett engem keríteniük! Ha nem lett volna puskájuk, bevártam volna őket és szembeszálltam volna velük a kezemben késemmel. Vagy ők öltek volna meg engem, vagy én őket. Hitemre mondom, Kata, készebb lettem volna meghalni, mint még egyszer visszatérni a haramiák tanyájára!... Mindazonáltal reméltem, hogy ez az átkozott üldözés az éj beállta után véget fog érni! ... Tévedtem. Máris megkerültem a tó végét és fölfelé jöttem, a nyugati parton, de Forbest és Rockot még mindig sarkaim nyomában éreztem. Ekkor a néhány óra óta fenyegető vihar kitört. E körülmény a futásomat megnehezítette, mert a gazemberek a villámok fényénél megpillanthattak a parti nád közt. Végre már csak mintegy százlépésnyire voltam a folyótól. Ha sikerül átjutnom rajta úgy, hogy köztem és üldözőim közt e folyóvíz legyen, meg vagyok mentve. Nekik nem lesz bátorságuk átkelni rajta tudván, hogy a Francia-barlang szomszédságában van. Tovább futottam tehát és éppen a folyó bal partjára értem, mikor egy utolsó villám világította meg a tájat. Nyomban utána egy lövés dördült el...

- Az, amelyet mi is hallottunk! - mondá Doniphan.

- Kétségkívül! - viszonzá Evans. - A vállamat egy golyó horzsolta... Erre egy ugrással a folyóba vettem magamat... Néhány pillanat múlva az innenső parton voltam, elrejtőzve a fák közt és hallottam Forbes és Rock következő párbeszédét a bal parton: „Hiszed, hogy a golyó talált?” „Kezeskedem érte!” „Eszerint a víz alá merült?” „Minden bizonnyal és e pillanatban már kétségkívül nem is él!” „Ettől is megszabadultunk volna tehát!” Erre aztán mindketten visszafordultak és eltávoztak. - Tehát megszabadultatok tőlem éppúgy, mint Katától! Ah, gazemberek! Majd meglátjátok, hogy meghaltam-e!... Néhány pillanat múlva előjöttem a fű közül és a parti szirt felé irányoztam a lépteimet... Ugatást hallottam... Segélyért kiáltottam... Erre a Francia-barlang ajtaja kinyílt... És most - tevé utána Evans - ami dolgunk lesz fiaim, a nyomorultakkal végezni és megtisztítani e szigetet tőlük.

E szavakat oly erőteljesen ejtette ki, hogy mindnyájan fölkeltek és készen álltak volna őt azonnal követni.

Aztán el kellett beszélniük Evansnak a húsz hónap alatt történt dolgokat, elmondották, hogy mily körülmények közt hagyta el a Sloughi Új-Zélandot a szigetig, mily kínos utazást tett a Csendes-tengeren, hogyan találták fel Baudoin Ferenc csontvázát, hogyan telepedett meg a kis gyarmat a Francia-barlangban, milyen kirándulásokat tettek a nyári évad alatt, mivel foglalkoztak télen és általában milyen biztos és aránylag veszélyektől ment életet folytattak, mielőtt Walston és társai a szigetre vetődtek volna.

- Húsz hónap óta egyetlen hajó se haladt el a sziget előtt? - kérde Evans.
  - Mi legalább egyetlenegy se láttunk - felelé Briant.
  - Állítottatok fel jelzőket?
  - Igen, egy árbocot állítottunk fel a parti szirtek legmagasabb ormán.
  - És azt senki se látta meg?
  - Nem, Evans úr - felelé Doniphan. - De az is igaz, hogy ezelőtt hat héttel ledöntöttük, nehogy magára vonja Walston figyelmét.
  - És azt igen helyesen cselekedtétek, fiaim! Igaz, hogy most már az a gazember tudja, hányadán van. Éppen azért résen is fogunk állni éjjel-nappal.
  - Miért is van dolgunk ilyen gazemberekkel és nem becsületes emberekkel, akiknek oly szívesen nyújtottunk volna segédkezet! - mondá Gordon. - Hiszen a mi kis gyarmatunk még erősebbé vált volna. Ezentúl küzdelem, harc következik és ki tudja mi lesz a vége?
  - Az Isten, aki eddig megvédelmezett benneteket gyermekeim, ezentúl se fog elhagyni - mondá Kata. - Ő küldte el hozzátok a derék Evanst és övele...
  - Egy hurrá Evans tiszteletére! - kiálták a fiatal telepítvényesek egy szívvel-lélelkel.
  - Számoljatok rám, fiaim - mondá a vitorlamester -, és miután én is számolok rátok, megígérem nektek, hogy jól fogjuk magunkat védelmezni.
  - De ha mégis lehetséges volna elkerülni ezt a harcot? - mondá Gordon -, nem volna Walston hajlandó a szigetet elhagyni?
  - Mit akarsz ezzel mondani, Gordon? - kérde Briant.
  - Azt akarom mondani, hogy ő és társai már rég elmentek volna, ha a ladikot használhatnák. Ugyebár, Evans úr?
  - Kétségkívül.
  - Nos hát, talán elfogadnák, ha alkudozásokba bocsátkoznánk velük és rendelkezésükre bocsátanánk a szerszámokat, amelyekre szükségük van... Tudom, hogy irtózatos a gondolat, érintkezésbe lépni a Savern lázadóival! De hogy megszabaduljunk tőlük, hogy elhárítsuk a támadást, mely talán vérontásba fog kerülni... Mit szól hozzá, Evans úr?
- Evans figyelmesen hallgatta Gordon szavait. Az indítvány gyakorlati észjárásra vallott, arra, amely nem engedi magát megfontolatlanságra ragadtatni és oly jellemet árult el, melynek fővonása az, hogy hidegvérűen néz szembe minden helyzettel. Azt gondolta magában - és nem is tévedett -, hogy ez a fiú a legkomolyabb valamennyi közül és indítványát érdemesnek tartotta a megvitatásra.
- Valóban, Gordon úr - mondá -, minden mód elég jó lenne, hogy e gonosztevők jelenlététől megszabaduljunk. Ennélfogva, ha beleegyeznének, hogy a ladik kitatarozása után elhagyják e szigetet, ez mindenestre jobb volna, mint oly küzdelembe bocsátkozni, amelynek a kimene-tele kétes lehet. De lehetséges-e megbízni Walston ígéretében? Ha érintkezésbe lépnénk vele, nem arra használná-e ezt fel, hogy annál könnyebben hatalmába kerítse a Francia-barlangot és kézre kerítse mindazt, ami itt van? Nem gondolhatja-e, hogy sikerült önöknek a Sloughi hajótörése után pénzt is megmenteni? Higgye el, hogy ezek a gazemberek az önök szolgálatainak viszonzásául csakis ártani igyekeznének önöknek. Ezekben nincs helye a hála érzetének. Velük alkudozni annyi, mint kiszolgáltatni magunkat...

- Nem!... nem! - kiáltá Baxter és Doniphan, és e nyilatkozathoz csatlakoztak a többiek is oly eréllyel, amely megnyerte a vitorlamester tetszését.
  - Nem! - tevő utána Briant - ne legyen semmiféle közös ügyünk Walstonnal és cinkostársaival.
  - És aztán - folytatá Evans - nemcsak szerszámokra van nekik szükségük, hanem lőszerekre is. Annyival még rendelkeznek, amennyi egy támadás megkísérlésére szükséges, de ha fegyveres kézzel más tájakra szándékoznak költözni, akkor hiányozni fog az ehhez szükséges készletük, úgy a lőpor, mint a golyó. Tőletek kérnének... Sőt követelnének... És vajon adnátok-e nekik?...
  - Semmi esetre sem! - felelé Gordon.
  - Nos hát akkor az erőszakot alkalmazzák. Mindössze csak annyit nyernénk ekként, hogy elodáznánk a harcot, amely aztán reánk nézve kedvezőtlenebb körülmények közt menne véghez.
  - Igaza van, Evans úr - viszonzá Gordon - Helyezkedjünk védelmi állapotba és várjunk.
  - Úgy van, ez a legcélszerűbb!... Várjunk, Gordon úr. Ezenfelül van még egy másik okunk is a várakozásra, amely engem jobban érdekel minden egyébnél.
  - És mi az?
  - Figyeljetez rám. Tudjátok, hogy Walston nem hagyhatja el a szigetet másképp, mint a Savern ladikján.
  - Ez kétségtelen! - mondá Briant.
  - Nos hát, én biztosítalak benneteket, hogy ezt a ladikot egészen jól ki lehet tatarozni és ha Walston lemondott arról, hogy használható állapotba helyezze, ezt csakis azért tette, mert nem rendelkezett hozzávaló szerszámokkal....
  - Különben már régóta nem volna a szigeten! - mondá Baxter.
  - Úgy van. Ha tehát Walstonnak lehetővé teszitek, hogy a ladikot kitatarozza - megengedve azt is, hogy talán lemondana arról a szándékról, hogy a Francia-barlangot kirabolja - sietve el fog utazni anélkül, hogy veletek törődnék.
  - Bár már elutazott volna! - kiáltá Service.
  - Teringettét - mondá Evans -, ha elutazott volna, hogyan utaznánk el mi, miután a ladik nem lenne itt többé?
  - Hogyan! Evans úr - mondá Gordon -, ön ezen a ladikon szándékozik elhagyni a szigetet?
  - Minden bizonnyal, Gordon úr.
  - Ezen a ladikon akar átkelni a Csendes-tengeren és eljutni Új-Zélandba? - kérdé Doniphan.
  - Átkelni a Csendes-tengeren?... Nem, fiaim, hanem eljutni valamely nem éppen távoli állomásra, ahol bevárnánk az alkalmat, hogy visszatérhessünk Aucklandba.
  - Komolyan beszél ön, Evans úr? - kérdé Briant.
- S egyidejűleg két vagy három másik társa is kérdésekkel akarta faggatnia vitorlamestert.
- Hogyan volna képes ez a ladik több száz mérföldnyi utat megtenni? - kérdé Baxter.
  - Több száz mérföldnyi utat? - viszonzá Evans. - Ó, nem! Csak mintegy harminc mérföldnyit.
  - Hát nem a tenger veszi körül e szigetet? - kérdé Doniphan.

- Nyugat felől igen - felelé Evans. - De dél, észak és kelet felől csupán csatornák, amelyeken könnyen át lehet kelni hatvan óra alatt.

- Eszerint nem tévedtünk ama föltevésünkben, hogy a közelben szárazföld van? - mondá Gordon.

- De nem ám! - felelé Evans. - Mégpedig kelet felé nagyon terjedelmes szárazföld létezik.

- Úgy van!... Kelet felé! - kiáltá Briant. - A tűz fénye, amelyet ebben az irányban láttam...

- A fény - mondá Evans - tényleg egy tűzhányó tüze, amelynek jelezve kell lenni a föld-abroszon. De hát fiaim, mit gondoltok, hogy hol laktok ti voltaképpen?

- A Csendes-tenger valamelyik magános szigetén! - felelé Gordon.

- Szigeten, igen... de nem magános szigeten. Legyetek meggyőződve afelől, hogy ez a sziget ama nagyszámú csoportok egyikéhez tartozik, amelyek Dél-Amerika partjai mellett léteznek! És erről eszembe jut, hogy ha neveket adtatok a szigetek hegyfokainak, öbleinek és folyóvizeinek, még nem mondtátok meg, hogyan hívjátok magát a szigetet?

- Chairman-sziget a neve, a nevelőintézetünk tiszteletére! - felelé Doniphan.

- Chairman-sziget! - viszonzá Evans. - Nos, hát ezentúl két neve lesz. Mert eddig Hannover-szigetnek hívták!

Miután Evans vitorlamester a következő napra halasztotta magyarázatainak kiegészítését és a földabroszon a Hannover-sziget fekvésének tüzetes kijelölését, Evans mesternek a csarnokban ágyat készítettek és lefeküdtek mindnyájan, Gordont és Mokót kivéve, akik az éjjeli őrököt vállalták magukra.

HUSZONHETEDIK FEJEZET

*A Magellán-szoros - A környéken levő területek és szigetek - Az ott létező állomások -
Tervek a jövőre - Erőszak vagy csel? - Rock és Torbes - Az álhajótörést szenvedettek -
Vendéglátás - Tizenegy óra és éjfél közt - Evans lövése - Kata közbelépése*

A Magellán-szoros, amelyet a hasonnevű híres portugál hajós 1520-ban fedezett föl, egy körülbelül háromszáz tengeri mérföldnyi hosszúságú csatorna, amelynek kanyarulata keletről nyugat felé nyúlik el, az Atlanti-tenger vizébe alányúló Los Pilares hegyfokig. Hegyes-völgyes partjai fölött háromezer lábnyi magas ormok emelkednek. Különböző öbleiben biztos menhelyet nyújtó kikötők vannak, amelyek aguadeseiben a hajósok könnyen kiegészíthetik édesvíz-készletüket.

A partjain elterülő sűrű erdők, amelyek különféle vadaktól hemzsegnek, visszhangozzák a számtalan öblöcskébe szakadó ezernyi zuhatagok zúgását. Ez a csatorna nyugat vagy kelet felől érkező hajóknak rövidebb átjárót kínál a Lemaire-csatornánál, amely az Államok földje és a Tűzföld közt van és a Horn-fok megkerülésénél biztosabb, kevésbé vihar korbácsolta út.

A Magellán-csatorna északi partjait Dél-Amerika legvégső tartománya, Patagónia, a Vilmos király földje és a Braunschweig-félsziget képezik, déli partjain pedig a Magellán-szigettenger terül el, amely nagy szigetekből áll, mint a Tűzföld, a Pusztulás-földje, a Clarence-, Hoste-, Gordon-, Navarin-, Wolaston-, Stewart-szigetek és több más, kevésbé jelentékenyekből, amelyek közül a legvégső a két óceán közt nem egyéb, mint a Kordillerák hegláncának legutolsó orma, amelynek Horn-fok a neve.

A keleti oldalon a Magellán-szoros egy vagy két bejáróval végződik, a patagóniai területen levő Los Virgines hegyfok és a Tűzföld területén levő Espirito Santo hegyfok közt. De a nyugati oldalon másként van. Itt szigetcskék, szigetek, szigetcsoportok, csatornák, tengerágak végtelen változatosságban váltakoznak. A Magellán-szoros vizei a Los Pilares hegyfok és az Adelaide királyné nevét viselő nagy sziget déli csúcsa közt ömlenek a Csendes-tengerbe. A torkolattól észak felé egész szeszélyesen csoportosult szigetsor terül el, a Lord Nelson-szorostól a Chonos és Chiloë csoportokig, a chilei partok szomszédságában.

- És most - mondá Evans másnap, november 28-án Briantnak, Gordonnak és társainak, a Magellán-csatornára mutatva a Stieler-féle atlasz földabroszán - nézzék itt a Magellán-szoroson túl ezt a szigetet, amelyet egyszerű csatornák választanak el dél felé a Cambridge-szigettől és észak felé a Madre de Dios és a Chatham-szigetektől. Nos tehát, ez a sziget, amely az ötvenegyedik szélességi fok alatt fekszik, nem más, mint a Hannover-sziget, amelyet önök Chairman-szigetnek neveztek és amelyen több, mint húsz hónap óta laknak.

Briant, Gordon, Doniphan az atlasz fölé hajolva, kíváncsian nézték a szigetet, amelyről azt hitték, hogy nagyon távol van minden szárazföldtől és amely oly közel volt az amerikai partokhoz.

- Hogyan! - mondá Gordon. - Csak ezek a tengerágak választottak el bennünket Patagóniától?

- Úgy van, fiaim - felelé Evans. - Hanem a Hannover-sziget és az amerikai szárazföld közt csakis épp ily lakatlan szigetek vannak. És mikor az ember a szárazföldre ér, még száz meg száz mérföldeket kell gyalogolnia, mielőtt eljutna az Argentin Köztársaság vagy Chile telepeire. És mennyi fáradságba kerülne ez! A veszélyeket említeni sem akarom, pedig a puelche indiánok nem vendégszerető nép ám! Azt hiszem tehát, hogy jobb volt önökre nézve el nem

hagyni ezt a szigetet, miután az élet biztosítva volt és miután remélem, hogy Isten segítségével együtt fogjuk elhagyhatni!

- És ha sikerülne - kérde Gordon ösztönszerűleg - hatalmunkba keríteni és használható karba helyezni a Savern ladikját, vajon melyik irány felé kormányozná azt, Evans úr?

- Nem tartanék se észak, se kelet felé, fiaim - viszonzá Evans. - Minél hosszabb utat teszünk a tengeren, annál jobb. Kedvező széllel a ladik kétségkívül elszállíthatna bennünket valamelyik chilei kikötőbe, ahol jó fogadtatásban részesülnénk. De Chile partjain a tenger rendesen nagyon erősen szokott háborogni, míg a szigettenger csatornáin mindenkor eléggé könnyen átkelhetünk.

- Ez kétségtelen - mondá Briant. - De találunk-e telepeket e vidéken és e telepeken fogunk-e módot találni a hazatérésre?

- Nem kételkedem ebben - felelé Evans. - Vessetek csak egy pillantást a földabroszra. Miután az Adelaide királyné-szigetcsoportja csatornáin átkeltünk, hová jutunk a Smyth-csatornán keresztül? Ugyebár a Magellán-szorosba? Nos hát, csaknem a szoros bejárásánál fekszik a Tamar kikötő, amely a Pusztulás földjéhez tartozik, akkor már a hazafelé vezető úton leszünk.

- És ha ott nem találnánk hajót - kérde Briant - vajon várni fogunk-e, míg egy az Atlanti-tenger felől érkezik?

- Nem, Briant úr. Menjünk tovább a Magellán-szoroson végig. Látja ön itt a nagy kiterjedésű Braunschweig-félszigetet? Itt, a Fortescue-öbölben, Port Galant előtt, a hajók gyakran kikötnek. De talán innét is tovább kell mennünk és meg kell kerülnünk a Froward hegyfokot, a félsziget déli részén. Ez esetben eljutunk a Sz.-Miklós vagy Bougainville-öbölbe, ahol a szoroson átkelő hajók nagy része meg szokott állapodni. Ezenkívül az öblön túl ott van még Port Famine és az északi oldalon Punta Arena.

A vitorlamesternek igaza volt. A ladik, mihelyt egyszer a szorosba jutott, számos állomási helyet találhat. Ily körülmények közt a hazatérhetés biztosítva volt, nem is említve a valószínű találkozást Ausztrália vagy Új-Zéland felé utazó hajókkal. Igaz, Port Tamar, Port Galant és Port Famine nagyon jelentéktelen helyek, ellenben Punta Arena el van látva mindennel, ami a huzamosabb tartózkodáshoz szükséges. E nagy telep, amelyet a chilei kormány alapított, valóságos mezővárost képez. A csatorna partján épült csinos templomának magas tornya kiemelkedik a Braunschweig-félsziget pompás fáinak közül. E város szépen virágzik, míg ellenben a XVI. század végén alapított Port Famine most már csak romban heverő falu.

A fiatal telepítvényesek megmenekülése tehát bizonyos az esetben, ha sikerül eljutniuk a Magellán-szorosba. Igaz, hogy ez csak úgy történhetne meg, ha előbb kitatarozzák a Savern ladikját, ehhez pedig az szükséges, hogy a ladikot kézrekerítsék, ami nem valósítható meg, csak úgy, ha ártalmatlanokká teszik Walstont és társait.

Ha a ladik ott maradt volna a Savern szirtek mellett, ahol Doniphan azon az emlékezetes éjszakán látta, talán meg lehetne kíséreni kézrekerítését. Walston, aki jelenleg onnét tizenöt angol mérföldnyire, a Csalódás-öbölben tanyázott, kétségkívül semmit se tudott volna e kísérletről. Amit ő megtett, azt Evans is megtehetette, azaz elvontathatta a ladikot, nem a Keleti-folyó, hanem a Zéland-folyó torkolatához, sőt a folyón fel a Francia-barlang elé. Itt a tatarozási munkákat a vitorlamester igazgatása alatt, kedvezőbb föltételek közt lehetne végezni. A kellőleg felszerelt, élelmi- és lőszerrel megrakott ladik, amelyben bizonyos értékesebb tárgyakat is elhelyeztek volna, elhagyhatná a szigetet, mielőtt a gonosztevőknek módjukban állna támadást intézni.

Szerencsétlenségre ez a terv már nem volt végrehajtható. Az elutazás kérdését csakis erőszakkal lehetett megoldani, akár a támadásra, akár a védelemre határozzák el magukat. Semmit se lehetett tenni, míg a Savern legénységétől meg nem szabadultak!

Evans a fiatal telepítvényesekben különben föltétlen bizalmat ébresztett maga iránt. Kata annyit és oly elismerőleg beszélt nekik róla! Mióta a vitorlamester megnyírhatta a haját és a szakállát, teljesen megnyugtató volt bátor és nyíltszívű arcát látni. Önkéntelenül érezte mindenki, hogy ez az ember nemcsak erélyes és merész, de egyszersmind jó és elszánt jellemmel bír és minden önfeláldozásra képes. Valóban, mint Kata mondá, csakugyan az ég küldötte volt, aki megjelent a Francia-barlangban, hogy a gyermekek közt „férfi” legyen!

A vitorlamester mindenekelőtt ismerni akarta a segélyforrásokat, amelyek a védelemnek eszközei voltak.

A raktártermet és a csarnokot eléggé alkalmasnak tartotta a megvédelmezésre. A lőrésen keresztül minden irányban biztos védfal mögül lehetett löni. Az ostromlottak puskájukkal távol tarthatták maguktól a támadókat és a két kis ágyúval lekartácsolhatták őket, ha netalán a Francia-barlangig előnyomulnának. A revolverekkel, fejszékkel és vadászkésekkel mindnyájan tudnak bánni, ha esetleg birokra kerülne a dolog.

Evans helyeselte, hogy Briant köveket hordatott a barlang belsejébe, az ajtók eltorlaszolása és a betöretéstől való megóvása végett. A védelmezők benn aránylag erősek, de künn gyöngék lettek volna. Nem szabad felednünk, hogy közülük csak hat fiú volt olyan, akiknek életkora tizenhárom és tizenöt év közt váltakozott és ellenük hét izmos és a fegyverforgatásban jártas ember állott, akinek vakmerősége még a gyilkosságtól se riadna vissza.

- Ön, ugyebár, veszedelmes gonosztevőknek tartja őket, Evans úr? - kérdé Gordon.

- Nagyon veszedelmeseknek, Gordon úr. Egynek kivételével, aki talán még nem romlott meg teljesen - mondá Kata. - Forbest értem, aki az életemet megmentette.

- Forbes? - viszonzá Evans. - Ej, teringettét! Akár a félelem vett erőt rajta, akár a társai csábították el, annyi bizonyos, hogy ő is részt vett a mészárlásban a Savernen! Ezenfelül nem vett-e üldözőbe engem ez a gazember is, Rockkal együtt? Nem lőtt-e rám, mintegy vadállatra? Nem örült-e, mikor azt gondolhatta, hogy a folyóba fúltam? Nem, Kata, attól félek, hogy ő se jobb a többinél. Csak azért akarta az ön életét kímélni, mert jól tudta, hogy a nyomorultaknak még szükségük volt az ön szolgálatára és ha egyszer a Francia-barlang megtámadásáról lesz szó, ő se fog a többiek mögött elmaradni.

Néhány nap múlt el. A fiatal telepítvényesek közül azok, akik az Auckland dombok környékét szemmel tartották, semmi gyanúsat se jeleztek. E körülmény Evanst is meglepte.

Ismervén Walston terveit és tudván, mennyire érdekében állna a sietés, joggal tűnődött afelett, hogy november 27-ike és 30-ika közt semmi kísérlet se történt.

Ekkor az a gondolata támadt, hogy Walston kétségkívül erőszak helyett csellet fogja megpróbálni a bejutást a Francia-barlangba és e véleményét közölte is Briant-nal, Gordonnal és Baxterrel, akikkel leggyakrabban szokott tanácskozni.

- Míg a Francia-barlangban maradunk bezárkózva - mondá - Walston nem lesz képes betörni az egyik vagy a másik ajtót, hacsak valaki azt ki nem nyitja előtte! Meglehet, hogy cselhez fog folyamodni...

- És hogyan? - kérdé Gordon.

- Talán azon módon, amely az imént jutott az eszembe - mondá Evans. - Amint önök tudják, csak Kata és én árulhattuk volna el Walstont, mint egy veszedelmes rablóbanda főnökét, akinek támadásától a kis gyarmatnak oka van félni. Walston nem kételkedik afelől, hogy Kata elveszett a hajótörés alkalmával. Ami engem illet, én a vízbe fúltam Rock és Forbes lövései után - és önök nem feledték el, hogy hallottam, amint a két gazember örömét fejezte ki a szerencsés megoldás felett. Walstonnak tehát azt kell hinnie, hogy önök semmiről sincsenek értesülve, még csak a Savern matrózainak a szigeten való tartózkodásáról sem és hogyha a Francia-barlangban valamelyik közülük megjelenék, önök úgy fogadnák, amint minden hajótörést szenvedett embert szokás fogadni. Mihelyt a gazember ide befurakodnék, könnyű volna ide bebocsátani a társait és így lehetetlenné tenni minden ellenszegülést.

- Nos - mondá Briant - ha akár Walston, akár valamelyik társa vendégszeretetért folyamodik hozzánk, puskalövésekkel fogjuk üdvözölni...

- Ki tudja, nem volna-e célszerűbb levett kalappal üdvözölni? - jegyzé meg Gordon.

- Igaza lehet, Gordon úr! - viszonzá a vitorlamester. - Ez célszerűbb volna. Csel ellen csel. De hiszen adandó alkalommal majd meglátjuk, mit kell tennünk.

A következő reggel is minden baj nélkül múlt el. De este felé, kevéssel napnyugta előtt, riadalom támadt. Webb és Cross, akik a parti szírtén őrt álltak, gyorsan lefutottak és két ember közeledését jelezték, akik a Zéland-folyó túlsó oldalán, a tó déli partja felől jöttek.

Kata és Evans azonnal a raktárterembe mentek, hogy rájuk ne ismerjenek. Az egyik lőrésen kitekintettek és megpillantották a jövevényeket. Walston két társa volt, Rock és Forbes.

- Kétségkívül cselhez folyamodtak - mondá a vitorlamester -, és hajótörött matrózokként fogják magukat bemutatni.

- Mit tegyünk? - kérde Briant.

- Barátságosan kell őket fogadni - felelte Evans.

- Barátságosan kell fogadni e nyomorultakat! - kiáltá Briant. - Erre sohase leszek képes.

- Én vállalkozom rá - mondá Gordon.

- Helyesen teszi, Gordon úr - viszonzá a vitorlamester. - De mindenekelőtt arra kell ügyelni, hogy ne is sejtsék a mi ittlétünket. Kata és én majd a kellő pillanatban meg fogunk jelenni.

Evans és Kata a folyosóra nyíló fülkék egyikében rejtőztek el, amelynek ajtaját becsukták maguk után.

Néhány pillanat múlva Gordon, Briant, Doniphan és Baxter kifutottak a Zéland-folyó partjára. A két idegen mikor megpillantotta őket, nagy meglepetést színlelt, amelyet Gordon nem csekélyebb meglepetéssel viszonzott.

Rock és Forbes a fáradtságtól teljesen kimerülteknek látszottak és amint a folyó partjához értek, a következő beszélgetés fejlődött ki köztük és a Francia-barlang lakosai közt, a folyón keresztül:

- Kicsodák önök?

- Szerencsétlen matrózok vagyunk, a sziget déli csúcsán hajótörést szenvedtünk a Savern nevű háromárbcos hajó ladikjával.

- Angolok önök?

- Amerikaiak vagyunk.

- Hol vannak a társaik?

- A tengerbe fúltak. Csak mi ketten menekültünk meg és teljesen ki vagyunk merülve... Hát önök kicsodák?

- A Chairman-sziget telepítvényesei vagyunk.

- Legyenek könyörületesek irántunk és fogadjanak be, mert mindenből kifogytunk.

- A hajótörést szenvedett szerencsétleneknek mindenkor joguk van embertársaik segélyére! - felelé Gordon. - Szívesen látjuk önöket.

Gordon egy intésére Moko a ladikba ült, amely a part mellett úszkált a vízen és néhány evezőcsapással átszállította a két matrózt a Zéland-folyó jobb partjára.

Mindketten elég jól játszották a hajótörést szenvedett matrózok szerepét. Rendkívüli fáradtságot színleltek és engedelmet kértek, hogy kipihenhessék magukat, sőt hogy az éjszakát a Francia-barlangban tölthessék. Azonnal be is vezették őket. Igaz, hogy - ami egyébiránt nem került el Gordon figyelmét - beléptükörön önkéntelenül is nagyon fürkészve néztek szét a barlangban. Sőt nagyon meg voltak lepelve e kis gyarmat védelmi eszközei - főleg pedig a lőrésen kinyújtózó kis ágyú láttára.

- Egy nyaláb fű is elég jó fekhely lesz nekünk - mondá Rock. - De miután nem akarnánk önöknek terhére lenni, ha talán ezen kívül még más szobájuk...

- Van még egy szobánk, amelyet konyha gyanánt használunk - viszonzá Gordon - abban elhelyezkedhetnek holnap reggelig.

Rock és társa átmentek a raktárterembe, amelyben szintén vizsgapillantást vetettek körös körül és tájékozták magukat aziránt, hogy a helyiség ajtaja a folyó partjára nyílt.

Rock és Forbes leheveredtek a raktárterem egyik szögletében. Igaz, hogy nem maradtak egyedül, minthogy Moko is itt aludt, de a szerencsén fiúval nemigen törődtek, el lévén határozva, hogy rögtön megfojtják őt, ha elég vakmerő volna csak fél szemmel aludni. A meghatározott órában Rock és Forbes a raktárterem ajtaját óhajtották kinyitni, és Walston, aki négy társával a folyó partján fog leskelődni, azonnal urává lesz a Francia-barlangnak.

Kilenc óra tájban, mikor Rock és Forbes már mély álomba szenderülhettek volna, Moko bejött, leheveredett a fekhelyére és kész volt lármát ütni, ha a szükség úgy kívánná.

Briant és társai a csarnokban maradtak. Később, mikor a folyosó ajtaját becsukták, Evans és Kata is hozzájuk csatlakoztak. Minden úgy történt, ahogyan a vitorlamester sejtette és Evans nem is kételkedett afelől, hogy Walston a Francia-barlang körül ólálkodik és a pillanatot várja, hogy beronthasson.

- Álljunk résen! - mondá.

Két óra múlt el. Moko már afelett tűnődött magában, vajon Rock és Forbes nem halasztották-e el a tervüket valamelyik következő éjszakára, midőn figyelmét egy halk nesz vonta magára, amely a raktárterem belsejében hallatszott.

Ekkor a mennyezetről lefüggő lámpa világánál meglátta, hogy Rock és Forbes elhagyták fekhelyüket és elkezdtek négykézláb az ajtó felé mászni.

Az ajtó egy rakás nagy kővel volt megerősítve. E valóságos torlasz nagyon megnehezítette, hogy ne mondjuk lehetetlenné tette volna a behatolást.

A két matróz azon kezdte a dolgot, hogy a köveket elszedték és egymásután a jobb oldalon levő sziklafal mellé rakták. Néhány perc múlva az ajtó szabadon állt. Most már csak a tolózár félrehúzósa volt hátra, hogy akárki behatolhasson a Francia-barlangba.

De abban a pillanatban, mikor Rock a tolózarat eltávolította és az ajtót kinyitotta, egy kéz nehezedett a vállára. Hátrafordult és megismerte a vitorlamestert, akinek arcát a hajólámpa megvilágítja.

- Evans! - kiáltá. - Evans, itt van!

- Ide, fiaim! - kiáltá a vitorlamester.

Briant és társai azonnal a raktárterembe rohantak. A négy legizmosabb fiú: Baxter, Wilcox, Doniphan és Briant azonnal megragadta Forbest és megakadályozta megszökhetését.

Rock egy gyors mozdulattal visszalökte Evanst és egyúttal a késével könnyen megsebezte a bal karját. Azután kirohant a nyitott ajtón. De alig tett tíz lépést, mikor egy lövés dördült el.

A vitorlamester lőtt Rock után. De minden valószínűség szerint nem sebezte meg a menekülőt, mert egyetlen kiáltás se hallatszott.

- Ezer ördög!... Elhibáztam a gazembert! - kiáltá Evans. - De a másik a kezünkben van s legalább ezzel az eggyel is kevesebben lesznek.

E szavakkal vadászkését Forbesre emelte.

- Kegyelem! ... Kegyelem! - kiáltá a nyomorult, akit a négy fiú lenyomott a földre.

- Kegyelem, Evans! - ismétlé Kata és a vitorlamester és Forbes közé állt. - Kegyelmezzen meg neki, miután ő volt, aki az életemet megmentette.

- Ám legyen, Kata! - felelé Evans. - Megkegyelmezek neki... legalább egyelőre.

Aztán Forbest erősen megkötözték és az egyik fülkébe zárták.

Miután a raktárterem ajtaját újra bezárták és eltorlaszolták, reggelig mindannyian talpon maradtak.

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET

Forbes vallatása - A helyzet - Tervezett kémszemle - Erőbecslés - A tanya nyomai - Briant eltűnése - Doniphan a segítségére siet - Súlyos megsebesülés - Kiáltások a Francia-barlang felől - Forbes megjelenése - Moko elsüti az ágyút

Bármily fárasztó volt is az elmúlt éjszaka, a pihenés másnap se jutott eszébe senkinek. Kétségtelennek látszott, hogy Walston, csele meghiúsulván, erőszakhoz fog folyamodni. Rock, akit a vitorlamester golyója nem talált, bizonyára hozzá csatlakozott és értesítette őt, hogy üzelmeik fölfedeztetek és hogy ezentúl csakis erőszakkal hatolhatnak be a Francia-barlangba.

Hajnalkor Evans, Briant, Doniphan és Gordon óvatosan kimentek a csarnokból a szabadba. Napkeltekor a reggeli párok lassankint felemelkedtek s a tó, amelynek tükrét lenge szellő fodrozta, tisztán látszott, csöndes volt minden a Francia-barlang környékén, a Zéland-folyó felől éppúgy, mint a Verem-erdő felől. A karámban a háziállatok nyugodtan sétáltak fel s alá. Phann a Sport-terazon futkosott és legcsekélyebb nyugtalanságot sem árult el.

A Francia-barlang környékén sűrű lábnyomok tanúskodtak arról, hogy a múlt éjjel Walston társaival együtt csakugyan a folyóig jött el és ott várta, amíg a raktárterem ajtaja kinyílik.

A megejtett szemle után Evans a csarnokba ment, kinyitotta a fülke ajtaját, amely mögött Forbes be volt zárva, leoldotta a kötelékeit és a csarnokba vezette őt.

- Forbes - mondá - a csel, amelyet Rockkal együtt kigondoltál, meghiúsult. Tudnom kell Walston terveit, amelyek előtted nem lehetnek ismeretlenek. Beszélj!

Forbes lehorgasztá fejét s nem mervén szemeit felemelni Evansra, Katára és a fiatal fiúkra, akik elé őt a vitorlamester vezette - konokul hallgatott.

Ekkor Kata szólalt meg:

- Forbes, ön egykor némi könyörületességet tanúsított, midőn megakadályozta társait, hogy engem megöljenek a Savernen való mészárlás alkalmával. Nem lenne az ön szívében irgalom, hogy e gyermekeket egy még iszonyúbb mészárlástól megmentse?

Forbes nem felelt.

- Forbes - folytatá Kata - ők megkegyelmeztek az ön életének, mikor megérdemelte a halált. Lehetetlen, hogy minden emberiességi érzés kihalt volna önből. Miután annyi gonosztettet követett el, még visszatérhet a jó útra. Gondolja meg, mily iszonyú bűnhöz nyújtott segítséget.

Félig elfojtott fohász tört elő kínosan Forbes melléből.

- Mit tehetnék én? - mondá tompa hangon.

- Értesíthetsz bennünket - viszonzá Evans - arról, aminek a múlt éjjel kellett volna történnie és ami a jövőre nézve tervezetett. Ugyebár Walstont és a többieket vártad, akiknek ide be kellett volna rontaniuk, mihelyt az egyik ajtó kinyílik?

- Igen! - felelé Forbes.

- És a gyermekeket, akik titeket szívesen fogadtak, megöltétek volna?...

Forbes még jobban lehorgasztá fejét; nem volt ereje felelni.

- Mondd meg - folytatá Evans - honnan, melyik irányból jött ide Walston a többiekkel?
- A tó északi részéről! - felelé Forbes.
- Te pedig Rockkal a tó déli részéről jöttél?
- Onnét!
- Meglátogatták már amazok a sziget nyugati részeit?
- Még nem.
- Hol lehetnek jelenleg?
- Nem tudom...
- Nem tudsz többet mondani, Forbes?
- Nem... Evans... nem!...
- És azt hiszed, hogy Walston vissza fog jönni?
- Igen!

Evans nem remélte, hogy még többet tudhasson meg Forbestől, visszavezette őt a fülkébe és kívülről rázárta az ajtót.

A helyzet tehát folyvást rendkívül komoly volt. Hol lehetett Walston? Vajon a Verem-erdő sűrűségeiben tanyázott-e? Forbes ezt nem tudta, vagy nem akarta megmondani. Pedig rendkívül fontos lett volna arról biztosat tudni. A vitorlamesternek az a gondolata támadt, hogy kémszemlét tart, noha e vállalat fölöttébb veszélyes is.

Déltájban Moko a fogolynak ételt vitt. Forbes egészen össze volt roskadva és alig nyúlt az élelmiszerekhez. Vajon e szerencsétlen ember lelkében minő gondolatok dúltak?

Reggeli után a fiatal telepítvényesekkel Evans közölte a tervét, azt ugyanis, hogy előre kell hatolni a Verem-erdő széléig, mert mindenáron tudni akarta, vajon a gonosztevők még a Francia-barlang környékén lappanganak-e? Az indítvány vita nélkül, egyhangúlag elfogadtatván, megtették a szükséges intézkedéseket minden kellemetlen eshetőség elhárítására.

Walston és társai Forbes elfogatása után csak hatan voltak, a kis gyarmat ellenben tizenöt fiúból és Katával és Evanssal együtt tizenhét egyénből állt. De e számból le kellett vonni a kicsinyeket, kik nem vehettek részt a küzdelemben. Azt határozták tehát, hogy mialatt a vitorlamester kémszemlére megy, Iverson, Jenkins, Dole és Costar Katával, Jakabbal és Mokóval együtt a csarnokban maradnak Baxter felügyelete alatt. A nagyok ellenben, úgy mint Briant, Gordon, Doniphan, Cross, Service, Webb, Wilcox és Garnett, elkísérik Evanst.

Délután két óra volt, mikor a kis csapat Evans vezénylete alatt megalakult. Baxter, Jakob, Moko, Kata és a kicsinyek azonnal visszamentek a Francia-barlangba, amelynek ajtait rögtön bezárták, de nem torlaszolták el, hogy szükség esetén a vitorlamester és a többiek gyorsan biztos menedéket találjanak.

A fiúk és a vitorlamester óvatosan haladtak előre az Auckland dombok tövében. A karámon túl a bokrok és a facsoportok mögött észrevétlenül elérhették az erdőt.

Evans ment elől, s amidőn túl volt ama kis halmon, amely Baudoin Ferenc porait takarta, célszerűnek látta az erdőt rézsút átvágni, hogy a Családi-tó partjához közeledjenek.

Gordon hasztalan igyekezett visszatartani Phannt.

Az okos eb, a füleit hegyezve a földön szaglászott, mintha nyomra akadt volna.

- Vigyázzunk! - mondá Briant.

- Igen! - felelé Gordon. - Ez nem állati nyom. Nézzétek csak Phann viselkedését.

- Lopózzunk a fű közé - viszonzá Evans -, és ön, Doniphan úr, ha meglátna egyet lőtávolságban a gazemberek közül, el ne hibázza valahogy. Soha golyóját alkalmasabb időben ki nem löhetné.

Néhány pillanat múlva mindnyájan eljutottak az erdő széléig. Félig elégett gallyat és alig kihűlt hamut találtak, mely sejtette, hogy mostanában itt emberek tanyáztak.

- Kétségkívül itt töltötte Walston a múlt éjszakát - jegyzé meg Gordon.

- Sőt talán még itt volt pár óra előtt is - viszonzá Evans. - Úgy hiszem, célszerűbb lesz visszatérnünk a parti szirtek felé.

Alig fejezte be szavait, mikor jobbról lövés dördült el. Egy golyó Briant fejét horzsolva azon fába fúródott, amelyhez Briant támaszkodott.

Nyomban utána egy második lövés dördült el, egy kiáltás hallatszott és mintegy ötvenlépésnyi távolságban egy tömeg roskadt le a fák alatt.

Doniphan volt, aki puskáját elsütötte találmra a legelső puska füstje irányában.

Erre az eb ugyanazon irány felé, dühös ugatással rohant előre.

- Ide, Phann, ide! - kiáltá Gordon.

De az eb nem engedelmeskedett, és Doniphan, akit a heve elragadott, utánafutott.

- Előre! - mondá Evans. - Nem hagyhatjuk egyedül.

Egy pillanat múlva utolérték Doniphant és mindnyájan megálltak egy ember körül, aki a fű közt hevert és többé nem adott életjelt.

- Ez Pike! - mondá Evans. - A gazember csakugyan meghalt. Ha ma az ördög vadászni indult, nem fog üres kézzel hazatérni. Eggyel kevesebben vannak máris.

- A többiek sem lehetnek messze - mondá Baxter.

- Nem, fiam! De ne kockáztassunk semmit!... Térdre!... térdre!

Egy harmadik lövés ezúttal balról dördült el. Service nem elég korán bukott térdre és egy golyó homlokát érinté.

- Megsebesültél? - kérdé Gordon és odafutott.

- Semmi baj, Gordon, semmi baj! - felelé Service. - Csak könnyű horzolás.

E pillanatban együtt maradni és nem válni egymástól a legkomolyabb feladat volt. Pike halála után Walston még negyedmagával maradt és kétségkívül valamennyien a fák mögött voltak elrejtőzve. Evans és a többiek a magas fű közt oly tömeget képeztek, mely készen áll a védelemre, bármely oldalról támadtassék is meg.

Egyszerre Garnett felkiáltott:

- Hol van Briant?

- Sehol se látom! - felelé Wilcox.

Briant csakugyan eltűnt és miután e percben Phann erősen ugatott, attól lehetett tartani, hogy a vakmerő fiú a haramia csoport közé jutott.

- Briant!... Briant! - kiáltá Doniphan.

És erre valamennyien, talán nagyon is meggondolatlanul, Phann után rohantak. Evans nem tudta visszatartóztatni őket.

Az egyik fa után a másikhoz lopózva hatoltak előre.

- Vigyázzon Evans, vigyázzon! - kiáltá Cross hirtelen és hasra feküdt.

A vitorlamester önkéntelenül lehajtá a fejét abban a pillanatban, mikor egy golyó süvített el fölötte.

Aztán fölegyenesedett és látta, amint Walston egyik társa eliramodott a fák közt.

Éppen Rock volt, aki a múlt éjjel megmenekült előle.

- Rajtunk a sor, Rock! - kiáltá.

Elsütötte puskáját és Rock hirtelen eltűnt, mintha a föld nyílt volna meg a lábai alatt.

- Megint elhibáztam volna? - kiáltá Evans. - Ez valóban nagyon bosszantana!

Mindez néhány másodperc alatt történt. E pillanatban Phann ugatása közvetlen közelségben hallatszott. Azonnal megszólalt Doniphan hangja is:

- Jól tartsd magadat, Briant!... Jól tartsd magadat! - kiáltá.

Evans és a többiek arra felé haladtak és húszlépésnyire tőlük Briant-t látták küszködni Cope-pal.

A gazember a földre teperte a fiatal fiút és éppen a vadászkesével akarta kivégezni, midőn Doniphan, éppen jókor érkezvén, Cope-ra rohant, mielőtt az még elővehette volna revolverét.

A kés Doniphan mellébe fúródott... A szegény fiú lerogyott, anélkül hogy felsikoltott volna.

Cope ekkor észrevevén, hogy Evans, Garnett és Webb az útját akarják állni, elfutott észak felé. Egyszerre több lövés dördült el.

Cope eltűnt és Phann visszatért anélkül, hogy sikerült volna őt utolérnie.

Briant alighogy felkelt, azonnal Doniphanhoz sietett, fölemelte a fejét és igyekezett őt eszméltre téríteni.

Evans és a többiek is hozzájuk csatlakoztak, miután gyorsan megtöltötték puskáikat.

A harc nyilvánvalóan Walstonra nézve volt hátrányos, miután Pike megöletett, Cope és Rock pedig minden valószínűség szerint harc képtelenné váltak.

Szerencsétlenségre Doniphan a mellén sebesült meg és úgy látszott, hogy halálosan. A szemei le voltak csukódva, az arca halálsápadt volt, mozdulatlanul hevert a földön, még Briant hangját se hallotta.

Evans lehajolt Doniphan fölé, felbontotta a zubbonyát és kettéhasította vértől áztatott ingét. A jobb oldali negyedik borda fölött egy háromszögletes alakú sebből folyt a vér. Vajon a kés hegye a szívét érintette-e? Nem, minthogy Doniphan még lélegzett. De attól lehetett félni, hogy a tüdőt találta a kés, mert a lélegzés nagyon gyöngye volt.

- Vigyük el a Francia-barlangba! - mondá Gordon. - Csak ott részesülhet kellő ápolásban...

- És csak ott menthetjük meg őt! - kiáltá Briant. - Ah, szegény társam!... Miattam kockáztattad az életedet!

Evans helyeselte az indítványt, hogy Doniphant a Francia-barlangba vigyék vissza, annál inkább, mert a harcban némi szünet állott be. Walston látván, hogy a kaland rosszra fordul, célszerűnek tartotta a Verem-erdő sűrűségibe visszavonulni.

Mindazonáltal Evanst nem csekély mértékben nyugtalanította az, hogy nem látta Walstont, Brandtot és Cookot, akik pedig a rablócsapat legveszedelmesebb tagjai voltak.

Doniphant minden megrázkódtatás nélkül, csendesen kellett a Francia-barlangba szállítani. Wilcox és Service gallyakból saroglyát tákoltak össze, és erre a saroglyára fektették a szegény sebesültet, aki még mindig nem nyerte vissza az eszméletét.

Négy társa aztán óvatosan felemelte a saroglyát, míg a többiek mellette mentek, egyik kezükben a puskájukkal, másikkal revolverrel.

A menet egyenesen az Auckland-dombok felé tartott. Célszerűbb volt arra menni, mint a tó partján végig. A parti szirtek tövében csakis a bal oldalra és hátra kellett figyelniük. Különböző kínos gyaloglást semmi se zavarta meg. Doniphant koronként oly fájdalmasan sóhajtott, hogy Gordon jelt adott a megállásra, megnézte, hogy a szegény fiú lélegzik-e s aztán ismét szótalanul igyekeztek a Francia-barlang felé.

Ily körülmények közt hagyták hátra az út háromnegyed részét. Már csak nyolc vagy kilencszáz lépésnyire voltak a Francia-barlangtól, amelynek bejáratát nem láthatták, mert a parti szirtek kiszögellése eltakarta.

Egyszerre a Zéland-folyó felől kiáltások hallatszottak. Phann előrerohant.

Walston és két társa kétségkívül megtámadta a Francia-barlangot.

Valóban - mint később kiderült - ezen idő alatt a következők történtek:

Mialatt Rock, Cope és Pike a Verem-erdő fái alatt elrejtőzve, a vitorlamester kis csapatát foglalkoztatták, Walston, Brandt és Cook gyorsan felmászta az Auckland-dombokra a Töltés-patak kiszáradt medrén keresztül, miután sietve végigmentek a felső fennsíkon, ismét lejöttek azon a hegytorkolaton, amely alányúlt a folyam partjáiig, közel a raktárterem bejáratához. Mihelyt ideértek, azonnal betörték az ajtót, amely nem volt eltorlaszolva, és megszállták a Francia-barlangot.

Vajon idejekorán megérkezik-e Evans a katasztrófa elhárítására?

A vitorlamester gyorsan határozott. Cross, Webb és Garnett Doniphant mellett maradtak, akit nem lehetett magára hagyni. Evans pedig Briant-tal, Gordonnal, Service-el és Wilcoxszal együtt a legrövidebb úton a Francia-barlang felé szaladt.

Néhány perc múlva, mielőtt megpillanthatták a Sport-teraszt, az, amit láttak, valóban alkalmas volt arra, hogy megfossa őket minden reménységtől!

E pillanatban Walston kilépett a csarnok ajtaján és egy fiút vonszolt maga után a folyam felé.

Ez a fiú Jakab volt. Kata hiába rohant Walstonra és hiába igyekezett a gyermeket kiragadni a kezei közül.

A következő pillanatban Walston második társa, Brandt is megjelent és a kis Costart ugyanabban az irányban hurcolta el magával.

Baxter megtámadta ugyan Brandtot, de ez kegyetlenül ellökte úgy, hogy a földre terült.

A másik három fiút, Dole-t, Jenkinst és Iversont, sehol se lehetett látni, valamint Mokót sem. Talán ezek már felkoncolták a Francia-barlang belsejében!

Ezalatt Walston és Brandt gyorsan közeledtek a folyó felé. De vajon átkelhetek-e rajta másképp, mint úszva? Igen, mert Cook ott volt a ladik mellett, amelyet a raktárteremből kivontatott!

A bal parton mind a hárman biztonságban lesznek, s mielőtt visszavonulási útjukat el lehetne zárni, visszatérhetnek a Medveszikla melletti tanyára Jakabbal és Costarral együtt, akik a kezeseik lesznek!

Evans, Briant, Gordon, Service, Wilcox lélekszakadtukból futottak, azt remélvén, hogy a Sport-teraszra érhetnek, mielőtt Walston, Cook és Brandt biztonságban volnának a folyó túlsópartján. Ily messziről rájuk löni annyi lett volna, mint egyszersmind Jakab és Costar életét is kockáztatni.

Phann már ott volt. Felugrott Brandtra és torkon ragadta. Alig bírván védekezni a kutya ellen, kénytelen volt elbocsátani Costart, mialatt Walston sietett Jakabot elhurcolni a ladik felé.

Egyszerre egy férfi rohant ki a csarnokból.

Forbes volt.

Vajon régi bűntársaihoz fog e csatlakozni, miután a börtöne ajtaját feltörte volna? Walston egy pillanatig se kételkedett efelől.

- Ide! Forbes! - kiáltá. - Ide, hozzám!

Evans megállt és éppen löni készült, mikor látta, hogy Forbes Walstonra rohan.

Walston, e támadás által meglepetve, amelyre elkészülve nem lehetett, kénytelen volt elbocsátani Jakabot, és hátrafordulván kését Forbesbe döfte.

Forbes lerogyott Walston lábai előtt.

Mindez oly gyorsan történt, hogy e percben Evans, Briant, Gordon, Service és Wilcox még mintegy százalépesnyire voltak a Sport-terasztól.

Walston ekkor újból meg akarta ragadni Jakabot, hogy elhurcolja a ladikig, amelyben Cook és Brandt - akinek sikerült megszabadulni a kutyától - vártak reá.

De nem maradt rá ideje, mert Jakab, aki revolverrel volt fölfegyverkezve, egyenesen mellen lőtte Walstont. A súlyosan megsebesült Walstonnak alig volt annyi ereje, hogy elvándorolhatott két cinkostársához, akik karjaikra kapták és a ladikba emelték őt, amelyet egész erővel eltaszítottak a parttól.

E pillanatban hatalmas dördülés hallatszott. Egy egész kartácsfelhő korbácsolta fel a Zéland-folyó vizét.

A lövés a kis ágyúból jött, amelyet a matrózinás elsütött a raktárterem lőrésén keresztül.

És most ama két nyomorult kivételével, akik a Verem-erdő sűrűségében eltűntek, a Chairmansziget megtisztult a Savern kalózeitól, akiknek a hulláit a Zéland-folyó vize a tenger felé sodorta!

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET

Ellenhatás - A csata hősei - Egy szerencsétlen ember halála - Kirándulás az erdőbe - Doniphan lábadozása - A Medve-szikla kikötőjében - A kitatarozás - Az elindulás február 6-án - A Zéland-folyón lefelé - Üdvözlét a Sloughi-öbölnek - A Chairman-sziget végső csúcsa

Kínos, izgalmas napokat éltek át a Chairman-sziget telepítvényesei. A veszély, miután egyszer elmúlt, nagyobbtnak tűnt fel előttük, mint amilyennek eleinte hitték, valóban oly nagy, amilyen volt. Igaz, hogy a Verem-erdő szélén történt első találkozás óta bizonyos mérvben kedvezőbbre fordult ügyük. De Forbes véletlen közbejött nélkül Walston, Cook és Brandt megmenekültek volna! Moko nem merte volna elsütni az ágyút, mert a kartácsok Jakabot és Costart is megölték volna, nem csupán az elrablóikat!... s mi történt volna ezután!... Milyen engedményeket kellett volna tenni a két gyermek megszabadítása céljából?

Midőn Briant és társa nyugodtan végiggondolták a helyzetet, iszonyodás vett erőt rajtuk, amely azonban nem sokáig tartott. Noha Rock és Cope sorsa iránt még nem voltak teljesen tájékozva, a biztonság érzete mégis nagymértékben visszatért a Chairman-sziget lakói közé.

Briant a Moko ágyúlövése után rögtön visszasietett arra a helyre, ahol társai a saroglyát őrizték. Néhány pillanat múlva Doniphant, aki még mindig nem nyerte vissza eszméjét, bevitték a csarnokba, Evans pedig Forbest a raktárteremben levő ágyra fektette le. Kata, Gordon, Briant, Wilcox és a vitorlamester egész éjjel virrasztottak a két sebesült mellett...

Doniphan sebe súlyos volt, de az eléggé rendes lélegzés arról tanúskodott, hogy Cope kése nem szúrta keresztül tüdejét. Kata azon növényekkel kötözte be a sebet, amelyeket hasonló esetekben Észak Amerika nyugati vidékein szoktak használni és amelyek a Zéland-folyó partján is termettek. E kötések fő alkatrészét az Inula Helenzum levelei képezték, amelyek összemorzsolva nagyon hatályosak a belső evesedés megakadályozására, ami ilyen esetekben a legveszedelmesebb. De másképp állt a dolog Forbessel, akit Walston kése a hasán sebzett meg.

Ennek a boldogtalannak, akit eddig is csak a rossz példák csábítottak bűnre, s aki hogy jóvá tegyen mindent, örömet tette kockára az életét, meg kellett halnia! Hajnali négy óra tájban csendesen kimúlt. Másnap Baudoin nyugóhelye mellé temették, keresztel is jelölték sírját. Kettő volt már.

Rock és Cope jelenléte még mindig veszélyeztette a helyzetet.

Evans tehát elhatározta, hogy végez velük, mielőtt elmenne a Medveszikla kikötőjébe.

Gordon, Briant, Baxter és Wilcox kíséretében puskával és revolverrel fölfegyverkezve még ugyanaznap elindult. Phann is velük ment, mert bátran meg lehetett bízni ösztönében, hogy nyomra fog akadni.

A keresés nem sokáig tartott és nem járt se nehézségekkel, se veszéllyel. Walston két társától nem kellett többé félni: Cope, akinek nyomait a Verem-erdő egyik sűrűségéig vérfoltok jelezték, halva feküdt, pár száz lépésnyire attól a helytől, ahol a golyó utolérte. Hasonlóképp megtalálták Pike hulláját is. Olvasóink emlékezni fognak rá, hogy ezt a haramiát Doniphan golyója terítette a földre az ütközet elején. Azt is említettük, hogy Rock oly hirtelen eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Evans e meglepő körülmény magyarázatát csakhamar megtudta. A nyomorult Rock, halálosan megsebesülvén, ama verem egyikébe zuhant, amelyeket Wilcox az erdőben ásott. Ugyanebbe az árokba temették el mind a három holttestet. A vitorlamester és társai azzal a jó hírral tértek haza, hogy a gyermekeknek nincs többé mitől félniük.

Az öröm tehát a Francia-barlangban teljes lett volna, ha Doniphan nem sebesült volna meg oly súlyosan.

Másnap Evans, Gordon, Briant és Baxter a jövő s a legközelebbi tervek megvalósítása fölött értekeztek. Legelső és fődolog volt a Savern ladikjának birtokába jutni. El kellett tehát a Medve-szikla kikötőjéhez utazni, sőt ott kellett tartózkodni is, mert a legelső kitatarozási munkákat a helyszínen akarták végezni.

Határozatba ment tehát, hogy Evans, Briant és Baxter a tavon és a Keleti-folyón átmennek oda, miután ez volt a legbiztosabb és egyszersmind a legrövidebb út.

A csónak, amelyet a folyó egyik sekély pontján megtaláltak, a kartácsgolyóktól, amelyek fölötté röptültek el, sértetlen maradt.

A kitatarozáshoz szükséges eszközöket, az élelmi- és lőszeret és a fegyvereket ebben helyezték tehát el és az expedíció kedvező nyugati széllel december 6-án reggel, Evans parancsnoksága alatt, tényleg elindult.

Az átkelés a Családi-tavon gyorsan történt. Még csak meg se kellett feszíteni vagy tágítani a vitorlakötelet, mert a szél állandó és egyenletes volt. Még nem volt tizenkettő fél óra, mikor Briant a vitorlamesternek azt a kis öblöcskét jelezte, amelyen keresztül a vizek lefolynak a Keleti-folyó medrébe és a csónak a folyó két partja közt az apály segítségével lebocsátkozott.

Nem messze a torkolattól a szárazra kivontatott ladik a Medveszikla fővenyén feküdt. Evans jól megnézte a ladikot, aztán így szólt:

- Fiaim, műszereink vannak ugyan, de hiányzik az az anyag, amivel a hajó gerincét és oldalait kijavíthatnánk. Ellenben a Francia-barlangban bizonyos nagyon használható alkatrészek vannak a Sloughi maradványaiból, és ha a ladikot elszállíthatnánk a Zéland-folyóra...

- Én is éppen erre gondoltam - viszonzá Briant. - Lehetséges az, Evans úr?

- Gondolnám - felelé Evans. - Miután a ladik eljöhett a Savern-szirtekről a Medveszikláig, miért ne mehetne el a Medve-sziklától a Zéland-folyóig. Itt a munka sokkal könnyebb lesz, a Francia-barlangból fogunk elindulni a Sloughi-öbölbe és onnét a sík tengerre!

Kétségtelen, hogy ha a terv általában kivihető volt, jobbat kigondolni se lehetett. El is határozták rögtön, hogy a másnapi dagályt felhasználják a visszatérésre a keleti folyón és a csónakot a ladikhoz kötik.

Evans a ladik oldalain támadt lyukakat a Francia-barlangból magával hozott kóccal dugdosta be, s csak késő este készült el vele.

Az éjszakát háborítatlanul töltötték ugyanabban a barlangban, amelyet Doniphan és társai lakásul szemeltek ki a Csalódás-öbölben való megérkezésük alkalmával.

Másnap hajnalban a ladikot a csónak farához kötötték.

Evans, Briant és Baxter a dagály beálltával útnak indultak. Míg a dagály hatása érezhető volt, az evezők segítségével eléggé jól haladtak előre. De mihelyt az apály beállt, a beszivárgó víztől súlyosabbá vált ladikot csak nagy ügyel-bajjal lehetett továbbvontatni. Este öt óra volt, mikor a csónak a Családi-tó partjához érkezett.

A vitorlamester ily körülmények közt nem tartotta célszerűnek az éjjeli átkelést kockáztatni.

Ezenfelül a szél is csöndesedni kezdett és valószínű volt, hogy amint az a szép évszakban rendszeren történni szokott, a nap első sugaraival ismét tisztává teszi a levegőt.

Tanyát ütöttek e helyen, jó étvággal falatoztak és jól aludtak a bükkfa tövében, a tűz mellett, amely hajnalig vígan pattogott.

- Szálljunk hajóra!

Ez volt a legelső felhívás, amelyet a vitorlamester kiejtett, mikor a hajnali világosság a tó vizét megvilágította.

Reggel felé csakugyan északkeleti szellő fújt. A vitorlát kifeszítették és a csónak maga után vonván a súlyos ladikot, amely csaknem színgig a vízbe merült, délnyugati irányban elindult.

Az átkelés a Családi-tavon baj nélkül ment véghez.

Óvatosságból azonban Evans folyvást készen állt a vontatókötél elvágására, azon esetben, ha a ladik egészen elmerülne, mert okvetlenül magával vonná a csónakot is.

Végre délután három óra tájban a nyugati láthatáron az Auckland-dombok ormai feltűntek. Öt órakor a csónak és a ladik bevonultak a Zéland-folyóba, és a kis töltés alá értek. Hurrák fogadták Evanst és társait, akiknek néhány nap leforgása előtt való megérkezését nem várta senki.

Távollétük alatt Doniphan állapota valamivel jobbra fordult. A derék fiú már viszonyozhatta is Briant barátja kézszorítását. Szabadabban lélegzett, miután a tüdeje nem volt megsebezve. Noha nagyon szigorú életrendre szorították, az ereje lassankint visszatért, és valószínű volt, hogy a növényi kötések alatt, amelyeket Kata óránként megújított, a seb nemsokára be fog hegedni. A lábadozás kétségkívül soká fog tartani, de Doniphannak volt annyi életereje, hogy teljes felgyógyulását immár csak idő kérdésének tartották.

Másnap hozzáfogtak a tatarozási munkához. A legelső és valóban elég nehéz feladat volt a ladikot a szárazföldre kihúzni. Harminclábnyi hosszúságánál és a közepén hatlábnyi szélességénél fogva elférhetett benne az a tizenhét utas, akikből ez idő szerint a gyarmat állt, ideértve a vitorlamestert és Katát is.

E műtét szerencsésen végrehajtván, a munka serényen folyt. Evans éppoly ügyes ács, mint tengerész létére értett a dologhoz, és Baxter ügyességét is kellően tudta méltányolni. Hajóépítésre való anyagban éppúgy nem volt hiány, mint műszerekben. A Sloughi hajótete maradványaiból kipótolhatták az eltört bordákat, oldalfalakat és hevedereket, végre a régi kóc, amelyet gyantába mártottak, teljesen alkalmas volt az ékelés hézagainak kitöltésére.

A ladiknak azelőtt csak az elő részén volt fedélzete, most mintegy harmadrésznnyire befedték, hogy menhelyet biztosítsanak rossz idő esetére, amitől különben a nyári évszak második felében nemigen kellett félni. Az utasok tetszésük szerint a fedélzet alatt vagy a fedélzet tetején időzhetnek. A Sloughi fennmaradt előárbcát főárbcnak használták, és Kata, Evans utasításai nyomán, a jacht egyik pótvtorlájából három kisebb vitorlát szabott ki.

E hármast vitorlázat a ladik egyensúlyát biztosabbá fogja tenni, és ezenkívül bármely irányú szélnek felhasználása lehetővé válik.

A vitorlamester a leglelkiismeretesebb gondot fordította a ladik jó karba helyezésére. Alkalmassá akarta tenni arra is, hogy a magelláni szigettenger csatornáin kívül szükség esetében néhány száz mérföldnyi utat a tengeren is tehessen, amennyiben a Braunschweig-félsziget keleti partján netalán le kellene menniük a Punta Arena-i telepig.

Meg kell említenünk, hogy ezen idő alatt a karácsony ünnepét, valamint az 1862-dik évnek az első napját bizonyos pompával ünnepelték meg.

Végre január havának az utolsó tíz napja alatt Evans elkezdte a berakodást. Briant és a többiek persze nagyon óhajtottak volna magukkal vinni mindent, amit a Sloughiról megmentettek... De ez lehetetlen volt és hely hiányában selejtezni kellett, mi a teljesen nélkülözhetetlen?

Gordon mindenekelőtt félretette a készpénzt, amelyet a fiatal telepítvényesek a Sloughi pénztárában találtak és amelyre talán az utazási költségek fedezésére nagy szükségük lehet. Aztán Moko a ladikra annyi élelmiszert rakott, amennyi szükségesnek látszott tizenhét utas ételmezésére, nemcsak a háromheti utazás alatt, de azon esetre is, ha netalán valamely tengeri baleset következtében kénytelenek lennének a szigettenger egyik szigetén kiszállni, mielőtt Punta Arenát, Port Galant vagy Port Tamart elérték volna.

A lőszermaradványt, a puskákat és revolvereket a ladik ládáiban helyezték el. Sőt Doniphan arra is fölkérte társait, hogy a két kis ágyút se hagyják hátra. Ha nagyon súlyosnak bizonyulnának, útközben mindig be lehet dobni a tengerbe.

Briant hasonlóképpen felrakta a ruhaneműeket, a könyvtárban levő könyvek nagy részét, a leghasználhatóbb konyhaszereket, egyebek közt a raktárterem egyik kályháját, végre a hajózáshoz szükséges műszereket, tengeri órákat, távcsöveket, iránytűket, a mércét, a hajólámpákat és a kaucukcsónakot. Wilcox a hálók és horgok közül kiválasztotta azokat, amelyeket útközben halászati célokra vélt használni.

A Zéland-folyóból Gordon megtöltetett édesvízzel tíz apró hordót és ezeket elhelyeztette a ladik fenekén a még fennmaradt égettbor és ginkészlettel, valamint egyéb szeszes italokkal együtt, amelyeket a trulka és az algarrobe gyümölcséből gyártottak.

Végre február 8-ikán a berakodással teljesen elkészültek. Most már csak az indulás napjának kitűzése volt hátra, ha ugyan Doniphan eléggé erősnek érzi magát az utazás fáradalmainak elviselésére.

Igen! A derék fiú jót állt magáért! A sebe teljesen behegedt, és miután az étvágya visszatért, csakis arra kellett vigyáznia, hogy ne egyék nagyon sokat. Most már Briant vagy Kata karjára támaszkodva naponkint sétált is néhány óráig a Sport-terazon.

- Induljunk!... Induljunk! - mondá. - Alig várom, hogy úton legyünk!... A tenger végképp meg fog gyógyítani.

Az indulás napjául február 5-ike tűzetett ki.

Egy nappal előbb Gordon visszaadta a háziállatok szabadságát. A guanakok, lámák, túzokok és az egész szárnyasvilág nagyon kevés hálát tanúsítván az ápolásért, amelyben részesültek, úgy elfutottak és elrepültek, mintha náluk sohase laktak volna jól.

- A hálátlanok! - kiáltá Garnett. - Pedig mennyi figyelmet tanúsítottunk irántuk!

- Ilyen a világ! - viszonzá Service oly komikus hangon, hogy a filozofikus megjegyzést általános kacaj fogadta.

Másnap a fiatal utasok helyet foglaltak a ladikon, amely a csónakot vontatni fogja.

De mielőtt a ladik kötelét leoldták volna, Briant és társai még egyszer meg akarták látogatni Baudoin Ferenc és Forbes sírját. Megilletődött hangulattal mentek oda és egy utolsó imával utolsó emléket szenteltek e szerencsétleneknek.

Doniphan a ladik hátulján telepedett le, Evans mellett, aki a kormányrudat kezelte. Elöl Briant és Moko a vitorlaszárakra ügyeltek föl, noha egyelőre inkább a Zéland-folyó áramlatára kellett ügyelni, mint a szellőre, amelynek irányát az Auckland dombok tömege meglehetősen bizonytalanná tette.

A többiek, ideértve Phannt is, tetszésük szerint helyezkedtek el a fedélzet elő részén.

A kötelet leoldozták, és az evezők lecsapódtak a vízbe.

Három hurrá üdvözölte ekkor a vendégszerető barlangot, amely annyi ideig nyújtott biztos menhelyet az ifjú telepítvényeseknek, akik nagy megilletődéssel látták eltűnni az Auckland dombokat a part fái mögött. Csupán Gordon volt szomorú amiatt, hogy el kellett hagynia szigetét.

A ladik a Zéland-folyón lebozsátkozván, nem haladhatott gyorsabban a folyó sodránál, mely meglehetősen lassú volt. Ezenfelül Evans déltájban az Iszapos-erdő irányában volt kénytelen horgonyt vetni.

A folyó a meder e részén tényleg nagyon sekély volt és a nagyon megterhelt ladikot a megfeneklés fenyegette. Célszerűbb volt tehát bevárni a dagályt és aztán az apály beálltával tovább folytatni az utat.

Körülbelül hat óráig vesztegeltek itt. Az utasok ezalatt kényelmesen megebédeltek és ebéd után Doniphannak a ladik hátulján alkalma nyílt két gyönyörű tinamut, amelyek a jobb part felett röpködtek, ledurrantani. Ez a két szerencsés lövés teljesen helyreállította az egészségét.

Nagyon késő volt már, mikor a ladik a folyó torkolatához ért. Miután a sötétségben nagyon nehéz volt keresztüljutni a szirtsor átjáróin, Evans óvatos tengerész létere tanácsosnak vélte bevárni a reggelt, mielőtt a sík tengerre kimennének.

Az éjszaka nyugodt és csendes volt. A szél este lecsillapult és miután a tengeri madarak visszatértek éjjeli tanyáikra a sziklaodúba, teljes némaság uralkodott a Sloughi-öbölben.

Másnap, miután a szél kelet felől fúj, a tenger a Déli-mocsarak végső csúcsáig csendesnek ígérkezett. Ezt az időt föl kellett használni ama húsz tengeri mérföldnyi út hátrahagyására, amely alatt a hullámok erősen hányták-vetették volna a ladikot, ha netalán a szél a tenger felől fúj.

Evans hajnalhasadtakor kifeszítette mind a három vitorlát és a ladik kiúszott a Zéland-folyóból. A vitorlamester ügyesen kormányozott.

E pillanatban minden szem az Auckland-dombok ormai és a Sloughi-öböl legvégső sziklái felé fordult, amelyek eltűntek, mihelyt a ladik megkerülte az Amerika hegyfokot. Ekkor ágyúlövés dördült el, amelyet hármashurrá követett. Az Egyesült Királyságok lobogója az árboc csúcsán kibontakozott.

Nyolc órával később a ladik behatolt a csatornába, amelyet a Cambridge-sziget fővenyartjai szegélyeznek, megkerülte a Déli-fokot és végigment az Adelaide-sziget parti körvonalai irányában.

Az északi láthatáron a Chairman-sziget legvégső csúcsa is eltűnt.

HARMINCADIK FEJEZET

*A csatornák közt - Késedelem a kedvezőtlen szelek miatt - A tengerszoros -
A Grafton nevű gőzös - Visszatérés Aucklandba - Fogadtatás Új-Zéland
fővárosában - Evans és Kata - Befejezés*

Nincs szándékunkban a magelláni szigettenger csatornáin át való ezen utazást apróra elbeszélni. Egyébiránt nem is volna alkalmunk emlékezetesebb eseményt följegyezni. Az idő folyvást kedvező volt. Az összes csatornákat néptelenül, elhagyatva találták; különben jobb is volt e vidékek bennszülötteivel nem találkozni, akik nincsenek mindig vendégszerető kedvükben. Február 11-én a ladik a Smyth-csatornán át, mivel a szél folyvást kedvezett, a Magellán-szorosba ért, az Adelaide királyné-szigete nyugati partjai és a Vilmos király-földje magaslatai közt.

Az úton mindenki egészséges volt és a tengeri illattól terhes levegő igen jó hatást gyakorolt Doniphanra is, mert jól evett, jól aludt és elég erősnek érezte magát partra szállni, azon esetre, ha társaival együtt újra Robinson-életet kellett volna kezdeni.

12-én a ladik a Vilmos király-földjén, a Tamar-sziget elé érkezett. De a kikötő, vagyis inkább az öblöcske e pillanatban üres volt.

Evans nem is állapotodott meg, hanem megkerülvén a Tamar hegyfokot a Magellán-szorosban, továbbhaladt délkelet felé.

Az egyik oldalon a Pusztulás földjének lapos és kopár partjai terültek el. E partokon sehol se látszott a szép zöld növényzet, amely a Chairman-szigetet ellepte. A másik oldalon a Crooker-félsziget szeszélyes alakú halmai emelkedtek. Evans erre akarta fölkeresni a délibb fekvésű átjárókat, hogy a Froward hegyfokot megkerülhesse és a Braunschweig-félsziget keleti partjai mellett fölmelessen a Punta Arena-i telepig.

De nem kellett ily messzire menniük.

13-ikán reggel Service, aki a ladik elején állt, egyszerre felkiáltott:

- Füst a jobb oldalon!

- Halászkok tanyatüzének füstje? - kérdé Gordon.

- Nem!... Ez hamarabb egy gőzös füstje! - viszonzá Evans.

Briant azonnal felsietett az előárbockötél hágcsóján az árboc csúcsára és elkiáltá magát:

- Hajó!... Hajó!...

Nemsokára valamennyien meglátták a hajót. Nyolc- vagy kilencszáz tonna teherképességű gőzös volt, amely óránként tizenegy-tizenkét tengeri mérföldnyi sebességgel haladt.

A ladikról hurrák hangzottak és puskalövések dördültek el.

A hajóról meglátták a ladikot, amely tíz perccel később az Ausztrália felé tartó Grafton nevű gőzös mellé simult.

A Grafton kapitánya pár perc alatt értesült a Sloughi kalandjairól. Egyébként is a jacht elvesztése jelentékeny feltűnést keltett annak idején úgy Angolországban, mint Amerikában. Long Tamás kapitány sietett fölvenni hajójára a ladik utasait, sőt ajánlkozott arra is, hogy elszállítja őket egyenesen Aucklandba, ami neki csak csekély kerülőt okozott, miután a Grafton rendeltetése az Adelaide tartomány fővárosa, Ausztrália déli partjain Melbourne volt.

Az átkelés gyorsan ment véghez, és a Grafton február 25-én horgonyt vetett az aucklandi kikötőben.

Csak néhány nappal kevesebb telt el két évnél azóta, hogy a Chairman-féle nevelőintézet tizennégy növendékét Új-Zélandtól a vihar hétezerkétszáz kilométernyire sodorta.

Nem próbáljuk leírni a szülők örömét, akiknek gyermekeik visszaadattak - sem a szegény fiúkét, akiket mindenki a Csendes-tenger mélyén vélt feküdni. A Dél-Amerika szigetéig viharvetett fiúk mind övéikre találtak. Egy sem hiányzott közülük.

Villámgyorsan futott a hír végig a városon, hogy a Grafton hazaszállította a hajótörést szenvedett fiúkat. Az egész lakosság a kikötőbe sietett és éljenzett, mikor a gyermekek szülők karjai közé rohantak.

És mennyire vágyott mindenki részletesen tudni, mi történt a Chairman-szigeten! A kíváncsiság nem maradt sokáig kielégítetlenül. Doniphan néhány felolvasást tartott élményeiről; e felolvasásai fényes sikert arattak, amelyre Doniphan barátunk meglehetősen büszke is volt. Ezenfelül a Francia-barlang naplója, amelyet Baxter úgyszólván óráról órára vezetett, megjelent nyomtatásban is, és magában Új-Zélandban ezer meg ezer példány kelt el belőle.

Az ó- és újvilág lapjai is közölték valamennyi nyelven, mert nem volt, aki ne érdeklődött volna a Sloughi katasztrófája iránt.

Mindenki bámulta Gordon óvatosságát, Briant önfeláldozását, Doniphan merészségét és mindnyájuk bátorságát, a kicsinyekét és a nagyokét egyaránt.

Azt a fogadtatást se kell leírnunk, amelyben Kata és Evans vitorlamester részesült. Nyilvános aláírást nyitottak, és a befolyt összegért megvettek egy kereskedelmi hajót, amely a Chairman nevet kapta. E hajót Evansnak ajándékozták, aki egy személyben hajóparancsnok és tulajdonos lett azon föltétel alatt, hogy a Chairman az aucklandi kikötő hajóállományához tartozzék. És valahányszor Evans utazásai közben visszatért Új-Zélandba, mindannyiszor a legszívesebb fogadtatásra talált a „fiai”-nak családjai körében.

A derék Kataért csaknem civakodtak a Briant, Garnett, Wilcox és más családok. Végre Doniphanék családjához került, hiszen gondos ápolásával ő mentette meg Doniphan életét.

* * *

Ezen elbeszélésből erkölcsi tanulságot a következőket kell megjegyezni, és ez, úgy véljük, igazolja is könyvünk „Kétévi vakáció” címét:

Egy nevelőintézet növendékei kétségkívül sohase lesznek kitéve annak, hogy ily körülmények közt töltsék el a vakációjukat. De a gyermekek ne feledjék el, hogy nincs oly helyzet, amelyből menekülni ne lehetne, rend-, buzgalom- és bátorsággal. És főleg ne feledjék, ha a Sloughi fiatal utasaira gondolnak, akiket a megpróbáltatások megéreltek és az élet nehéz küzdelmei megedzettek, hogy mikor ezek hazatértek, a kicsinyek már csaknem nagyok és a nagyok csaknem férfiak voltak.

.oOo.